

**T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

**YÛNUS EMRE DİVANI'NIN BURSA NÜSHASI
(GİRİŞ-METİN-DİL İNCELEMESİ-DİZİN)**

(YÛKSEK LİSANS TEZİ)

Ebru KUYBU

BURSA - 2015

**T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI**

**YÛNUS EMRE DİVANI'NIN BURSA NÜSHASI
(GİRİŞ-METİN-DİL İNCELEMESİ-DİZİN)**

(YÛKSEK LİSANS TEZİ)

Ebru KUYBU

**Danışman:
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN**

BURSA - 2015

T. C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

.....Türk Dili ve Edebiyatı..... Anabilim/Anasanat Dalı,
.....Türk.....Dil..... Bilim Dalı'nda ..791241001..... numaralı
.....Ebru..... ..KUTLU.....'nın hazırladığı
“Yüce Emre...Divanına Bursa Nüshası (Görsel Matra...Dil...İncelemesi...Dizini...)”
konulu ..Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik
Tezi/Çalışması) ile ilgili tez savunma sınavı, 29/07/2015 günü 11:00 - 13:30 saatleri
arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının
...başarılı..... (başarılı/başarısız) olduğuna ..oy birliği.....
(oy birliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Hatice ŞAHİN
(Uludağ Üniv.)

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu
Başkanı)
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Prof. Dr. Gürsel GÜLSEVİN
(Ege Üniv.)

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA
(Uludağ Üniv.)

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

29/07/2015

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Ebru KUYBU
Üniversite : Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı : Türk Dili
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : XII + 457
Mezuniyet Tarihi : / / 20.....
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

YÛNUS EMRE DİVANİ'NİN BURSA NÜSHASI GİRİŞ-METİN-DİL İNCELEMESİ- DİZİN

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshası işlenmiştir. Çalışma, giriş, imla özellikleri, ses bilgisi, şekil bilgisi, metin, dizin bölümlerinden oluşmaktadır.

“GİRİŞ” bölümünde öncelikle Yûnus Emre'nin hayatı, eserleri, eserlerinin nüshaları tanıtılmış, Âşık Yûnus hakkında da genel bazı bilgiler verilmiştir. Bursa nüshası kısaca tanıtılmıştır. Daha sonra çalışmanın konusu, önemi, amacı ve yöntemi anlatılmıştır.

“İNCELEME” bölümü, İmlâ Özellikleri, Ses Bilgisi, Şekil Bilgisi alt başlıklarından oluşmaktadır. Bu bölümde Eski Anadolu Türkçesi dil özellikleri hatırlatılarak metindeki kelimeler imlâ, ses bilgisi ve şekil bilgisi açısından incelenmiştir. İncelemeler örneklerle gösterilmiştir.

“METİN” bölümü Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasının transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır. Nüshada Yûnus Emre'ye ait olmayan şirler içeren 31a-45a yaprakları dışındaki şirler verilmiştir. Bu kısımlarda eserin her sayfası ve beyitler beşer beşer numaralandırılarak yazılmıştır.

“DİZİN” bölümünde ise metnin dizini alınmış; madde başı kelimelerin kökenleri, anlamları, kelimelerin bağlamsal şartları göz önünde tutulmaya çalışılarak verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yunus Emre, divan, Bursa, dil incelemesi

ABSTRACT

Name and Surname : Ebru KUYBU
University : Uludağ University
Institution : Social Science Institution
Field : Turkish Language and Literature
Branch : Turkish Language
Degree Awarded : Master
Page Number : XII+ 457
Degree Date : / / 20.....
Supervisor : Prof. Dr. Hatice ŞAHİN

BURSA COPY OF THE YÛNUS EMRE'S DİVAN INTRODUCTION- TEXT- ANALYSIS-INDEX

Bursa copy of the Yûnus Emre's was dealt in this study prepared as a master thesis. The study is formed with introduction, dictation, phonetic guide, and morphology, text, and index parts.

Firstly, some information is given about Yûnus Emre's life, works, copies of his works and some general information is given about Âşık Yunus. in "INTRODUCTION PART". Bursa copy was introduced briefly. After that the topic, importance, aim and method of the study are given later.

"ANAYLISIS" part consists of the subtitles of dictation, phonetic guide, morphology. Words in the text are analyzed in terms of dictation, phonetic guide; morphology after brief information is given about language features of Eski Anadolu Türkçesi. Anaysiess are shown with examples from the text.

"TEXT PART" comprises of text transcript of copy of Yûnus Emre's Divan. In 31a-45a, there are no poems Yûnus Emre. Except that his poems are given. This part is written by giving numbers to every page and every five lines.

Index of the text is given in "INDEX" part; the origins and the meaning of the words. Meanings of words are given by working to keep in mind the contextual conditions.

Keywords: Yunus Emre, divan, Bursa, language analysis

ÖNSÖZ

Eski Anadolu Türkçesi olarak adlandırılan ve Türk dilinin yazı dili haline geldiği dönemde önemli eserler verilmiştir. Bu dönemin öne çıkan isimlerinden biri de Yûnus Emre'dir. Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasının 15. yüzyılda yazıldığı düşünüldüğünde, nüsha hem bu döneme ait dil özelliklerini hem de Bursalı olduğu sanılan Âşık Yûnus'a ait şiirleri vermiş olmasıyla değer kazanır. Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasının daha önce transkripsiyonlu metninin ortaya konulmamış ve üzerinde dil incelemesi yapılmamış olması çalışmamızın konusunu oluşturmuştur.

52 varaktan oluşan Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasının Yûnus Emre ve Âşık Yûnus'a ait şiirleri bilinçli ayırması, içinde Risâletü'n-Nushiyye'den de parçalar barındırması çalışmayı çok yönlü kılmıştır. Tek nüshaya dayalı bir çalışma yapılarak nüshalar içinde kaybolabilecek imlâ ve söyleyiş özelliklerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışmada, Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasının transkripsiyonlu metni, ses bilgisi, biçim bilgisi ve dizin-sözlüğü bulunmaktadır. Bursa nüshası vasıtasıyla dönemin dil özellikleri ortaya konmuştur. Ayrıca Yûnus Emre ve Âşık Yûnus'a ait genel bilgiler bulunmaktadır. Giriş kısmında tek nüshaya dayalı çalışmanın önemi, gerekliliği vurgulanmıştır. Çalışmanın tek nüsha yöntemiyle hazırlanmasıyla bundan sonra yapılacak çalışmalara da faydalı olması hedeflenmiştir.

Üç yıllık süreçte TÜBİTAK BİDEB 2210 Yurtiçi Yüksek Lisans Burs Programı kapsamında 2012-Normal Dönem Bursiyeri olarak yüksek lisans eğitimimi destekleyen TÜBİTAK'a teşekkür ederim.

Tez konumun belirlenmesi, çalışmamın yönlendirilmesi başta olmak üzere her konuda yardımını, bilgisini sunan; lisans eğitimimden başlayarak yedi yıl süresince yalnızca bilgisiyle ve çalışmalarıyla değil, kişiliğiyle de kendime örnek aldığım çok değerli danışman hocam Prof. Dr. Hatice ŞAHİN'e çok teşekkür ederim.

Çalıştığım her türlü konuya farklı ve eleştirel açılardan bakmamı sağlayan, çalışmalarıyla yol göstericiliğinden her zaman faydalandığım hocam Prof. Dr. Kerime ÜSTÜNOVA'ya teşekkür ederim.

Huzurlu ve sıcak bir ortamda çalışma yapmama destek sağlayan Uludağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretim üyelerine ve çalışmalarımın her aşamasında yanımda olup çeşitli şekillerde her zaman katkı sağlayan Uludağ Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümündeki araştırma görevlisi arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Her durumda beni destekleyen, bugüne kadar elde ettiğim tüm güzelliklerin ve başarıların asıl sahibi olan aileme sonsuz sevgileri ve emekleri için teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
KISALTMALAR.....	xi
TABLolar.....	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM (İMLÂ ÖZELLİKLERİ)

1. İMLÂ ÖZELLİKLERİ	22
1.1. Ünlülerin Yazılışı.....	22
1.1.1. a ünlüsünün yazılışı	23
1.1.2. e ünlüsünün yazılışı	24
1.1.3. ı ünlüsünün yazılışı	26
1.1.4. i ünlüsünün yazılışı	28
1.1.5. o ünlüsünün yazılışı	30
1.1.6. ö ünlüsünün yazılışı	31
1.1.7. u ünlüsünün yazılışı	32
1.1.8. ü ünlüsünün yazılışı	33
1.2. Ünsüzlerin Yazılışı.....	35
1.2.1. ç ünsüzünün yazılışı	35
1.2.2. p ünsüzünün yazılışı	37
1.2.3. t ünsüzünün yazılışı	38
1.2.4. s ünsüzünün yazılışı	40
1.2.5. g ünsüzünün yazılışı	43
1.2.6. ğ ünsüzünün yazılışı	44
1.2.7. Bitişik Yazılan Kelimeler.....	44

İKİNCİ BÖLÜM (SES BİLGİSİ)

1. SES BİLGİSİ	47
1.1. Ünlüler.....	47
1.1.1. Ünlü Türleri	48
1.1.2. Uzun Ünlüler.....	48
1.2. Ünlü Uyumu.....	48
1.2.1. Damak Uyumu.....	48
1.2.2. Dudak Uyumu.....	49
1.3. Ünsüzler.....	55
1.3.1. Ünsüz Uyumu.....	55
1.4. Fonetik Hadiseler.....	56
1.4.1. Ötümlüleşme.....	56
1.4.2. Ötümsüzleşme.....	60
1.4.3. Sızıcılaşma.....	60
1.4.4. Yutulma.....	61
1.4.5. Dudaklılaşma.....	61
1.4.6. Düşme.....	62
1.4.6.1. Ünlü Düşmesi.....	62
1.4.6.2. Ünsüz Düşmesi.....	63
1.4.7. Türeme.....	64
1.4.7.1. Ünlü Türemesi.....	64
1.4.7.2. Ünsüz Türemesi.....	59
1.4.8. Tekleşme.....	65
1.4.9. Hece Tekleşmesi.....	66
1.4.10. Birleşme	67
1.4.11. Benzeşme	67
1.4.12. Göçüşme	67

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM (BİÇİM BİLGİSİ)

1. BİÇİM BİLGİSİ	69
1.1. İşletme Ekleri.....	69
1.1.1. Öge Belirleyici İşletme Ekleri.....	69
1.1.1.1. Ad Durumu Ekleri.....	69
1.1.1.1.1. Yalın Hal.....	70
1.1.1.1.2. Belirtme Hali.....	70
1.1.1.1.3. Yönelme Hali.....	71
1.1.1.1.4. Bulunma Hali.....	71
1.1.1.1.5. Ayrılma Hali.....	71
1.1.1.1.6. Vasıta Hali.....	72
1.1.1.1.7. Eşitlik Hali.....	72
1.1.1.2. Fiillerde İşletme Ekleri.....	73
1.1.1.2.1. Geçişli-Ettirgenlik (müteaddi-ta'diyetransitivecausative).73	
1.1.1.2.2. Edilgen (meçhul, passif).....	74
1.1.1.2.3. Dönüştürme (mutavaat, reflechi).....	75
1.1.1.2.4. İşteşlik (müşareket, reciprocal, cooperative).....	75
1.1.1.3. Şahıs Ekleri.....	75
1.1.1.4. Zaman Ekleri.....	76
1.1.1.5. İstek Kipi.....	79
1.1.1.6. Fiil Zaman ve Kip Çekiminde Birleşik Çekim (hikaye, rivayet).....	82
1.1.1.7. Ek Fiil Çekimi (Bildirme Çekimi).....	82
1.1.2. Öge Belirlemeden Bağlantı Kuran Ekler.....	86
1.1.2.1. İyelik Ekleri.....	86
1.1.2.1.1. İyelik Eki Yığılması.....	88
1.1.2.2. Tamlayan Eki.....	88
1.2. Kategori Ekleri.....	88
1.2.1. Çokluk Kategorisi.....	88
1.2.2. Küçültme/Sevimlilik Kategorisi.....	89
1.2.3. Sıralama Sayıları Kategorisi.....	89
1.2.4. Karşılaştırma Kategorisi.....	89
1.2.5. Nitelik Dereceleyici Kategori.....	89
1.2.6. Olumsuzluk Kategorisi.....	90

1.3. Tür Görev Değiştirici Ekler.....	90
1.3.1. Fiillere Eklenen Tür/Görev Değiştirici Ekler.....	90
1.3.1.1. Fiilimsiler	90
1.1.3.1.1. Mastar Ekleri.....	90
1.1.3.1.2. Sıfat-fiil Ekleri.....	91
1.1.3.1.3. Zarf-fiil Ekleri.....	93
1.3.2. İsimlere Eklenen Tür/Görev Değiştirici Ekler.....	97
1.3.2.1. +KI.....	97
1.3.2.2. +sUz.....	97
1.3.2.3. +IU.....	97
1.4. Türetme Ekleri.....	98
1.4.1. İsimden İsim Türeten Ekler.....	98
1.4.2. İsimden Fiil Türeten Ekler.....	101
1.4.3. Fiilden İsim Türeten Ekler.....	102
1.4.4. Fiilden Fiil Türeten Ekler.....	104
1.5. Zamirler.....	104
1.6. Sıfatlar.....	106
1.7. Zarflar.....	107
1.8. Edatlar.....	109

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **(METİN)**

1. METİN	113
----------------	-----

BEŞİNCİ BÖLÜM **(DİZİN-SÖZLÜK)**

1. YÛNUS EMRE DİVANI DİZİN-SÖZLÜK.....	238
2. RİSÂLETÜ'N NUSHİYYE DİZİN-SÖZLÜK.....	390
SONUÇ.....	441
KAYNAKLAR.....	443

EKLER.....	447
ÖZGEÇMİŞ.....	456

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

Kısaltma	Bibliyografik Bilgi
.....	Metinde okunamayan, silik kısımlar için kullanılmıştır.
[...]	Metinde okunamayan ancak diğer dizeler yardımıyla tamamlanan kısımlar için kullanılmıştır.
> / <	Okun içi ilk şekli gösterir.
#	Kelime başı sesi gösterir.
-	Fiil kökünü gösterir.
+	İsim kökünü gösterir.
>> / <<	Birden fazla değişim geçirmiş kelimelerde okun içi ilk şekli gösterir.
A	Uyuma göre değişen ünlüleri gösterir.
I	Uyuma göre değişen ünlüleri gösterir.
a.e.	Aynı eser
a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
AR	Arapça
Bk.	Bakınız
C.	Cilt
çev.	Çeviren
der.	Derleyen
FAR	Farsça
haz.	Hazırlayan
M.	Miladi
S.	Sayı
s.	Sayfa
SOGD.	Sogdça
Tr	Türkiye
vb	Ve benzeri

TABLOLAR

Tablo 1. : Kullanılan transkripsiyon işaretleri.

ا	a,e,ı,î,ā	س	s	م	m
ب	b,p	ش	ş	ن	n
پ	p	ص	ş	و	v,o,ö,ō,u,ü,ū
ت	t	ض	ž	ه	h,e
ث	ṯ	ط	ṭ	ی	y,ı,i,î,ā,è
ج	c	ظ	ẓ	ء	'
چ	ç	ع	‘		
ح	ḥ	غ	ğ		
خ	ḫ	ف	f		
د	d	ق	q		
ذ	ẓ	ك	k, g, ŋ		
ر	r	ڭ	ŋ		
ز	z	ل	l		

1.GİRİŞ

YÛNUS EMRE’NİN HAYATI

Türk edebiyatında çok önemli yere sahip isimlerden biri olan Yûnus Emre’nin hayatı hakkında bilgiler çeşitlidir. Onun hakkında sahip olduğumuz bilgileri, menkıbelere ve tarihî belgelere dayandırmak mümkündür. Bunun dışında kendi eseri olan Risâletü’n-Nushiyye vasıtasıyla birtakım bilgilere ulaşılabilir.

Yûnus Emre’yle ilgili menkıbelerin asıl kaynağı ise “Menâkıb-ı Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli” dir. Bu eser, XV. yüzyılda, Uzun Firdevsî tarafından bilhassa Hacı Bektaş mensupları arasında yayılmış olan halk rivayetlerinin toplanmasından meydana gelmiştir. Abdülbâki Gölpınarlı bu eserden çok sıkı bir eleştirmeye yararlanabileceğimizi söyler.¹ Menâkıb-ı Hünkâr Hacı Bektaş-ı Veli, Yûnus hakkında söz söyleyenlerin dayandıkları ilk önemli kaynaktır. Öte yandan Yûnus Emre’nin biyografisi tamamen bilinmez olarak değerlendirilmemelidir. Yûnus Emre XIII. yüzyılın ikinci yarısıyla XIV. yüzyılın ilk yarısında yaşamıştır. Bu çağ, Selçukluların sonu ile Osman Gazi devrelerine rastlamaktadır. Mesela çağdaşı sayabileceğimiz Âşık Paşa Garipnâmesinde ondan bahsetmiş yine Ahmet Eflakî, Ahmet Dede sonraki zamanlarda Aziz Mahmut Hüdayi, Evliya Çelebi, Kâtip Çelebi gibi mutasavvıflar ve tarihçiler kısa da olsa onun hakkında bilgi vermişlerdir. Yûnus Emre’nin şiirlerinde bu tarihlerin doğru olduğunu gösteren ipuçları bulunmakta; şair çağdaş olarak Mevlânâ, Ahmet Fakih, Geyikli Baba ve Seydi Balum’dan bahsetmektedir. Yûnus’la ilgili ciddi araştırmalar ise, milli edebiyat ve cumhuriyet devrinde yapılmıştır. Rıza Tevfik, bu anlamda ilk önemli isimdir. Fakat bilimsel nitelikli ilk ve hâlâ önemini koruyan çalışma “Türk Edebiyatı’nda İlk Mutasavvıflar” adıyla M. Fuat Köprülü tarafından yapılmıştır. Köprülü’nün açtığı bu yolda

¹ Abdülbâki Gölpınarlı, **Yûnus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri**, , 6. Basım, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014, s.30.

Yûnus Emre; bilim adamları, aydınlar ve sanatçılar arasında büyük ilgi uyandırmış daha sonra Abdûlbaki Gölpınarlı, Burhan Toprak gibi isimlerle Yûnus'un hayatı büyük ölçüde aydınlanmıştır.²

Yûnus Emre'nin Risâletü'n-Nushiyye adlı mesnevisinin sonuna kaydettiği beyitten H. 707 yani 1307-1308 yılları arasında hayatta olduğu anlaşılmaktadır. Beyit şöyledir:

“Söze târih yidi yüz yidi-y-idi

Yûnus cânı bu yolda fidi-y-idi”

Bunun dışında Adnan Erzi'nin Bayezid Devlet Kütüphanesi'nde bulduğu bir yazmada:

“Vefât-ı Yûnus Emre

Müddet-i Ömr 82

Sene 720”

ifadesi geçmektedir. Bu bilgiler, eserlerinden, tarihi kaynaklardan elde edilen ve kesin olmayan verilerdir.³ Pekçok araştırmacı, Bu belgeye dayanarak Yûnus'un ölüm tarihini 1320 olarak kabul etmişse de derkenarın güvenilirliği tartışmaya açıktır.

Ayrıca Yûnus Emre'nin divanındaki beyitlerden yola çıkarak bazı bilgilere ulaşma çabası içinde olan araştırmacılar bulunmaktadır. Onun divanındaki beyitlerde Mevlana, Geyikli Baba ve Moğol istilasına dair izler dikkat çekmektedir.

Yûnus Emre'nin şiirlerinden onun iyi bir eğitim aldığı, Arapça ve Farsçayı, İslamî ilimleri, İslam tarihini, kısacası devrin bütün ilimlerini iyice bildiği sezilmektedir. Yûnus, büyük ihtimalle tahsilini, devrin en mühim ve meşhur ilim ve kültür merkezi olan Konya'da yapmıştır. Divanının yazma nüshalarında Yûnus'un Mevlana'yla görüştüğüne dair izler bulunmaktadır. Bunun dışında Yûnus Emre'nin Moğol istilalarını yakından gördüğü ve tanık olduğu da beyitleri vasıtasıyla ulaşılabilen bir gerçekliktir. Bu bilgilerden

² Mustafa Özçelik, **Bizim Yûnus**, Odunpazarı Belediyesi, s.35

³ Hacı Ahmet Özdemir, **Yûnus Emre Dönemi'nde Anadolu**, I. Ulusal Yûnus Emre Sempozyumu Karaman, Yûnus Emre'yi Anlamaya Doğru, s.17.

yola çıkararak Yûnus Emre'nin M.1240-1241 / 1320-1321 yılları arasında yaşadığı düşünülebilir. Çeşitli beyitleri Yûnus'un bir hayli gezdiğini ve gezici dervişler gibi inancını ve anlayışını yaymak için bu yolda olduğunu göstermektedir. Dizelerinden hareketle Yûnus'un; Kayseri, Tebriz, Sivas, Nahcuvân, Maraş, Şiraz gibi şehirlerden geçtiği, Anadolu'da kışı geçirdiği düşünülmektedir. Ancak edinilen bilgilerden Yûnus'un bir derviş gibi gezdiği coğrafyaları tespit etmemiz mümkün değildir. Bazı araştırmacılara göre ise zikredilen yerler, mecazî anlamda da kullanılmış olabilir.

Aynı zamanda Yûnus Emre'nin Karamanoğlu I. İbrahim Bey'den Yerce adında bir köy aldığı ve bu nedenle onun toprak işleriyle uğraşan biri olduğu görüşü de bulunmaktadır.⁴

Yûnus'la ilgili en eski kaynaklar; onun ümmî olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Özellikle eserlerinde geçen; miskin, cahil gibi nitelendirmeler Yûnus'un tahsil görmediği yönündeki görüşleri beslemiştir. Niyâzî-i Mısrî, İsmail Hakkı Bursavî Yûnus'un ümmiliği konusunda görüş bildirmişlerdir. Fuat Köprülü, Yûnus'un okumuş olduğu fikrini savunmakla beraber ilk kaynaklardaki bilgilere dayanarak onu ümmî sayar. Abdülbakî Gölpinarlı Yûnus'un dizelerindeki derinliğe bakarak onun Konya'da eğitim aldığını savunur. Faruk Kadri Timurtaş da Yûnus Emre'nin ümmî olmadığı ve bir eğitimden geçtiği yönünde fikir bildirir: “*Yûnus Emre'nin şiirlerinden muntazam bir tahsil gördüğü, Arapça ve Farsçayı, İslamî ilimleri, İslam tarihini, kısacası devrinin bütün ilimlerini iyice bildiği sezilmektedir. Yûnus, büyük ihtimalle tahsilini devrin en mühim ve meşhur ilim ve kültür merkezi olan Konya'da yapmıştır. Şiirlerinden, Mevlânâ ile görüştüğü anlaşıldığı gibi, bazı illeri de dolaştığı ortaya çıkmaktadır.*”⁵ Mehmet Doğramacı da Yûnus'un Konya'da bir tahsil gördüğü yönünde görüş ortaya koyar.⁶ Hind-İran, Yunan-Roma mitolojisinden Kur'ân-ı Kerim'deki peygamberlerin kıssalarından, özelliklerinden, sûfi menkıbelerinden, Ferhad-Şirin ve Husrev gibi âşıklardan bahseder, aruzla yazdığı şiirlerinde aruzu iyi kullanır. Kendisi halk söyleyişine çok yakın olmakla beraber Arapça-

⁴ Mustafa Tatçı, **Yûnus Emre Divanı İnceleme**, H Yayınları, İstanbul 2008, s.25.

⁵ Faruk Kadri Timurtaş, **Yûnus Emre Dîvanı**, Kapı Yayınları, İstanbul 2012, s. 10.

⁶ Mehmet Doğramacı, **Bizim Yûnus**, Kitsan, İstanbul, s. 16.

Farsça kelimeleri kullanımında da başarısı görülür. Allah-Tanrı ve Çalap, cennet-uçmak, cehennem-tamu, aşk-sevgi, günah-suç-cürüm-günahkâr, mest-esrik, şarap-süci, Azrail-Canalıcı kelimeleri birlikte kullanılır. Ayetlerden alıntı yapar, Mesnevi'den, Divan-ı Kebir'den tercüme sayılabilecek beyitleri vardır. Bu nedenle Mehmet Doğramacı: “*Yûnus’u elinde sazı ile köy köy dolaşarak çalıp söyleyen sıradan bir halk ozanı olarak düşünmek hem ona haksızlık hem de safdillik olur.*”⁷ der. Yûnus Emre bazı beyitlerinde ümmîliğiden söz etmiş bazı beyitlerinde ise tahsilini hatırlatacak ifadeler de kullanmıştır. Bu durum ikilikler yarattığı için Yûnus’un eğitimi konusundaki bilgilerimiz netliğe kavuşmamıştır. Yapılan çalışmalar Yûnus’un mutlaka bir tahsil aldığı ancak bunun medrese vasıtasıyla mı yoksa şifahî yolla mı elde edildiğinin net olmadığını göstermektedir.

Yûnus Emre’nin yaşadığı yer ve siyasî tarih, araştırmacıların en çok dikkatini çeken husustur. Onun yaşadığı coğrafya konusunda değişik görüşler mevcut olup en çok Orta Anadolu civarında yaşadığı belirtilmiştir. Yûnus Emre, Bektaşî Vilâyet-Nâmesinde Eskişehir’e yakın Sarıköylü gösterilmektedir. Lâmi’i Nafahât Tercemesi’nde Yûnus’un, Porsuk Suyu’nun Sakarya’ya karıştığı yerde yattığını belirtir. Bunun dışında Konya, Karaman, Eskişehir, Niğde en çok adı geçen iller arasında yer almaktadır. Mustafa Tatçı, yayınlanan çalışmalardan kesin bir sonuca varamamakla birlikte Yûnus Emre’nin Orta Anadolu’da bir merkezde yaşadığını kesin olduğunu söylemekle yetinir.⁸ Fakat Yûnus’un doğup yaşadığı yer olarak en yaygın görüş Eskişehir ili, Mihallıçık ilçesi, Sarıköy belirlenmiştir. O, Sivrihisar yakınında Sarıköy’de doğmuş, çiftçilikle meşgul olmuş, Taptuk Emre adlı bir şeyhe intisap etmiş, tekkelerde yaşamış ve veliliğe erişmiştir. Anadolu’da on ayrı yerde mezarı ya da makamı olduğu söylenen Yûnus Emre, halk arasındaki inanca ve bazı tarihî kaynaklara göre Sarıköy’de ölmüştür, orada yatmaktadır. Bahsedilen bu mezarların ya da makamların büyük bir kısmının keşiflerin, kerametlerin, rüyaların icat ettiği mezarlar olduğu belirtilmektedir.⁹

⁷ Doğramacı, a.g.e., s. 16.

⁸ Tatçı, a.g.e., s.30.

⁹ Gölpınarlı, a.g.e., s. 32.

Yûnus Emre'nin mürşidi ve tarikati hakkında çeşitli fikirler ortaya konmuştur. Nakşî, Halvetî, Mevlevî veya Kâdirî olduğu düşünülmüştür. Fakat Yûnus'un Mevlevî ve Bektaşî olduğu yönündeki görüşler daha baskındır. Abdülbâki Gölpınarlı: “*Yûnus'un divanında ve risalesinde Hacı Bektaş'a dair bir ima bile yoktur. Bektaşiler, eski Batınî geleneğini yürütmüşler, her tanınmış, bilinmiş, sevilip sayılmış kişiyi, zemin ve zaman gözetmeden Hacı Bektaş mensubu ve kendilerinden saymak suretiyle halkın, bu yol hakkında müspet kanaatini kazanmayı istihdaf etmişlerdir. Biz bu bakımdan, Yûnus'un ve tarikat silsilesindekilerin, Hacı Bektaş mensubu olduğuna inanmıyoruz.*” der. “*Yûnus Emre, dîvânında, Hacı Bektaş'tan hiç bahsetmez. Gerçekten de Hacı Bektaş'ı pîr tanısaydı ve tarikat zincirindeki Saltuk, Barak, yahut şeyhi Tapduk, Hacı Bektaş mensubu olsalardı, onu anmamasına imkân yoktu. Fakat buna karşılık Mevlânâ'yı iki yerde, büyük bir saygıyla anar.*”¹⁰ diyerek ekler.¹¹

Yûnus Emre dizelerinde Tapduk'a bağlı olduğunu belirtir. Yûnus'un yaşanan kıtlık nedeniyle Hacı Bektaş Veli'ye buğday istemeye gitmesi bu yolun başlangıcı sayılır. Ancak Yûnus'un asıl mürşidi, Tapduk Emre adıyla bilinen Türkmen şeyhidir. Tapduk dergâhında 40 yıl hizmet eden Yûnus Emre, ardından tebliğe çıkar. Ancak 40 yıllık bu hizmetin manevi yönden kat edilen yolun ifadesi olduğu da açıktır.¹²

Yûnus, en eski ve ilk kaynaklardan beri Yûnus Emre olarak tanınmış bir şairdir. Bektaşî Vilâyetnâmesi'nde, Nefahât ve Şakâyık Tercümesi'nde, Âşık Çelebi tezkiresinde hep “Yûnus Emre” ifadesinin geçtiği araştırmacılarca bildirilir. Bunun dışında Yûnus Emre'nin şiirlerinde Yûnus, Âşık Yûnus, Bî-çâre Yûnus, Koca Yûnus, Yûnus Dedem, Tapduk Yûnus, Miskîn Yûnus, Dervîş Yûnus” gibi isimleri kullandığı bilinmektedir. Osman Ergin ise Yûnus'un adının Said hatta Sadettin olduğunu belirtir. Ancak araştırmacılar, müstensihin şiiri Said Emre'nin sanıp bu nedenle bu isimle kaydettiğini vurgulamaktadırlar.¹³ Adında yer alan “Emre” kelimesi de şâir, birader, kardeş, atabek,

¹⁰ Abdülbâki Gölpınarlı, **Yunus Emre Divân ve Risâletü'n-Nushiyye**, Derin Yayınları, İstanbul 2010, s. 12.

¹¹ Gölpınarlı, **Yûnus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri**, s. 30.

¹² Annamarie Schimmel, **Tasavvufun Boyutları**, (Çev. Ender Gürol), İstanbul 1982, s. 283.

¹³ Tatçı, a.g.e., s.32.

lâlâ, âhî gibi anlamlarla ifade edilmiştir. Âşık manasına gelen Emre adı yalnızca onun ve şeyhi Taptuk'un lakabı değildir. O dönemde Emreler denen bir zümrenin de olduğu anlaşılmaktadır. Fakat XV-XVI. yüzyıllarda bu lakabı alanların Yûnus etkisiyle ortaya çıktığı düşünülebilir. Bu nedenle Yûnus'un kendisinden sonra nasıl bir etki bıraktığı anlaşılmaktadır.

Yûnus'un mahlası ile ilgili olarak yapılan araştırmalar sonucunda onun adının ve mahlasının "Yûnus Emre" olduğu ve bu adın önüne yerine göre farklı nitelendirmelerin geldiği tespit edilmiştir.

Yûnus Emre'nin aile hayatı ve çocukları konusunda kesinleşmiş bir bilginiz yoktur. Onun çeşitli yazmalarda kayıtlı beyitlerinden evlenip bir ya da birkaç çocuğu sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ancak tekke hayatı, kesretten uzaklaşması nasıl mümkün olmuştur bilinmemektedir.¹⁴

Yûnus Emre'nin ölüm tarihi hakkında çok net bilgilerimiz olmasa da Fuat Köprülü onun ölüm tarihini Risâletü'n-Nushiyye'den hareketle 1307 tarihinde aramak gerektiğini ifade eder. Elde edilen tüm belgelerden hareketle Yûnus'un ölüm tarihi olarak H. 720/ M. 1320-1321 olarak kabul edilmiştir.

Yûnus Emre'nin yattığı yer de kesin olarak bilinmemektedir. Anadolu'nun çeşitli yerlerinde ona ait olduğu düşünülen mezar ya da makamlar mevcuttur. Bu konuda Abdülbaki Gölpınarlı: "*Bu çeşit halka mal olmuş büyüklere atfedilen mezarların bir kısmı, o büyüğün bir hatırasını yaşatır, bir izini belirtir. Bir kısmı, bir yanlışın ifadesidir.*" der.¹⁵

Yûnus Emre'nin mezarı olarak düşünülen yerlerden biri de Niğde Ortaköy'de "Ziyaret Tepe" olarak bilinen ve hâlâ ziyarete açık olan türbedir.

¹⁴ Tatçı, a.g.e., s.33

¹⁵ Gölpınarlı, **Yûnus Emre Dîvan ve Risâletü'n-Nushiyye**, s. 20.

Yûnus Emre'nin asıl mezarı olarak Sarıköy, Karaman ve Ortaköy gösterilir. Bursa'daki mezarın kesin bir sonuca varılmamakla birlikte Âşık Yûnus'a ait olduğu düşünülür.¹⁶

Yûnus'un doğum yeri olarak da bilinen Sarıköy, Yûnus'un mezarının bulunduğu yer olarak da bilinir. Mustafa Tatçı'ya göre Fuat Köprülü de Yûnus'un gerçek mezarının Eskişehir'e bağlı Sarıköy'de olduğu yönünde fikir bildirmiştir.¹⁷ Bu görüşü, Yûnus Emre üzerinde en çok çalışan isimler olan Abdülbaki Gölpınarlı ve Faruk Kadri Timurtaş da destekler.

Tüm değerlendirmeler ışığında Sivrihisar, Karaman ve Ortaköy'deki mezarların gerçek olduğu yorumu yapılır. Selim Yağmur ise: “*Bu mezarlar içinde üzerinde en çok durulanı Sarıköy ve Karaman'dır.*” der ve “*1970 yılında Sarıköy'de demiryolu kenarında Yûnus'a bir mezar yapılmış ve burada anma merasimleri düzenlenir olmuştur.*”¹⁸ diyerek ekleme yapar. Bu bakımdan Eskişehir'e bağlı Sivrihisar'ın Yûnus'un mezarı konusunda öne çıktığı görülmektedir.

Mustafa Tatçı, Yûnus Emre'nin mezarı konusunda bir yere ulaşmayan tartışmaları gereksiz bulur ve bu konuda şu değerlendirmeyi yapar: “*Gerçekte, Yûnus'un mezarıyla ilgili yeni belgeler bulunmasa da önemli değildir. Zira Yûnus, müslümandır, Türk'tür ve Türkçe yazmıştır. Anadolu'da yaşamıştır. Millî ve manevî kültürümüzde onun mayası vardır. Millî kültürümüz ve edebiyat tarihimiz için bu mayadan daha önemli bir kıymet olamaz.*”¹⁹

YÛNUS EMRE'NİN EDEBÎ HAYATI VE ESERLERİ

Yûnus Emre'nin bilinen iki eseri bulunmaktadır:

¹⁶ Tatçı, a.g.e., s.57.

¹⁷ Mustafa Tatçı, a.g.e., s.67.

¹⁸ Selim Yağmur, **Yunus Emre Divanı**, Dergah Yayınları, Ankara, 2013, s. 17.

¹⁹ Tatçı, **Yûnus Emre Divanı-İnceleme**, s.68.

Risâletü'n-Nushiyye

Yûnus Emre'nin iki eserinden biri olan ve bir nasihatler kitabı olarak nitelendirilen Risâletü'n-Nushiyye baştaki mensur bölüm hariç bir mesnevi olarak değerlendirilmektedir.²⁰ Bu eserin telif tarihi risalede yer alan:

Söze târîh yidi yüz yidiyidi

Yûnus cânı bu yolda fidîyidi

beyiti ile verilmiş ve H. 707 / M. 1307 tarihi ortaya çıkmıştır.

Risâlede başlangıçta 13 beyitlik bölüm “fâ'ilâtün, fâ'ilâtün fâ'ilün” vezni ile yazılmış ardından asıl mesnevi bölümlerinde “mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün” vezniyle yazılmıştır. Arada da mensur bir kısım bulunmaktadır.

Risâlenin içeriğinde Yûnus Emre bir nasihatçi olarak karşımızdadır. Öncelikle insanın yaratılışı ve dört ana unsur üzerinde durulduktan sonra; akıl, iman ve ilim konuları işlenir. Ardından ruh ve akıl, kibir ve kanâat, buşu ve gazâb, sabır, buhl ve hased, gaybet ve bühtân konuları yorumlanır. Risale boyunca birtakım evrensel değerler üzerinde durulmuş ve ahlakî bir yol anlatılmaya çalışılmıştır. Öğretici tarz bütün risâlede hâkimdir. “*Evrensel insan yapısında var olan olumsuz huy ve eğilimleri ile savaşması gerektiğini anlatmıştır. Yûnus Emre; tamah, kibir, öfke, hased, kin, cimrilik ve gıybeti kişileştirmiş, bunları karşıtı olan kanaat, açakgönüllülük, doğruluk ve tevekkül, cömertlik ve sevgi ile gerçek savaş sahneleri tasvirleri içinde karşılaştırmıştır. Aklın yol göstericiliği ile iyi huy ve eğilimler, kötü huy ve eğilimleri darmadağın etmiş ve ortadan kaldırmıştır.*”²¹

Risâletü'n-Nushiyye 13. ve 14. yüzyılın en güzel mesnevî örneği olarak görülmektedir. Yûnus Emre'nin divanındaki ve ilahilerindeki duygusal coşkunluk ve

²⁰ Fuat Köprülü, **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, s.170, 1966.

²¹ Umay Günay, “Risalet'ün Nushiyye'nin Işığında Yunus Emre'nin Değerlendirilmesi”, **IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri, Yunus Emre Seksiyonu**, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları, Ankara, 1991, s. 39.

ahenkli hava risalede çok hâkim olmaması eserdeki öğretici amaca bağlanabilir. Eser incelendiğinde anlatılanların iyi özümsemiği görülmekte ve bu durum eserin Yûnus'un olgunluk dönemine denk geldiği yorumunu getirmektedir.

Risâletü'n-Nushiyye; muhteva itibariyle ağır, söyleniş ve anlatış itibariyle herkesin anlayabileceği bir öğüt kitabıdır.²² Risâletü'n Nushiyye Türk toplumunun o devirde ihtiyaç duyduğu örnek insan tiplerinin oluşmasında sahip olduğu içeriğiyle büyük katkı sağlamış ve aydınlatıcı bir rol üstlenmiştir.

Risâletü'n-Nushiyye'nin beş yazması bulunmaktadır. Süleymaniye Kütüphanesi, Karaman nüshası, Yahya Efendi nüshası, Nuruosmaniye nüshası, Bursa İl Halk Kütüphanesi nüshasıdır.

Risâletü'n-Nushiyye'nin Nüshaları

Süleymaniye Kütüphanesi: Fatih Bölümünün 3889 numarada kayıtlıdır. Tahminen 15. asırda istinsah edilmiştir. Risâletü'n-Nushiyye 1b-54a varakları arasındadır. Başlıklar mavi, mısra sonlarındaki duraklar yaldızlıdır.

Karaman Nüshası: Müstansihi bilinmeyen ve 14. asırda istinsah edildiği düşünülen nüshadır. Eserin girişinde 535 beyitten oluşan Risâletü'n-Nushiyye vardır. Abadî, ciltsiz, tezhipsiz bir nüshadır. Mustafa Tatçı bu nüshayla ilgili olarak: “Bu yazma, tarafımızdan ilk defa kullanılmış olup diğer yazmalardan fevkalade farklılıklar taşımaktadır.”²³

Yahya Efendi Nüshası: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi bölümünde 3480 numarayla kayıtlıdır. İstinsah tarihi olarak 16. Yüzyıl verilmiştir. Risâletü'n-Nushiyye 5b ve 51a varakları arasında kayıtlıdır. Nüshanın arkası meşin kaplı ve sırtı beyazdır. 107 yapraktan oluşmaktadır.

Nuruosmaniye Nüshası: Câmiü'l-Maâni içinde 172b ve 195a arasında kayıtlıdır.

²² Hüseyin Ayan, “Risâletü'n-Nushiyye Üzerine Bazı Düşünceler”, **Yunus Emre Sempozyumu (Bildiriler)**, Ankara, 1990, s. 126.

²³ Mustafa Tatçı, **Risâletü'n-Nushiyye Tenkitli Metin**, H Yayınları, İstanbul, 2008, s.26.

Çalışmamıza konu olan Bursa İl Halk Kütüphanesi nüshasında Risâletü'n-Nushiyye 17ba-24b varaklarında kayıtlıdır. Fakat yarısı kopmuş ya da koparılmıştır. Yûnus'a ait 155 ilâhî bulunmaktadır.²⁴

Bu nüshanın müstensihisi bilinmemekte ve 15. yüzyılda yazıldığı düşünülmektedir. Bu beş yazmanın en iyisi olarak Fatih ve Karaman nüshası görülmektedir.²⁵

Divan

Yûnus Emre'nin en önemli ve ikinci eseri sayılan Divan'ı daha hayattayken tanınmış bir eser olarak bilinir.²⁶ Divanın yazma nüshaları içerisinde yer alan bazı beyitlerden yola çıkarak Yûnus'un *zamanında yazıya geçirildiği yorumu yapılmaktadır. Bu konuda Nurettin Albayrak: "Ancak yukarıdaki beyitler Yûnus'un sağlığında Divan'ında tanzim ettiği anlamına gelmez. Çünkü divanını tanzim ettiği anlamına gelmez. Çünkü divan kelimesi farklı zamanlarda farklı anlamlarda kullanılmıştır. Kelimenin Arap ve Fars edebiyatlarındaki kullanımı ise İslamiyet öncesine kadar uzanmaktadır. Yûnus Emre'nin yaşadığı dönemde divan kelimesi 'ölmüş bir kimsenin geride bıraktığı şeyler, tereke' anlamına gelen 'muhallefat' kelimesi yerine kullanılmıştır. Bu bilgiden hareketle Yûnus'un yaşadığı dönemde 'divan' kelimesinin daha çok 'herhangi bir şeye veya bir kimseye ait bilgi ve malzemenin tamamı' anlamına geldiğinin söylemek mümkündür. Nitekim XI. Yüzyılda yazılan Divanü Lügati't-Türk ve XII. Yüzyılda yazıldığı tahmin edilen Divan-ı Hikmet eserlerinde yer alan 'divan' kelimeleri bu anlamda kullanılmıştır.'*²⁷ Ancak genel bir kanı olarak divanın Yûnus'tan sonra kaleme alındığı düşünülmektedir. Fuad Köprülü de bu görüşe paralel olarak onun bir divan tertibi maksadı gütmeyerek ilahiler söylediğini, ayrı ayrı mecmualardaki ilahilerden Divan'ın düzenlendiğini belirtir.²⁸ Yûnus Emre divanının bilinen sekiz nüshası vardır; ancak bu yazma nüshalarda belli başlı sıkıntılar

²⁴ Tatçı, **Risâletü'n-Nushiyye Tenkitli Metin**, a.g.e.s.27.

²⁵ Tatçı, **Risâletü'n-Nushiyye Tenkitli Metin**, a.g.e.s. 2.

²⁶ Tatçı, **Yûnus Emre Divanı**, a.g.e.s. 74.

²⁷ Nurettin Albayrak, **Gönül Çalab'ın Tahtı Açıklamalı Yunus Emre Sözlüğü**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2014, s. 34.

²⁸ Mehmet Fuad Köprülü, **Türk Edebiyatında ilk Mutasavvıflar**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1966.

dikkat çekmiştir. İstinsah hataları, şiir sayılarındaki farklılıklar, beyit ve mısraların yer değiştirmeleri, birbirleriyle karışıp iç içe giren veya ikiye, üçe bölünen şiirler, aynı şiirin farklı yazmalarda değişik beyit sayılarıyla kaydedilmesi, mahlâs karışıklıkları en sık rastlananları olarak tespit edilmiştir.²⁹

Yûnus Emre'nin şiirlerine bakıldığında hem hece hem aruzu kullandığı ama heceyle yazılmış şiirlerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Beyit esasına göre yazılmış dizeler dikkat çekmekle beraber, bunların kolaylıkla dörtlüğe dönüştürülebildiği fark edilir. Yûnus Emre, kendi çağdaşlarının aksine Arapça, Farsça kelimelerin dışında Türkçe kelimeleri tercih etmiştir. Yûnus şiirlerinde kurucusu olarak görüldüğü Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini yansıtmıştır. Konu olarak 13. yüzyılın getirdiği sıkıntılı ve zor dönemi atlatabilmenin yolunu açan manevî dayanağı insan sevgisini temel alarak ortaya koymuştur. İçerik yönünden oldukça etkili ve yönlendirici olan bu dizeler, dilden dile aktarılmış ve divanın farklı yüzyıllara ait farklı nüshaları ortaya çıkmıştır.

Yûnus Emre Divanı'nın Nüshaları

Fatih Nüshası: Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Bölümü, 3889.

İçerisinde 203 şiir olduğu düşünülen ve tahmini olarak XV. yüzyıla ait olduğu düşünülen bir nüshadır. Harekeli nesihle yazılmıştır. Eserin 1b-54a varakları arasında Risâletü'n-Nushiyye, sonrasında Divan yer alır. 1991'de Kültür Bakanlığınca tıpkıbasımı yapılmıştır.

Yahya Efendi Nüshası: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Bölümü, 3480.

Müstensihi belli olmayan XVI. asırda istinsah edildiği düşünülen bir nüshadır. İçinde 302 şiir vardır. Eserin kırmalı talikle yazıldığı görülmektedir. Yûnus'a ait 268 şiirin olduğu bilinmektedir. Risale 5.b-51.a arasında kayıtlı olup ilahiler de yer almaktadır.

Nuruosmaniye Nüshası: Nuruosmaniye Kütüphanesi, 4904.

Müstensihi belli olmayan ve H. 940/M. 1540 tarihinde istinsah edilen bir nüshadır.

²⁹ Tatçı, **Yûnus Emre Divanı İnceleme**, a.g.e., s. 76.

Câmiü'l-Maâni içinde yer alır. İnce talikle yazılmış ve 315 varaktır. 172.b-195. arasında risale ve Yûnus Emre'ye ait 219 şiir vardır. İlahiler de belli bir düzene göre sıralanmamıştır.

Bursa Nüshası: Bursa İl Halk Kütüphanesi, Eski Eserler Bölümü, 882.

İstinsah tarihi ve müstensihi belirsiz olan bir nüshadır. Harekeli nesihle yazılmıştır ve XV. yüzyıla ait olduğu sanılmaktadır. Mecmuada Yûnus Emre'ye ait 115 şiir olduğu bilinir. Bunun dışında Âşık Yûnus, Şeyyâd Hamza ve Şemsî mahlaslı bir şaire ait şiir parçaları da bulunmaktadır. Nüsha, Yûnus Emre ve Âşık Yûnus'a ait şiirleri “Yûnus Emre Fermâyed” ve “Âşık Yûnus Fermâyed” olarak kırmızı başlıklarla ayırmasıyla değer kazanmıştır.

Ritter Nüshası

XIV. yüzyılda istinsah edildiği düşünülmektedir ve Yûnus Emre'ye ait 98 şiirin mevcut olduğu bilinmektedir. Marburg Ms. Or. Oct. 2575'te bulunmaktadır.

Viyana Nüshası

İstinsah tarihi 1241'dir ve müstensihi belli değildir. Nesih yazı tipiyle yazılmıştır, yazmanın 1-33 varakları arasında divan yer almaktadır.

Raif Yelkenci Nüshası

XIV. ve XV. asırda istinsah edildiği düşünülmektedir. 182 şiir bulunmaktadır.

Hacı Bektaş Nüshası

Barak Baba Risâlesi içinde Yûnus mahlaslı 40'a yakın şiir bulunur. Hicrî 890/ M. 1485 yılında istinsah edilmiştir.

Karaman Nüshası

Eserin 15. ya da 18. yüzyılda yazıldığı düşünülmektedir. İçinde Yûnus Emre'ye ait 211 şiir olduğu bilinmektedir.

Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi Nüshası

Divanda toplamda 194 şiir vardır ve 16. yüzyılda istinsah edildiği düşünülmektedir.

ÂŞIK YÛNUS

Abdülbaki Gölpınarlı Yûnus Emre'nin takipçisi olarak görülen Âşık Yûnus hakkında açıklama yapmadan önce şu ifadeleri kullanır: “*Âdettir, bir büyüğün yetiştiği andan itibaren, onu büyük tanıyanlar, çocuklarına onun adını verirler ve bu, o kişinin büyüklüğüne gölge düşmedikçe sürer. O büyük, şairse, şairler onun mahlasını almakla hem ona hürmet göstermiş olurlar, hem onun adından faydalanırlar, onun kemâline ulaşmaya çalışırlar; din bakımından da ululuğu varsa, manevi feyzinden feyiz umarlar.*”³⁰

Yûnus Emre'nin tarihî belgelerle tanıklanmış kişiliğinin dışında Yûnus'tan sonra yaşamış ve büyük çoğunlukla Yûnus Emre'nin gerçek kişiliğiyle karıştırılmış birden fazla Yûnus'un olduğu görülmektedir. Bu da yapılan çalışmalarda pekçok sorunu beraberinde getirmiştir.

Mustafa Tatçı eserinde üç Yûnus'u tespit edebildiğini; ancak Raif Yelkenci'nin on dört Yûnus'tan bahsettiğinin belirtir. Mustafa Tatçı'nın sözünü ettiği üç Yûnus; büyük Yûnus, Âşık Yûnus ve Dervîş Yûnus olarak sıralanmıştır.³¹

Rıza Tefvik Âşık Yûnus'un Bursa'da yaşadığını söyler; ancak ona göre tek Yûnus vardır. Âşık Yûnus'un Yûnus Emre'nin takipçisi olabileceği ihtimali üzerinde durmaz.

Fuat Köprülü, Türk Edebiyatında ilk mutasavvıflar adlı çalışmasında Yûnus Emre'yi takip eden ve onun bir halifesi olarak görülen Âşık Yûnus hakkındaki rivayetlere değer verilmemesi gerektiğini belirtir ve Âşık Yûnus'un varlığının bile şüpheli olduğu yönünde görüş bildirir.

Fuat Köprülü dışında Abdülbâki Gölpınarlı da Âşık Yûnus meselesinde görüş bildirir. Fuat Köprülü gibi Gölpınarlı'nın da konuya temkinli yaklaştığı dikkat

³⁰ Gölpınarlı, *Yûnus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri*, a.g.e., s. 33.

³¹ Tatçı, *Âşık Yûnus*, H Yayınları, İstanbul, 2008, s. 1.

çekmektedir. Fuat Köprülü gibi Âşık Yûnus'la ilgili rivayetleri reddeden Gölpinarlı, Yûnus'un takipçisi olan ve Bursa'da yaşamış bir Yûnus'u kabul eder.

Faruk Kadri Timurtaş ise Yûnus Emre ve Âşık Yûnus sınıflandırmasını yapan ilk araştırmacıdır. O, Yûnus Emre'nin takipçisi olan Âşık Yûnus'a kesinlikle inanır. Onun Emir Sultan müntesibi olduğunu belirtir. Bu Âşık Yûnus, mahlas olarak Dervîş Yûnus ya da Yûnus Emrem adlarını da kullanır ve 15. yüzyılda yaşar. Bursa nüshasına göre Yûnus Emre ve Âşık Yûnus'un şiirlerini tasnif eden kişi de Faruk Kadri Timurtaş'tır. Faruk Kadri Timurtaş: “*Yalnız XIV. yüzyılın sonu ile XV. yüzyılın başında Bursa'da yaşamış olan Âşık Yûnus'un şiirleri dil, üslup ve öz bakımından asıl Yûnus Emre'ninkilere çok yakındır ve bunları birbirinden ayırmak bir hayli zordur.*”³²

Turan Alptekin de Yûnus Emre dışında Yûnusların olduğuna inanır ve Yûnus Emre'yle Âşık Yûnus ayırımında teknik, söyleyiş ve yapı açısından da farklılıklar gösterdiğini ifade eder. Alptekin'in en önemli görüşlerinden biri de Risâletü'n-Nushiyye'nin hem aruzla yazılması hem de kuruluş devri olaylarını yansıtmaması nedeniyle Âşık Yûnus tarafından yazılmış olduğudur. Alptekin bir Yûnus'a inanmakta; ancak pek çok ilahi ve risaleyi Bursa'da yaşamış bir Âşık Yûnus'a dayandırmaktadır.³³ Ancak Mustafa Tatçı 1439 senesinden sonra Bursa'da yaşamış bir Yûnus'a inanmakla beraber Turan Alptekin'in vardığı sonuçlara birçok belgeyi göz ardı ederek geldiğini ifade eder.³⁴

Yûnus Emre'nin takipçisi sayılan Âşık Yûnus'un varlığına kanıt olarak 15. yüzyılda istinsah edilmiş ve Yûnus Emre'yle Âşık Yûnus'un şiirlerini ayırmış Bursa Mecmûası gösterilir.³⁵ Müstensih “Yûnus Emre Fermâyed” ve “Âşık Yûnus Fermâyed” başlıklarıyla şiirlerde bilinçli bir ayırım yapmıştır.

Âşık Yûnus'un Yıldırım Bâyezid ya da Çelebi Mehmet zamanlarında yaşadığı ve büyük itimalle hacca gitmek istediği beyitlerden anlaşılmaktadır. Ayrıca şiirlerinden çıkan

³² Faruk Kadri Timurtaş, **Yunus Emre Divânı**, Kapı Yayınları, İstanbul, 2012, s.11

³³ Turan Alptekin, **Bir Ene'l-Hak Şiiri Yunus Emre Âşık Yunus ve Yunuslar**, Demos Yayınları, İstanbul, 2007.

³⁴ Tatçı, **Âşık Yûnus**, a.g.e., s.5.

³⁵ Tatçı, **Âşık Yûnus**, a.g.e., s.6.

bir diğerk sonuç onun Emir Sultan'a bağılı bir şair olduğudur.³⁶Mustafa Tatçı onun beyitinden çıkarılabileceklerin bu kadar olduğunu belirtir. Kaynaklarda 843 hicrîde öldüğü ve ölümüne “gölşen-i tevhid” veya “Âşık Yûnus Emre” terkipleriyle tarih düşürüldüğü belirtilmektedir. şairin kabri ya da makamı halen Bursa'da Karamezak Mahallesi'nde, Sa'di Tekkesi bahçesinde dir.

Halk arasında çok sevilen ve yaygın olarak bilinen “Dolap niçin inilersin, şol cennetin ırmakları, Dertli ne ağlayıp gezersin burda” matlalı şiirler hep Âşık Yûnus'a dayandırılır.

Tüm mecmuaların aksine 15. yüzyılda istinsah edilmiş olan Bursa Mecmûası'nda Âşık Yûnus'un varlığına kanıt olarak Yûnus Emre'yle şiirleri ayrılmıştır. Bu mecmûada hem Yûnus Emre'nin hem de Âşık Yûnus'un hem aruzla hem heceyle yazılmış şiirleri yer almaktadır. Söyleyiş özellikleri açısından birbirine çok benzeyen eserler, Âşık Yûnus ve Yûnus Emre'ye ait şiirlerin birbirine karıştığı yönündeki yorumları güçlendirmektedir.

YÛNUS EMRE DİVANI'NIN BURSA NÛSHASI VE TEK NÛSHAYA DAYALI ÇALIŞMANIN GEREKLİLİĞİ

Yûnus Emre üzerinde en çok çalışılan ve araştırma konusu yapılan isimlerden biridir. Yûnus'un hayatı, yaşıyış şekli ve coğrafyası, inanç yapısı, mezarı, eserleri ve bakış açısı çok farklı araştırmalar ortaya çıkarmıştır.

Yûnus Emre'yle ilgili en önemli çalışmalardan sayılan ve temel başvuru kaynağı olarak kullanılan eserlerden biri Mehmet Fuat Köprülü'nün *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* adlı eseridir.³⁷ Bu eserde kitabın yarısı Yûnus'a ayrılmıştır. Yûnus'la ilgili edinilen temel bilgilerin kaynağını bu eser oluşturur.

³⁶ *Emir Sultân dervîşleri*
Tesbîh ü senâ işleri
Dizilmiş hü mâ kuşları
Emir Sultan türbesinde

³⁷ Mehmet Fuat Köprülü, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Alfa Tarih Yayınları, İstanbul, 2014.

Yûnus Emre'yle ilgili önemli bilgilerin edinildiği diğer kaynaklar da Abdülbâki Gölpınarlı'ya aittir. Onun *Yunus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri* ve *Yunus Emre Divân ve Risâletü'n-Nushiyye* adlı eserleri yol açıcı olmuştur.³⁸ Abdülbaki Gölpınarlı bu çalışmasında Fatih nüshasını temel olarak almayı seçmiştir.

Faruk Kadri Timurtaş'ın *Yûnus Emre Divânı* bir diltinin yaptığı çalışma olması bakımından değer taşır.³⁹ Timurtaş, hemen hemen bütün nüshalardan yararlanmış ve Yûnus Emre ve Âşık Yûnus'a ait şiirleri ayıklama yoluna gitmiştir.

Turan Karataş tarafından hazırlanan *Divan* çeşitli ayıklamalar sonucu oluşturulmuştur. Mevcut yayınlardan bir seçme yapmayı tercih etmiştir.⁴⁰

Önemli çalışmalardan biri de Prof. Dr. Erdoğan Boz tarafından hazırlanan *Risâletü'n-Nushiyye Öğüt Kitabı*⁴¹ adlı çalışmasıdır. Bu çalışmayla Risâletü'n-Nushiyye'nin transkripsiyonlu metninin eksikliği tamamlanmış ve bu yapılırken de Fatih nüshası tercih edilmiştir. Eserin sonunda bağlamsal sözlük ve dizin çalışması gerçekleştirilmiştir.

Yûnus Emre üzerindeki en önemli çalışma, birinci derecede başvuru kaynaklarımız olan Mustafa Tatçı'nın eserleridir.⁴² Edisyon kritik yöntemiyle nüsha ve cönkler aracılığıyla tenkitli bir metne ulaşmıştır. Fatih, Karaman, Yahya Efendi, Raif Yelkenci nüshalarını birinci dereceden kaynak olarak belirlemiştir. Bunun dışında Tatçı, Yûnus Emre'nin Risâletü'n-Nushiyye'sini tenkitli metin olarak ortaya koymuştur. Toplamda altı ciltlik bir set olarak kullanılan bu çalışmada herhangi bir dil incelemesi yoktur. Divân ve Risâletü'n-Nushiyye sözlük de içermektedir. Bu çalışmayla ilgili olarak İdris Nebi Uysal: "*Ne var ki*

³⁸ Abdülbâki Gölpınarlı, *Yunus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri*, Türkiye İş Bankası Yayınları, 6.B., İstanbul, 2014.

Abdülbâki Gölpınarlı, *Yunus Emre Divân ve Risâletü'n-Nushiyye*, Derin Yayınları, İstanbul, 2011.

³⁹ Faruk Kadri Timurtaş, *Yunus Emre Divânı*, 1. B., Kapı Yayınları, İstanbul, 2012.

⁴⁰ Turan Karataş, *Yûnus Divanı*, Karaman Valiliği-Karaman Belediyesi Yayınları, 2012.

⁴¹ Erdoğan Boz, *Risâletü'n-Nushiyye Öğüt Kitabı*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2012.

⁴² Mustafa Tatçı, *Yûnus Emre Külliyyâtı Âşık Yûnus*, C. IV., H Yayınları, İstanbul, 2008.

Mustafa Tatçı, *Yûnus Emre Külliyyâtı Yûnus Emre Dîvânı İnceleme*, C. I, 1. b., H Yayınları, İstanbul, 2008.

Mustafa Tatçı, *Yûnus Emre Külliyyâtı Yûnus Emre Dîvânı Tenkitli Metin*, C. II., 1.b., H Yayınları, İstanbul, 2008.

*her iki çalışmanın sözlük bölümleri, tenkit yöntemiyle oluşturulan yeni metnin söz varlığını içerirken diğer nüshalara ait olup da dipnotlarda kalarak yeni metne dâhil edilmeyen sözcükleri tanımlamaktan uzaktır. Metin, tam çeviri yazılı bir metin de değildir. Ayrıca Karaman nüshasına ait dizelerde bazı okuma yanlışları göze çarpar.*⁴³ demiştir.

Yûnus Emre'yle ilgili çalışmaların artmasına paralel olarak 2014 yılında Yrd. Doç. Dr. İdris Nebi Uysal *Yunus Emre Divanı (Karaman Nüshası) Giriş-Dil İncelemesi-Metin-Dizin-Sözlük* hazırlamıştır.⁴⁴ Bu çalışma bizim tezimiz için de önemli bir başvuru kaynağı ve yol gösterici olmuştur. Yapılan bu çalışmada sadece Karaman nüshası ele alınmıştır. Eldeki nüshanın dil özellikleri, nüshanın hangi yüzyıla işaret ettiği, metnin EAT ağızlarından hangisiyle yazıldığı, eserin Eski Türkçe ile birleşen ve ayrılan yanları, metinde karışık dile ait unsurların olup olmadığı, Türkiye Türkçesi ağızlarına yakınlık derecesi ve nüshanın çağdaş lehçelerle ilişkisi ortaya konmaya çalışılmıştır. Eserde yöntem, kapsam belirtildikten sonra inceleme bölümünde ses ve şekil bilgisi başlıklarında değerlendirme yapılmıştır. Metin bölümünde 218 şiirin tam çeviri metni verilmiştir. Dizin-Sözlük çalışması yapılmıştır. Bu çalışma, kendisinden sonra yapılacak çalışmalara ve bizim Bursa nüshasına dayalı tezimize dayanak oluşturmuştur.

Yûnus Emre'yle ilgili en son çalışmalardan biri de Nurettin Albayrak'ın hazırlamış olduğu *Gönül Çalab'ın Tahtı Açıklamalı Yunus Emre Sözlüğü*'dür.⁴⁵ Dergâh Yayınlarından Ekim 2014'te yayımlanan bu eser, öncelikli olarak Yûnus Emre'nin üzerinde çok durulmayan noktalarını ele almaya çalışmıştır. Yûnus Emre'nin hayatı, doğum-ölüm tarihleri, inanç ve irfan dünyası, ümmiliği, eserleri, tarikatlarla olan münasebetleri, dili, biçim ve muhteva özellikleri, en çok kullandığı kelimeler eleştirel bir şekilde ele alınmaya çalışılmıştır. Ayrıca Yûnus Emre'nin şiirlerinde yer alan kelimeler tek tek ele alınıp anlamları, dinî-tasavvufî yönü, etimolojileri verilmek istenmiştir. Hayati Develi bu eserle ilgili bir eleştiri yazısı yazmış ve: *"Eserde iki temel yanlış alanı vardır.*

⁴³ İdris Nebi Uysal, *Yunus Emre Divanı (Karaman Nüshası) Giriş-Dil İncelemesi-Metin-Dizin-Sözlük*, Kesit Yayınları, İstanbul 2014, s. 17.

⁴⁴ Uysal, **a.g.e.**

⁴⁵ Nurettin Albayrak, *Gönül Çalab'ın Tahtı Açıklamalı Yûnus Emre Sözlüğü*, I.B. Dergâh Yayınları, İstanbul, 2014.

*Bunlardan birincisi sözlük bilimi usulü ile ilgilidir. İkinci husus ise bilimsel yanlışlar, eksikler ve dikkatsizliklerle ilgilidir.” demiştir.*⁴⁶

Bursa Nüshası Üzerinde Çalışmanın Önemi

13. ve 15. yüzyıl arasında Anadolu’da Oğuzcaya dayalı olarak kurulup gelişen yazı diline Eski Anadolu Türkçesi adı verilir.⁴⁷ Bu döneme ait metinlerde müelliflerin dil ve ağız özelliklerinin esere yansması söz konusudur. Bu nedenle her metinde tek ve ortak dil-ağız özellikleri belirlemek mümkün değildir. Standartlaşmış bir yazı dilinden bahsetmek bu sebeple doğru olmaz. Eski Anadolu Türkçesinin standart bir yazı dilinden çok müellifler sebebiyle farklı ağızları yansıtıyor olabileceği gerçeği her nüshayı ayrıca değerli kılmakta ve öne çıkarmaktadır. Bu ağızların ortaya çıkmasında müellif ve eserin istinsah edildiği bölge etkili olmaktadır.

Eski Anadolu Türkçesiyle yazılmış metinlerde dil incelemelerinde ikili şekillerin varlığı her zaman istinsah hatası ya da müstensih yenilemesi olarak düşünülmemeli, müstensihin iki ayrı ağızı da kullanabileceği hatırlanmalıdır. Bu konuda Gürer Gülsevin: *“EAT üzerinde çalıştığım yıllarda, aynı yazarın aynı eserinde görülen farklı kullanımı ‘müstensih hatası’ veya ‘müstensih yenilemesi olarak düşünüyordum. Son 15 yıldır yaşayan ağızlar üzerine çalışmalarımı yoğunlaştırdığımda gördüm ki aynı kişi iki ayrı diyalekti aynı anda kullanabilmektedir. Yani, bir bölgenin ağızında, oradaki konuşmacılar tarafından hem ‘geliyoz’ hem de ‘geliyik’ bir arada yaşamaktadır. O halde, EAT metinlerindeki her ikili şekil muhakkak istinsah süreciyle açıklanmak zorunda değildir.”*⁴⁸ demiştir. Aynı zamanda istinsah edilen metinlerde müstensihin kendine ait imla özelliklerini de yansıtacağı unutulmamalıdır. Bu nedenle her nüsha, müstensihin dilini ve imlasını yansıttığı için önem taşımaktadır.

⁴⁶ Hayati Develi, Açıklamalı Yunus Emre Sözlüğü’ne Dair, **Türk Dili**, Cilt:CVIII Sayı:756 Ocak 2015, s.83-94.

⁴⁷ Hatice Şahin, **Eski Anadolu Türkçesi**, Akçağ Yayınları, Ankara 2009, s. 13.

⁴⁸ Gürer Gülsevin, “Dil Çalışmaları İçin Yunus Emre’nin Yeni Yayınları Nasıl Olmalıdır”, **X. Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni 6-8 Mayıs 2010**, s.376.

Yûnus Emre Divanı'na ait nüshaların da her birinin müstensihe ait dil ve imla özellikleri gösterebileceği gerekçesiyle incelenmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Yunus Emre Divanı'na ait her nüsha değerlidir ve edisyon kritik yöntemiyle ortaya konmuş çalışmalar da alana büyük katkı sağlamıştır. Ancak Yûnus Emre'nin ve metnin istinsah edildiği dönemin, bölgenin dil özelliklerini ortaya koyabilmek için her nüshanın ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir.

Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshası daha önce edisyon kritik yöntemiyle hazırlanmış ya da belli nüshalar ele alınarak ortaya konmuş çalışmaların dışında müstakil bir eser olarak çalışılmamıştır. Bunun dışında Bursa nüshası üzerinde herhangi bir dil incelemesi yapılmamıştır. Bu nedenle Bursa nüshasının dil ve ağız özelliklerinin ortaya konmasının gerekliliği bir bilimsel çalışmayı ortaya çıkarmıştır. Daha önceki çalışmalar incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar şöyle sıralanabilir:

Yûnus Emre Divanı daha çok edebî açıdan ele alınmış, nüshalara bir dil malzemesi olarak değil edebiyat değeri yüksek metinler olarak bakılmıştır.

İncelenen nüshalar ya da edisyon kritik yöntemiyle ortaya konan metinlerin büyük bölümü transkripsiyon alfabetiyle yazılmamış bu nedenle dil incelemesi için de sağlıklı veriler sunmamıştır.

Nüshaların farklılığı nedeniyle her çalışmada Yûnus Emre'ye ait şiirlerin sayısı farklılık göstermiş, Yûnus Emre ve Âşık Yûnus'un şiirleri büyük oranda birbirine karışmıştır.

Yapılan çalışmalarda sözlük hazırlama konusunda da sıkıntılar yaşanmıştır. Kelimelerin bütün şekilleri morfolojik uzantıları gözetilerek ve metindeki referansları verilerek ortaya konmamıştır. Ayrıca her nüshada kelimenin kazandığı anlamın farklılık gösterebileceği göz ardı edilmiştir. Dil incelemeleri için kelimenin her nüshada taşıdığı anlam değer taşıdığı için tek nüshaya dayalı çalışmalarda sözlük hazırlama da büyük önem kazanmıştır. Erdoğan Boz: “*Yunus Emre Divanı üzerine yapılan kimi yayınlarda sözlük*

bölümleri varsa da bunlar daha çok ortalama okuyucuya göre ayarlanmış bilinmeyen sözcüklerin sıralanması ve anlamlarının verilmesinden ibarettir.” der.⁴⁹

Yûnus Emre divanları üzerinde yapılan çalışmalarda dikkati çeken bu durumlar, yeni ve daha kapsamlı çalışmalara zemin hazırlamıştır.

Malzeme, Yöntem ve Kapsam

Bu çalışma, Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasının transkripsiyonlu metnini ortaya koymayı ve bu nüshanın dil incelemesini yapmayı amaç edinmiştir. Bu nedenle öncelikle Bursa İnebey Yazma Eserler Kütüphanesi'nde 882 demirbaş numarasıyla kayıtlı nüshanın mikrofilmleri elde edilmiştir. Ardından mecmua içinde “Yûnus Emre Fermâyed” ve “Âşık Yûnus Fermâyed” başlıklarıyla verilmiş şiirler ve 17b-24b arasında kaydedilen Risâletü'n-Nushiyye'nin okunup transkripsiyonlu alfabeye yazıya aktarılmıştır. Transkripsiyonlu yazıya aktarılırken Times New Roman, Oktay New Transcription yazı tipleri kullanılmıştır.

Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshası müstensih tarafından hareketli yazıldığı için okuma da hareketlere göre yapılmıştır.

Tek nüshayı temel alan bir çalışma yürütüldüğü için diğer nüshalara ait herhangi bir dize, kelime alınmamış ve ayrıca bir bilgi verilmemiştir.

Nüshanın içinde yer alan dizelerde herhangi bir tamir ya da eksik, yıpranmış bölümleri tamamlama yoluna gidilmemiş, ölçüyü sağlamak gibi bir çabaya girilmemiştir.

Nüshada yer alan dizeler transkripsiyonlu yazıya aktarılırken herhangi bir noktalama işareti kullanılmamıştır.

Şiirlerde geçen ayet, hadis ve Arapça ibareler eğik olarak verilmiştir.

Şiirlerin başlıkları koyulaştırılarak verilmiştir.

Şiirlerin varak numaraları verilmiş ve beyitler beşer beşer numaralandırılmıştır.

⁴⁹ Erdoğan Boz, Yûnus Emre Divanı'nın Bağlamsal Sözlüğü ve Dizini Üzerine Bir Deneme, **X. Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni 6-8 Mayıs 2010**, s.91.

Çalışma; “Giriş, İnceleme, Metin, Sonuç, Dizin-Sözlük ve Tıpkıbasım” bölümlerinden oluşmuştur.

Giriş bölümünde Yûnus Emre’nin hayatı, edebî yaşamı, eserleri hakkında yapılan çalışmalardan, kaynak kitaplardan yola çıkılarak elde edilen bilgiler verilmiştir. Ayrıca daha önceki çalışmalar tanıtılmış, Bursa nüshasının tanıtımı kısaca yapılarak bu çalışmanın gerekliliği vurgulanmıştır.

Metin bölümünde Bursa nüshasında yer alan 132 şiir ve Risâletü’n-Nushiyye’nin nüshaya kaydedilen bölümü tam çeviri yazılı şekli varaklara uygun olarak verilmiştir.

İnceleme bölümünde, nüshanın dil özellikleri tespit edilmiştir. Bu dil özelliklerinin Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Yazılış tarihi tahmini olarak 15. yüzyıl olarak verilen Bursa nüshasının dil özellikleri bakımından da bu yüzyıla uygunluk gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Sonuç bölümünde nüshanın dil özellikleri, Eski Anadolu Türkçesi içindeki yeri hakkında edinilen bilgiler değerlendirilmiştir.

Dizin-Sözlük’te metinde geçen kelimelerin dil bilgisel dizini ve anlamları verilmiştir. Özel adlar ve kullanımlar için kısa açıklamalar yapılmıştır.

Tezin sonuna Bursa nüshasının orijinal metninden örnekler konularak araştırmacılara sunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İMLÂ ÖZELLİKLERİ

Eski Anadolu Türkçesi, Eski Türkçe yazı geleneğinden gelen Eski Uygur İmlâsıyla Arap ve Fars imlâsının karışımından oluşmaktadır. Bu nedenle imlâyla ilgili sağlam sonuçlardan söz etmek mümkün değildir. İmlâ eserden esere farklılık gösterebildiği gibi, aynı metin içinde bile farklılıklar görülebilmektedir.

Eski Uygur İmlâsının Özellikleri

- Kelimede bütün ünlülerin gösterilmesi,
- η ünsüzü için iki harfin birlikte(نك) kullanılması.
- Kalın sıradan kelimelerdeki ş için (س) kullanılması.
- Bazı eklerin gövdeden ayrı yazılması.

Arap Fars İmlâsının Özellikleri

- Kelimelerdeki bütün ünlülerin yazılmaması.
- η ünsüzü için tek harf (ك) kullanılması.
- Kalın sıradan kelimelerde s ünsüzü için (ص) harfinin kullanılması.
- ç ve p ünsüzleri için پ ve چ .ünsüzlerinin kullanılması
- Tenvin kullanılması
- Şedde kullanılması

1.1 ÜNLÜLERİN YAZILIŞI

Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasında çoğunlukla harf ve hareke birlikte kullanılmıştır. Bunun dışında yalnızca harekeden yararlandığı da olmuştur. Aynı metinde farklı imlâ özelliklerinin bulunması Anadolu'da henüz sistemli bir yazı dilinin olmadığına kanıt gibidir.

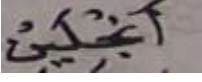
1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı

(İ) medli elif ile kullanılanlar

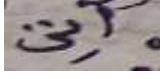
aç 1a-2

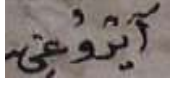
ancılayın 6b-145

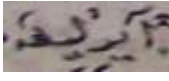
atı 21a-577

ayruğı 24a-683

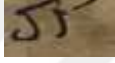

ayrılığa 30a-885

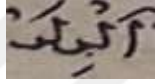

(l) elif ile kullanılanlar

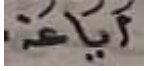
aş 2a-33

aldılar 48a-1002

ayağa 51a-1094

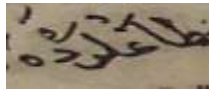

İçte(ortada):

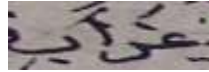
kök hecede

(l) elif ile kullanılanlar

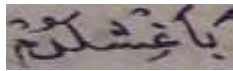
tağlarda 2a-25

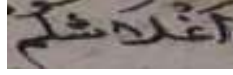
katı 16a-399

bağışladım 17a-432

ağlaşalum 16b-412

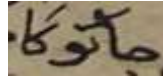
Sonda

(l) elif ile kullanılanlar

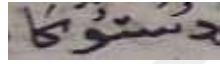
baḡa 12b-306

cānuḡa 2a-31

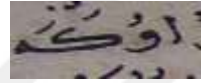

dostuḡa 21a-570

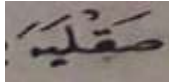

(a) he ile kullanılanlar

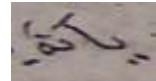
ona 23a-640

şaḡlaya 47a-974

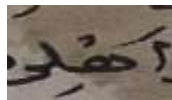
yana 48a-994

1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı

(l) elif ile kullanılanlar

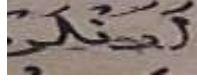
ehl 51a-1092

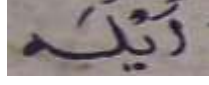
eyü 2a-28

erenler 19a-493

eyle 20a-530

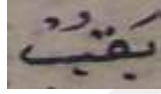

İçte(ortada):

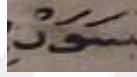
Kök hecede

(‘) üstün ile kullanılanlar

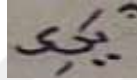
begenüp 20b-561

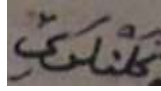
sever 46a-938

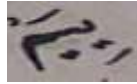
yedi 15a-368

gelenleri 13b-328

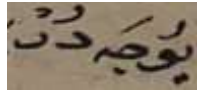

yyem 12b-308

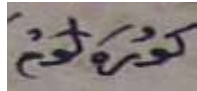

(◌) ile kullanılanlar

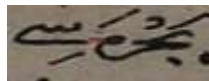
yücedür 7a-161

görelüm 13a-314

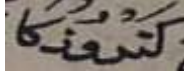
baħresi 14a-345

Sonda

(l) elif ile kullanılanlar

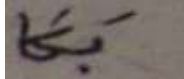
kendüziye 3a-47

özge 20a-540

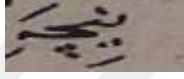

bege 23b-663

(o) ile kullanılanlar

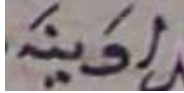
niçe 23b-670

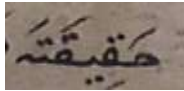
içinde 51b-1108

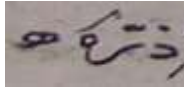
evine 9b-227

hakiqate 10a-235

zerre 12a-300

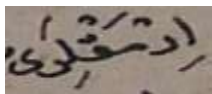

1.1.3. 1 Ünlüsünün Yazılışı

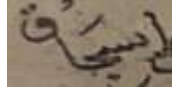
Başta

(l) elif ve esre ile kullanılanlar

ırmaqları 5b-118

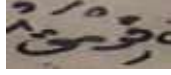
ısıcağ 1b-12

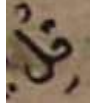
İçte

(.)esre ile kullanılanlar

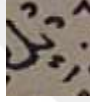
kırmağ 3b-60

kıl 1a-2

yıl 45b-922

(ی) ye ile kullanılanlar

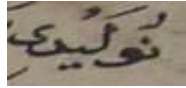
kığurdı 1a-1

yağın 1a-8

nolaydı 15b-385

Sonda

(ی) ile kullanılanlar

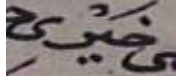
atı 1a-4

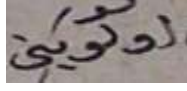
kızılı 9b-224

hayrı 12a-290

olubanı 12b-309

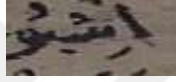
1.1.4. i Ünlüsünün Yazılışı

Başta

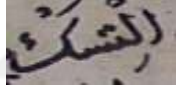
(ı) esreli elif ile kullanılanlar

iki 49b-1049

işbu 50a-1056

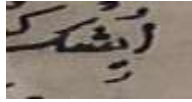

iltseñ 4a-75

(i) elif ve ye ile kullanılanlar

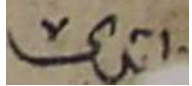
işün 4a-75

iy 3a-47

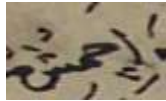
itdi 1b-20

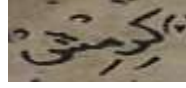
İçte

(i) esre ile kullanılanlar

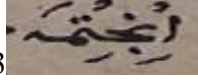
içmiş 2a-26

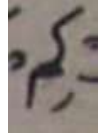
girmiş 2b-37

incitme 3a-53

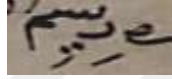

kim 4b-84

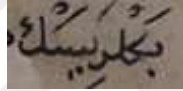

(ی) ile kullanılanlar

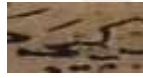
dirisem 29a-857

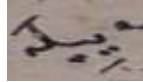
bekleriseş 11a-265

gice 1a-1

yile 4b-96

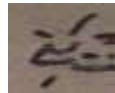
Sonda

(ی) ile kullanılanlar

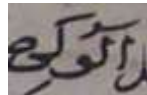
iki 7b-176

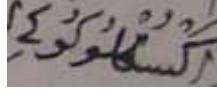
beni 8b-195

elüñi 9b-221

eksüklügünj 10b-256

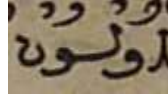
1.1.5. o Ünlüsünün Yazılışı

(ا) elif ve vav ile kullanılanlar

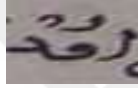
ol 1a-6

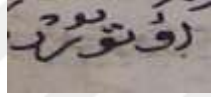
olsun 2a-26

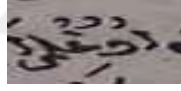
odı 13b-307

oturur 22b-638

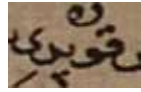
oğıl 30b-894

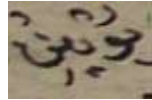
İçte

(و) vav ile kullanılanlar

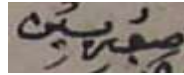
ğopdı 1a-5

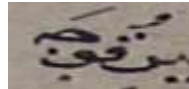
boynın 2a-29

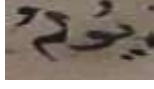
şorusın 3b-60

ğoca 5a-99

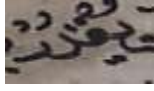

yolum 10b-250

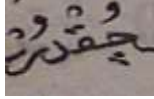

sadece ötre ile kullanılanlar

yokdur 9b-223

çokdur 10b-256

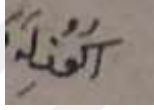

1.1.6. ö Ünlüsünün Yazılışı

Başta

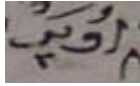
(‘)ötreli elif ile kullanılanlar

öküzile 5b-114

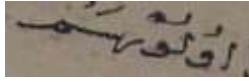

(و) elif ve vav ile kullanılanlar

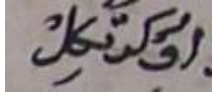
öper 10b-252

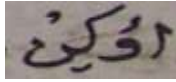
ölürsem 7b-167

öğret-gil 9b-223

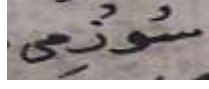
ögin 21b-597

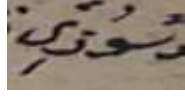
İçte

(و) ile kullanılanlar

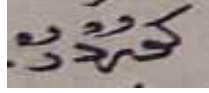
sözümü 22a-606

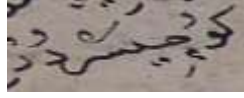
sözi 8a-192

kördür 28a-832

göçiserdür 48a-994

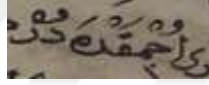

1.1.7. u Ünlüsünün Yazılışı:

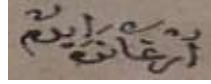
Başta

(ı) elif ile kullanılanlar

uçmağdadur 2b-38

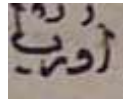

urğandayıdum 5b-113

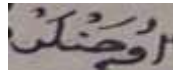

(و) elif ve vav ile kullanılanlar

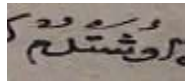
urup 48a-997

uçanlar 4b-90

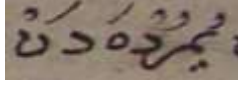
uşatdum 13a-317

İçte

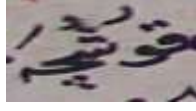
(‘)Ötre ile kullanılanlar

yumurdadan 24b-732

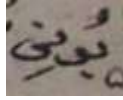

(و) vav ile Kullanılanlar

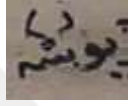
Ꞙuŝça 4a-79

bunı 14b-359

buşa 9b-223

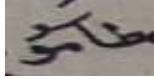
Sonda

(و) vav ile kullanılanlar

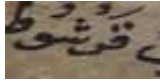
Ꞙamu 10b-248

Ꞙamu 15a-368

Ꞙarŝu 15b-390

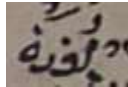

1.1.8. ü Ünlüsünün Yazılışı:

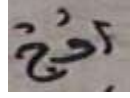
Başta

(وا)elif ve vav ile kullanılanlar

üzen 14b-361

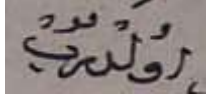
üç 9b-221

İçte

(‘) ötre ile kullanılanlar

öldürüp 12a-291

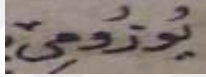

gündüz 8a-185

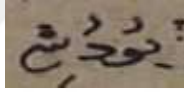

(و) vav ile kullanılanlar

yüzümi 16b-422

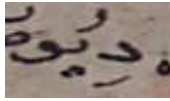
düş 7b-178

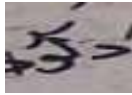
Sonda

(و) vav ile kullanılanlar

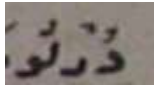
diyü 5a-106

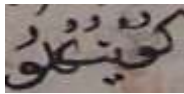
delü 6a-131

dürlü 6b-140

Göynüklü 6b-150

1.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI

Türkçedeki ç, p, g, ŋ gibi sesleri karşılayacak harflerin bulunmadığı Arap alfabesi ile yazılmış Türkçe metinlerde fonetik özellikleri tespit etmek güçtür.

1.2.1 ç Ünsüzünün Yazılışı: Bu ünsüz hem ç(چ)hem de c(ج)ile yazılmaktadır.

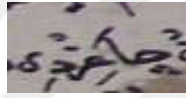
Başta

(چ)ç ile kullanılanlar

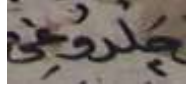
çalabum 4b-84

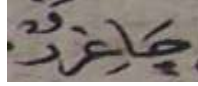
çağırdı 4a-80

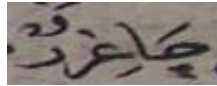
çaldığı 49b-1051

çağırur 50b-1075

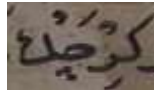
çaylar 50b-1085

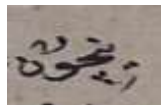
İçte

(ج)ç ile kullanılanlar

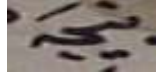
girçek 51a-1090

niçün 5a-101

niçe 11a-264

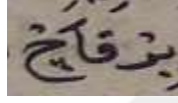
Sonda

(چ)ç ile kullanılanlar

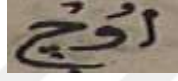
aç 1a-2

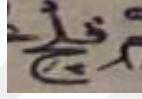
birkaç 18a-461

üç 18b-475

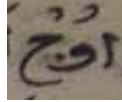

kılıç 5a-112

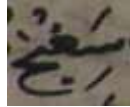

(ج)c ile kullanılanlar

üc 18b-468

sağinc 49b-1039

kılinc 21a-569

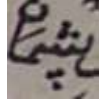

1.2.2. p Ünsüzünün Yazılışı

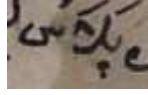
Başta

(پ) p ile kullanılanlar

pişmān 47b-982

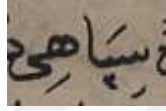

palās 45a-910

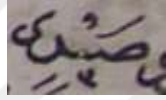

İçte

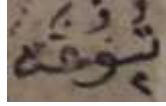
sipāhī 18b-473

şapdı 27b-817

tapuğa 50b-1085

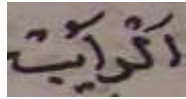

Sonda

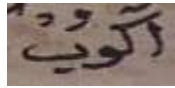
(پ) b ile kullanılanlar

Zarf-fiil olan –(y)Up b ile gösterilmiş fakat p ile okunmuştur.

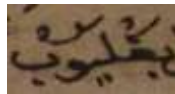
aldayup 51b-1108

aņup 52a-1123

bağlayup 52b-1140

1.2.3. t Ünsüzünün Yazılışı:

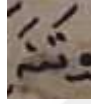
Arap alfabesinde hem ince hem de kalın t bulunduğundan ayrı ayrı incelenmiştir.

Başta

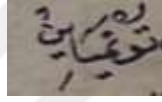
(ت) ile Kullanılanlar

İnce ünlülü kelimelerde

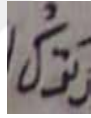
tene 25a-746

tütmiyeyin 29a-853

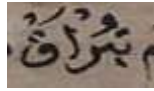

terk 30b-890

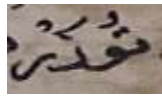

Kalın ünlülü kelimelerde

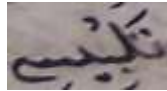
toprak 25a-747

tozar 25a-747

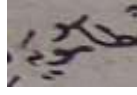

talbesi 22a-616

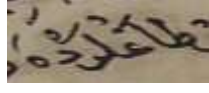

(ط) ile kullanılanlar

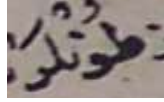
tamuya 11a-263

tağlarda 2a-25

tonlar 3a-53

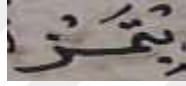

İçte

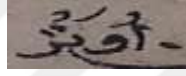
İnce ünlülü kelimelerde

(ت) ile kullanılanlar

bitmez 22a-606

öter 23b-665

yiter 26b-787

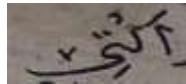
Kalın ünlülü kelimelerde

(ت) ile kullanılanlar

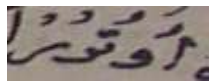
otuz 46a-931

altı 50a-1054

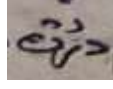
oturur 3b-65

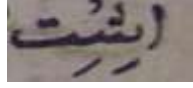
Sonda

İnce ünlülü kelimelerde (ت) ile kullanılanlar

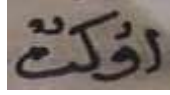
dört 16a-408

işit 21b-599

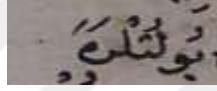

ögüt 22b-624

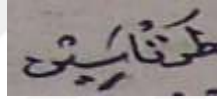

Kalın ünlülü kelimelerde (ت) ile kullanılanlar

bulut 27a-798

tart 12a-288

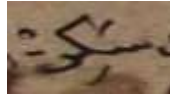
1.2.4. s Ünsüzünün Yazılışı:

Başta

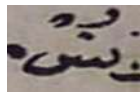
İnce ünlülü kelimelerde

(س) ile kullanılanlar

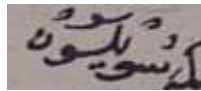
sekiz 1a-7

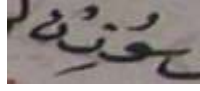
sen 4a-73

söylesün 4b-92

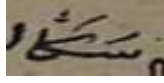
sözün 6b-143

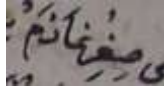
Kalın ünlülü kelimelerde

(س) ile kullanılanlar

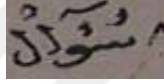
sağa 7a-157

sıgırınmazam 6b-142

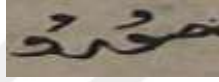

su 'âl 13b-331

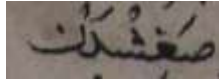

(ص) ile kullanılanlar

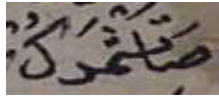
şoru 2b-38

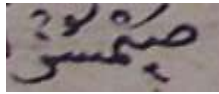
şağışdan 23b-659

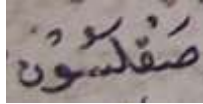
şataşmaduñ 24a-693

şapmasuz 24a-704

şaqlasun 25a-751

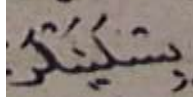
İçte

İnce sıradan kelimelerde düzenli olarak (س) kalın sıradan kelimelerde(ص) ise yer yer (س) yer yer (ص) ile karşılaşılır.

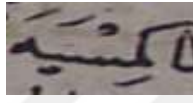
İnce ünlü kelimelerde

(س) ile kullanılanlar

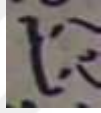
besleyenler 24a-706

kimseye 25b-762

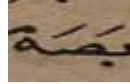
nesne 27a-797

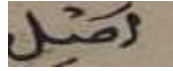
Kalın ünlü kelimelerde

(ص) ile kullanılanlar

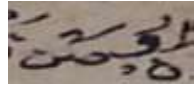
başa 1a-6

aşıl 18b-483

uşan 13a-325

Sonda

Düzenli olarak ince sıradan ünlü kelimelerde (س) kalın sıradan ünlü kelimelerde (ص) karşılanmaktadır

İnce ünlü kelimelerde

(س) le kullanılanlar

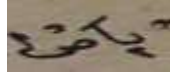
gögüs 18a-459

Kalun ünlülü kelimelerde

(ص)la kullanılanlar

paş 7a-158

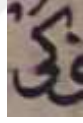

1.2.5. g Ünsüzünün Yazılışı:

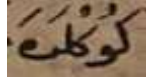
Metnimizde başta, ortada ve son seslerde ötümsüz k sesi le ötümlü g sesi arasında bir işaret ayrımı yoktur.

Başta

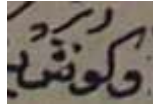
gey 51b-1116

göklere 1a-7

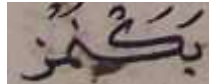

güneş 14a-351

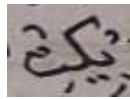

Ortada

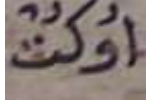
begenmez 20a-540

yigit 49a-1028

ögüt 51a-1103

Sonda

yig 25a-754

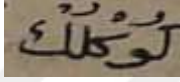

1.2.6. η Ünsüzünün Yazılışı

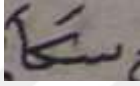
Metnimizde η ünsüzünü karşılamak üzere genellikle (ك) harfi kullanılmıştır.

İçte

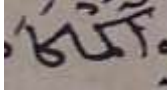
göηlüh 7a-160

saηa 23b-671

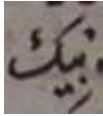

aηmaga 24a-696

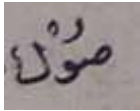

Sonda

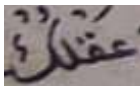
biη 6b-140

şoη 12a-297

‘aqluη 46a-943

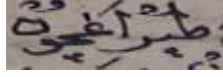

1.2.7. Bitişik Yazılan Kelimeler

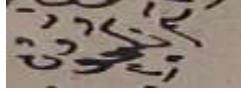
Metnimizde bazı kelimeler kendilerinden önceki kelimelerle bitişik yazılmıştır.

içün

toprağıçün 16b-427

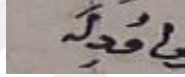

anuçiçün 48b-1009

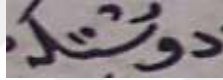

IIA

odıla 4a-75

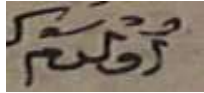

dostıla 49a-1026

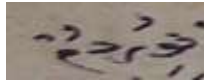
“dem” kelimesi

ol dem 29a-859

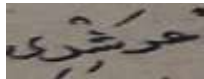

Ek fiilin değişik kipleri

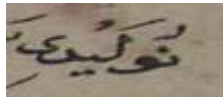
nüridüm 29a-858

‘arşıldı 14a-349

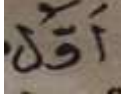
nolaydı 15b-385

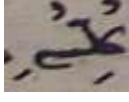
Şeddenin Kullanılması

Nüşhada şedde kullanımına sıklıkla rastlanır.

evvel 25a-738

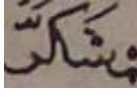
küllî 26a-781

issı 28a-825

şekker 48b-1011

İKİNCİ BÖLÜM

1. SES BİLGİSİ

1.1. ÜNLÜLER

1.1.1. Ünlü Türleri

Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasında imladan çıkarabildiğimiz ölçüde belirlenen ünlüler şunlardır: a, e, ı, i, o, ö, u, ü. Ünlülerin yazımında, hareke ve harf birliktedir.

e/i meselesi: e ve i'nin yazımı Türkçenin en eski dönemlerinden beri karışık bir manzara ortaya koyar. Genel Türk dilindeki kapalı e ünlüsü tartışmalı bir konu olarak görülür ve Ali Şîr Nevâî'ye kadar bu konunun götürülebileceği belirtilir.⁵⁰ Ayrıca yüz yılı aşkın bir süredir tartışılan bu konunun tarihî metinlerde tespiti ve gösterilmesi üzerinde birlik yoktur.⁵¹ Ses değişikliklerine bağlı olarak ikili ve üçlü şekiller karşımıza çıkmaktadır. Türkçede kapalı e sesini karşılayacak herhangi bir işaret olmayışı metinlerin günümüze aktarılmasında bazı sıkıntılar ortaya çıkarmıştır. Osmanlı Türkçesi döneminde e > i veya i > e değişimlerinin olduğu gözlemlenmektedir. Bu konuda Musa Duman: “...*ele alınan konuda Türkçe tek şekillğe doğru gitmektedir sonucu çıkarılmamalıdır. Bugün konuşma dilinde ve ağızlarda eski şekilleri andıran hatta muhafaza eden söyleyişlere rastlayabiliriz.*”⁵² der.

⁵⁰ Timur Kocaoğlu, “Tarihî Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonunda Kapalı e/i Meselesi”, **Türk Kültürü**, S. 483-484, s. 266.

⁵¹ Mustafa Argunşah, “Harezmi Döneminde e/i Sorunu”, **Dil Araştırmaları**, S.6. s.47.

⁵² Musa Duman, “Klasik Osmanlı Türkçesi Döneminde i/e Meselesine Dair”, **Makaleler**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2008, s.73-74.

Divanda elif+esre+ye ve elif+esre kullanımları dikkat çekmiştir. Metinde bunların herhangi bir standarda bağlı olmayışı sonuç çıkarmayı güçleştirmektedir. Musa Duman: “*Hem harfle hem harekeyle gösterilen seslerde ise gelişmeli şekilleri göstermeleri hasebiyle harekelerin esas alınması daha akla yatkın görünmektedir.*” der. Bu nedenle bu çalışmada bu ses ‘i’ ile gösterilmiştir. Harekeye bağlı olarak üstün işaretiyle gösterilenler ise ‘e’ ile verilmiştir.

beş 9a-215, *uyan behey gāfil uyan kāfirdür beş vaqtın koyan*

gice 9a-217, *alçaqları yüce eyleyen gündüzleri gice eyleyen*

it- 10b-255, *illā ben itdügümi dīnin deñşüren itmez*

1.1.2. Uzun Ünlüler

Eski Türkçede aslî ünlü uzunlukları tespit edilmiştir. Eski Anadolu Türkçesinde ise uzun ünlüleri tespit etmek güç olmakla birlikte Arapça ve Farsça kelimelerdeki ā, î, ū ünlüleri rahatlıkla görülmektedir.⁵³Türkçe kelimelerdeki uzun ünlülerin tespitindeki güçlük Arap ve Uygur imlâsının bir arada bulunmasındandır.

1.2. ÜNLÜ UYUMU

1.2.1. Damak Uyumu

Türkçe kelimelerde var olan kalınlık-incelik uyumu divanda bazı örnekler dışında sağlam bir şekilde kendini göstermektedir.

ķoparıdum 10b-254

⁵³ Osman Nedim Tuna, “Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller” TDAY Belleteri, Ankara, 1960, s.213-282.

Talat Tekin, “Ana Türkçede Asli Uzun Ünlüler”, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1975. S.220.

Zeynep Korkmaz, “Eski Anadolu Türkçesinde Aslî Ünlü Uzunlukları”, DTCF Dergisi, s.49-84.

Zikri Turan, Teshil’in İmlâ Tezahürleri Işığında Eski Anadolu Türkçesinde Ünlü Uzunlukları, Açıksoz Yayınları, Malatya 1993.

dirilmedüñ 12b-312

sevdügüñden 18b-483

gördüm 18b-486

Türkçe kelimelerde az olmakla beraber uyumsuzluklar görülmektedir. Bu durum; tek şekili eklerden, ekleşmeden ve birleşik fiillerden kaynaklanmaktadır.

turgil 20b-547

şakingil 20b-550

Yabancı kelimelerde ünlü uyumuna aykırı eklenme az da olsa divanda görülmektedir.

kafeşdağı kuşça cânım kaygudan âzâd eyledi 4a-79

1.2.2. Dudak Uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde dudak uyumunun çok sağlam olmadığı görülmektedir. Divanda ünlülerde görülen genel yuvarlaklaşma eğilimi, bazı eklerde ünlülerin daima düz veya yuvarlak ünlü ise kalıplaşma eğilimi göstermesi uyumu bozan asıl etkenlerdir.

Tabanlarda

A. Yuvarlaklık ve Yuvarlaklaşma

a. Eski Türkçeden beri devam eden ikinci hece yuvarlaklığı

getür 8a-184

kendü 8a-189

içerü 15a-370

girü 19a-502

eksük 28b-846

b. Eski Anadolu Türkçesinde meydana gelmiş yuvarlaklaşmalar.

Eski Türkçedeki G sesinin erimesi sonucu oluşan yuvarlaklaşma örnekleri divanda mevcuttur. Sızıcılaşarak eriyen G sesi kendinden önceki ünlüyü uzatarak yuvarlaklaştırır.

ṭapū 19b-515 < ṭapıg

kapū 15a-370 < kapıg

tatlū 10a-209 < tatıglıg

Bunun yanında düzlüğünü koruyan ve dudak uyumuna uyan örnekler de bulunmaktadır.

diri 21a-580 < tirig

aşşı 25b-756 < aşıg

çeri 3b-60 < çerig

Divanda dudak ünsüzlerinin de yanındaki ünlüyü yuvarlaklaştırdığı bazı kullanımlar mevcuttur.

yavuz 2a-28 < yabız

Düzlük ve Düzleşme

Bazı kelimeler düz ve yuvarlak ünlülü olmak üzere divanda görülmektedir.

toğru 16b-422

toğrı 24a-709

A. Ekleşmede

Devamlı yuvarlak ünlü bulunduranlar:

-dU görülen geçmiş zaman eki

kalduk 45b-927

şordum 52a-1124

ağlarıdum 52b-1152

+dUr bildirme eki

Haḫdur 2a-27

uḫmaḫdadur 2b-38

taḫtudur 14b-362

+(n)Uḫ tamlayan durumu eki

anuḫ 3b-70

senüḫ 6a-130

cihānuḫ 6b-152

+IU isimden isim türetme eki

tatlu 10a-239

ḫanlu 12b-311

ṭonlu 18b-479

+sUz isimden isim türetme eki

ṣayısuz 19b-518

ṣuḫsuz 27a-808

issuz 28a-827

-(y)AlUm istek eki

ayrılmayalum 13a-314

varalum 16a-405

nidelüm 26a-772

-(y) Up ulaç eki

varup 28b-843

alup 45a-909

bağlayup 52a-1140

Devamlı düz ünlü bulunduran ekler:

+CI isimden isim türetme eki

muştıcı 19a-505

hırcılar 23a-647

kapucı 50a-1057

-gII eksiz emir eki

ağgil 16a-400

esirgegil 16b-420

virmegil 25b-756

+(I)IA isim işletme eki

yaşıla 16b-424

toprağıla 17b-448

yilile 17b-455

+(I)nCI isimden isim türetme eki

beşinci 15a-375

altıncı 15a-376

üçüncü 17b-449

+kI

göylümdeki 6b-142

tendeki 51a-1097

yürekdeki 52b-1140

-mİş

yanmışam 16a-426

ölmüş 46a-939

tutmuş 50a-1056

+(s)I(n) 3. Tekil kişi iyelik eki

temennâsı 8b-203

ķamusı 14a-350

ortası 16a-408

-sIn kişi eki

beslersin 2a-33

datmayasın 2b-41

yatursın 1a-2

+(y)I isim işletme eki

vaktuḡı 3a-50

ṡaşı 3b-59

‘ayıblarını 24b-733

-(y)IcAk ulaç eki

gelicek 2a-32

idicek 28b-843

açılıviricek 52b-1139

-(y)IncA ulaç eki

olınca 3a-50

ṡatmayınca 6b-140

ötmeyince 6b-143

+(y)IcI fiilden isim türetme eki

ṡurucı 9a-216

örtücü 24b-733

yapucı 50a-1057

1.3.ÜNSÜZLER

Yûnus Emre Divânı'nın Bursa nüshasında tespit edilen ünsüzler şunlardır: b, c, ç, d, đ, f, g, ğ, h, ħ, ĩ, k, k̄, l, m, n, ŋ, p, r, s, ş, s̄, t, t̄, u, ü, v, y, z, ź, z̄, ż.

1.3.1. Ünsüz Uyumu

Eski Türkçede ünsüz uyumu söz konusu değildir. Eski Anadolu Türkçesinde de aynı durum geçerlidir. Bazı eklerin tek şekilli kullanılışı bu uyumsuzluğa neden olmaktadır. Ötümlü şekilleriyle kalıplaşmış ekler ötümsüz bir kök ya da tabanda daima ötümlü olarak kullanılırlar.

+dA bulunma durumu eki

uçmağda 10a-234

ṭā'atda 10a-245

+dAn ayrılma durumu eki

dostdan 4b-84

toprağdan 51b-1112

taşdan 52b-1125

-dI görülen geçmiş zaman eki

gitdi 5b-118

işitdi 19a-501

bitdi 50a-1064

+dUr bildirme eki

seyrekdir 50a-1001

görmüştür 51b-1117

çokdur 15b-394

-DİİAR görülen geçmiş zaman 3. çoğul kişi

içdiler 45b-922

gıtdiler 52a-1123

bırakdılar 52a-1123

1.4.FONETİK HADİSELER

1.4.1.Ötümlüleşme

Eski Anadolu Türkçesinde en çok görülen ses olaylarından biridir. Bu ötümlüleşme olayı t-d, ç-c, p-b ünsüzleri arasında tespit edilmektedir. Kelime başında, ortasında ve sonunda ötümlüleşme hadisesi görülebilmektedir. İnce ünlülü kelimelerde t > d ve k > g biçiminde görülen ötümlüleşme kalın ünlülü kelimelerde ötümlü ve ötümsüz ünlülerin nöbetleşe kullanımı biçiminde görülmektedir.

#t > #d

İnce ünlülü kelimelerde:

dürlü 1b-15

diril 6b-140

döşek 17a-437

dili 22b-630

degül 23a-656

Kalın ünlü kelimelerde:

doysar 16a-410

duta 18a-459

doğru 22b-627

donanup 29b-866

durmaz 51a-1098

#t, #d nöbetleşe kullanılan kelimeler:

doğru 22b-627/ *toğru* 24b-711, *durur* 24b-718/ *turđı* 25a-750, *dağlarca* 52a-1137/ *tağ* 20a-535

#t ünsüzünün korunduğu kelimeler:

tağ 20a-535

tamardan 23a-644

tonın 29b-866

taşum 10a-246

t/ > d/

ince ünlü kelimelerde:

güde 21b-583

düreden 24b-732

gider 48a-998

kalın ünlü kelimelerde:

yaradan 8b-200

yudar 13a-326

unudan 22b-628

#k > # g

Kalın ünlülü kelimelerde

Bugün Anadolu ağızlarında yaygın olan bu değişme, metnimizde görülmez. Aslı şeklini korur.

ğayğudan 21b-596

ğo 51a-1093

İnce ünlülü kelimelerde

geldüm 2a-22

gözüme 22a-604

gibi 22b-624

geçürdüğ 23a-643

götürmiş 1b-20

#k ünsüzünü koruyan kelimeler

kendü 14a-347

kim 22b-629

kez 29a-832

k / > g /

Kelime sonunda bulunan ön ve art damak k ünsüzleri ünlüyle başlayan ek aldıklarında genellikle ötümlüleşerek g'ye dönüşürler.

artuğısa 12a-289

göge 29b-865

toprağıla 18a-459

uçmağııı 29a-856

yaprağı 49b-1046

k # > g #

k >g değişimini kelime sonunda, ünlüyle başlayan herhangi bir ek almadan da bulunduran örnekler vardır.

đoprađ 24b-736

yog 10a-237

ç > c

ç sesi kelime başında, hem ince hem de kalın ünlülü kelimelerde korunmuştur.

ç/ > c/

Değişiklik genellikle ç ile biten kelimelerin ünlüyle başlayan bir ek alması sonucunda ortaya çıkmıştır.

gücine 17a-429

ucına 17a-429

Bazı kelimelerde kalıcı değişimler görölmüştür.

gice 1a-1 < kiçe

incü 52a-1146 << yinçü

1.4.2. Ötümsüzleşme

Ötümsüzleşme olayı, Eski Anadolu Türkçesi için çok karakteristik bir özellik değildir. Bu nedenle örneğine çok rastlanmaz.

baş ağa >> paşa 9b-230

1.4.3. Sızıcılışma

Bir benzeşme olayının sonucunda karşımıza çıkar. Sızıcı sesler, patlayıcı ünsüzleri sızıcılaştırır.

#b > #v

var 1b-17 < bar

vardı 20a-559 < bar-

viridi 14a-347 < ber-

b/ > v/

sevindi 17a-444

yavuz 20b-562

d/ > y/

Tarihî bir ses değişikliği olan ve Orta Türkçede görülen bu sızıcılışma Eski Anadolu Türkçesinde de metnimizde de örneklenmektedir.

ķayġuları 19b-521

ayaķlar 25a-746

Bunun yanında patlayıcı k sesinini sızıcılaşması Erken Azerî Türkçesi için karakteristik olmasına rağmen metnimizde de görülür.

baġdı 18-831 < *baķdı*

daġı 1b-15 < *taķı*

uyġusına 21b-582 < *uyķu*

yoġsa 49b-105a < *yoķsa*

1.4.4. Yutulma

Hece başındaki g ünsüzünün sızıcılaştıktan sonra hiçbir iz bırakmadan kaybolması durumdur.

yalanı 50a-1067 < *yalgan*

yapraġı 49b-1046 < < *yapırġak*

1.4.5. Dudaklılaşma

Dudak ünsüzlerinin yanında görülen bir benzeşme türüdür. Dudak ünsüzleri yanındaki ünlüyü yuvarlaklaştırır.

yavuz 50b-1084 < *yabız*

1.4.6. Düşme

1.4.6.1 Ünlü Düşmesi

Vurgusuz Orta Hece Ünlüsünün Düşmesi

Ünlü düşmesi, Türkçenin hece yapısına uygun olarak hece sayısının azalması sonucunu doğurur. Üç ya da daha fazla heceli kelimelerde vurgusuz orta hecelerde kalan ünlülerin değerini yitirmesi ve düşmesi durumu sık sık görülür. İkinci ya da son hecesinde dar ünlü bulunan ve ünsüzle biten kelimelerde ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında gerçekleşir.

ağzundan 2b-43 < ağızundan

karına 47b-979 < karımına

bağrum 51a-1098 < bağırum

gönlü 51a-1088 < gönlü

boyumdan 3b-62 < boyunumdan

beslersin 2a-33 < besi+le-

i- fiilinin ekleşmesiyle

ölürsem 7b-167 < ölür isem

istersen 51a-1089 < ister isen

dirdi 52b-1142 < dir idi

'ile' edatının ekleşmesiyle

kişiyile 18a-459 < kişiyile < kişi ile

anıyla 20b-500 < anıyla < anı ile

Diğer ünlü düşmeleri

oğlan 2a-29 < oğul + an

1.4.6.2. Ünsüz Düşmesi

Ünsüz düşmesi Eski Anadolu Türkçesi için çok sık rastlanan bir ses olayıdır. Divanda da çeşitli sebeplerle gerek kelimelerde gerekse eklerde düşme meydana gelir.

Başta

#b > # Ø

Eski Türkçedeki bol- fiili Eski Anadolu Türkçesinde ol- şeklini almıştır. Metnimizde de kelime başındaki b ünsüzü istisnasız düşmüştür.

olup 2a-31 < bolup

olunca 3a-50 < bolunca

olma 4b-97 < bolma

#y > # Ø

Türk dilinde kelime başında “y” sesinin düşmesi ve türemesi sıkça görülmektedir. Aynı örneklerin hem türeme hem de düşmede verilmesi ise ses olaylarını belirlemede sıkıntı yaratmaktadır. Bu konuda Hatice Şahin: “*Ses olaylarıyla ilgili örnekler seçilirken -en eski, asli biçimi olmasa bile- kelimenin tespit edilebilen ilk şeklinden hareket etmek karışıklığı önleyecek yöntemlerden biridir.*”⁵⁴ der.

ağaçlar 48a-997 < yığaç

ip 18b-475 < yip

Bazı kelimelerde ikili kullanımlar da vardır.

ırak 6a-136 < yırak

yırağındadır 18a-459

Yılan kelimesi ise y ünsüzü ile verilmiştir.

⁵⁴Hatice Şahin, “Türkiye Türkçesindeki Bazı Kelimelerin Başındaki y Sesinin Düşme mi Türeme mi Yaşadığına Dair”, **5. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu**, 19-22 Aralık 2012.

yılan 13b-330

Ünsüz gruplarında düşme

l (t < lt)

getür 8a-184 << keltür-

r > ∅

bile 10a-236 < birle

Sonda

b >> ∅

şu 17b-448 << şub

g # > ∅

ulu 18b-478 < uluğ

katı 22b-635 < katıg

ölü 51b-1112 < ölüg

1.4.7. Türeme

1.4.7.1. Ünlü Türemesi

Türkçe kelimelerde nadiren görülen bir fonetik özelliktir. Yabancı kelimelerde ise sıklıkla karşımıza çıkar. Ön seste ünlü türemesi olayı divanda azdır. Tek doruklu hece sistemine sahip olan Türkçede, alıntı kelimelerdeki ünsüz gruplarının arasına dar ünlü getirilerek tek doruklu iki heceye dönüştürülür.⁵⁵

şehir 27b-818 < şehir

⁵⁵ Osman YILDIZ, "Türkçede Kelime Sonu Ünsüz Grupları", **Dil Dergisi**, Kasım 2000, s. 67-68.

‘*ömür* 20b-562 < ‘*ömr*

kibir 21a-577 < *kibr*

nefs 18b-476 < *nefs*

Özellikle l ve r ünsüzlerinin başta olduğu kelimelerde görülen kelime başında ünlü türemesinin divanda tek örneğine rastlanmıştır.

ırızkum 3b-62

1.4.7.2. Ünsüz Türemesi

İçte

Ünlü ile biten kelime ünlüyle başlayan bir ek aldığında ünlü çatışmasını önlemek amacıyla bir y sesi türemektedir.

kendüye 19a-501

aldayup 51b-1108

’ > y

Arapça hemzeli kelimelerde Türkçede iki ünlünün yan yana bulunmaması kuralına uyarak hemze y sesine dönüşmüştür.

dāyim 22a-612 < Ar. da’im

Ünlü ile biten kök ve tabanlar ‘ile’ edatıyla eklediğinde araya y ünsüzü girer. Sebebi Türk dilinde iki ünlünün yan yana bulunmamasıdır.

kimseyle 29a-860 < kimseyile < kimse ile

diliyle 49a-1025 < diliyle < dili ile

1.4.8. Tekleşme

Türkçe asıllı olmayan kelimelerde sonda yan yana bulunan çift ünsüzlerden biri Türkçeye uydurularak düşürülebilmektedir.

sır 50b-1071 < *sırr*

Hağ 51b-1116 < *Hağğ*

Tekleşen ünsüz, kelime ünlüyle başlayan bir ek aldığıda tekrar çift ünsüz olarak görülür.

sırrıdur 27b-809

hacca 28a-830

1.4.9. Hece Tekleşmesi (Haplologie)

Benzer veya aynı olan hecelerden birinin kaybolmasıdır. Divanda +dUr bildirme ekinde görülmüştür.

turur > durur > -dur / -dür

toğrudur 28a-833

budur 29a-850

sözdür 45a-914

bilmeyendür 45a-912

oldur 45a-910

Hece yutulması olayı Arapça kökenli kelimelerde de görülmüştür.

beriyye > *berye* 16a-406, *mürüvvet* > *mürvet* 2a-22

1.4.10. Birleşme

Her zaman bir arada kullanılan iki kelimenin geçirdiği değişiklikten sonra yeni bir şekil alarak tek kelime haline gelmesidir. Divanda buna uygun örnekler mevcuttur. Dar ünlülerin düşme eğiliminde olduğu görülmekle beraber geniş ünlüler de düşmüştür.

degül 45b-917 < teg ol

nite 52a-1121 < ne teg

şol 52a-1124 < uş ol

niçün 5a-101 < ne için

1.4.11. Benzeşme

Eski Anadolu Türkçesinde eklerin kalıplaşmış şekilde yazılması benzeşmeye engel olmuştur. Bu durum divan için de geçerlidir.

Benzeşmeye önemli bir örnek divanda 34 kez geçen iste- 'tir.

izde- > *iste* 2a-24

b > m

n, ŋ, ng birleşik seslerinin etkisiyle kelime başındaki b sesinin m'ye dönüşmesi olayı sistemli olmamakla birlikte birkaç örnekte görülmektedir.

meni 8b-193 < beni

menem 14a-345 < benem

1.4.12 Göçüşme

Kelime içindeki iki sesin yer değiştirmesine göçüşme adı verilir. Divanda buna örnek sayılabilecek kelimeler yañuluz ve bigi'dir. Divanda bigi 8 kez geçmiştir. Eski Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinde sıklıkla var olan bu kullanım, divanın kaleme alındığı yüzyılları somutlaştırmak için bir işaret sayılabilir.

bigi 2b-42 X gibi
yağuluz 2b-40 x yalnız

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1. BİÇİM BİLGİSİ

Biçim Bilgisi bölümünde eklerin tasnifi yapılırken, Prof. Dr. Gürer Gülsevin'in V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı'nda sunduğu "Türkçede 'Sıra Dışı Ekler' ve Eklerin Tasnif-Tanımlama Sorunu Üzerine" adlı bildirisinde yaptığı tasniften yararlanılmıştır.

1.1. İŞLETME EKLERİ

Cümlede kelimeler arasında ilgi kurup birbirine bağlayan birimlerdir. Bunlardan bazıları ilgi kurduklarında cümlenin ögelerini belirleyip değiştirebilirler, bazıları ise cümle ögeleri açısından bir değişiklik yaratmazlar. Bu nedenle işletme ekleri iki başlık altında incelenmelidir.⁵⁶

1.1.1. Öge Belirleyici İşletme Ekleri

3.1.1.1. Ad Durumu Ekleri

*"Bağımsız, öncül ve sözlüksel dil birimi özelliği gösteren adlar, dilde tek başına kullanıma çıkma hakkına sahiptir. Ancak adların sistemde sürekli tek başına hareket etmeleri söz konusu değildir. Dil örgüsünü oluşturmak gerekmektedir. Bu nedenle daha geniş kavramları ifade etmek için diğer dil birimleriyle ilişki kurma zorunluluğu ortaya çıkar. İşte bu noktada geleneksel dil bilgisinde hâl kategorisi adı verilen durum söz konusu olur."*⁵⁷

⁵⁶ Gürer Gülsevin, "Türkçede 'Sıra Dışı' Ekler ve Eklerin Tasnif-Tanımlanma Sorunu Üzerine", V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, 20-26 Eylül 2004, TDK Ankara.

⁵⁷ Kerime Üstünova, **Ad İşletimi (Biçim Bilgisi)**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2008, s. 54.

1.1.1.1.1. *Yalın hal*

“Yalın durum, adın yüzey yapıda herhangi bir biçim birimle şekillendirilmeyip işlevsel özelliğini derin yapıda yüklendiği varsayılan bir durum özelliği gösterir. Bu nedenle ad soylu tüm sözcüklerin yüzey yapıda bir ek taşımadıklarında yalın durumda bulunduğu sanılır. Oysa Türkçede yüzey yapıda sıfır biçim birimle ad işletimine giren eksiz tamlayan durumu, eksiz belirtme durumu olduğu gibi ad soylu sıfat, zarf, edat, bağlaç ve ünlem görevinin üstlenen dil birimlerine ad çekimine girme hakkı verilmemiştir. Yalın durum çekimine girme hakkı, yalnızca eylemle yapan/eden işlevi kuran ad ve zamirlere tanınmıştır.”⁵⁸

anuyçün cümle iş ulularuydur 20a-531

iy Yunus sen ölince yürü toğrı yolunca 28a-828

Yünus yoldan armasun yüksek yirde turmasuy 28b-838

saña ümmet olmayanı ben anlara katmayayın 29a-856

1.1.1.1.2 *Belirtme hali*

Belirtme durumu eki +(y)I ‘nın Eski Türkçedeki +(I)G ekinin devamı olduğu düşüncesi, Mustafa Canpolat’ın görüşleriyle birlikte tartışmaya açılmıştır.⁵⁹ Eğer herhangi bir erime söz konusu olsaydı ekin ünlüsünün yuvarlaklaşması gerekeceğine işaret etmiştir.

Yünus Emrem sebâkı senden oğur 27a-795

sen aña ümmet olıgör o seni maħrūm komaz 27a-806

nola gelseñ sen de benüm öğüdümü dutsañ göñül 4a-76

şükr ü minnet ol Allah’a göñlümüzi şād eyledi 4a-79

⁵⁸ Kerime Üstünova, “Yalın Durum Karmaşası”, *Dil Bilgisi Sorunları*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010, s.109.

⁵⁹ Mustafa Canpolat, “Eski Anadolu Türkçesindeki Belirtme Durumu (Accusativus) Ekinini Kökeni Üzerine”, *Türkoloji Dergisi* x. Cilt, 1.. Sayı, DTCF Yayınları, Ankara 1992, s. 9-11

Eski Anadolu Türkçesinde iyelik eki almış isimler belirtme durumu eki almaksızın nesne olabilirler. Burada yüze y yapıda olmayan bir belirtme söz konusudur.

*Üveys yirinden tırdı ‘arşa **na‘lin** döndürdi* 1b-11

*kafeşdağı kuşça **cānum** kaygudan āzād eyledi* 4a-79

*iy bī-çāre miskīn Yūnus gāfil olma tır **gözün** aç* 4b-97

1.1.1.1.3 Yönelme hali

Eski Türkçedeki +GA yönelme durum eki Eski Anadolu Türkçesinde +(y)A biçimindedir.

*bu **dünyaya** kimse kalmaz gelen göçer illerine* 4b-91

*iki cihānda murādum gel varalum **Muḥammed’e*** 16a-411

*bu **cihāna** gelmedin ma‘şūqıla bir dem* 29a-858

*hor bakma sen ‘azizüm ‘ışk **erine** zinhār* 26b-782

1.1.1.1.4 Bulunma hali

Eski Türkçeden beri +dA biçiminde kullanılan ektir. Divanda da bu şekliyle karşımıza çıkmaktadır.

*nidem şanursın **dünyāda** yiter gezdüğün **hevāda*** 26b-786

***anda** rāḥat gerek cāna gel yanalum dostlarıyla* 26b-786

*ten nedür dostuñ **yolında** ben anı terk itmeyem* 30a-877

***hazretde** yüzi kara erden nazār olmayandır* 45a-911

*yarın **cehennemde** yatan bunda namāz kılmayandır* 45a-913

1.1.1.1.5 Ayrılma hali

Eski Anadolu Türkçesinde ayrılma durumu +dAn olarak kullanılmıştır.

*kardeş **kardeşdan** kaçır ol kıyâmet güninde* 47b-983

*biz bu **yoldan** üşenmedük **erenlerden** uşanmaduk* 50b-1086

*egriligi **yaydan** egri toğruluğı **okdan** toğru* 27b-818

*dördünci nişâni bu durur cümle **heveslerden** geçe* 29a-850

*yine **gülden** haber geldi bülbüle gül açıldı kamu çiçekler bile* 30a-883

1.1.1.1.6 Vasıta hali

+ (I)n eki vasıta hali olarak divanda görülmektedir. Bunun dışında ile edatının ekleşmiş biçimi olarak (y)IIA görülmektedir. Ayrıca birle ve bile edatları da araç işlevinde görülmektedir.

*Yünus **özün** yalvarursañ **şiddkıla** yola girürseñ* 2b-46

***Allah'ıla** olan kişi ihsân olur anuñ işi* 3b-70

*saña seccâde vü tesbîh bende bu **derdile** âhı* 6a-132

*bu gaflet **birle** nice ola bu dirlik* 23b-660

*hürîlerle **bile** yatan uçmağ koğusına batan* 45a-914

1.1.1.1.7 Eşitlik hali

Eski Anadolu Türkçesinde eşitlik eki +cA olarak kullanılır.

*bu muhtaşar cihân iki **cihânca*** 18a-462

*esir olmuş kişisin **bunca** yoldan* 21b-593

*tenüm toprak tozar **yolca** nefsüm iltür beni öñce* 25a-747

*Yünus eydür meded senden günâhum **dağlarca** benden* 52a-1137

***bunca** göñül aldayup 'âleme sulţân mısın* 51b-1108

1.1.1.2 Fiilerde İşletme Ekleri

Bu ekler; fiilerin çatısını ettirgenlik, edilgenlik, dönüşlülük ve işteşlik bakımından değıştirirler. Öznenin ve nesnenin belirlenmesinde görev üstlenirler.

1.1.1.2.1 Geçişli-ettirgenlik (transitive-causative)

Divanda görülen geçişli-ettirgenlik ekleri şunlardır:

-t- :

*günāhdan kara yüzüne hiç **agartmayasın** bigi 2b-42*

*evüñde helālünje beş vaqt namāz **ögret-gil** 9b-223*

*dirīgā işüñi yavlaq **uzatduñ** 21a-572*

-dUr- :

*İblīs-i Ādem'e kim olur kim **azdura** yāhūd aza 49a-1032*

*Yūnus nefsiñi **öldür** bu yola geldüñ ise 46b-955*

*evvel kapu şerī'at emr ü nehyi **bildürür** 46b-958*

-It- : *eyitmesün 46a-932*

*hiç nişān **eyitmesün** Hūr u kuşūr içinde 46a-932*

*bu yiri gögi yaradan bu 'arşı kürsi **durudan** 25a-740*

*ikinci nişānı budur hiç nefsiñi **semirtmeye** 28b-849*

-Ar- :

*'ışıklı eyle-gil cūşı **gider** göñlüñden teşvişi 48a-998*

*iy bizi yaradan Mevlā **kopar** bizi Muhammed'le 8b-200*

*bir gevher **çıkarmaq** gerek hergiz şarrāf bilmez ola 8a-181*

-Ur- :

pādiṣāh ‘ināyeti suçın geçüre meger 10b-248

dün ü gün geçürüp bitürmedüj iş 23b-668

sürdüm ‘ömrümi geçürdüm cānum ḥazrete uçurdum 26a-770

-der- : *dönder 17a-437, gönder 8b-195*

dönder yüzüñi ‘arşuma döşendi döşek ferşüme 17a-437

āḥir dirler şol zamānı ĩmānıla gönder beni 8b-195

-GUr- :

bu Yūnus’a irgür meded senden dilerem ümmetüm 17a-431

1.1.1.2.2 Edilgen (meçhul, Passif)

-Il- :

daḥı Elest söylemedin tertīb daḥı düzülmedin 5a-108

aḡa irene açılur vilāyet derecesi 47a-969

-(I)n- : *çalınmadın 29a-861, işlene 49b-1046*

levḥ-ķalem çalınmadın Mi‘rāc’a ķādiridüm 29a-861

gölgesinden çok ķademler işlene 49b-1046

3.1.1.2.3. Dönüşlülük (mutavaat, reflechi)

-(I)n- :

şūret cāna sevindi şükür eyledi 17b-451

eglendi pādīşāhlık kulam şüküre geldüm 29b-870

eslemez kimseyi yavlaq kaķındı 19b-506

-(1)1- :

ol günde yirler yarıla cümle ölenler dirile 16b-413

yine gülden haber geldi bülbüle gül açıldı kamu çiçekler bile 30a-883

1.1.1.2.4. İşteşlik (Müşareket, Reciprocal, Cooperative)

-(I)ş- :

gelün kim bir tanışık tanışalum 23a-656

nice olur mücrimleri ağlaşalum ol gün için 16b-415

1.1.1.3 Şahıs Ekleri

Eski Anadolu Türkçesinde kip ve zaman eklerinin ardından eklenen ve kişi kavramı veren ekler emir-istekçekimi dışında genel olarak ikiye ayrılır. Bu eklerden bir kısmı zamir kaynaklı kişi ekleri, diğeri de iyelik kaynaklı kişi ekleri olarak belirlenir. Divanda buna uygun örnekler genel olarak mevcuttur. Aşağıda Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan kişi ekleri verilmiş yanlarına da metinden tespit edilebilen örnek çekimlerden yazılmıştır.

Zamir kaynaklı şahıs ekleri:

I. Teklik Şahıs: -Am, -vAn, -In *gelürem* 1a-6, *isterin* 3a-58, *benven* 49a-1036

II. Teklik Şahıs: -sIn *göresin* 9a-210

III. Teklik Şahıs: - *ola* 5a-104

I. Çokluk Şahıs: -Uz, -vUz -

II. Çokluk Şahıs: -sIz *idesiz* 24a-684

III. Çokluk Şahıs: -lAr *biçeler* 52a-1136

İyelik Kaynaklı Şahıs Ekleri

I. Teklik Şahıs: -m *esenledüm* 26a-777

II. Teklik Şahıs: -ŋ *bildüŋ* 26b-788

III. Teklik Şahıs: -

I. Çokluk Şahıs: -k *gelmedük* 14a-340

II. Çokluk Şahıs: -ŋUz *gelünüz* 15b-382

III. Çokluk Şahıs: -lAr *çekişeler* 15b-391

1.1.1.4. Zaman Ekleri

Türkçe zaman ekleri bakımından çeşitlilik göstermektedir. Hareketin yapılma zamanını gösteren zaman ekleri çok yönlüdür. Bu konuda Kerime Üstünova: “...*zaman ekleri, zamanı geçmiş-gelecek çizgisinde bir yere yerleştirmekle yükümlüdürler. Zaman ekleri, yalnızca olayın gerçekleşme anını göstermez. Çünkü onların kip, görünüş işlevleri de vardır. Konuşan ya da yazan kişinin bakış açısını, cümlede aktarılan durumun süreyle olan bağlantısını da yansıtır.*”⁶⁰der.

Duyulan-Farkına Varılan Geçmiş Zaman

Geçmişte gerçekleşen bir olayın bizzat görülmediği, başkası tarafından anlatıldığı ya da önceden olmuş, söyleyen tarafından sonradan fark edilmiş veya görülmüş olduğu zamanlarda kullanılır. Eki –mİş’tir ve ünlüsü daima düz olarak kullanılır. Divanda –(y)Up zarf-fiil eki ile dur(ur) bildirme şeklinin birleşmesiyle de duyulan- farkına varılan geçmiş zaman kullanılmıştır. –(y)UP eklerinin ardından getirilen –dUr ve –dUrUr ekleri ihtimal ve

⁶⁰ Kerime Üstünova, “Türkçede Zaman Kavramı ve İşlenişi”, **Dil Bilgisi Sorunları**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010, s. 43.

kesinlik kavramlarını vermek üzere kullanılmıştır. Burada kesinlik ve ihtimal anlamını taşıyan ek bildirme ekidir.⁶¹

*üm̄met odına **yanmışam** senden dilerem üm̄metüm* 16b-426

*selām olsun dostlara ol **ulaşmış** hāşlara* 2a-26

***sürmiş** anlar devrānları nevbet bize **şalmış** yatur* 52b-1147

*başı ber-dār **olupdur** ‘ışk elinden* 12b-302

*Yūnus gel gör ‘āşıkları niçe yavu **varup durur*** 49a-1029

Görülen Geçmiş Zaman

Geçmiş zamanda hareketi gerçekleştiren kişi tarafından onun bilgisi ve bilinciyle yapılan hareketleri anlatmak için kullanılır. Eki –dI’ dır ve ötümlü olarak kullanılır. Ayrıca aslında duyulan-fark edilen geçmiş zaman eki olmakla birlikte –mİş ekinin görülen geçmiş zaman eki olarak da kullanıldığı dikkat çekmektedir.

*bize gelenlerüñ **kurtuldı** cānı* 19a-502

*sipāhiler kamu tapuya **turdı*** 19b-505

***yıķılmadın** bu naķsı sen yıķa gör* 20b-552

*‘aşā **uşıatdı** hem kopardı ğavġā* 22b-620

*çoķlar **girdi** gemiye deñize **ıalmadılar*** 46b-950

***yanmışam** ‘ışkuñ a tã kül olınca* 7b-170

***el yumışam** vīrāneden senden dilerem üm̄metüm* 16b-423

⁶¹ Hatice Şahin, **Eski Anadolu Türkçesi**, Akçağ Yayınları, Ankara, Baskı 2. S. 66

Geniş Zaman

Fiilin ifade ettiği hareketin her zaman yapıldığını anlatmak için –(V)r eki kullanılmıştır. Ekin ünlüsünün hangi şartta hangi nitelikte olacağı kesinlik kazanmamıştır.⁶²

kıgırur muştıcı geldi kanā'at 19a-505

çā vūřlar çağrıřurlar řaęda řolda 19b- 507

nazaruñ cānlar alur derdüñ yürekde kalur 51b-1109

ayruqlara řanursañ bilgil kim işüñ şaşa 9b-228

niçe cem' itdüğüñ mālī alurlar vāriřler derhāl 25b-765

Geniş zamanın olumsuzu –mAz ekiyle verilir.

hiç añmaz dostlaruñ seni meger göricegez anı 25b-767

yalancı mālā kıymaz girçek cān virür kıymaz 10a-232

Gelecek Zaman

Fiilin anlattığı hareketin gelecek zamanda yapılacağını belirtir. Bu zamanı belirtmek için Eki Türkçeden bu yana farklı ekler kullanılmıştır. Eski Anadolu Türkçesinde divanda da olduğu gibi –(y)IsAr kullanılır. Bunu dışında metinde –(y)A eki de gelecek zaman için kullanılmıştır.

varan doyısar nūrla gel varalum Muřammed'e 16a-410

itdüğüñ bulısarsın ol kıyāmet güninde 47b-978

üstüñe çökiser şağlar ecel gelür yolun bağlar 25b-764

⁶² Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, 3.B., Ankara, 2009, s. 638.

*meğer şöyle **ola** kim ben arkaña binicek 5a-104*

Şimdiki Zaman

Eski Anadolu Türkçesinde metinde de görüldüğü gibi şimdiki zaman için özel bir ek bulunmaz. Geniş zaman eki -(V)r şimdiki zaman eki görevindedir. Bunun dışında -(y)Up dur- yapısı şimdiki zamanı hatırlatmaktadır.

***görürem** bir yeşil alem ki **çıkdı** 19b-506*

*şimdi ki başum **kılduram** gözüm yaşıla **ıolduram** 16b-424*

*Yūnus gel gör ‘âşıkıları niçe yavu **varup durur** 49a-1029*

1.1.1.5. İstek Kipi

Eski Anadolu Türkçesinde “Dilek-Şart Kipleri” başlığı altında verilen “Emir”, “Dilek-Şart” ve “Gereklilik” kiplerini işlevleri açısından birbirinden ayırmak ve gösterebilmek güçtür. Bunların işlevlerini ortaya koyabilmek için Gürer Gülsevin:

“1. Cümledeki diğer kelimelere

2. kişiler arasındaki hissî ve hiyerarşik ilişkilere

3. vurgu ve tonlamaya

4. isteğin gerçekleşmesi için gereken zamana

5. isteğin derecesine

6. isteğin gerçekleşmesi için müsamaha ve mecburiyete, göre değişmektedir.”⁶³ der.

-(y)A

⁶³ Gürer Gülsevin , Erdoğan Boz , **Eski Anadolu Türkçesi**, Gazi Kitabevi, Ekim, 2010, s.78

Dilek-istek, emir, gereklilik, tercih bildirir.

*koğil beni hoş **yanayın** kül oluban **uşanayım** 5b-125*

*kimsem yok elüm olmağa kıoma şeyhün **batmayayın** 29a-855*

*şakingil yārūñ göñlin sırçadur **şımayasın** 45b-920*

*sen gerek kim luftuñıla **örtesin** 12a-293*

*toğruluk hil'atın ol vaqt **giyesin** 24b-713*

–sA

Asıl cümlelerin yüklemi olduğunda dilek-istek ve gereklilik bildirmekte ve diğerlerinde kip olarak kullanılabilir.

*‘ışkuñ ben hastesi **olsam** ecel irse bir gün **ölsem** 51b-1120*

*yanıcağ bārī **kurtulsam** ebedī qalmayı bilsem 9a-207*

***varsam** mizāna **şartılsam setr olsam** anda **örtülsem** 9a-207*

–GII

Bir emir eki olmayıp eksiz emir ikinci kişilerde pekiştirme morfemi olarak kullanılan⁶⁴ bu ek metnimizde 10 kez “ğayın”la verilmiş, diğer kullanımlarında daima “kef”le yazılmıştır. Bu yapılarda çoğunlukla istek yoluyla dua anlamı vardır.

*ister Hağ dostın özenür **añ-ğil** kıyāmet günini 16a-400*

***esirge-gil** ben yetimi senden dilerem ümmetüm 16b-420*

*incitme cānlar **dökme-gil** kanlar 3a-53*

⁶⁴ Osman Fikri Sertkaya, “Bolsungıl Tep Tediler”, I. Uluslararası Türk Dili Kongresi, Türk Dil Kurumu, Eylül 1988, Ankara.

üç kez şalavāt **virgil** andan **bağ-gil** güneşe 9b-221

Allah buyruğın **dut-gil** namāzuñ **kıluḡ** **git-gil** 9b-222

– Ø (Eksiz)

sözi **kes söyleme** gel sen seni **güd** 24a-689

işit imdi ‘aқıl bir ne dir aḡa 21b-599

mān Qur’ān **eyle** yoldaş hūrīler indi şöhbete 52a-1128

bir ‘imāret **göster** baḡa kim şoḡı vīrān olmaya 28a-823

nice söylersenḡ sen Haqq’ı **söyle** 24a-685

–(U)ḡ

gel imdi baḡa ta‘cil yārī **kıluḡ** 24a-703

Yūnus yoldan armasun yüksek yirde **tırmasuḡ** 28b-838

gelen geçermiş nidelüm **gelüḡ** ahrete gidelüm 26a-772

görüḡ bi’llāhi şu ḡalkı istemezler güzel Haqq’ı 3b-71

–sUn

yansun bu cānum **yansun** ‘ışkuḡ odına 7b-172

viribi ‘ışkuḡı **gelsün** bu benden benligüm **alsun** 6a-131

bu yol gey ince yoldur yüregi döyen **gelsün** 14a-341

uçmaḡuḡa şal bunları **binsün** Burak’a çalabum 6a-127

*bu dervîşlik yolına ‘ışkıla gelen **gelsün** 13b-339*

1.1.1.6. Fiil Zaman ve Kip Çekiminde Birleşik Çekimler (Hikaye, Rivayet)

Zaman eklerinin üzerine i- fiilinin getirilmesiyle birleşik çekim gerçekleştirilir. Bu durum Türkçede anlam zenginliği sağlar. Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshasında da birleşik çekime örnek olabilecek çok sayıda kullanım vardır. i- fiili bazen görülmekle birlikte, çoğunlukla düşmüştür.

Hikaye Çekimi

*od u şu toprak yile kudretinden **söyleridi** 17b-446*

*kimseyi aymaga **kalmazdı** hâlünj 24a-696*

*gümānuj olmasa bir **uyanayduj** 21b-582*

*ğafletile **yaturıdum** meger şāh nazār eyledi 50b-1081*

Rivayet Çekimi

*gelen **geçermiş** nidelüm gelünj ahrete gidelüm 26a-772*

1.1.1.7.Ek Fiil Çekimi (Bildirme Çekimi)

İsimlerin yüklem olarak çekimlenebilmesini sağlar. er- >> i- şeklinde kullanılmıştır. Fiilin herhangi bir anlamı olmamakla birlikte eklendiği kelimeye ol- fiiline yakın bir anlam katmaktadır. “Eski Türkçede er- fiili, bol- fiiliyle eşdeğer, hatta başka anlamları da olan müstakil bir fiil olarak kullanılmıştır. Divan’da fiilin ol- anlamı belirtilmiş, ancak örnekleri sınırlı tutulmuştur.”⁶⁵ Bazı örneklerde i- şekli bile kaybolur.

Geniş-Şimdiki Zaman

⁶⁵ Hatice Şahin, “Divan u Lügati’t Türk’te er- Fiili”, **Uluslararası II. Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu “Kaşgarlı Mahmud ve Dönemi”**, 2008.

*Yūnus eydür hiç şek degül ol **benven** ü ki ben **olvan*** 49a-1036

hem od u şu toprağ u yil bünyād uran yezdān benem 24b-736

*esir̄ olmiş **kişisin** bunca yoldan* 21b-593

*ki **alçaklık** durur meded cānuğa* 21b-599

*yüzi **yokdur** dönüben halka bağa* 22b-620

*benüm adum **deli** Yūnus ıışk oldu bağa kulağuz* 27a-802

Geçmiş Zaman Çekimi

*ne şeriküm **vardı** ne kimseyle **yāridüm*** 29a-860

***biridüm** anda şeksüz uş yine bire geldüm* 29b-863

*delim **müddetimiş** ol yavu **varmış*** 18b-486

*ölüme **yoğumış** çāre esenledüm dünyām seni* 26a-777

*dīvārı **berkimiş** hiç yıkamazın* 19a-492

Şart Kipi Çekimi

*nice sözüñ **varısa** sağa söyle* 20a-530

*senüñ ol dostuğa buşan **kimise*** 21a-570

neyise endişeñ ol yağa yoldur 24b-715

Birleşik Fiiller

Birleştirme yoluyla yapılan fiillere birleşik fiil adı verilmektedir. Birleşik fiiller isim+fiil dizilişinde olanlar ve fiil+fiil dizilişinde olanlar olarak belirlenebilir. Birleşik

fiiller birbirinden farklı şekil yapıları, taşıdıkları çeşitli anlam ve işlev incelikleri dolayısıyla dile anlatım gücü katarlar.

İsim+fiil dizilişinde olanlar

Yabancı kaynaklı kelimelerle eyle-, it-, kıl-, ol- gibi fiiller yardımcı fiil olarak kullanılmış ve birleşik fiiller ortaya çıkmıştır.

eyle-:

*yürürdüm sağ selâmet **taqdîr eyledi** melâmet 26a-771*

*yine aňsam **âh eylesem** yansam yağılsam ola mı 51b-1117*

*şükr ü minnet ol Allah 'a göñlümüzi **şâd eyledi** 4a-79*

et-/it-:

'inâyet ide ol Bārî gice gündüz ağlayıcağ 8a-191

su 'âl itdüm bulara ne kişi siz 19a-496

*bize geldüñise **endişe itme** 19a-503*

ol-:

*girü qaluben **peşimân olasin** 21a-568*

sa'âdet ola saña cümle ay yıl 21b-595

***emîn olanlar** anuñ fitnessinden 22a-615*

kıl-:

*cümle vaşf-ı hâliñi 'arz **kıldı** 24a-702*

*Cebrâ 'îl **da' vet kılnca** Mi'rac'a Muhammed'i 27a-805*

iy Yūnus sen sözüñ bilgil öz hālün'e **nazar kılgil** 27b-816

Fiil+fiil Dizilişinde Olanlar

Asıl anlamı katan ve bir de tasvir anlamı taşıyan fiil söz konusudur. Anlatıma çeşitlilik katar. Birinci fiil ulaç eki alarak tasviri fiile bağlanır. “Yūnus Emre’ninşiirlerinde tasviri fiil yapısı gösteren çok sayıda birleşik fiil mevcuttur. Bu yapılarda tasviri fiil olarak kullanılan fiiller Türkiye Türkçesinde kullanılan yardımcı fiillerden farklı değildir.”⁶⁶

Sürekli Bildirenler : gel-, gör- fiillerinin zarf fiil ekleriyle birleşmesinden meydana geldikleri görülmektedir. Ancak bunlarda süreklilik anlamı yanında tezlik tasvirini aktarma özellikleri de öne çıkmaktadır.⁶⁷

Yūnus gözün görürken yarağın **eyleyigör** 45b-924

kimseden ayru görme her birile **bilegör** 45b-929

sen aña ümmet **olgör** o seni maħrūm kımaz 27a-806

varlık **tuta gelen** ħarīf geçmeyiser bu divānda 49a-1027

Tezlik Bildirenler: Tezlik ve çabukluk anlamını vir- fiili ile katmıştır.

anı baña şoranlara nice nişān **eydivirem** 49a-1025

açılıviricek perde dostuñ cemālin [ārzūlar] 52a-1139

Yeterlilik Bildirenler: -(y)A zarf-fiil eki üzerine bil- yardımcı fiilinin getirilmesiyle oluşur.

Olumsuz yapıda –U yardımcı fiili söz konusudur.

deryālar **geçebilürsin** söyle bülbülcüğüm söyle 48a-1001

ķanaduñ **açabilürsin** açıban **uçabilürsin** 48a-1001

yiri gögi gezüp ben **bulmadum** 23b-658

⁶⁶ Hatice Şahin, “Yūnus Emre’de Tasvirî Fiiller”, **I. Ulusal Yunus Emre Araştırmaları Çalıştayı**, 2011.

⁶⁷ Şahin, **a.g.e.** s.12.

*ecel yol bağlamışdır **tutamazsın** 21a-575*

1.1.2.Öge Belirlemeden Bağlantı Kuran Ekler

1.1.2.1.İyelik Ekleri

Türkiye Türkçesindeki büyük ünlü uyumu Eski Anadolu Türkçesinde tam gelişmemiş olduğundan bu dönemdeki iyelik eklerinin bir kısmı sadece düzlü bir kısmı ise yuvarlak ünlü ile kalıplaşmıştır.

I. teklik kişi: +(U)m: Bağlayıcı ünlü uyuma girmekte ve her zaman uvarlak ünlülü olarak kullanılmaktadır.

işüm 22a-603

hünerüm 22a-602

kılıncum 22a-609

cānum 25a-746

II. teklik kişi: +(U)η: Bağlayıcı ünlü uyuma girmektedir.

işlerüñden 25a-749

dilüñ 25b-763

dostlaruñ 25b-767

āvāzuñ 30b-893

III. teklik kişi: + (s)I(n)

firākı 30b-890

cümlesi 45b-925

kelimesi 46a-931

bacası 46b-957

üçüncüsü 47a-960

I. çokluk kişi: +(U)mUz: Bağlayıcı ünlü uyuma girmektedir.

mağşüdlarumuz 47a-972

cānumuz 17a-444

günāhumuz 30a-888

kefenümüz 45a-994

yüzümüzü 6a-128

II. çokluk kişi: +(U)ηUz: Bağlayıcı ünlü uyuma girmektedir.

yoluηuz 27a-802

III. çokluk kişi: +lArI(n)

atları 19b-511

ğarınları 19b-521

eginleri 19b-521

1.1.2.1.1. İyelik eki yığılması

3. tekil kişi iyelik eki almış bazı kelimelerde ek işlevini kaybeder ve kalıplaşarak bir taban haline gelip üzerine bir 3. teklik kişi iyelik eki daha alabilir. Divanda buna uygun kullanımlara rastlanır.

bir+i+si 18a-465

ayruḡ+i+si 22a-612

hep+i+si 16a-4073

1.1.2.2. Tamlayan Eki

Ekin ünlüsü daima dar-yuvarlak olarak +(n)Uḡ biçiminde kullanılır. Fiille isim arasında değil iki isim arasında bağlantı kurar ve tamlama grubu oluşur.

anuḡ mekri 22a-616

dünyānuḡ vefāsı 26b-785

senüḡ ‘ışḡuḡ 29a-855

Birinci teklik ve çokluk zamirlerinde tamlayan durumu eki gerileyici benzeşmeyle *ben+iḡ* > *benüm*, *biz+üḡ* > *bizüm* biçiminde kullanılmaktadır.

benüm sözümden 22a-607

benüm adum 27a-802

benüm ḡālüm 3a-54

1.2. KATEGORİ EKLERİ

1.2.1. Çokluk Kategorisi

Eski Anadolu Türkçesinde işlek olarak kullanılan çokluk eki +lAr’dır. Divanda da belirsiz çokluk yapmak için +lAr eki kullanılmıştır. Bunun dışında birkaç kelimedeki kalıplaşan +An görülür.

deryālar 14b-361

āşıklar 15b-384

bulardan 18b-471

oḡlanı 3a-47

kişiler 20a-526

1.2.2. Küçültme/ Sevimlilik Kategorisi

+CAK : *ısıcağ* 1b-12

+cUK : oğlancuğları 2b-38

bülbülcüğüm 48a-995

1.2.3. Sıralama Sayıları Kategorisi

+(I)ncI : *yedinci* 15a-378

altıncı 15a-376

beşinci 15a-375

kırk birinci 5a-99

üçüncü 17a-449

1.2.4. Karşılaştırma Kategorisi

+ rAk : Bu ek karşılaştırma için kullanılır ve sıfat ve zarflar türetir.⁶⁸Metinde tek örneğine rastlanmıştır.

yigrek 23a-648

1.2.5. Nitelik Dereceleyici Kategori

+CA : *cihānca* 18a-462

zerrece 23a-655

+sI : +ÇA ekinin sıfatlara eklendiğinde ortaya çıkan zarf işlevine yakın bir işlev vermektedir.

⁶⁸ Gürer Gülsevin, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, 3.B, Ankara, 2011, s.119.

ayruķısı 23b-662

1.2.6. Olumsuzluk Kategorisi

-mA- : *dağı bir gün tağuğdan aŗmaduđ* sen 24a-693

sen ayruķ yola gitme bi-gānesin 24b-717

haķiķat erenlerin Şer'ile bilmediler 46b-950

olmayısar g nāhi ol kıyāmet *güninde* 47a-971

tođduķ unuttuķ ölmesin ' ömre geĉd gin bilmezin 8b-196

1.3. TÜR/GÖREV DEĞİŞTİRİCİ EKLER

1.3.1. Fiillere Eklenen T r/Görev Değiştirici Ekler

1.3.1.1. Fiilimsiler

1.3.1.1.1 Mastar ekleri

Mastarlar fiillerin isim Őekilleridir. Bu yüzden herhangi bir ismin gireceği bütün hallere girer ve isimlerin aldığı bütün ekleri alırlar.

-mAK

yazuķlar yanmak Őusuzluķ ķanmak 3a-56

taşı Őeytāna atarlar ben ağı urmak isterin 3b-59

'ıŐķ odına yanmak gerek varup anda yanmaz ola 8a-182

bundayiken ölmek gerek varup anda  lmez ola 8a-183

ķulluķ itmek p rine erkānidur ' āŐıķlaruđ 26b-783

dost cemālin görmege gel cānı ķurbān idelüm 30a-877

-mAKIİK

cümle ‘ālem müştak durur **görmeklige** dervişleri 46a-934

cān şürete **gelmeklige** fermān oldı 17b-450

selām virmeklige ögin diremez 21b-597

-mA

ki çöp **depretmeye** ol öyle başa 21a-618

-(y)Iş

taşum **biliş** içüm yad dilüm hoş gönlüm mürted 10a-246

1.3.1.1.2.Sıfat- fiil ekleri

Fiillerden geçici sıfat yaparlar. İsim gibi çokluk, iyelik ve hal ekleri alabilirler.

-mIş

cür‘a **içmiş** mestlere üstâğ gördüm bu ‘ışkı 2a-26

Yūnus eydür bir ‘ışk geldi **ölmüş** canūm diri kıldı 46a-939

-dUK

Divanda çok sır karşımıza çıkar ve kendinden sonra bir iyelik ekiyle kullanılır.

Hağ kelāmında **ögdügi** hūrīler indi şöhbete 52a-1122

mü ‘min kulına **virdügi** hūrīler indi şöhbete 52a-1122

kazanduguy yolda gümüşler cānuḡa cezā virmişler 2a-31

ol **sevdügüy** Muhammed’e kurbān olayım çalabum 5b-125

ğomaduğun nesneyi şunuban götürmegil 9b-229

–(y)ACAk

bu ne gülecek yirdür ağlasağa katı 15-387

ki kanda bulasın gizlenecek yir 22a-657

–(y)AsI

ölürise ten ölür cānlar ölesi degül 45b-918

biğ yıl anda şurursa kendi tolası degül 45b-921

–(y)An

müslmānam diyen kişi şart nedür bilse gerek 10b-257

ol günde yirler yarıla cümle ölenler dirile 16b-413

oda yanan kimseler pes cānidur ‘āşıkıların 26a-779

ağa iren dervişe iki cihān keşf olur 47a-962

vuşlata irmek dileyen merdile merdān yürür 51a-1091

–(U)r

dīvler hükümüne girür Belğa – Süleymān mısın 51b-1110

–mAz

yaramaz fi lümi kıran gice gündüz ağlayıcağ 8a-190

namāz kılmaz kişinün kazandığı hep harām 9b-224

erenler ma‘nasını **almaza** şatmayalar 10a-235

1.3.1.1.3 Zarf-fiil ekleri

Hareket kavramını bünyelerinde bulundurup cümledeki yüklemi çeşitli açılardan tamamlayan yapılardır.

Zaman zarf-fiilleri

Orijinalde Zarf-fiil eki olanlar

-(y)IcAK :

ümmetini topladı ‘arşa yakın **varıcağ** 1a-8

cümle işi bitüreler gice gündüz **ağlayıcağ** 186

kiş **çıkıcağ** irdi bahār canūñı ğafletden uyar 48a-996

yārab **iriceğ** ol güne ben nideyin neyleyeyim 11b-278

meger şöyle ola kim ben arkañā **biniceğ** 5a-104

dünyā için ğuşşalanan mescid **göriceğ** tutınan 45a-912

-(y)IncA:

‘ağlum başuma gelmedi ‘ışğ şerbetin **tatmayınca** 6a-137

namāz **kılmayınca** zinhār varmagil işe 9b-222

bir kelecı gelmez dile göñüllerde **bitmeyince** 6a-139

evi ıssız bulsa uğrı **gelince** 23a-639

kişi kim kişinūñ ğahrın **çekince** 25a-752

-(y)IcAGAz: -(y)IcAk ekinin genişletilmiş şeklidir. -(y)IncA anlamı taşır.

yuyucağaz kefenümüz şaranlara selām olsun 45a-904

seniñ bilmek dilden kaldı *bulucağaz* dervişleri 46a-939

isteyüben *bulucağaz* dosta yakın *olucağaz* 51b-1119

hiç añmaz dostlarıñ seni meger *görirecez* anı 25b-767

tağlar taşlar secde kıılır *görirecez* dervişleri 46a-940

-(y)AlI :

buñalı geldüm saña hālümü bil 19a-491

ben bu ‘ışka *geleli* adum Yūnus olalı 29b-870

yanalıdan bād u bağrum ‘ışkuña Ceyhūn gibi 51a-1097

sen *gideli* söylemedüm ben dañı ne nergize ne reyhāna ne sūnbüle 30a-884

-mAdIn :

yol *varmadın* bir kadem ‘arşdan haber virürem 10a-247

Ādem *yaradılmadın* cān kalıba tōlmadın 14a-349

ana rahmine *düşmedin* ol tōğmadın ölen nedür 27b-820

çeşmelerde bardağın *toldurmadın* korısañ 45b-921

sözün *düketmedin* alçaklık irdi 21b-600

-sA:

kīnedür ĩmāna yağı *gelse* giderür ĩmānı 50a-1066

Başka Ek veya Edatlarla Oluşturulan Birleşik Zarf- Fiil Ekleri

-dIsA : -(y)IncA işlevindedir.

*biz nireye **vardısa** pür ni‘ met oldı 19b-516*

-mAzdAn öñ(din): -mAdIn işlevindedir.

*Kevşer havzına talanlar **ölmezdin öñ din** ölenler 4b-89*

*ölüm **gelmezdin öñ** ölgil şalâdur Kuds’e gidelüm 27b-816*

Hal zarf-fiili ekleri

Orijinalde Zarf –fiil Eki Olanlar

-ken :

*beni böyle **bilmeziken** bir ‘aceb gümândayıdum 5b-115*

*mülk-i beķā **bulmuşiken** meyl-i fenā kılmadılar 11a-266*

*küfrünj **atariken** imānuñ urma şaķın 47a-964*

*senünj gibi cān **variken** āb-ı hayāt isteyeyin 49a-1033*

-(y)V: -(y)A, -(y)I ve -(y)U zarf-fiilleri:

*zinhār konuğı yirme ķandan **diyü** şorma 5a-106*

*ne diyem ki ‘āķıbet **şorı** hisābdan beridür 27a-807*

*kimdür ki dost yüzün göre dost dost **diyü** cānın virü 7b-177*

Şart zarf-fiili Ekleri

Orijinalde zarf-fiil eki olanlar

-sA+kişi:

*şer **şanursañ** ayruğa anı bulasın sen de 28b-837*

*bir cān yolda **korısañ** yüz biñ cānı bulasın* 49b-1040

***isteriseñ** kānını miskīnlerde bulasın* 15a-380

“eger” veya “her(kim)” ile Yapılanlar:

***eger** yüz biñ cefâ **görse** ayrılmaz cāygāhından* 7a-156

***eger** zerrece suç **olsa** delimdür* 22b-655

***her kim** uğrasa bu derde bulur himmeti erde* 52b-1139

Bağlama Zarf-fiili Ekleri

-(y)Up:

*kim ki gerçek mürīd ola **bil bağlayup** gelsün yola* 52b-1140

*berķ yapışduñ şol dünyaya **koyup** gitmeyesin bigi* 2b-40

*bundayiken ölmek gerek **varup** anda ölmez ola* 8a-183

***döküp** varlığı geçmekdür fenā mülkinden geçmekdür* 6a-134

***gidüp** görünmemek yigdür nazardan* 25a-752

-(y)UbAn: -(y)Up ekinin genişletilmiş şeklidir.

*‘ālimler okuyup tutmaz halkı **görüben** gözetmez* 27b-813

*bugün yarın **diyüben** ‘ömrüm ötdi* 19a-500

*‘Āşık Yūnus bu sözlerin mecāz **diyüben** söylemez* 47a-970

*‘aceb maḥlūk irişdi **göz yumuban** durişdi* 51a-1102

***mest oluban** çağırur dervişlik bühtān baḡa* 14b-354

1.3.2.İsmlere Eklenen Tür/Görev Değiştirici Ekler

1.3.2.1.+KI: İlgı eki olarak görülür. Ünlü uyumuna uyduğu örnekler az rastlanır. Ötümlüleşmiş örnekleri de azdır.

evvelki *kapusunda iki arşlan var anda* 15a-371

kafesdağı *kuşça cānum kaygudan āzād eyledi* 4a-79

yoğdur arada tercemān andağı *iş başa ‘ayān* 25a-739

1.3.2.2. +sUz:

Hakk’ıla ‘ahd eyledi hiç konuksuz *yatmaya* 5a-98

mahrūmdur iki cihānda bellü bilüñ dostsuz *kişi* 7b-176

iy benüm kutsuz *nefsüm kanda varasın bir gün* 13a-326

cānsuz *gel bu kapuya bāķī dirlik bulasın* 49b-1037

ki sensüz *qalmaya yir sen tolasın* 23b-667

1.3.2.3. +IU:

aķ şakallu pīr *qoca bilmez ki hāli nice* 28a-830

dökeyin kanlu *yaşımı zārılıklar eyleyeyin* 12b-311

üçüncisi ma‘rifet cān gözlü *gelen açar* 47a-960

tatlu *sözler söylegil şirīnlikler eylegil* 10a-239

odlu *topuzlar uralar nefsün den ...* 52a-1133

1.4. TÜRETME EKLERİ

1.4.1. İsimden İsim Türetme Ekleri

+An: Kategori eki olarak çokluk yapmıştır. Kalıplaşmış kelimelerde görülür.

Az söz **eren** yüküdür çok söz hayvân yüküdür 28a-836

yigit **oğlan** karı koca boynın egüp yasta gerek 2a-29

+**Aru**: İstikamet bildirir.

haķīkatdür Haķķ şarı yedi kapusı **içerü** 15a-370

+**CI**: Divanda en işlek görülen eklerdendir.

yalancı mālā kıymaz girçek cān virür kıymaz 10a-232

ķıgırur **muştıcı** geldi kanāˆat 19a-505

nazar üzre dil **kapucı** cümlesi ˆaķla tapucı 50a-1057

+**dA**: Aslında bulunma durumu eki olmakla birlikte zaman bildiren kelimelere gelip zaman zarfı yapmış ve tür değiştirmiştir.

bülbül eydür **yilda** bir kez gelürem anuñiçün zārılıķlar ķıluram 30b-892

mürşid olan tālibine **günde** yitmiş kez gelür 51a-1089

+**dAş**: Divanda ortaklık ve birliktelik bildiren isimler yapmıştır.

şakingil olmagil laˆnete **yoldaş** 20b-550

zihī kim ilāhī devlet kime **yoldaş** olurisa 49a-1026

iy yārenler iy **kardeşlar** şoruñ bañā ķandayıdum 5a-107

+**di**: Kalıplaşmış tek kelimedeki zaman zarfı yapmıştır.

gel **imdi** gör ˆışķ erinüñ hālini 6b-145

diñle **imdi** bu sözi şerh ideyim 18a-460

gör **imdi** sen kimüñsin kime taparsın 18a-467

+**dl**: Tek örnekte görülmüştür.

*ev içi **aydın** oldu uğrı bilindi* 24b-725

+**düz**: Zaman zarfı yapan tek kelimedede görülmüştür.

*bülbül olup öter diller gice **gündüz** ağlayıcağ* 8a-185

*ķancarı baķarısa **gündüz** ola gicesi* 47a-961

*gice **gündüz** endişemdir Tapduğum Yūnus meded* 51a-1100

+**ıl**: Renk adlarında görülmüştür.

*bülbül de ‘āşık olmuş **kıızıl** gülün yüzine* 5b-121

***yaşıl** ton giydi ağaçlar pervāz urup uçar ķuşlar* 48a-997

+**in**: İsimlerden zarf yaptığı önekler mevcuttur.

*ecel eli **uzun** olur bir bir irer şuna şuna* 4b-97

*Yūnus sen sözi uzatma **yakın** baķ iraq gözetme* 6a-136

*bulutlayın pervāz urup ‘arşa **yakın** varan benem* 27a-798

+**gü**: Divanda bir örnekte kullanılmıştır.

*anuy kim ‘ışkı **gözüsi** kendüde gösterür bizi* 49a-1023

+**kek**: Kalıplaşmış tek kelimedede vardır.

*ol gün ķatı efgān ola **irkek** dişi ‘uryān ola* 16b-416

+**IA**: Yer ismi olarak tek kelimedede geçmiştir.

***sinle** şırať görmesün sevdügi didārisa* 28b-838

+**IIK**: Soyut isim, zaman bildiren sıfat, dönem, meslek, alet ismi yapmıştır.

ne ola **tekebbürlükden** inesin 20b-560

bu beş **günlük** 'ömür bu çarha yitmez 21a-576

meskenetden buldılar kim kimde erlik varısa 28a-829

niçe biş **yıllık** yola bir demde vara gele 1b-13

dağındum **şeyhlik** adın kodum ma'şuk tã'atın 10a-242

+**mlş**: Altı ve yedi sayı adları üzerinde görülür.

dört kapudur kırk maḳām yüz **altmış** menzili var 47a-969

yetmiş biş zebānī yide tamuyı haşr ide ilde 11b-277

+**ndÜ**: Divanda tek örneği vardır. İki sayı adının üzerine gelerek zaman bildiren ad olmuştur.

ol **ikindüyi** kılanlar arı dirlik dirilenler 10b-260

+**rA**: Yön gösteren ve zaman bildiren zarf yapmış örnekleri bulunmaktadır.

bu 'ālem **içre** cümle sen olasın 23b-667

dünya **içre** 'āḳil kişi degmez kimseye ziyān 50a-1059

şüret itmek **şoḳra** aḳa ad oldı 17b-448

+**sul**: Tek kelimedede görülür.

din **yoḳsulın** bay eyleyen o Sübhāna'llah degül mi 9a-219

1.4.2. İsimden Fiil Türetme Ekleri

+**A-**: Hem geçişli hem de geçişsiz fiil yapmıştır.

dilerem fazlın dan ayırmayasın 7b-174

*haki̇kate bakarsañ neye **bejzer** işbu dem 10a-235*

*günāhluyam **yarlıgagil** iy rahmeti Haq çalabum 5b-123*

+(A)l-: Sıfatlara gelmiş ve geçişsiz fiil yapmıştır.

*ol günde yirler yarıla cümle ölenler **dirile** 16b-413*

*Yūnus imdi karşı var **toğruluban** gelicek 5a-106*

***bujalana** meded anuñ işidür 21b-594*

+(A)r-: Genellikle renk bildiren isimlere glip hem geçişli hem de geçişsiz fiil yapmışlardır.

*günāhdan kara yüzüne hiç **ağartmayasın** bigi 2b-42*

*şeyātin fırsatın buldı göñül **kararuban** öldi 27b-812*

*gördüm bir şahs gelür beñzi **şararmış** 18b-484*

+dA-:

*bilimedüm beni **aldadı** tutdı 19a-500*

*dağı hiç nesne ol **istememez** ayruq 7b-175*

*senüñ gibi niçe **aldadı** dünya 21b-586*

+et-: Tek kelimedede görülen bir ektir.

*endişem ayruq yirde gözüm yolum **gözetmez** 10b-250*

*hüner **gözet** hüner işe iresin 21a-564*

+Ik-: Geçişsiz fiil yapar.

*sürükmişler bile hem **birikesin** 20b-545*

+irge-: Tek kelimedede görülür.

esirgegil ben yetimi senden dilerem ümmetüm 16b-420

+1A-: İşlek bir ek olarak karşımıza çıkar.

*bārī gücüm yitdiğince soylarını **soylayayın*** 12b-312

*ki kıanda bulasın **gizlenecek** yir* 23a-657

*senüñ suçunıla sen seni **yüzle*** 24a-680

*‘amel **işleyi** gör bunda aḡadur ölmegi (zinhār)* 25b-768

*ne kıılır düşmene **gözle** sen imdi* 19a-504

1.4.3 Fiilden İsim Türeten Ekler

-GU: Ünlüsü yuvarlak olarak görülür.

*āzād oldı bular **kayguları** yok* 19b-521

*neyler fānī dünyayı Allah **sevgüsü** var iken* 3b-69

-Im:

ölüme yoğımış çāre esenedüm dünyām seni 26a-777

*bencileyin bir **adım** yir varmaya* 22a-603

-Inç:

*bu hāl ile **kılınç** yok hiç arada* 21a-569

-(A)k:

*ne kim dileriseñ **dilek** senüñdür* 23b-666

*dönder yüzünı ‘arşuma döşendi **döşek** ferşüme* 17a-437

-(U)k: Ünlüsü devamlı yuvarlak olarak kullanılır.

*göñül **esrük** Hâk'a 'âşık esîr olmuş bu dermânde 49a-1023*

*Halîl namâza tûrdı **konuğ** da yola girdi 5a-100*

*kanķı **bölük** sözün tûtarsañ ol **bölükdensin** 18a-459*

-maz: Mastar eki olmakla beraber divanda kalıcı ad da yapmıştır.

*hazretüñ hod **yaramazlar** adıdur 12a-292*

-T: Geçişli fiilden isim yapmıştır.

*cevâb virür baña **öğüt** işitmez 22b-624*

-V: Eski Türkçedeki G sesinini sızıcılaşması sonucunda Eski Anadolu Türkçesinde tek ünlü ile karşılaşmaya başlanmıştır. Bir kalıplaşma yaşanmıştır.

*sevdüğün den **öte** hiç menzilün yok 18b-484*

*bir vâyeden **ötrü** yoldan mahrûm kalasın 15a-377*

*ay **dahı** güneşi **dahı** nûrından Muhammed'ün 1b-15*

*ma'na **koğusın** aldum kulağuz gördüm bu 'ışķı 2a-22*

*âh ol günün **korķuları** koça kıılır ma'şūmları 16b-415*

-(y)İcİ: Bir fiili devamlı yapan kişi ve nesnelere belirtir.

*ķamular gözedür sen bir **bakıcı** 24b-718*

*dertlüye **dermân virici** o Sübhâna'llah degül mi 9a-216*

*'aķıldur işler **yapıcı** eyler cümle âbâd anı 50a-1057*

*yüce yirlerde **turucı** elinde yalñ kıılıcı 14b-356*

1.4.4. Fiilden Fiil Türeten Ekler

-Ir-:

segirtme dünyāya sen yitemezsin 21a-575

-y-: Eski Türkçede d/ nin devamı olup kuvvetlendirme işlevi vardır.

*cemāli hūnından biñ açlar **toy**alar* 15b-383

***ko**yup kendüzini ayruğı şınar* 22b-627

*dağı kimseçün ‘ömrün **yo**ymayasın* 24a-691

1.5. ZAMİRLER

Divan, zamirler yönünden incelendiğinde Eski Anadolu Türkçesinin çizgisi dışında örnek görülmez.

Kişi Zamirleri

*cānum anda **ben** bunda ezel gördüm bu ‘ışkı* 2a-21

*Yūnus **sen** kendünji görme ‘ibādet kıl maḥrūm ḳalma* 4a-73

*hele **biz** işbu yola gelmedük riyāyla* 14a-340

***siz** şanmañuz kim dirliği hemişe cāndan tūtaram* 49a-1034

*sekiz cennet ‘āşıqlara köşk ü sarāydur **onlara*** 27a-800

*ḳanı Hüseyn ile Hasan **anlara** ḳalmadı dünyā* 13a-325

İşaret Zamirleri

Varlıkların yerini işaret yoluyla tutmuştur.

anda ölüm olmaz ölmezem ayruķ 7b-167

*şakın kim sen **bulardan** olmayasın 18b-471*

*müşâķlaruñ **oldur** işi müdām aķar gözi yaşı 11a-268*

*bu birkaç yıl içinde **bunlar** ölesi degül 45b-922*

*durdum vardum sinlere du‘a kıldum **bunlara** 2b-34*

Dönüşlülük Zamirleri

Divanda dönüşlülük zamiri olarak kendü, öz, kendüzi gibi kelimeler kullanılmıştır.

*aķan **kendüyi** gördi erenler katında Muħammed‘üñ 1b-16*

*yâr için kıuyı kıazan ‘aķıbet **kendü** düşe 9b-227*

*anuñ kim ‘ışkı gözgüsü **kendüde** gösterür bizi 49a-1023*

*koyup **kendüzini** ayruğı şınar 22b-627*

*niçe bir sersem olursın **kendüzünü** bulsana 3a-51*

*niçe bir ben saña uyam **özümü** belāya kıoyam 4a-76*

Belirsizlik Zamirleri

***kimesne** dimedi gel gir imdi berü 23b-671*

*bu dünyaya **kimse** kıalmaz gelen göçer illerine 4b-91*

*ulu kıçi **ķamu** ölür nitdi ise bir bir bulur 16a-399*

*oturur **cümlesi** cān meclisinde 19b-519*

*yarın anda **her birisi** ‘aķreb olup şoķsa gerek 2a-31*

Soru Zamirleri

*gören **kim** görmeyen **kim** kalduk müşkil içinde 45b-927*

***kime** kapu açup **kime** yaparsın 18a-467*

*kim **neye** ‘āşıkısa anı gerek 18b-484*

*gör imdi toğruluk bir **neler** eyler 24a-705*

*yavuz işe eyü ad böyle fitne **ķanda** var 10a-246*

1.6. SIFATLAR

Niteleme Sıfatları

*ķışılmış **incü** dişleri dökülmüş **şaru** saçları 52a-1146*

*Ṭubā ṭalından uçanlar **yüce** maķāmlar geçenler 4b-90*

*namāz kılan kişide olmaz **yavuz** endiše 9b-220*

***yalancı** māla kıymaz girçek cān virür kıymaz 10a-232*

*iy **bī-çāre** Yūnus hemān dost yolına gerek ķurbān 26b-789*

Belirtme Sıfatları

*nolaydı ben anı göreydüm **bu** gözle 15b-385*

*bülbül eydür yılda **bir** kez gelürem anuñiçün zārılıklar ķıluram 30b-891*

***bu** dünyada **üç** kişi Ḥaķ didārın görmeye 9b-230*

*her kim **bu** sözden almadı **beş** vaķt namāzını kılmadı 11a-263*

***şol** yılana çiyana naşīb olasın **bir** gün 13b-330*

Belirsizlik Sıfatları

bunca yıldan berü ğaybete uymış 24a-699

elüh çek fāriğ ol her dem cihānuḡ ‘izz ü cāhından 7a-157

cümle işi bitüreler gice gündüz ağlayıcağ 8a-186

delim zamān durur buşu yol almış 23b-678

ğirīvdür zemezmedür degme yolda 19b-507

Soru Sıfatları

imdi bilmek gerek sen kim kankı bölükdensin 18a-459

cān u cihān ne nesnedür çün dostıla bāzār olur 13b-337

geçüp niçe zamān tırdı yirinde 21b-598

1.7.ZARFLAR

Durum Zarfları

birin birin anı saḡa diyeyim 18a-460

şöyle kaldı bu bī-çāre ten daḡı 6b-148

ulu kiçi kāmı ölür nitdi ise bir bir bulur 16a-399

zamān böyle olur didiler söyle bülbülcüğüm söyle 48a-1002

hemān yoldan yola ḡarām kaldı 20a-534

Zaman Zarfları

Metinde tek başına ya da grup oluşturarak zaman zarfı görevi üstlenmiş kelimeler vardır.

Gel imdi gör 'ışık erinüñ hâlini 6b-145

yarın saña gerekdür Muḥammed şefâ'âti 15b-394

kimse bilmez ölüm niçe tırılmaz olur irte gice 2a-29

ol günde gök çatlayırsar insân nice katlanırsar 16b-414

içlerüñ hep taş ola işlerüñ hep fâş ola 47b-989

Azlık-Çokluk Zarfları

Yūnus Emre'nüñ bu sözi yüz biñ dirisem az ola 29a-857

Yūnus sevdüğüñ gözle Hâk yolını gey izle 51b-1116

Muḥammed'e 'âşık olmuş Allah'ına andan artuk hâlümüzizi kim bile 30a-887

hayır çok itmek degül mi hayrı çok 12a-290

dirîgâ işüñi yavlak uzatduñ 21a-572

Yer-yön Zarfları

girü gelmez vara anda kalur şol karanu sinde 25b-768

kimesne ki ol göñülden taşra kala 20b-557

yaradılmış başa karşı tırılmaz 22a-601

kimesne dimedi gel gir imdi berü 23b-671

içerü girmeyince ne varın bilmediler 46b-952

Soru Zarfları

Fiilin tarzı ve niteliğini belirtmek için soru yoluyla belirten soru kelimeleridir.

niçün hoşça tutmaduñ arı saña şalıcağ 5a-101

bugün bülbül neden olduḡ divāne 30b-897

‘āşıklar nice katlana ‘ışık metā‘ın şatmayınca 6b-142

nite gāfil ola bu hāli tıyan 23b-674

pes kolayından bir ‘āşık kaçan hāşıla gelir 6a-138

1.8.EDATLAR

Tek başına anlamları olmayan ancak cümle içinde görevlerine göre anlam kazanan, ilgi kuran kelimelerdir. Divanda da sıklıkla karşımıza çıkar.

Ünleme Edatları

Duygu ve heyecanları ifade etmek için kullanılmıştır.

iy nefis ayrulık saḡa da gelür bana da gelür 3a-52

yoldaş olursa imān yū ne guşşa bunlara 2b-36

vāy ol günüñe kim naqşuñ yıqıla 20b-551

zihī devlet yedi kat gökden öter 23b-665

zihī Mansūr ki ma‘şūq yolında 12b-302

Gösterme Edatları

Uş ve uşda gibi kelimeler kullanılmıştır.

biridüm anda şeksüz uş yine bire geldüm 29b-863

‘ışık esritdi cānumı uş Ene’l-Ḥaḡ didürür 29b-867

Bağlama Edatları

Sıralama Edatları: Arka arkaya gelen kelimeleri ve anlamıyla birbirine bağlamıştır.

od u Şu toprak yile kudretinden syleridi 17b-446

zmn klmadı Şabr u karrı 12a-299

DenkleŐtirme Edatları:

y bzircn y tcir ‘aŐtr ola 12a-287

blis-i dem’e kim olur kim azdura yhd aza 49a-1032

Karşılaştırma Edatları

eger ey eger yavuz alup bile gitse gerek 2a-28

ol hy hoş hem by hoş hem gli hem reyhn hoş 4a-82

sen gideli sylemedm ben daŐı ne nergize ne reyhna ne snble 30a-884

hem btnm hem zhirem hem evvel ve hem hirem 25a-738

Cmle Başı Edatları

Cmleleri anlam bakımından birbirine baŐlamıŐtır.

 btn evlerini uŐrı aldı 23a-653

n ‘Azr’l pene ura gzm kan yaş baŐrum pre 11b-276

eger mmeti iseŐ di slm dnine haŐ 1b-14

cnsuzlara bir dŐdurur ger yorasın sen bu dŐi 7b-178

meger toldı in Şirk  gmnn 21a-581

pes ann kiŐileri knda ola 19a-499

zr tefsr oŐuyup ma‘nasın bilmediler 46b-954

Son Çekim Edatları

Bir isme bağlanırken eksiz ya da belirtme, yönelme, bulunma, ayrılma ve araç durumlarıyla kullanılan edatlardır. Divan, son çekim edatları yönünden de zengindir.

*bunca yıldan **berü** gaybete uymış 24a-699*

*bağ ma‘nā sarāyına ‘arşa **degin** yücesi 47a-960*

*benüm **gibi** mücrim kul var iste bir dağı bul 10a-241*

*bu ‘ālem **içre** cümle sen olasın 23b-667*

*dildār **içün** dil şehri pāk eyleye arıd gayrıdan 14b-362*

*Veys **ile** urdum tācı Maşūrla urğandayıdum 5b-113*

*yaradılmış başa **karşu** turımaz 22a-601*

*Kevşer havzına talanlar ölmezdin **öy dın** ölenler 4b-89*

*sevdüğün den **öte** hiç menzilün yok 18b-483*

*bir vāyeden **ötrü** yoldan mahrūm kalasın 15a-377*

*özinden **özge** kimseyi begenmez 20a-540*

*senden **şonra** söylenür ne dirliğün varısa 46b-948*

*nazar **üzre** dil kapucı cümlesi ‘ağla tapucı 50a-1057*

*iy dost seni gerek seni senden **yanıa** dönder meni 8b-193*

*kimesne ki ol göyülden **taşra** kıla 20b-557*

Yabancı Unsurlar

Divanda Arapça ayet, hadis, tamlama ve Farsça tamlamalar dışında Arapça ve Farsçaya ait yapılar da bulunmaktadır. Bunlardan bazı örnekler verilebilir.

Arapça İfadeler:

taşdı Ene'1 Haḫ diyüben çağırdı feryād eyledi 4a-80

*yir gök yaradılmadı **Ḳālū Belā** dinmedin 29a-860*

Arapça Tamlamalar:

neye gerek iy Kerīm-i Zü'1-Celāl 12a-295

***Sidretü'1 – müntehādan** andan içerü giden 45b-930*

Farsça Tamlamalar:

*tahtum revān gökde benüm **ḥükm-i Süleymān** tutaram 49a-1031*

***mülk-i beḳā** bulmuşiken meyl-i fenā kılmadılar 11a-266*

*çün dosta gider yolum **mülk-i ezeldür** ilüm 14a-346*

*haber virürisem **nefs-i cihāndan** 18a-464*

Arapça veya Farsça Yapılar İçeren Kelimeler:

*irişüp bizümile **ser-be-ser** düşmān olur 11b-286*

*cān şūrete girdi **pür-nūr** eyledi 17b-451*

*ne dirlikdür bu iy **bī-çāre** senüñ 21a-581*

*başı **ber-dār** olupdur 'ışık elinden 12b-302*

*'āşıqlar **lā-mekān** olur mekānuñ terkini urur 13b-337*

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1.METİN

[1a] ... **fermāyed**

(1) Muḥammed'e bir gice çalaptan indi Burāk
Cebrā'il eydür ḥocam Mi' rāc'a kığurdı Ḥaḳ

aç kendüñ cinānuñ beşt ü dīdār senüñ
seni oḳur Sübhān'ıñ ne yatarsın kıl yaraḳ

turdı Mi' rāc ḳaşdına yürüdi abdestine
secde kıldı dostına dımedi yaḳın ıraḳ

gıtdı Cibrīl Ḥazreti getürdi Buraḳ atı
nürdan idi ḥil' atı gözi gevher yüzi aḳ

(5) ḳadem bir taşa başdı taş ḳopdı bile vardı
ḳaf yā mübārek didi şöyle ḳaldı mu' allāḳ

taş eydür gele misin bir ḳadem başa mısın
resül eydür gelürem buyururısa ol Ḥaḳ

göklere ḥaber oldı yir gök şādılıḳ tıldı
eydür Muḥammed geldi bezendi sekiz uçmaḳ

gör Muḥammed neyledi gökleri seyreyledi
ümmetini topladı ‘arşa yakın varıcak

dīdārum saḡa ‘ayān gösterem bellü beyān
in Burak’dan ol yayan ‘arşuma

(10) ferīştehler geldiler Burāk’dan indürdiler
na‘lini

[1b] Üveys yirinden tırdı ‘arşa na‘lin döndürdi
Muḥammed anı gördi vişāle döndi firāk

Mi‘rāc’dan döndi yine girü geldi evine
geldi gördi henüz kim döşecigi ısıcak

niçe biḡ yıllık yola bir demde vara gele
Yūnus eydür kim ola Muḥammed’dür o muṭlak

ümmete ümmet diyen ümmet kaydını yiyen
eger ümmeti isen di İslām dīnine ḡak

Yūnus Emre Fermāyed

(15) ay daḡı güneşi daḡı nūrından Muḥammed’ün
dürlü çiçek gül daḡı derinden Muḥammed’ün

ateş dürür virür ‘āleme şu‘le virüp
baḡan kendüyi gördi erenler katında Muḥammed’ün

... nevbetler yā bu dimāğda dadlar
her kimde var edebler hūlķından Muḥammed'ūñ

... münāfıķlar görsedi münkirler inanmadı
kimse vaşfın virmedi dīdārın Muḥammed'ūñ

... kuvveti zāhidlerūñ himmeti
ümmetinūñ devleti şāhidler Muḥammed'ūñ

(20) ... itdi
dört yār 'ālem götürmiş sağında Muḥammed'ūñ

[2a] **Yūnus Emre Fermāyed**

cānum anda ben bunda ezel gördüm bu 'ışkı
cān u ḳalbe girimeden ḳadīm gördüm bu 'ışkı

şükür cihāna geldüm mürvet ḳapusın buldum
ma' na ḳoḳusın aldum ḳulağuz gördüm bu 'ışkı

ḳulağuz gerek ādemde ḳulaḳ ısuз yabanda
Manşūrlayın meydānda berdār gördüm bu 'ışkı

bu 'ışk yolını iste naşīhat geçmez mest
postın değımiş dostına seyyid gördüm bu 'ışkı

(25) 'āşık olan meydānda dervīş ḫāl-i cevlānda
Şīrīn diyüp tağlarda Ferhād gördüm bu 'ışkı

selām olsun dostlara ol ulaşmış ḫāşlara
cür'a içmiş mestlere üstād gördüm bu 'ışkı

Yūnus kendü ilinde sözi Hāḫdur dilinde
seyrile sülükümde gülzārda gördüm bu ʿışḫı

Yūnus Emre Fermāyed

bu dünyaya gelen kişi āḫir sine gitse gerek
eger eyü eger yavuz alup bile gitse gerek

kimse bilmez ölüm niçe ṭurmaz olur irte gice
yigit oḫlan ḫarı ḫoca boynın egüp yasta gerek

(30) ḫanı velīler nebīler geldi geḫdi cümle bular
aḫız aḫup ḫara yirler birin birin yutsa gerek

ḫazandıḫıñ yolda gümüşler cānuḫa cezā virmişler
yarın anda her birisi ʿaḫreb olup şoḫşa gerek

küsme-gil ḫardaşuḫa yanuḫda sevdüñ ḫoñşuḫa
ecel gelicek başuḫa ḫışım ḫardaş nitse gerek

aḫ iy Yūnus raḫmānuḫı dosta üleştür cānuḫı
ki beslersin bu tenüñi ecel oḫı batsa gerek

[2b] **Yūnus Emre Fermāyed**

durdum vardum sinlere duʿa ḫıldum bunlara
gördüm kefenler yatur bulaşuban ḫanlara

(35) kimi kız kimi gelin dünyadan çekmiş elin
gördüm ölenler hâlin diyem işitenlere

yatur şeyh dānişmend çürümiş sünük ü ten
yoldaş olursa imān yā ne guşsa bunlara

yatur yigid ü koca ne irte bilür ne gice
ne kapu var ne baca girmiş guristānlara

gördüm oğlançukları uçmağdadur cānları
ne şoru var ne hisāb girmiş gülistānlara

‘Aşık Yūnus gör nider dünyadan göçmiş gider
çağurur namāza dir şalādur gelenlere

Yūnus Emre Fermāyed

(40) berķ yapışduñ şol dünyaya koyup gitmeyesin bigi
karañu yañuluz sinde varup yatmayasın bigi

geldüñ bu dār-ı miñnete aldandüñ fāni lezzete
heves idüp Haķ şoñbete dadın datmayasın bigi

behey miskīn aç göziñi bu fāniden yum gözüñi
günāhdan kara yüzüñe hiç ağartmayasın bigi

behey miskīn gāfil olma dünyā fāni bākī şanma
ecel tecel ağzuñdan loķman yutulmayasın bigi

dirnegi tağıdan gelmiş cān u gönül mañbūs olmuş
hep a‘ zañı şeytān almış ögüt dutmayasın bigi

(45) ta' n idersin ' aşıklara gönül gözi açıklara
uyumışsın münâfıklara şıdķ gelme yesin bigi

Yūnus özün yalvarursañ şıdķıla yola girürseñ
el alup tevbe kı lursañ maħrūm kı lmayasın bigi

[3a] **Yūnus Fermāyed Velehu Ayđan**

iy miskīn ādem ođlanı kendūziñe gelsene
ta lsañ ' ışķuñ deñizine bu ma' nādan alsaña

erenler bu yoldan aldı anuñçün kāmil oldı
Allah' ı isteyen buldı sende isteseñ bulsaña

gör indi sitāresini bilmez derdūñ çāresini
şol yüzünūñ kı arasını tevbeyile silseñe

(50) iy terk-i şalavat olunca nefis uyup yalan olunca
bī-namāz la' net olunca beş vaķtuñı kı lsaña

ğafletde geçdi bu ' ömrūñ kı drini bilmedūñ Yūnus
niçe bir sersem olursın kendüzünü bulsaña

' Āşık Yūnus Velehu Ayđan

iy nefis ayrulık saña da gelür bana da gelür
āñir ayrulık saña da gelür bana da gelür

incitme cānlar dökme-gil kı nlar
yaķasuz ÷onlar saña da gelür bana da gelür

bu benüm hālüm Allah'a ma' lüm
bir bu ölüm saña da gelür bana da gelür

(55) çün aduñ kıldur beş vaqtuñ kıl tur
bir gün 'Azrā'îl saña da gelür baña da gelür

yazuqlar yanmaq şusuzluq kanmaq
Hak'dan utanmaq saña da gelür baña da gelür

Yünus dir hoş mı yā bağruñ taş mı
cehennem hışmı saña da gelür baña da gelür

Yünus Fermāyed Raḥmetullahi Aleyhi

Allah evi ziyāretdür ben anda varmaq isterin
Muḥammed'ün güzel nürin gözümle görmek isterin

[3b] hācılar deve katarlar kum deñizine batarlar
taşı şeytāna atarlar ben añı urmaq isterin

(60) yeri tolanın yarısın görmez cehennem şorusın
dövüşüp nefsum çerisin ben anı kırmaq isterin

'aceb Allah'uñ işine yazmış kubbenüñ başına
ol *Hacerü'l-esved* taşına yüzümü sürmek isterin

Yünus eydür sözüm Hakdur hiç ırızkum mālum yokdur
çokdur günāhum çokdur boynumdan ırmaq isterin

‘Āşık Yūnus Velehu Ayḍan

meşâyıhuñ telķini *lā-ilāhe-illā’lāh*
yapar gönül mükiñi *lā-ilāhe-illā’lāh*

gönül burcından toĝar Hāķ Hāzretine aĝar
raħmet oluban yaĝar *lā-ilāhe-illā’lāh*

(65) gönüllerde oturur eksükleri bitürür
dostı dosta yitürür *lā-ilāhe-illā’lāh*

yirde gökde yerlüdür gönüllerde gizlidir
söyledikçe tuzludur *lā-ilāhe-illā’lāh*

yirünĝ göĝün direĝi ahiretünĝ yaraĝı
her sözlerünĝ yigregi *lā-ilāhe-illā’lāh*

‘Āşık Yūnus bī-çāre andan sañı var çāre
gönülleri açar ā *lā-ilāhe-illā’lāh*

Yūnus Fermāyed Velehu Ayḍan

neyler fānī dünyāyı Allah sevgüsü variken
yā daħı ķanda giderler ol dost sevdāsı variken

(70) Allah’ıla olan kişi iħsān olur anuñ işi
neylerler ĝayrı teşvişi Allah sevgüsü variken

görün bī’llāhi şu ĝalkı istemezler güzel Hāķķ’ı
yā neylerler mālī mülki Allah sevgüsü variken

[4a] diñleñ ‘ aşıklar bu sözi behremend eyleye sizi
yâ neylersin oğlı kıızı Allah sevgüsi variken

Yûnus sen kendüñi görme ‘ ibâdet kııl maħrûm kıalma
ğayrısına göñül virme Allah sevgüsi variken

Yûnus Fermâyed Velehu Ayđan

nola gelseñ şimden girü fesâdı terk itseñ göñül
gâh ağlasañ günâhuña gâh kıana‘ at itseñ göñül

(75) işüñ gücün fesâdıla yağdı beni hırş odıla
iltseñ yârı bir uğurdan yanar oda atsañ göñül

niçe bir ben saña uyam özümi belâya kıoyam
nola gelseñ sen de benüm öğüdümü dutsañ göñül

dünyâ ħalkuñ düşmânıdır maķşûd ol cânlar cânıdır
bilüñ ki dünyâ fânîdür dünyâyı terk itseñ göñül

Yûnus miskîn kıalmaz cânı virür cânını kıurbâna
gelseñ şıgınsañ Sübhân’a toğrı yola gitsen göñül

Yûnus Fermâyed Velehu Ayđan

şükr ü minnet ol Allah’a göñlümüzi şâd eyledi
kıafeşdağı kıuşça cânım kıayğudan âzâd eyledi

(80) ol ‘ ışkınuñ bir zerresin bırağdı Mañşür göñline
taşdı *Ene’I Ĥaķ* diyüben çağırdı feryâd eyledi

güle güle geldi dāra eylediler pāre pāre
‘āşıkıdı ma‘şūkına hoş dadını dad eyledi

ol hūyı hoş hem būyı hoş hem güli hem reyhānı hoş⁶⁹
Allah aña dostum didi adın Muḥammed eyledi

Yūnus senüñ ma‘şūkıñı sevdi yaratdı ol Ğanī
boyı elif қаşları nūn gözlerini şād eyledi

[4b] **Yūnus Fermāyed Velehū Ayḍan**

dostdan ḥaber kim getürdi şoruñ seḥer yillere
ḥaḳ çalabum bititmesün ayrılığın ḳullarına

(85) vay bu ayrılıḳ firāḳı dünyā kime ḳaldı bākī
Ḥāḳ çalabum olmış şāḳī ḳadeḥ şunar ḳullarına

ol ḳadeḥün içi tolı anı içen olur deli
ol ḥocanuñ ḫālibleri bil bağlamış yollarına

ḥocamuñ ḫālibi çokdur hīç bundan kemteri yoḳdur
şunuñ mürşīdi Ḥāḳ’dur uymaz nefsin allarına

nefsine muḥālif kişi ḫurmaz aḳar gözi yaşı
bunda nefse uyan kişi ḫalmaz kevs̄er göllerine

Kevs̄er ḥavzına ḫalanlar ölmezdin öñdin ölenler
nefsini düşmen bilenler ḳonar Ḥūbā ḫallarına

⁶⁹ Eksik dize der kenarda verilmiş.

- (90) ʤubā ʤalından uçanlar yuce maķāmlar geçenler
şarāben ʤahūr ięenler banmaz dūnyā ballarına

bu maʕ nādan kimse almaz anda varan gine gelmez
bu dūnyaya kimse ķalmaz gelen gōęer illerine

iy miskīn Yūnus neylesūn derdini kime sōylesūn
bir dem tecrībe eylesūn bu dūnyānuę hāllerine

Yūnus Fermāyed Velehu Ayđān

(mūstefʕilūn-mūstefʕilūn-mūstefʕilūn-mūstefʕilūn)

gōęlüm evin kān eyledi dost elęisi ķona ķona
bir dem dilüm dutarısam sōyledürler yana yana

derdüm kime sōyleyeyin nicesi şerh eyleyeyin
dostdan gelen āvāz benüm yaķar içüm dōne dōne

- (95) ʕaceblerüm şol kimseyi ʕaceb gelür hem sōzleri
dervīşem dir daʕ vī ķılur yatur uyur ķana ķana

aķşam olur gūn ʤolunur şabāh olur yine ʤoęar
bu ikisi arasında ʕōmr geçer yile yile

iy bī-ęāre miskīn Yūnus gāfil olma ʤur gōzūę aę
ecel eli uzun olur bir bir irer şuna şuna

- [5a] Hāķķ'ıla ʕahd eyledi hīę ķonuķsız yatmaya
Hāķ da ķonuķ şalması kırķ gūn tamām olmaķ

kırk birinci gün gice çıka geldi bir koca
 aşıa bile şunmadı cünün şundi göricek

(100) Halil namāza tırdı konuğ da yola girdi
 Allah'dan hitāb tañla şabāh olıcağ

kanı Halil'üm konuğ ben yaratdum sen tañuđ
 niçün hoşça tutmadıñ añı saña şalıcağ

Halil yirinden tırdı ağlayu zārı kıldı
 yaş yirine kan dökdi eksikligin bilicek

konuğ eydür iy kişi niçün itdün bu işi
 benden saña ne ziyān aşıa bile şunacağ

konuğ eydür varmazam yayağ yola girmezem
 meger şöyle ola kim ben arkaña binicek

(105) Halil arkasın döndi konuğ omzına bindi
 anda ardından yitdi Medine'ye iricek

zinhār konuğı yirme kandan diyü şorma
 Yunus imdi karşı var toğruluban gelicek

Yünus Emre Fermāyed

iy yārenler iy kardaşlar şoruñ baña kandaıydum
 diñleriseñ eydivirem ezeli vaşandayıdum

dağı Elest söylemedin tertib dağı düzülmedin
 Hağdan ayru degül idüm Hađkķıla dıvāndayıdum

Yūsuf' ıla bir kuyuda yatdum bile çekdüm cezā
Ya' k̄ūb' ıla çok ağladum bulınca figādayıdum

(110) İsmā' il'e çaldum bıçak aña kār kılmadı
ol Allah' uñ dergāhında k̄oçıla k̄urbādayıdum

dağı söylenmedin tertīb dağı düzülmedin
Yūnus balık söylenmedin mülk-i yarādayıdum⁷⁰

‘Alī'yile şaldum kılıç ‘Ömer' ile kıldum ğazā
on sekiz yıl K̄af T̄ağı'nda H̄amzā'yıla meydādayıdum

[5b] Mī' rāc gicesi resūlūñ ‘arşda na' liniñ dönderdüm
Veys ile urdum tācı Manşūrla urğandayıdum

öküzile balık dağı dem eyledi yidi bile
Zekeriyā'yıla kaçdum Nūh' ıla t̄ūfādayıdum

(115) evvel dilümde bu durur Tañrım bir durur H̄ağ Resūl
beni böyle bilmeziken bir ‘aceb gūmādayıdum

Yūnus senūñ ‘āşık cānuñ ezeli ‘āşıklarıla
ol Allah' uñ dergāhında seyrānda cevlādayıdum

‘asāyıla Mūsā'yıla kaçdum çıkdum T̄ūr T̄ağı'na
İbrāhīm' ile Mekke'ye bünyād birağandayıdum⁷¹

⁷⁰ Derkenar olarak verilmiştir.

⁷¹ Derkenar olarak verilmiştir.

Yūnus Emre Fermāyed

iy dost seni sevelden gitdi ‘ aqlum aldum ben
ırmaqları seyr idüben denizlere aldum ben

bir zerre ‘ ışkuñ odı kaynadur deñizleri
düşdüm ‘ ışkuñ odına utuşuban yandum ben

(120) ol cānda kim ‘ ışk ola anda ne ğuşşa ola
bu ‘ ışk bana gelelden ğuşşam gitdi güldüm ben

bülbül de ‘ āşık olmuş kıızıl gülün yüzine
gördüm erenler yüzün hezār destān oldum ben

Yūnus sen ‘ āşıkısañ aduñı miskin o-gil
cümlesinden ihtiyār miskīnligi buldum ben

Yūnus Emre Fermāyed

(müstef’ ilün-müstef’ ilün-müstef’ ilün-müstef’ ilün)

a alabum a alabum sencileyin yok alabum
günāhluyam yarlığa-gil iy rahmeti a alabum

ben eytdüm eyā ğani nedür bu derdün dermānı
zinhār esirgeme beni ‘ ışk odına yak alabum

(125) o-gil beni hoş yanayın kül oluban uşanayım
ol sevdüğün Muammed’e urbān olayım alabum

ne yoħsul ne baydasın ne köşkte ne sarāydasın
girdün miskīnler göñlüne eyledün ıurağ alabum

[6a] ıullar senün sen ıullaruñ günāhları ok bunlaruñ
umağuna şal bunları binsün Burak'a alabum

ne ıaddüm var ne ıametüm ne 'aqlum var ne ıakatüm
meger ııla 'ināyetün yüzümüzi ağ alabum

Yūnus sen yarlıga-gil bu günāhlu ıullarıla
eger yarlıgamazısañ gey ıatı firāk alabum

Yūnus Emre Fermāyed

(130) senün 'ıřıuñ gerek baña niderem milket ü cāhı
zırā kim 'ışııla buldı bulanlar sen yüce řāhı

viribi 'ıřıuñı gelsün bu benden benligüm alsun
beni şöyle delü ıılsun unudam sālī ile māhı

yūri iy zāhid-i mağrūr bize sen hıç ögüt virme
saña seccāde vü tesbıh bende bu derdile āhı

saña zırā ki benligün yiter bu hāl u ıāl ıılmağ
ne kim görse o gitmekdür ki bu 'ışıı ola hemrāhı

döküp varlığı geçmekdür fenā mülkinden geçmekdür
göñül gözünji açmağdur görücek ol yüce řāhı

(135) *Hüve'l – Evvel Hüve'l – Aḥir Hüve'z – Zāhir Hüve'l – Bāḥin*
*Ve nahnü aḳrabu minküm*⁷² niçün olmazsın āgāhı

Yūnus sen sözi uzatma yakın baḳ irāḳ gözetme
seni sen aḳa işmarla ki devlet ire nā-gāhī

Yūnus Emre Fermāyed

‘aḳlum başuma gelmedi ‘ışḳ şerbetin tātmayınca
ḳandalıḡum bilimedüm girçek ere yitmeyince

pes ḳolayından bir ‘āşık ḳaçan ḥāşıla gelir
kimse menzile irmedi er etegin tūtmayınca

çün bülbül ‘āşıkdur güle nazār Ḥaḳ’dan olur ḳula
bir kelecı gelmez dile göñüllerde bitmeyince

[6b]

(140) ‘āşık gönlünde çok yol var o yolda biḡ dürlü ḥāl var
kimse bu yolu aḡlamaz küfr ü imān şatmayınca

var dīn imān gerekise diril bu dünyāda eyü
yarın anda bitmez işüḡ bugün bunda bitmeyince

bu göñlümdeki rāzumı sıḡrınmazam size derim
‘āşıklar nice ḳatlana ‘ışḳ metā’ın şatmayınca

bī-çāre Yūnus’uḡ sözün gey ‘āşık gerek aḡlaya
ḳuş dilidür neylesün ol diḡlemez ötmeyince

⁷² Ayet, hadis

‘Āşık Yūnus Velehu Ayḡān

yanar oldum ‘ ışık odına ben daḡı

fidī olsun dost yolına cān daḡı

(145) gel imdi gör ‘ ışık erinüḡ ḡālını

ancılayun ‘ ışık odına yan daḡı

acı mı tatlı mıdur ‘ ışık şarābı

gel imdi gör barmaḡunı ban daḡı

yidi iḡlīm Süleymān taḡtıydı

ḡodı gitdi mülki Süleymān daḡı

gitdi göñül cānıla dost ḡatına

şöyle ḡaldı bu bī-ḡāre ten daḡı

terk eyledi tācıyla taḡtını

‘āşık oldu İbrāḡīm Edhem daḡı

(150) raḡmetünḡden Şey’ullah ider senüḡ

bu bī-ḡāre Göynüklü Yūnus daḡı

‘Āşık Yūnus Velehu Ayḡān

(mefā’ılün- mefā’ılün mefā’ılün –fe’ülün)

ḡulaḡ ur diḡle iy ḡāfil seḡer ‘āşıklar āḡından

cihān idüp durur dehrüḡ ferāḡat şems ü māḡından

görünmez gözi hergiz cihānuḡ dürr ü yāḡūtı
dilemez māl u yā ‘ izzet liḡā ister ilāhından

[7a] gözünḡde ḡatre yaş aḡmaz meger ḡaflet ḡatı baḡdı
yüregünḡ hiḡ cūḡa gelmez ḡatusın seng-i āhenden

ḡü ḡulsın ḡulluḡ it dā ’im taḡḡirlik ḡılma ḡulluḡdan
gözün irmez gice gündüz eyü ḡul pādiḡāhından

(155) ḡanā ‘ at ehline yegdür mücerred loḡma vü ḡırḡa
segitdür tāc u taḡtından Süleymān ’nuḡ külāhından

‘ āḡıḡ ma ‘ ḡūḡuḡ cevrine belā vu ḡahra ḡabr eyler
eger yüz biḡ cefā görse ayrılmaz cāygāhından

nedür bu ḡāl u ḡıl her dem saḡa iy bī-ḡāre Yūnus
elün ḡek fāriḡ ol her dem cihānuḡ ‘ izz ü cāhından

‘ **Āḡıḡ Yūnus Velehū Ayḡān**

(mefā ’ ’ilün-mefā ’ilün-fe ’ülün)

gönül dostuḡ cemāli āyīnesidür
gönül kim paḡ ola dostuḡ nesidür

ḡayātıdur ḡulūbuḡ zıḡr ü tesbīḡ
ḡayāl-i dost gönüller münīsidür

(160) ḡayāl-i ḡayrdan gönlüḡ ḡafā ḡıl
ki ḡāfi gönüle dost ḡonasıdur

gönül ‘arşdan yücedür niçe biñ ‘arş
gönül zerresinüñ bir dānesidür

gönülde buldı dostı āşinālar
o taşra isteyen bīgānesidür

gönül esrârı şıǵmaz ‘aqla fikre
Hāsü’l – hāş tevħidinüñ hazinesidür

gönüldeür gönülde pertevî dost
bu gönüller anuñ genc hānesidür

(165) Yūnus imdi teveccüh eyle Hāḳḳ’a
ki Hāḳḳ nūr-ı enbiyālar hazinesidür

[7b] gel iy gözüm ağla gülmezem ayruḳ
cānum dosta gider gelmezem ayruḳ

ne ğam bu dünyāda bir kez ölürsem
anda ölüm olmaz ölmezem ayruḳ

varlıgum yoḳluğa deñşürmişem ben
bugün cāna başa ḳalmazam ayruḳ

muḥabbet bahırınuñ ğavvāşı oldum
gerekmez Ceyḫūn’a ḫalmazam ayruḳ

(170) yanmışam ‘ışḳuñā ḫā kül olınca
boyandum rengüñe şolmazam ayruḳ

ko beni yanayın dost ışiginde
yiter bir el dahı almazam ayruq

yansun bu cānum yansun ʿışkuñ odına
aqsun yaşum aqsun silmezem ayruq

ko beni yanayın göynüklerümle
kaçan ʿāşık olsam ölmezem ayruq

dilerem fazlıñdan ayırmayasın
hocam senden özge sevmezem ayruq

(175) Yūnus ʿāşık durur maʿşūqın ister
dahı hīç nesne ol istemez ayruq

ʿĀşık Yūnus Velehū Aydān

(müstefʿilün-müstefʿilün-müstefʿilün-müstefʿilün)

dostdan haber şoran kişi güzāf dökülür dost işi
maḥrūmdur iki cihānda bellü bilün dostsuz kişi

kindür ki dost yüzün göre dost dost diyü cānın virü
şol oq dem ol dosta ire unıda cümle teşvişi

dostuñ işi ʿaceb işdür cān denjizin tutuşdurur
cānsuzlara bir düşdurur ger yorasın sen bu düşi

ʿışk şevkıñdan ʿālem taldı bu ʿāşıklar andan geldi
ʿışksuz biten çiçek şoldı ʿışkıladur dirlik hoşı

[8a] bir bahçeye girmek gerek hoş teferrüc itmek gerek⁷³

(180) bir tâze gül kıkmak gerek ol gül hergiz şolmaz ola

çevik bahri olmak gerek bir denize talmak gerek
bir gevher çıkarmak gerek hergiz şarrâf bilmez ola

kişi ‘âşık olmak ma‘ şûkını bilmek gerek
‘ışk odına yanmak gerek varup anda yanmaz ola

kişi Hakk’ı bilmek gerek Hak haberin almak gerek
bundayiken ölmek gerek varup anda ölmez ola

‘Âşık Yûnus sen tek otur yüzüni dergâha getir
Tapduklayın bir er getir bu dünyaya kıalmaz ola

Yûnus Fermâyed Der-makâm-ı Hüseynî

(185) Hak nazâr itdügi kıllar sever olur ani iller
bûlbûl olup öter diller gice gündüz ağlayıcağ

şabâh ahşam oturalar Hak’ı dile getüreler
cümle işi bitüreler gice gündüz ağlayıcağ

Hak’dan kırkınlar er olur hem işi güci zâr olur
cümle veliler yâr olur gice gündüz ağlayıcağ

‘ışkıdan ağlayan zâr olur durduğı yirler nûr olur
vîrân gönüller şâd olur gice gündüz ağlayıcağ

⁷³ Başka bir şiiire geçilmiştir.

kendü hâlin bilen kişi ‘ acâib görür hem düşi
kırtarı bilür ol başı gice gündüz ağlayıcağ

(190) ben Hakk’ı severin dirin anuñ hünlarını yirin
yaramaz fi‘ lümi kıran gice gündüz ağlayıcağ

kıurulmuş ‘ aşıklar dârı hem girçek severler yârı
‘ inâyet ide ol Bârî gice gündüz ağlayıcağ

‘ Aşık Yünus söyler sözi kıan yaşı tolu iki gözi
kıara olmaz anuñ yüzi gice gündüz ağlayıcağ

[8b] iy dost seni gerek seni senden yaña dönder meni
bir gün sefer kılsam gerek İmânıla gönder beni

İman bizümile olsun fikrüm senünle olsun
günâhlarum bunda kıalsun İmanıla gönder beni

(195) sensin Kerîm sensin Ğanî yoldaşı eyle-gil İmânı
âhir dirler şol zamânı İmânıla gönder beni

toğduğ unutduğ ölmesin ‘ ömre geçdügin bilmez
ayruğ ben bunda gelmez İmânıla gönder beni

ne vaqt var dağı bilinmez gelicek mühlet alınmaz
göçicek ayruğ gelinmez İmânıla gönder beni

sensin raḥîm sensin Ğudâ bırakma bizi yanar oda
vir şalavât Muḥammed’e İmânıla gönder beni

yüzüm yokdur söz söyleyem dostuñ izini izleyem
meger ımmetüñ gözleyem ĩmānıla gönder beni

(200) iy bizi yaradan Mevlā ıpar bizi Muammed’le
yama bizi kāfirlerle ĩmānıla gönder beni

günāhına bilse bir ul efendisi eyler abül
iy Kerim rahmeti bol ĩmānıla gönder beni

ol Muammed’üñ nūrından güller açılmış derinden
marüm itme dīdārından ĩmānıla gönder beni

‘Āşık Yūnus gider bundan temennāsı budur senden
ayırma ĩmānı cāndan ĩmānıla gönder beni

‘Āşık Yūnus Velehū Aydān

dünyā fenāyımış bildüm aldayup almayı bilsem
aup Şol günāhlarımı āh idüp ağlayı bilsem

(205) tevbe ılup günāhuma yüz tutup Hā Hāzretine
yalvarup ol Allah’uma nāz niyāz eyleyi bilsem

murādum budur tevbeden günāhdan arına beden
vaz gelüp yalan dünyādan nefsüme uymayı bilsem

[9a] varsam mizāna tartılsam setr olsam anda örtülsem
yanıca bārī urtulsam ebedī almayı bilsem

ol Őeytāndan ĩmānumı urtarı bilsem tenümi
yarın maşerde cānumı amuya oymayı bilsem

‘Ăşık Yūnus eydür varsa ĩmān ur’ān yoldaş olsa
ol Allah’um yārı kılsa ĩmānsuz olmayı bilsem

Bĭ-āre Yūnus Nevverāllahū abrehu

(210) ulludan ırā olma sultān gōresin bir gūn
gōstere cemālini ayrān olasın bir gūn

gel berū ulum diyūp albūne nazār Őalup
cām-ı ebedĭ Őunup ayrān olasın bir gūn

alib meŐeli ırma mūrŐid meŐeli deryā
seyri seferi oŐ gōr ‘ummān bulasın bir gūn

ıldıysa tenūj ısmet cānuj bulısar vadet
derdūj varıŐa noldu dermān bulasın bir gūn

bĭ-āre za‘ ĩf Yūnus neye ased idersūn
amu esbābuı dōkūp ‘uryān olasın bir gūn

Yūnus Emre Fermāyed Velehū Ayān

(215) uyan behey gāfil uyan kāfirdūr beŐ vatın oyan
Mekke’ye evūmdūr diyen o Sūbhāna’llah degūl mi

yūce yirlerde urucu elinde yalın ılıcı
dertlūye dermān virici o Sūbhāna’llah degūl mi

aaları yūce eyleyen gūndūzleri gice eyleyen
yigitleri oca eyleyen o Sūbhāna’llah degūl mi

yağan qarları eriden aqar şuları qurıdan
topraqdan âdem düriden o Sübhâna'llah degül mi

Yûnus'dur bunı söyleyen Tapduğ'a kulluq eyleyen
din yoqsulın bay eyleyen o Sübhâna'llah degül mi

[9b] **Yûnus Fermâyed Velehü Aydân**

(220) şan' atuñ yigregi çün namâzımış hoş pîşe
namâz kılan kişide olmaz yavuz endîşe

tañlancaq tırı gel-gil elüñi şuya ur-gil
üç kez şalavât vir-gil andan baq-gil güneşe

Allah buyruğın dut-gil namâzuñ qılup git-gil
namâz kılmayınca zinhâr varma-gil işe

evünđe helâlünge beş vaqt namâz ögret--gil
ögüdün dutmazısa yazuğı yoqdur buşa

namâz kılmaz kişinün kazandığı hep harâm
biñ kızılı varışa birisi gelmez işe

(225) namâz kılmayana sen müsülmândur dime-gil
hergiz müsülmân olmaz bağı dönmişdür taşa

Yûnus imdi namâzuñ koma-gil sen kıla gör
aqsuzın ecel irer ' ömr yetişür boşa

Yūnus Fermāyed Velehu Ayḏān

zinhār gönül evine t̄utma yavuz endīşe
yār için kıuyı kıazan ‘ aķıbet kendü düşe

nefsün begenmeyeni ayruqlara şanma-gil
ayruqlara şanursaŋ bil-gil kim işün şaşa

ķomaduĝuŋ nesneyi şunuban götürme-gil
ķomaduĝuŋ götürmek divşüre yatlu işe

(230) bu dünyada üç kişi Hāķ didārın görmeye
ĝammaz u nemmāmdur biri kıulaķ urandur iy paşa

Yūnus bu naşīhatı t̄utan yatlu olmaya
her bir eyü sözile her bir iş gelür başa

[10a] Yūnus Fermāyed Velehū Ayḏān

yalançı māla kıymaz ĝirçek cān virür kıymaz
yalanıla ĝirçegi berāber t̄utmayalar

ķur’ān kelāmum didi gönüle evüm didi
gönül ev ıssın bilmez ādemden t̄utmayalar

evvel dem yaŋıldı uçmaķda buĝday yidi
taŋrı bilmeyenler İblīs’den t̄utmayalar

(235) haķīķate baķarsaŋ neye beŋzer işbu dem
erenler ma‘ nasını almaza şatmayalar

bilmezliğini bile yā bir bilürden ele
yolına teslīm ola sözi uzatmayalar

mumlu boldur şerī' at dortusuz yoğ ʔarīkat
dostiçün balı yağa niçün ʔatmayalar⁷⁴

ʔıymete ʔutarısañ neye deger işbu dem
erenler ma' nasını almaza şatmayalar⁷⁵

ʔatlu sözler söyle-gil şir̄inlikler eyle-gil
şoḡbetdeki yārenlar Yūnus'ı unutmayalar

Yūnus Emre Fermāyed

(240) iy baña eyü diyen benem ʔamudan kemter
şöyle mücrimem yolda mücrimler benden sever

benüm gibi mücrim ʔul var iste bir daḡı bul
dilümde ' ilm ü uşul degülem ' uḡbā sever

daḡındum şeyhlik adın ʔodum ma' şuḡ ʔā' atın
virdüm nefsün murādın ʔanı Ḥaḡḡıla bāzār

ḡırḡam şuçuma perde endişem yañlış yerde
göñül ayruḡ yazar da dilümde sözüm esrār

kime kim ögüt virdüm ol Ḥaḡḡ'a irdi gördüm
baña benüm ögüdüm hiç eylemedi eṣer

⁷⁵ Derkenar olarak verilmiştir.

(245) zāhirüm eyü adda gönlüm fesād t̄ā' atda
bulunmaya Bağdad'da benüm gibi bir ' ayyār

taşum biliş içüm yad dilüm hoş gönlüm mürted
yavuz işe eyü ad böyle fitne kıanda var

yol varmadın bir kıadem ' arşdan haber virürem
bencileyin bir ādem görmedüğini söyler

[10b] yayıldı Yūnus adı suçdur kıamu t̄ā' atı
pādişāh ' ināyeti suçın geçüre meger

Yūnus Emre Fermāyed

şūfiyem halk içinde tesbīh elümden gitmez
dilüm ma' rifet söyler gönlüm hiç kıabül itmez

(250) boynumda icāzetüm riyāyıla t̄ā' atüm
endişem ayruķ yirde gözüm yolum gözetmez

hoş dervişem şabrum yok dilümde şükürüm yok
kıulağumdan gireni hergiz içüm işitmez

görenler elüm öper t̄āc u hırkıaya baķar
şöyle şanurlar beni zerrece günāh itmez

taşumda ' ibādetüm şöbetüm hoş t̄ā' atüm
iç bāzārda gelicek biñ yıllık ' ayyār itmez

görenler şūfī şanur selām virür utanur
anca iş kıoparıdum el virüben güç yitmez

(255) taşum dervîş içüm boş dilüm tatlu sözüm hoş
illâ ben itdügümi dînin deñşüren itmez

Yûnus eksüklüğünî Allah'una ' arz eyle
anuç keremi çokdur sen itdügün ol itmez

Yûnus Emre Fermâyed

müsülmânam diyen kişi şart nedür bilse gerek
tañrı buyruğın tıutup beş vaqt namâz kılsa gerek

tañla tır başunı kaldır elünî dur şuya taldur
nefsün düşmân durur öldür hemîşe ol ölse gerek

öyle namâzın kılasın her ne dilersen bulasın
tamudan âzâd olasın kullar âzâd olsa gerek

(260) ol ikindüyi kılanlar arı dirlik dirilenler
olardur Hakk'a irenler her dem anlar irse gerek

[11a] aħşam durur üç farîza tağça günâhın arıda
eyü ' amellerün sinde şem' ü çerâğ olsa gerek

yatsu namâzına ol hâzır hâzırları sever Kâdir
her dem İmānuñ yeñile imān beşer olsa gerek

her kim bu sözden almadı beş vaqt namâzını kılmadı
belki Müsülmân olmadı ol tamuya girse gerek

görmez misin Muşafâ'yı niçe bekledi vefâyı
ümmetiçün ol şafâyı ümmet aña irse gerek

(265) beklerisenj dîn ğayretin virme-gil nefse murādın
Yūnus Nebî şalavâtın ' ışkıla degürse gerek

Yūnus Emre Fermāyed

(müstef' ilün-müstef' ilün-müstef' ilün-müstef' ilün)

mūrādın Hıağ bu dünyāda maqşūdlara qalmadılar
mülk-i beķā bulmuşiken meyl-i fenā kılmadılar

ma' lūmdur āhir yol eri mevlāyiçün nitdükleri
miñnet içinde her biri miskin olup gülmediler

müştaqlaruñ oldur işi müdām aķar gözi yaşı
muılağ Hıağķ'ı seven kişi māla cāna qalmadılar

meşhūr āhir cümle dile Mañşūr olan derdi bile
Mecnūn oldu mişāl ile ma' şūğdan ayrılmadılar

(270) maħkūmısañ sen bu işe münkir gibi dime nişe
müşkili yoğ başdan başa mü'min olan ölmediler

maħlūğ bilüsinden geçen Mi' rāc depe oldur uçan
ma' nā şarābın içen mestlikden ayrılmadılar

Yūnus bu ' ışķdur ' aşıķa minnet şükür yüz biñ Hıağķ'a
menzil bulan buldı mülki medħile ayrılmadılar

Yūnus Emre Fermāyed

yoğdur bende ʿ amel t̄āʿ at ben nideyin neyleyeyin
kopyucağ rūz-ı kıyāmet ben nideyin neyleyeyin

[11b] dost baña suʿāl idicek ʿ aqlum başumdan gidicek
hiçāb derdi ğarğ idicek ben nideyin neyleyeyin

(275) helāline ola hisāb hārāmına ola ʿ azāb

ʿ āşīye olıcağ ʿ iķāb ben nideyin neyleyeyin

çün ʿ Azrāʿıl pençe ura gözüm kan yaş bağrum pāre
isyānıla yüzüm kara ben nideyin neyleyeyin

yetmiş biñ zebānī yide t̄amuyı haşr ide ilde
mücrimlere heybet ide ben nideyin neyleyeyin

bir kez cehennem silkine ʿ āşīlere ide kīne
yārab iricek ol güne ben nideyin neyleyeyin

ʿ āşıqlar maķşūda ire ʿ ārifler dost yüzün göre
şöyle mücrim yüzi kara ben nideyin neyleyeyin

(280) Yūnus Emre derdün katı hayra geçmez bir t̄āʿ atı
olmazsa H̄ağ ʿ ināyeti ben nideyin neyleyeyin

Yūnus Emre Fermāyed

hey yārenler hey kardaşlar nicʿ edeyin nideyin ben
sen benüm kulum degülsin dir olursa nideyin ben

zelîl maġbûn ala bařum anda hi diňmeye yařum
maġřer gûni ium aşum nâr olursa nideyin ben

şu anıca g yner  z m an yaşıla olar gözüm
yarın Ha atında yüzüm ara olursa nideyin ben

fes dıla olı ium hey ĥoca baġıřla şuum
gey cehennem benüm iun yir olursa nideyin ben

(285) ben fes d iinde aldum Y nus eydür artdı derdüm
sine varıcaġaz abr m dar olursa nideyin ben

Y nus Emre Ferm yed

(f 'il t n-f 'il t n-f 'ilün)

bu sem 'a girmeyen řoņına peşm n olur
irişüp bizümile ser-be-ser d şm n olur

[12a] ter z  aņa gerek ba l ola
y  b zirc n y  t cir   at r ola

sen başırsin ĥod bilürsin ĥ l mi
pes ne ĥ cet artasın a' m limi

şimdi dirsini seni oda urayım
şerr n ĥayruņ artuġısa göreyim

(290) şerri az itmek degül mi ĥayrı o
ĥayır o itmek degül mi ĥayrı o

geçmedi mi itikāmuñ öldürüp
çürüdüp gözüme toprak taldurup

çün günāh murdārlaruñ murdārıdur
hazretüñ hōd yaramazlar adıdur

pes niçün murdārı açup dartsın
sen gerek kim luţfuñıla örtesin

Haşāli'lāh senden iy *Rabbü'l – enām*
sen temāşā kılasın ben hoş yanam

(295) bir avuç toprağa bunca kıyl u kāl
neye gerek iy *Kerīm-i Zü'l-Celāl*

çün saña degmedi Yūnus'dan ziyān
sen bilürsin āşikāre vü nihān

degmesün senden dağı budur cevāb
şoñ sözüm *v'allahu a'lem bi's-şevāb*

Yūnus Emre Fermāyed

(mefā'ilün-mefā'ilün-fe'ülün)

göñül hayrān olupdur ' ışk elinden
ciger biryān olupdur ' ışk elinden

özümüñ kalmadı şabr u qarārı
gözüm giryān olupdur ' ışk elinden

(300) eridi arlı aqlar zerre zerre
deqliz ummān olupdur ış elinden

[12b] oyup İbrāim Edhem tāc u tahtını
yiri külhān olupdur ış elinden

zihī Manřūr ki ma řūk yolında
başı ber-dār olupdur ış elinden

ne gōrdi Leylī'niņ yūzinde Mecnūn
ki ser-ger-dān olupdur ış elinden

ne gōrdi Zūleyhā Yūsuf yūzinde
işi efgān olupdur ış elinden

(305) Yūnus Emrem bu asrete bu zāra
aceb mihmān olupdur ış elinden

Yūnus Emre Fermāyed Velehū Ayđān

(mūstef'ilūn-mūstef'ilūn-mūstef'ilūn-mūstef'ilūn)

iy gōnlümūņ eglencesi eyit baqa neyleyeyin
ışuğdan oldum āvāre derdüm kime söyleyeyin

ışuğ odı urdı cānuma gelsün āřıklar yanuma
dōkeyin ıřuđ hūnını āřıklarūņ oylayayın

girem ol ışuğ bāđına baam şağuna şoluna
yiyem dūrlü yimiřlerin gūllerinden yiyleyeyin

‘āşık oldum ben şol güle ıoldı ‘āleme gülgüle
hezār destān olubanı dost bahçasın yaylayayın

(310) ben bu dünyādan göçerin ol dost iline geçerin
ıalayın ‘ışk ‘ummānına denizleri kıaynadayın

‘āşık oldum ben il ü şār dün-gün işimdür āh u zār
dökeyin kıanlı yaşımı zārılıklar eyleyeyin

miskīn Yūnus ‘āşıkların dirligini dirilmedün
bārī gücüm yitdügince şoylarını şoylayayın

‘Āşık Yūnus Raḥmetu’llahi ‘Aleyhi Raḥmet Vā’sat

(mef’ūlü-mefâ’ilün)

Allah diyelüm dā’im Allah görelüm neyler
yolda ıuralum kıā’im Allah görelüm neyler

[13a] gidermeyelüm dilden ayrılmayalum cāndan
ayrılmayalım yoldan Allah görelüm neyler

(315) adı şanı dillerde sevgüsi gönüllerde
şol kıorıklı yollarda Allah görelüm neyler

bir şanmadıgın yirde nāgāh açıla perde
dermān irişe derde Allah görelüm neyler

adı şanı uşatdum küfrümü şuya atdum
miskinlige el kıatdum Allah görelüm neyler

gündüz olalum şâ'im gice olalum kâ'im
Sübhân diyelüm dâim Allah görelüm neyler

Yûnus sen anı şanma bu 'ışk saña sendendür
cân kamuya andandur Allah görelüm neyler

‘Âşık Yûnus Velehû Aydân

(320) derdin aņup âh eyleyen Yûnus'a ıalmadı dünyâ
külünk şalup taşlar kesen Ferhâd'a ıalmadı dünyâ

her demine şükr eyleyen ölcegin fikr eyleyen
dün gün Hakk'ı zıkr eyleyen şunlara ıalmadı dünyâ

Zülfkâr alup eline şalardı şağına şolına
kâfir gelmezdi yolına 'Ali'ye ıalmadı dünyâ

ol Yûsuf'ı yavı kılan kırtlarla da'vî kılan
ağlamaıdan gözsüz olan Ya'kûb'a ıalmadı dünyâ

kanı erenlerüñ varı dünyadan geçdi her biri
aņı cihânuñ serveri Nebî'ye ıalmadı dünyâ

(325) Yûnus sen dünyâdan uşan Ferhâd idi taşlar kesen
kanı Hüseyin ile Hasan anlara ıalmadı dünyâ

Yûnus Emre Fermâyed-Rahmetullahu Aleyh

iy benüm kıtsuz nefsüm kıanda varasın bir gün
ecel avlayup yudar ele giresün bir gün

[13b] gelüp gögsüne ana dutuşup cānu yana
bir ade şerbet şuna içüp anasın bir gün

görmege gelenleri hātırū şoranları
sevgili yārenleri görmez olasın bir gün

yārenlerū geleler seni te‘ cilleyeler
şoyalar tonlarūı ‘ uryān olasın bir gün

(330) ap tımār eyle tene yara eyle bu cāna
şol yılana ıyana naşīb olasın bir gün

Münker ü Nekīr gele hāllerū düşvār ola
‘ Araba su ’āl şora cevāb viresin bir gün

Yūnus Emrem nidesin açup anda gidesin
erenler şobetine gelmez olasın bir gün

Yūnus Fermāyed Rametu’lilahi ‘ Aleyhi

hocam ‘ āşık olanlarū işi āhıla zār olur
haşretinden ol ma‘ şūū gözi yaşı bıar olur

düni günü ılır zāri ya‘ ni görmek diler dostı
işitmezler bu hāberi ‘ ışksuzlar bī-hāber olur

(335) ‘ āşık ise dīdārına oma bugüni yarına
girenler ‘ ışk bāzārına kendüzinden bīzār olur

terk eyle sen senligüi anūı ‘ ışkında bul aleb
bu ‘ ışk içinde ölenū an bahāsı dīdār olur

‘āşıklar lâ-mekân olur mekânı terkini urur
cân u cihân ne nesnedür çün dostıla bāzâr olur

kanı girçek ‘āşık kanı gelün isteyelüm anı
bî-çâre Yûnus’uñ cânı dost yolına ĩsâr olur

Yûnus Emrem Fermâyed Raḥmetu’llahi ‘Aleyhi

bu dervişlik yolına ‘ışıkıla gelen gelsün
yâ dervişlik neydügin bir zerre tıyan gelsün

[14a]

(340) hele biz işbu yola gelmedük riyâyıla
bu melâmetlik tının bizümle giyen gelsün

göziyle gördügin özte etegiyile
bu yol gey ince yoldur yüregi döyen gelsün

ulu kiçi erenler dimiş bizi sevenler
kaķmasun geriye Allah’ı seven gelsün

işbu sözi eydenden bize nişân gerekdür
söz muhtaşarı budur cânına kıyan gelsün

Yûnus sözile kimseyi kabliyete geçmedi
budur vücüd der-miyân ortaya kıoyan gelsün

Yûnus Emre Fermâyed Raḥmetu’llahi ‘Aleyhi

(345) benem ol ‘ışık baḥresi deñizler ḥayrân baña
‘ummân menem kaķremdür ili seyrân baña

çün dosta gider yolum mülk-i ezeldür ilüm
Hak'dan söyler bu dilüm ne kul ne sultân baña

diledi göre yüzün işide kendü sözün
nazar kıldı bir kezin anda cān virdi baña

yaradıldı Muştafā yüzi nūr gönli şafā
andan umar halk vefā andandur ihsān baña

ādem yaradılmadın cān kalıba tölmadın
İblīs la' net olmadın ' arşıdı seyrān baña

(350) toğdı ol dīn talusı andan oldı kaması
Ādem Halīl u Mūsā hücceti bürhān baña

Ķāf Tağı zerrem degül ay u güneş baña kul
aşlım Hak'dur şek degül mürşiddür Ķur'ān baña

' aşık dilin bilmeyen kim delüdü kim dehrī
ben bilürem kuş dilin söyler Süleymān baña

yoğdı bu bārigāh varıdı ol pādışāh
āh bu derd elinden āh derd yiter dermān baña

[14b] Yūnus Emrem bu yolda eksükligin bildürür
mest oluban çağırur dervīşlik bühtān baña

Yūnus Fermāyed Velehū Ayḏān

(355) uyan behey gāfil uyan kāfirdür beş vaqtın koyan
Mekke'ye evümdür diyen o Sübhāna'llah degül mi

yüce yirlerde tūrucı elinde yalıñ kılıcı
dertlüye dermān virici o Sübhāna'llah degül mi

alçaqları yüce eyleyen gündüzleri gice eyleyen
yigitleri kıoca eyleyen o Sübhāna'llah degül mi

yağan karları eriden aķar şuları kıurıdan
tıpraķdan ādem düriden o Sübhāna'llah degül mi

Yūnus'dur bunı söyleyen Tapduĝa kıulluķ eyleyen
dīn yoĝsulın bay eyleyen o Sübhāna'llah degül mi

Yūnus Fermāyed Velehū Ayḏān

(360) tecelli zātuñ nūrına döymez vücūdum taĝları
cismüm gemisinüñ zīrā muĝkem degüldür bāĝları

ķaıreden deryālar düzen cān kıuşı pā-bendin üzen
yüz biñ deryāları yüzen gel sürelüm bu çağları

dildār için dil şehrini pāk eyleye arıd ĝayırdan
zīrā ki sulṫān taıtıdur bunda kıomazlar zāĝları

ma' şūķlıĝuñ ĝil' atini her kime ĝiydürdüñise
gelmez ĝözine zerrece Firdevs-i a' lā bāĝları

Yūnus hūsnūñ kitābını bir hoş temāşā eylemiş
anda şala ‘ āşıqlara dāğ üstine zağları

Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān

(365) şūretten gel şıfāta yolda şafā bulasın
hayāllerde alma-gil yoldan maħrūm alasıñ

[15a] bu yolda ‘ acāīb çok sen ‘ acāīb gelme
‘ acāīb anda ola dost yüzini göresin

‘ ışık uşağın uşan-gil dostu bilüşüp var-gil
mücāhede çekersen müşāhede idesin

bundan ‘ ışkuñ şārına üç yüz deñiz geçerler
üç yüz deñiz geçüben yedi amu bulasın

yedi amuda yañ-gil her birinde kül ol-gil
vücūduñ anda o-gil ayru vücūd bulasın

(370) haıatdūr Ha şārı yedi apusu ierü
dergāhında yazılı gir gel udret bulasın⁷⁶

evvelki apusunda iki arşlan var anda
saña eydür teslīm ol gel miskinlik bulasın

ikinci apusunda iki arşlan var anda
niçeleri orutmuş olmasun kim orasın

⁷⁶ Derkenar olarak verilmiştir.

üçüncü apusunda üç evren vardur anda
amle iderler saa olmasun kim dönesin

dördüncü apusunda p̄irler oturur anda
bu söz saa del̄ildür gör-gil delil bulasın

(375) beşinci apusunda beş ruhbān vardur anda
dürlü metā^ç gösterür olmasun kim alasin

altıncı apusunda bir h̄urī oturur anda
saa eydür gel berü olmasun kim varasın

çün kim anda varasın girüp h̄urī alasin
bir vāyeden ötrü yoldan maħrūm alasin

yedinci apusunda yediler oturur anda
saa urtuldu dirler gir dost yüzün göresin

şol didüğüm kelecı vüçüddan aşra degül
tefekkür ılurisa Hāı sende bulasın

(380) Yūnus işbu sözleri Hā varlığından eydür
isterise kānını miskinlerde bulasın

Yūnus Fermāyed Raħmetu'llahi Aleyhi

(fe'ūlün-fe'ūlün-fe'ūlün-fe'ūlün)

[15b] ne bilsün bu ^ç işı uşaq̄lar uyalar
ne döysün bu yola azuqsuz yayalar

gelünüz varalum Yūsuf̄lar görelüm
cemāli hūnından biḡ açlar ṭoyalar

‘āşıklar ṭağında ma‘ şūklar bāğında
budaḡ sürimişler duduḡsuz yayalar

āşıklar ilinde diken yoḡ yolında
gevher çoḡ gölünde ṭalanlar bulalar

(385) nolaydı ben anı göreydüm bu gözle
ne döysün bu gözler döyemez ḡayalar

Yūnus sen bir öl-gil bir olḡıl bir ile
bir olan ‘āşıklar bu sırdan ṭuyalar

Yūnus Emre Fermāyed Raḡmetu’llahi ‘Aleyhi

bu ne gülecek yirdür aḡlasaḡa ḡatı
‘Azrā’ıl seni ḡovar ḡatı cān ‘alāmeti

şanma ḡalasın bunda geḡsüz varasın anda
anca yatasın sinde ḡopunca ḡıyāmeti

māl u mülkden ayrılup sine varasın ṭurup
Münker ü Nekīr gelüp su’āl idiser ḡatı

(390) şol iki feriştehler gelüp ḡarşu ṭuralar
a‘ mālūḡi yazalar boynuḡdan aṣa biti

zebāniler yideler hem Şırāṭ'a gideler
cekişeler yırtalar fiğānlar ola atı

İsrāfīl şūrın ura alāyık urı gele
baş açuk yalın aya ıssılar ola atı

ata oğuldan bize ana bamaya ıza
şol gün geliser bize unutma  araşāti

Yūnus günāhuŋ çodur sen alarısaŋ adur
yarın saŋa gerekdür Muammed şefā' āti

[16a]

(395) Yūnus Emre iken uzatma sözüŋ günāhum ço diyü kesme ümidüŋ
düni gün artdurı gör āh u sözüŋ  ināyet eyle Allah'um  ināyet

Yūnus Emre Fermāyed

a-gil gözüŋi iy kişi aŋıl ıyāmet günini
nefse uyup ılma günāh aŋıl ıyāmet günini

bir gün geliser başuŋa pişmān olursın işüŋe
niçe yürürsin uşuŋa aŋıl ıyāmet günini

bir gün dünyā vīrān ola yazularum  ayān ola
ulu kişi  uryān aŋıl ıyāmet günini

ulu kişi amu ölü nitdi ise bir bir bulur
gör  azāb atı olur aŋıl ıyāmet günini

(400) bir yaŋa uçma bezenür urī vü ılmān düzenür
ister a dostın özenür aŋıl ıyāmet günini

Haḡ günü işi eyleye başlarda beyni ḡaynaya
bir yaḡa ḡamu kükreye aḡıl ḡıyāmet günini

otdan alalar heybeti otdan ḡıḡar yalıḡ ḡatı
bilmeyeler er ‘avreti aḡıl ḡıyāmet günini

Haḡ terāzūyı ḡuralar unıtmuşum aḡduralar
tevbesüzi yanduralar aḡıl ḡıyāmet günini

‘Āşık Yūnus bu dūnyāda aḡlamanuḡ aşşısı var
āḡiretde aşşısı yok aḡıl ḡıyāmet günini

Yūnus Emre Fermāyed

(405) İbrāhīm Peyḡamber Ḥalil naḡar ḡılıḡ aḡa Celīl
ḡalduḡ beryelerde zelīl gel varalum Muḡammed’e

berye ḡumlarını ḡeken varuban ziyāret iden
‘Arafāt’a inüp ḡıḡan gel varalum Muḡammed’e

Şām’dan yaḡa bir ḡapusı nūrdan bālā bir yapusı
şefā‘at umar hepisi gel varalum Muḡammed’e

Mekke’nüḡ ortası ḡara hem naḡar itdüm dōrt yāre
‘āşık oldum peyḡambere gel varalum Muḡammed’e

āb u zezem şuyın iḡen ḡoḡ tevbe istiḡfār iden
ol Ḥabīb’üḡ nūrın ḡören gel varalum Muḡammed’e

(410) Muḥammed yatur nūrıla çevresi ʔolu Hırıla
varan doıysar nūrıla gel varalum Muḥammed'e

bu Yūnus eydür ma' būdum fenā dūnyādan el yudum
iki cihānda murādum gel varalum Muḥammed'e

[16b] **Yūnus Emre Fermāyed**

aḡdum kıyāmet gūnini aḡlaşalum ol gūn iūn
ol gūn melāmet gūnidür aḡlaşalum ol gūn iūn

ol gūnde yirler yarıla cümle ölenler dirile
cümle gūnāhlar Őorıla aḡlaşalum ol gūn iūn

ol gūnde gök atlayısar insān nice atlanısar
ol gūnde kim ҡorķmayısar aḡlaşalum ol gūn iūn

(415) āh ol gūnūŋ ҡorķuları ҡoca ҡılur ma' Őūmları
nice olur mücrimleri aḡlaşalum ol gūn iūn

ol gūn ҡatı eḡgān ola irkek diŐi 'uryān ola
cümle ciger biryān ola aḡlaşalum ol gūn iūn

iy Yūnus Emre gir yola ḡāl bilmez ҡardaŐ nola
meger dermān Ḥaḡdan ola aḡlaşalum ol gūn iūn

Münâcât-ı Muḥammed Yûnus Emre Fermâyed

(müstef'ilün-müstef'ilün)

yâ Rabbi Settârü'l – 'uyûb senden dilerem ümmetüm

yâ Ḥayy u Ğaffaru'z – zürûb senden dilerem ümmetüm

bu dem münâcât eyleyüp biñ dürlü ḥacât söyleyüp

özüm melâmet eyleyüp senden dilerem ümmetüm

(420) yüce kıldum himmetümi kim kırtaram ümmetümi
esirge-gil ben yetîmi senden dilerem ümmetüm

atam anam istemezem dünya kayğusın yimezem

ümmetüm elden kımazam senden dilerem ümmetüm

yüzümi yire uruban kıpulara toğru kıuruban

şıkrâne cânum virüben senden dilerem ümmetüm

bu dem ki toğdum anadan geçdüüm bu fânî ḥânededen

el yumışam virânededen senden dilerem ümmetüm

şımdi ki başum kıalduram gözüm yaşıla toğduram

âhum cihâna bildürem senden dilerem ümmetüm

(425) ümmetümiçün gelmişem himmeti yüce kılmışam
milk ü cânâ gelmemişem senden dilerem ümmetüm

çün bu kıonağa kıonmuşam himmet atına binmişem

ümmet odına yanmışam senden dilerem ümmetüm

gelmemişem uçmağışün yā hūrīler kuçmağışün
şol bir avuç toprağışün senden dilerem ümmetüm

adum Muhammed viresin derdüm yine sen bilesin
in‘ām u ihsân kılasın senden dilerem ümmetüm

[17a] katlandum ümmet gücine baqmazam ayruq ucına
qalma-gil ümmet suçına senden dilerem ümmetüm

(430) ol Tūr-ı Sīnā haqqışün Mekke vü Mīnā haqqışün
şehr-i Medīne haqqışün senden dilerem ümmetüm

sensin Aḥad sensin Şamed ihsānuña yoqdur ‘aded
bu Yūnus’a irgür meded senden dilerem ümmetüm

Cevāb-ı Ḥudā Yūnus Emre Fermāyed

(müstef‘ilün-müstef‘ilün)

luḥf idüben eydür Ḥudā ümmetüñe çekme cefā
bu dem saña kıldum ‘aḥā bağışladum ümmetüñi

ümmeti benden diledüñ himmet kılcın biledüñ
muştuluq olsun eyidüñ bağışladum ümmetüñi

qaldur başuñı iy ḥabīb dertlülere sensin ṭabīb
ümmetüñi itme ğarīb bağışladum ümmetüñi

(435) aduñı Aḥmed virmişem şeyṭānı senden sürmişem
küffarı fedā kılmışam bağışladum ümmetüñi

dertlülere virdüm devā ḥācetüñi kıldum revā
beni seven seni seven bağışladum ümmetüñi

dönder yüzüñi ‘arşuma döşendi döşek ferşüme
gel beri dura karşıma bağışladum ümmetüñi

ümmetüñi hep göçürem tizçek şırāt geçürem
Kevşer şarābın içürem bağışladum ümmetüñi

niçe gözün yaş idesin hem bağruñı baş idesin
in‘āmuñı fāş idesin bağışladum ümmetüñi

(440) iy yir ü gögün serveri bilsün seni ins ü perī
āḥir zamān peygamberi bağışladum ümmetüñi

luḫ idüben eydür Ğanī ‘āşilere virdüm seni
senden dönem şanma beni bağışladum ümmetüñi

ümmetüñ oda yakmayam suçın başa kaçmayam
senüñ sözünden çıkmayam bağışladum ümmetüñi

sen yetimler başısın yanmış ciğerler aşısın
ümmetünüñ yoldaşısın bağışladum ümmetüñi

yüz biñ şükür sulḫānumuz yine cānumuz
çünkü didi Sübhānumuz bağışladum ümmetüñi

(445) Yūnus Emrem dir zī-şafā peygamberündür müctebā
çün Ḥaḫ didi yā Muştafā bağışladum ümmetüñi

[17b] Dīvān-ı Yūnus Emre Raḥmetu'llahi ʿ Raḥmeten ve İsaʿaten Aleyhi
Bismillāḥirrahmanirrahīm

ol pādīşāh-ı kādīm diler bir ḥikmet eyleyeydi
od u şū topraḡ yile ḡudretinden söyleridi

Bismillah buyurdı getürdiler topraḡı
ikinci teslīm oldu ḡāzır oldu şū daḡı

topraḡıla şū daḡı yoḡruldı bünyād oldu
şūret itmek şonra aḡa ad oldu

üçinci yıl geldi depretmege anı
tamām kıza varıcaḡ unuddı cānı

(450) cān şūrete gelmeklige fermān oldu
pādīşāh ḡikmeti aḡa dermān oldu

cān şūrete girdi pūr-nūr eyledi
şūret cāna sevindi şükür eyledi

yüz biḡ benüm gibi iderseḡ saḡa ne muḡāl
şükür elḡamdülillāḡı ʿ alā küllī ḡāl

topraḡıla geldi terk-i ḡanāʿ at
tevekkül ḡulḡıla şabr u ḡanīmet

şuyıla bile geldi dört dürlü ḡaşıl
şafā vü saḡāvet nazarı vü vāşıl

(455) yilile bile geldi dört dürlü heves
riyā vü yalan tizlik ü nefes

odıla bile geldi dört dürlü âlet
tama' ıla buşmaq kibrile hâsed

cânıla bile geldi dört dürlü hâşlet
edeb u hayā vü 'uzlet ü vahdet

amma 'aqlı pādīşāhuḡ kadīmılgı pertevindendür 'aqlı daḡı üç dürlüdür biri 'aql-ı ma' iştüdür biri 'aql-ı cüz'iyedür biri 'aql-ı küllidür ol kim 'aql-ı ma' iştüdür dünyā tertibin bildürür ol kim 'aql-ı cüz'idür uçmaq tertibin bildürür ol 'aqlı kim küllidür haqqun edebin bildürür imān pādīşāhuḡ hidāyet pertevindendür hidāyet muḡabbet pertevindendür imān daḡı üç dürlüdür bir dürlüsü 'ilme'l – yaḡındür bir dürlüsü daḡı imān-ı 'ayne'l yaḡındür bir dürlüsü daḡı imān-ı haqqe'l – yaḡındür ammā ol imān [18a](459) kim 'ilme'l – yaḡındür gögüsde yirlüdür ol imān kim ayne'l yaḡındür göñülde yirlüdür ammā ol imān kim haqqe'l yaḡındür cānda yirlüdür duta geldiği imāndur cānıla geldi cānıla gider uçmaq pādīşāhuḡ fazlı pertevindendür tāmū pādīşāhuḡ 'adl-i pertevindendür topraḡ pādīşāhuḡ nūr-ı pertevindendür topraḡıla şū uçmaḡda yirlüdür odıla yil tāmuda yirlüdür odıla yilile gelen toḡuz kişidür biḡ başlarıdur biḡer biḡer eri vardur kim kime gelürse kendü maḡāmına ilemek yıraḡındadır kendülere qatarlar topraḡıla şuyıla gelen on üç kişidür bunlar daḡı biḡ başlarıdur her birinüḡ biḡer biḡer eri vardur kim kime gelürse uçmaḡa ıldurlar ol dört kişi kim cānıla geldi cānıla gider onların daḡı biḡer biḡer eri vardur bu dört kişiyle gelenler dīdāra müstaḡraḡ olasıdur topraḡıla şuyıla gelen kişiler uçmaḡa müstaḡraḡ olasıdur odıla yilile gelen kişiler tāmuya müstaḡraḡ olasıdur imdi bilmek gerek sen kim ḡanḡı bölükdensin ḡanḡı bölük sözün tūtarşanḡ ol bölükdensin.

Şerḡ-i Ādem 'Aleyhi's-Selām

(460) diḡle imdi bu sözi şerḡ ideyim
birin birin anı saḡa diyeyim

pādīşāḡ ḡikmeti ḡadīmden idi
bu birḡaç şerḡi söz ādemden idi

bu muhtaşar cihān iki cihānca
dişe baķarısaŋ yüz biŋdür anca

‘aẓīm cihāndurur göŋül cihānı
sen izler olursaŋ göresin anı

haber virürisem nefs-i cihāndan
ümmidüŋ varısa göresin andan

(465) iki sultāndurur saŋa havāle
diler her birisi milki ol ala

biri raḥmānīdür cān ḥazretinden
biri ḥāricīdür ğareẓ yatından

gör imdi sen kimüŋsin kime ṭaparsın
kime ḳapu açup kime yaparsın

[18b] on üç erdürur raḥmānī leşker
yeŋilmez kimseye ḳamusı gey er

toḳuz ‘ālemdurur nefs ḥaşerātı
müdām eyerlüdür bunlaruŋ atı

(470) nişānı oldurur yüzleri ḳara
nefrinü ü şikāyet nire ki vara

şakın kim sen bulardan olmayasın
bu nefis dīvānına yazılmayasın

ıtutma nefsüñ sözin cân bisleriseñ
pür nür ola cânuñ söz esleriseñ

haķıķatdür bu nefis sultānı bilmez
anuñçün sipāhı dirlik dirilmez

gey laṭıf cân gerek şāh ḥazretinde
irilmedin tura sultān katında

(475) nefse uyan ola sultāna   āṣı
üç kulaç ip durur anuñ bahası

tekebbürdür nefis sultānı bilmez
anuñçün sipāhı dirlik dirilmez

bu nefis oğlanları toķuz kişidür
küfr nifāk müdām anuñ işidür

ulu oğlı adı tama  istemez
  alem mülki anuñ olursa yetmez

biñ er tonludururlar tapusunda
  alimler esir olmuş kapusunda

(480) umar öyle ki ol toçyura anı
sever çün dünyāyı oldur imānı

neyi severiseñ imānuñ oldur
nidesin sevmedin çün dīnüñ oldur

sevdüğündür seni senden ileden
nireye dirisen ol yaña yiden

sevdüğünden öte hiç menzilün yok
aşıl ma' nā gerek söz kelecı çok

da' vā şıgmaz bu yolda ma' nā gerek
kim neye ' aşıkısa anı gerek

(485) bir gün tırudum ' aqıl qatında
ne layıqdur didüm şāh hāzretinde

gördüm bir şahs gelür beñzi şararmış
delim müddetimiş ol yavu varmış

[19a] gelüp tiz ' aql öñinde tapu kıldı
şükr ider hāliqa çün anı bildi

girçek ' ākiliseñ bir beni gör-gil
varısa tımāruñ dermānı vir-gil

dimedün bir kezin göreyin anı
şorımaduñ kimseye ol kişi qanı

(490) tama' birle eger ben yoldan azdum
hiç anımaduñ beni saña ne yazdum

buñalı geldüm saña hālümü bil
tımāruñ varısa gözüm yaşın sil

ben ʔamaʕ zindānından ıkamazın
dīvārı berkimiş hī yıkamazın

gey erenler durur zindān bekler
zebūn olmaz meded virür yūrekler

biñ er ʔonlu durur ʔamaʕ erīsi
mübārizler ʔururlar her birisi

(495) kimi ʔatarısa zindāna urur
ayağına dağı demür buyurur

su ʔāl itdüm bulara ne kişi siz
uluñuz kimdürür kimüñ işisiz

didi bu ʔamusı nefs ʔullarıdur
ʔamusından ʔamaʕ ulularıdur

ʔamaʕ ehli yiri ʔamuda durur
anuñçün fāriğ u āsūde ʔurur

olur kim yiri yurdu anda ola
pes anuñ kişileri ʔanda ola

(500) bilimedüm beni aldadı ʔıtdı
bugün yarın diyüben ʕ ömrüm ötdi

birin birin ʕ ağıl sözün işitdi
tefekkür eyledi kendüye gitdi

girü geldi ' aqıl ögütler anı
bize gelenlerüñ kurtuldu cânı

bize geldüñise endiŕe itme
nidem diyü dağı hiç guŕŕa yime

kanâ' atı çağırdum gele ŕimdi
ne kıllur düŕmene gözle sen imdi

(505) kığırur muŕtıcı geldi kanâ' at
harir tonlar geyer biner Burâk at

[19b] görürem bir yeŕil alem ki çıkdı
eslemez kimseyi yavlağ kaçındı

çavuşlar çağrıŕurlar ŕağda ŕolda
ğirivdür zemzemedür degme yolda

bunı gördi kaçar nefŕ haŕerâtı
gör imdi nicedür hâlik ŕıfâtı

sınıkdı cümlesi girü kayıkamaz
döger oğlın kızın kimseye bakmaz

(510) cümlesi yir yirin buğaldı kaçar
kılıç ortaya düŕdi oldu nâçâr

kılıcı kütulardur cümle gâzi
uçar kuŕlar biner atları tâzi

uruban yir yir alurlardı cānı
kimün başı gider kimün de kıanı

kim anda hāyy u hūy nefrīn ü efgān
muḥāldur kimseye kim kıurtara cān

cihāna bildügin işledi aqdı
kırup oğlın kıızın şehrinı yaqdı

(515) girü geldi melik tahta oturdı
sipāhīler kıamu kıapuya kıurdı

cümle il ü şehri ğanīmet oldı
biz nireye vardısa pür ni' met oldı

görinmez oldı ol kıızılığ u āfet
maḥaribāzlar cümlesi oldılar māt

ḥarīfler cümlesi ḥā' āta meşğūl
şayısuz cümlesi pādişāha kıul

oturur cümlesi cān meclisinde
ferāğāt oldılar kıadeḥ elinde

(520) āzād oldı vü bular ḥoş geçerler
şarāb şunar şāķī dün gün iğerler

āzād oldı bular kıayğuları yoķ
eginleri bütün kıarınları toķ

olur çün rızıķıla ‘ömre pāyinden
nidem ne dimek od olur andan

mihmāndār durur gönderür ol pādişāha
ırılmadın irer hūnı hemīşe

(525) gelüp yüz biñ kişi vardur ki yidi
dağı bikir durur ne ekse bildi

[20a] eger yüz yılisan zerre gedilmez
baķamayan kişiler anı göremez

o dirliğe yakın iren kişiler
o ma‘ şūķuñ yüzün gören kişiler

haķıķatdür bular ebedī ķalur
her dem yeñi naşıbden sebaķ alur

Yūnus cümle sözüñ saña farīza
çün iş saña düşüpdür kim işide

(530) nice sözüñ varısa saña söyle
hāş u ‘ām gönlinde şey’ullāh eyle

anuñçün cümle iş ulularuñdur
temennā eyle-gil yol bularuñdur

Dāsitān-ı Kibr

diñleriseñ yeñi haber vireyin
cāsūs olan ‘aķla ne dir göreyin

cāsūs geldi ʿ aqla haber degürür
şehrümüz imdi bırakdur gey durur

gelüp kondı kanāʿ at tahtı aldı
hemān yoldan yola harām kaldı

(535) tururlar tağ başında yol ururlar
geçürmez kimseyi yolda tururlar

ʿ aqlı dir cāsūsa yort imdü girü
kanāʿ ate iriş benden haber degürü

kanāʿ at hoş otursun taht anundur
ʿ aṭāyı devlet ile baht anundur

nice tura Harāmī Tağ başında
gire bir gün ele yol şavaşında

kibir dirler aṇa bilürler anı
īmānsuz qalısar ol ʿ āṣī cānı

(540) özinden özge kimseyi begenmez
yüce yirde turur aṣağa inmez

niçe tahta binenler yire düşdi
niçe benüm diyene sinek üşidi

iş itme sen saṇa kibr endişesin
anuṇıla yoldan ıraṇ düşesin

ıraq düşenlerüñ ĩmānı yoğdur
meger Őretlerinde cānı yoğdur

[20b] cānlu kişi cānın Şağına
tađŐirlik itmeye kendü Şağına

(545) tekebbür olma-gil kim sürükesin
sürükmişler bile hem birikesin

đapu gözet đapu gel dip gözetme
ki devlet isteseñ đapudan gitme

dilerseneñ devleti đapuda đur-gil
eger ĥil' at gerek đapuda đur-gil

begenme sen seni ıraq düşesin
đalıcađ çāresüz ' aceb nidesin

tekebbür ĥaberi nireye vara
işiden la' net oğur ol ĥabere

(550) Őađın-gil olma-gil la' nete yoldaş
kibir đandayısa anuğla savaş

sağa kibr ü hevā ne vefā kıla
vāy ol günüñe kim nađŐuñ yıkıla

yıkılmadıñ bu nađŐı sen yıka gör
bu düşvārlık evinden bir çıka gör

nazar kılsañ bu kibre yok vefası
meşakqatdür bize baqsañ hevâsı

tekebbür ehlinüñ nazarı yoqdur
anuñiçün göñülde nûrı yoqdur

(555) Hâq'a giden yolu göñül içinden
iremez ol aña yad dirliginden

yaqın bil Hâq yolu göñülde sırdur
bu cümle hâsları göñülde birdür

kimesne ki ol göñülde taşra qala
ırağ oldı naşib ayruq ne ala

göñül eri bulur gönül haberin
göñüllerüñ içinde cümle vârin

dirîgâ cümle 'ömrüñ hayfa vardı
tekebbürlik seni başa irürdi

(560) ne ola tekebbürlikden inesin
ümîdiñ yoq mıdur Hâqq'a dönesin

hemîşe sen baqıp özün görürsin
özünji begenüp haber virürsin

niçe turmaq yavuz endişeyile
'ömür geçdi tevbesüz pişeyile

[21a] ol işi tutma h̄iç f̄aydası yokdur
anuñiçün hüner p̄işesi yokdur

hüner gözet hüner işe iresin
varursañ eylesen dostı göresin

(565) tekebbür kişiler h̄iç işe irmez
‘aduvv kendüyi maqşūda irürmez

‘adūsın sen saña dostuñ kim ola
yavuz h̄üyüñ durur saña havāle

eger varurisañ sen bu h̄üyıla
gönülde dirliğüñ kaçan t̄uyıla

niçe bu dirliğine yoldāş olasın
girü qaluben peşimān olasın

bu h̄āl ile kılinc yok h̄iç arada
senüñiçün kılincı kim yarada

(570) gerek sen bilesin düşmān kimise
senüñ ol dostuña buşan kimise

eyü olmaya bu yolda ḡāfillik
uzatma-gil işüñ var bunca yıllık

dirīgā işüñi yavlaq uzatduñ
gönüllerden seni sen taşra atduñ

bir gün eylemedüñ göñül bazārın
diñlemedüñ şıdķıla dost haberin

niçe bir olasin dünyā işinde
biraz dem olmaduñ Hāķ teşvīşinde

(575) segirtme dünyāya sen yitemezsin
ecel yol bağlamışdur tutamazsın

bu beş günlük ‘ ömür bu çarħa yitmez
şadır mı kulađuñ niçin işitmez

kibir geldi seni oyladı gitdi
ecel atı yügrüt geldi yitdi

iy hayıf kim sen seni bilemedüñ
bu kıl diriligini dirilemedüñ

eger sen kılısañ pes kanı bugüñ
niçe bir niçe bir senüñ dilegüñ

(580) ne uşşuñ var senüñ ne ĥod delüsin
ne bunda diri ne günde ölüsin

ne dirlikdür bu iy bī-çāre senüñ
meger tıoldı içüñ şirk ü gümānuñ

[21b] gümānuñ olmasa bir uyanayduñ
bu ġaflet uyħusına kanayıduñ

niçe bir kibr ü hevā güde seni
ecel ejdehāsı yip yuda seni

hevā vü kibirle ne başarasın
ecel eli uzun kıanda varasın

(585) rūzigār teķāzāsı bir gün ire
bu fikrūñ ħırmānın yillere vire

bu fānī dūnyānuñ naķışına baķma
senūñ gibi niçe aldadı dūnya

bu va' de irmedin gel bir gözün aç
kibir hevā yolından bir berü kaç

ķanı çāpüklik it ki ütölmeyesin
kibir duzağına tütölmayasın

eger tıtarısañ kibrūñ ögüdin
bilimezsın tevāzu' neyidügin

(590) tekkebürler yiri siccīn içinde
anuñçün olmadı ħiç dīn içinde

dīnin tıtan ķişi kibir nesidür
bu kibri bil ki dīnūñ ' adūsidür

inanmazduñ baķa ħālūñi gördün
kibirle cümle ' ömrūñ ħayfa virdüñ

yüri imdi meded iste ʿaқıldan
es̄ir olmış kişisin bunca yoldan

ʿaқıl ʿadl ıssı bir ʿaziz kişidür
buñalana meded anuñ işidür

(595) seni dürlü belādan ҡurtara ʿaқıl
saʿādet ola saña cümle ay yıl

geldi ʿaқıl öñine şermsār olmış
yaşıla ҡayğudan gözleri ʧolmış

selām virmeklige ögin diremez
oda köze düşer yolın göremez

geçüp niçe zamān ʧırdı yirinde
geçürdi ʿömri nefis mekr elinde

işit imdi ʿaқıl bir ne dir aña
ki alçaқlıқ durur meded cānuña

(600) sözün düketmedin alçaқlıқ irdi
kibr anı görüp tiz gidi virdi

[22a] yaradılmış baña ҡarşu ʧurıma
benümile bir sâʿat dem urıma

kim hünerüm ile benüm birikser
yâ Һod ecel evine kim giriser

bu benüm işüm felek başarmaya
bencileyin bir adım yir varmaya

yüz er gözüme zerre görünmez
cihân milki baña terre görünmez

(605) buşu dirler baña benem bahâdur
düzenlik bozmağa her yirde hâzır

nireye kim başam ot bitmez anda
sözümü diñle gör kim nola bende

işidenler kaçır benüm sözümden
ki ben de kırkaram öz kendüzümden

ben ayduram baña uyup gâfil olma
benüm sözüm tıttup imânsuz qalma

dek ayruğa degül benüm kılıncum
beni dahı başar benüm quluncum

(610) buşu kimdeyise imân gider
imân gerekise tiz anı gider

buşu gelicek imânda ne olur
oda köze düşer yâ cânın alur

işi nefsün dâyim küfr ü dalâldür
Ne'üzü bi'llah ol ayruqısı hâldür

şakın-gil buşudan ol gizlenüpdür
nire de sizmesen anda tırupdur

anuñ aḥvāli ḥāle benzemez hiç
zevāli bir zevāle benzemez hiç

(615) emīn olanlar anuñ fitnesinden
ne ölümden kayursun ol ne sinden

cihānda hiç anuñ mişli bulunmaz
anuñ mekri vü talbesi bilinmez

göresin şaḥış bir sākin şūretde
kim bilür anı kim ol ne şıfatda

boynında tesbīḥ vü elinde ‘aşā
ki çöp depretmeye ol öyle başa

göresin anşuzın ol çıkagelür
üzer tesbīḥ ‘imāma yıkagelür

[22b]

(620) ‘aşā uşatdı hem kıopardı ğavġā
yüzi yokdur dönüben ḥalka bağa

su’āl itdüm ki şūfī bu ne ḥāldür
senüñ gibiye bu işler muḥāldür

‘özür gösterdi ki ben bir kişiyem
fülan dirler başa anuñ işiyem

bilürem anı kim ta' âti yokdur
hem ilde şârda adı şanı yokdur

benüm gibi kişiye ' izzet itmez
cevâb virür baña ögüt işitmez

(625) çün urdum anı ol yaqamı tutdı
baña karşı gelüp Hâk'ı unudı

ne diyeyin buşu hep almış anı
hüküm itmiş aña buşu dīvānı

qoyup kendüzini ayruğı şınar
yola doğru varan kişiyi kınar

yaqın yirde tırur şaqun buşudan
Hâk esrügi durur buşu unudan

her kim ol ma' şūqdan esrimedi
vây aña kim öz gamını yimedi

(630) her kimün dost ta' âtinde eli yok
buşu almış anuñ ağızı dili yok

arı tut özüñi dost düşe gele
ma' şūqa gelmez uş ne işe gele

şafi dirlik gerek dost ileyinde
buşu buğz ola mı ma' şūq öñinde

kaçan gele diyü dost hâzır ol-gil
sarâyuna senüñ sen kâdir ol-gil

oturma hod-bîn dost döşeginde
kâ'im otur müdâm yâr ışiginde

(635) ğāfil olma aña uğrı gele
kātı uyurısañ dīvārı dele

ev ıssı uyħuda uğrı kıvanur
tutar ta'cıl işin uyana şanur

niçe geldiyise uyanmadı ol
yağın bildi kolayınca turur yol

dağı her kim gelür bildügin işler
kiminde oturur kiminde kışlar

[23a] evi ıssız bulsa uğrı gelince
gire çıka kişi hoş kolayınca

(640) şu sen kandaşdun evün uğrı aldı
yir içer oturur ev oña kaldı

özün āvāre taşra ol içerü hoş
yağındur iş ucı uş göresin uş

bu ne hâldür saña zulmet içinde
niçe yürüyesin ğaflet içinde

geçürdün Ğ ömrünġ sen buşuyıla
ki aldun ulmet ire bu hūyıla

buşudan orarın kim sende ala
Ğ Azrā ıl ol amardan cānuġ ala

(645) nidivire senün elün yuduġun
yā Hādan ormadın Ğ aşr ouduġun

şanur mısın ögüdüm bir od iün
naşihatüm saña saĞ ādeticün

bu zerıla bezedün aş dīvārın
ki aldı hırcılar ierüġi şaruġ

aşında tesbīh u seccāde destār
dağı yigrek gerek ierü bāzār

bezedün aşı yüzünġ ii harāb
bunı kimse begenmez nie esbāb

(650) bu zer u hīle yiter bu ıl u āl
ki hāle gelmedün yā nie bir āl

geçürmezler senün bu aş āĞ atün
dürüst olmayınca irüki şatuġ

amusından saña ol yigrekdür
dostıla āĞ atün gizlü gerekdür

çü bâḫın evlerini uğrı aldı
bu zâhire ‘amelün de taşra aldı

hergiz olmayısar bu iş müyesser
şıduḫ sultān sözini boyınca biḫer

(655) utanmaḫ şāhlar öniḫde ölümdür
eger zerrece suç olsa delimdür

gelün kim bir tanışık tanışalum
bu ḫalvet yir degül anda açalum

şu sen uşlu kişisin bir ḫaber vir
ki anda bulasın gizlenecek yir

[23b] yiri göḫi gezüp ben bulımadum
ne var zerreyisem olınamadum

baḫa ne ılı mışam ben bu şaḫışdan
gerekise şaḫış it iki başdan

(660) bu ğaflet birle nice ola bu dirlik
yā bu ‘amel bile ola mı birlik

ki ‘ömrün ğeçdi birebir dime dün
bu bir sözi edeble söylemedün

söz ayruısı gerek sultān atında
çāpük olmaḫ gerekdür ḫiḫmetinde

bege ne ziyān sipāhī ma‘ zūl olur
pādişāh gönünde anık ul olur

ne naşīhat diyeyin ayrı bundan
ki ulam dimeye ullu unudan

(665) eger ul olursan sermāye yiter
zihī devlet yedi at gokden oter

tamām olıca iŖ yir gok senüñdür
ne kim dileriseñ dilek senüñdür

bu ‘ ālem ire cümle sen olasın
ki sensüz almaya yir sen olasın

dün ü gün geürüp bitürmedüñ iŖ
gümān tedbīrile aldı yaz u ıŖ

zamānıdı ki bunca rale urduñ
āyāt u ‘ aŖ ourduñ yolda urduñ

(670) bunca ‘ ilm ü ā‘ at sen bu apuda
nie yıldan berüsin bu apuda

‘ aceb niün saa yol yok ierü
kimesne dimedi gel gir imdi berü

sözüm kendüzümedür nükte degül
ki birdür cān iinde iki degül

ḥayıf ol kişiyē ḳala bu yoldan
düriş kim ḳurtulasın sen bu ḥâlden

bizi ġaflet durur bu yolda ḳoyan
nite ġâfil ola bu ḥâli ṭıyan

(675) sarây süpürmedüm kim gele bize
begenmez mi ki ferrâş gele dūze

ki bunca dürlü mühmel bu sarâyda
gele bize diyü dostı kim ayda

niçün geçmezdi yol bu aradan
buşu almış yolu iki aradan

delim zamân durur buşu yol almış
kimesne izlemedi gizlenü ḳalmış

[24a] Ḥaḳḳı ṭıyan kişiler ḥaḳḳıla ṭut

(680) ḳo-gil ayruḳ sözi sen seni gözle
senüñ şuçunıla sen seni yüzle

kimesne şuçiçün kimse ḳınanmaz
ki ayruḳlar suçı senden şorulmaz

benüm şuçumiçün saña ḥaṭâ yoḳ
senüñ şuçunıçün saña ḥaṭâ çoḳ

ayruḳı söyleyen özin unıdur
dime-gil ayruḳı kim yavuz ḥūdur

söze yokdur dimek her sözi bî-ħoş
size farzdur idesiz Ħaķ sözi nüş

(685) nice söylersen sen Ħaķķ'ı söyle
ki şaddāķ diyü Ħur'an geldi böyle

niçe sözüñ varısa sen saña di
çü sen Ħaķ eyisisen sen ğamuñ yi

ne ħācetdür saña kimse ħaberi
farīza cümleye kendü bazarı

özini gözleyen kimseye bakmaz
daħı iş dirisen ol yaña aķmaz

sözi kes söyleme gel sen seni güd
ķaķınma kimseye sen işit öğüd

(690) kimse şuçı saña bir zerre irmez
saña ırāķ yidüĝi çāşni virmez

sen özge yidünile toymayasın
daħı kimseçün 'ömrün yoymayasın

niçe bir āvārelik saña böyle
bir iki gün senünle olsaķ nola

daħı bir gün saña şataşmaduñ sen
daħı bir gün taĝuñdan aşmaduñ sen

ne ola bir sâ' at küfrün yeşesin
seni şerh eyleyüp seni anasın

(695) āvāresin daḥı ilün günün yok
ki öz ' özrünle bir düzgünün yok

eger görseyidün kendü ' amelün
kimseyi aḥmaga qalmazdı ḥālün

eger görseyidün yaraḥ kılayıduñ
senün ḥisābuñı sen alayıduñ

sa' ādet oldı yigde bu naşīḥat
gördi ne kılduğın kīn ile ğıybet

bunca yıldan berü ğaybete uymış
serencām ' aḳıbet kendüsi duymış

(700) gelüp peşmān olup dil-teng ü ğamğın
ne zecr itmiş saña ğaybet ile kīn

söyler aḥvālını derdin iniler
' aḳıl pādişāhından yardım diler

cümle vaşf-ı ḥālını ' arz kıldı
' aḳıl ne didise göz yumdı qaldı

işi toğruluga buyurdu ' aḳluñ
gel imdi baña ta' cil yārī kıluñ

kığırdı ٱıđruluk yāranlarına
şapmasuz kendüye varanlarına

(705) gör imdi ٱıđruluk bir neler eyler
yıkār ğaybet evin küllī pür eyler

ٱıđruluk cümlesinden üstün üzer
ٱıđruluk besleyenler ʿarşda gezer

ne maḥāl ʿarşıla ferş ٱıđrululara
ḥicāb yokdur öte andan bulara

ٱıđruluga ʿāşıkdur ٱıđrı cānlar
ٱıđrulugı bulur vaşlı sevenler

ٱıđruluga şādıkdur ٱıđrı kişi
ٱıđruluk gey idiser her bir işi

(710) ٱıđruluktan cümlesi öğüt alır
ٱıđruluk dirligi ebedī ٱalır

[24b] fidī cānum saña iy ٱıđru varan
müşāhede görür anı başaran

ezel ebed ne ola ٱıđrululara
zāhir bāḥın ḥicāb olmaz anlara

baқа gör kim göresin bir nazarda
görem dime anı imrüz u ferdā

toğru aĥvālini yarına ŧomaz
zāhir bāṭın görmeyen anı görmez

(715) neyise bāṭınuŧ zāhirüŧ oldur
neyise endiŧeŧ ol yaŧa yoldur

ŧamular toğrudur sen tođruyısaŧ
bulunmaz tođruluŧ sen egriyiseŧ

sen ayruŧ yola gitme bi-gānesin
senüŧ dirlüğüne sen bahānesin

ŧamular gözedür sen bir baŧııcı
senüŧ gözün durur seni ŧaŧııcı

neye baŧarısaŧ gözi yüzünde
kime ne ŧanırsaŧ kendüzünde

(720) ŧaçarsaŧ dağı biŧ yıl senden ötmez
‘amelüŧdür bile ŧancasa gitmez

tođruluŧ ħil‘ atın ol vaŧt giyesin
ĥās u ‘ām ħarciye toğru diyesin

tođruluŧ gösterür göz baŧıŧına
ki yaŧlıŧ iŧ cümlesinden taŧıya

yaŧıcağaz ŧerāğ ŧaraŧu ŧaçar
yetiŧdüğü yire hem nūrı ŧaçar

ki tārīḥ daḥı yidi yūzde yidi
Yūnus cānı bu yolda fidīyidi

(725) çıraḡ yandı delīl ʔoḡru bulandı
ev içi aydın oldu uḡrı bilindi

çıraḡ didüḡüm ĩmāndur muḡlak
ĩmānlu kişiye didār gösterür Ḥaḡ

uḡrı didüḡüm şeyḡāndur gezer
dembedem içüñde fitneler düzer

baḡaḡör maḡāmını ʔā' atile
iresin maḡşūduña devletile

iy ḡāfil bil ki 'ömrüñ geçesidür
ecel kim ire 'aybuñ açasıdur

(730) geçer 'ömrüñ bilmezsin nicesidür
hā şorarsın ayuñ nicesidür

Yūnus Emre Fermāyed

(müstef' ilün-müstef' ilün-müstef' ilün-müstef' ilün)

ol *ḡādīr kün feyekūn* luḡf idici sultān benem
kesmedin rızḡını viren cümleye sultān benem

yokdan ādem yaradan yumurdadan ḡuş düreden
ḡudret dilini söyleyen zıkr eyleyen Sübhān benem

kimini zāhid eyleyen kimini fāsık eyleyen
‘ayıblarımı örtücü delīle burhān benem

bir kılına atlar virüp ‘avret ü māl çoqlar virüp
hem birinüñ yođ bir pūlı raħm idici raħmān benem

(735) benem ebed benem beķā ol Kādir u Ğay muṭlaķā
Ğızır ola yarın Ğaķķ’a ağı kılan Ğufrān benem

dört dürlü nesneden Ğāşıl benem uğdelik delīl
hem od u řu ṭoprađ u yıl būnyād uran yezdān benem

ete deri sūnük çatan ten perdelerini ṭutan
ķudret işüm çoğdur hem zāhir ü ‘ayān benem

[25a] hem bāṭınām hem zāhirem hem evvel ve hem āḡirem
bu cümlesini yaradup hem tertībi kılan benem

yoğdur arada tercemān andağı iş bağa ‘ayān
oldur bağa lisān viren ol deñizde ‘ummān benem

(740) bu yiri göği yaradan bu ‘arşı ķürsi durudan
biđ bir adı vardur Yūnus ol řāḡib-i ķırān benem

Yūnus Emre Fermāyed

girdüm ‘ışķuđ deñizine bağrılaysın yüzer oldum
geşt idüben denizleri Ğızırılaysın gezer oldum

cemālūđi gördüm düřde çođ aradum yayda ķışda
bulımadum ṭađda ṭařda denizleri süzer oldum

şordum deniz mālîkine ırak şalıĝına
girdüm gönül şınıĝına gönüllerin düzer oldum

gönlümüz oldu ulu şār o şār gibi yā kıanda var
hazinesinden gevher döken yüzün bezer oldum

(745) ben ol dükkāndār kıulıyam gevherler ile toluyam
dost bāĝınuĝ bülbüliyem budakdan gül düzer oldum

cānum bu tene gireli nazārum yoĝdur altuna
düşdüüm ayaklar altına topraklayın tozar oldum

tenüm toprak tozar yolca nefsüm iltür beni öñce
gördüm nefsüñ burcı yüce kıazma aldum kıazar oldum

kıaza kıaza indüm yire gör bu nefsi yüzi kıara
hürmeti yoĝ peygāmbere bendlerini bozar oldum

bu nefsile dünyā fānī pes dünyāya gelen kıanı
aldaduñ iy dünyā beni işlerüñden bızār oldum

(750) Yūnus kıırdı girdi yola kıamu ĝurbetleri bile
kendü cigerüm kıanıla vaşf-ı hālüm yazar oldum

Yūnus Emre Fermāyed

gönül uşanmaduñ sen bu seferden
çalabum şaķılasun seni hıaşardan

kişi kim kişinün ahrın ekince
gidüp görünmemek yigdür nazardan

oaldan barumı oradı grbet
sızar amar ciger anı amardan

vaan oldu diken grbet glistn
au imek yig oldu ney Őekerden

(755) Ynus gögüs aup dosta giderken
alabum Őalasun seni aardan

[25b] **Ynus Emre Fermyed Veleh Aydn**

ne yatarsın Őyle gfil gel Allah'a dn Allah'a
aşŞı virme-gil ziyna gel Allah'a dn Allah'a

dile nebler nalini ne buyurmuŐdur Ha anı
baŐua divŐr 'aluı gel Allah'a dn Allah'a

ur'na inanmaz mısın lecegin amaz mısın
Allah'dan utanmaz mısın gel Allah'a dn Allah'a

uyana gfil uyana varmayasın yzi ara
mmetise peygmbere gel Allah'a dn Allah'a

(760) bir gün seni uyarurlar zebnlere virrler
yüzünü üstüne sürerler gel Allah'a dn Allah'a

Ynus Emre durmuŐ gezer divit alem almış yazar
dem topra olmuş tozar gel Allah'a dn Allah'a

Yūnus Emre Fermāyed Velehū Ayđān

bu dünyā kimseye almaz aadur lmegi zinhār
bu  mür pāyidār olmaz aadur lmegi zinhār

neden bir gūn olur aste dilūn dnmez olur beste
alursın Öyle dem-beste aadur lmegi [zinhār]

ūstūne kiser taqlar ecel gelūr yolun baqlar
alur bu baqlā vū bāqlar aadur lmegi zinhār

(765) nie cem itdūgūn mālī alurlar vāriqler derāl
iderler cenk u ıl u āl aadur lmegi zinhār

sen anı Őanma mālūndur arāmīye vebālūndūr
elāl ise su ālūndūr aadur lmegi zinhār

hī amaz dostlarūn seni meger gricegez anı
nienūn gītmeze kini aadur lmegi zinhār

girū gelmez vara anda alur Őol arau sinde
 amel iqlayi gr bunda aadur lmegi [zinhār]

[26a] **Yūnus Emre Fermāyed**

nie yıllar  mür sūrdūm anca aqlayuben gūldūm
iqlde ecel saa geldūm esenedūm dūnyām seni

(770) sūrdūm  mrūmi geūrdūm cānum azrete uurdum
ecel Őerbetin iūrdūm esenedūm dūnyām seni

yürürdüm şağ selāmet taq̄dīr eyledi melāmet
ecel kıldu hoş melāmet esenledüm dünyām seni

gelen geçermiş nidelüm gelün aḥrete gidelüm
bu fenāyı terk idelüm esenledüm dünyām seni

ḥayır şer itdügün işler ol görünen dürlü düşler
bitdi bu kamu teftīşler esenledüm dünyām seni

dün ü gün iderdüm zikir kılırudum Ḥaḫḫ'a şükür
ecel irdi bizi oḫur esenledüm dünyām seni

(775) ben bir dervīşdüm dostum Ḥaḫ' dan yaḫa oldı ḫaşdum
ecel duzağına başdum esenledüm dünyām seni

yārenlerüm ḫardaşlarum Ḥaḫḫ'a lāyıḫ yoldaşlarum
esen ḫalsın rāzdāşlarum esenledüm dünyām seni

iy Yūnus Emre bī-çāre özün tut-gil toḫru yāre
ölüme yoḫımış çāre esenledüm dünyām seni

Yūnus Emre Fermāyed

(fâ'ilâtün- fâ'ilâtün- fâ'ilâtün-fâ'ilün)

dost deridüm istegüm dermānidur 'āşıḫlaruḫ
cām-ı ışḫı ḫoma kim peymānidur 'āşıḫaruḫ

'āşıḫ ol 'ışḫ odına pervāne gibi yana gör
oda yanan kimseler pes cānidur 'āşıḫlaruḫ

(780) her gice cevlân ider Hakk'ın cemâlin görmege
‘arş-ı a‘zam dembedem seyrânıdur ‘âşıkların

zâhirün zehriyle cennet makâmı olur
mâsivânın küllisi zindânıdur ‘âşıkların

[26b] hor bakma sen ‘azîzüm ‘ışık erine zinhâr
sırr-ı Mevlâsıyla pinhânıdur ‘âşıkların

şeyh-ı Kâmil hizmetinden fâriğ olma iy Yûnus
kulluk itmek pîrine erkânıdur ‘âşıkların

Yûnus Emre Fermâyed

Hak yolını gözlerisen gel yanalum dostlarla
‘âşik izin izlerisen gel yanalum dostlarla

(785) yok bu dünyânın vefâsı bi-‘aded küllî cefâsı
hiç bunun yokdur vefâsı gel yanalum dostlarla

hep yana yana bulmuşlar Hak didârına irmişler
seferün kaydın görmüşler gel yanalum dostlarla

nidem şanursın dünyâda yiter gezdüğün hevâda
dermân isteyelüm derde gel yanalum dostlarla

kanı ata kanı ana bildün bu dünyâyı fenâ
anda râhat gerek câna gel yanalum dostlarla

iy bî-çāre Yūnus hemān dost yolına gerek ҡurbān
yir cānuḡı iste cānān gel yanalum dostlarıla

Yūnus Emre Fermāyed

(mefā'ilūn-mefā'ilūn-fe'ūlūn)

(790) ilāhī derdümūḡ dermānı sensin
günāhkār ҡullarıḡ ḡufrānı sensin

senūḡ emrūḡıle döner felekler
hem ayuḡ güneşūḡ devrānı sensin

Ḥalīl'ūḡ ḡullesi Ya' ҡūb'uḡ āhı
Yūsuf'uḡ bendile zindānı sensin

Mūsā'nuḡ mūnācātı Tūr Taḡı'nda
İsā'nuḡ göklerde seyrānı sensin

gözümūḡ nūrı vü gövdem ḡayātı
göḡüller taḡtınuḡ sulṡānı sensin

(795)

[27a] Yūnus Emrem sebāķı senden oķur
elinde defteri dīvānı sensin

Yūnus Emre Fermāyed

(müstef'ilūn- müstef'ilūn- müstef'ilūn- müstef'ilūn)

hey yārenler hey ҡardaşlar İşķa göḡül viren benem
olmışam İşķuḡ baḡrisi denizlere ṡalan benem

yir gök tolu ʿ ışk durur ʿ ışksuz hīç nesne yok durur
ʿ ışk bahırısı olubanı deñizlere tıalan benem⁷⁷

deñiz içinde şuları şunuviren bulutlara
bulutlayın pervāz urup ʿ arşa yakın varan benem

gördüm ol ʿ arş meleklerin her biri bir cünbüşdedür
tıurup zıkr iderler Hıağ-ı İncıl Hıağ Furkân benem

(800) sekiz cennet ʿ āşıqlara köşk ü sarāydu onlara
Mūsālayın Tır Tağı'nda hayrân olup kıalan benem

gördüm diyen degül gören bildüm diyen degül bilen
gören oldur gösteren ol ʿ āşıq olup gören benem

benüm adum delī Yūnus ʿ ışk oldı baña kıulağuz
Hızret'e toğrı yoluñuz yüz süriyüp varan benem

Yūnus Emre Fermāyed

(mefâ'ılün-mefâ'ılün)

ol ʿ ālem faħri Muħammed nebiler serverīdür
vir şalavāt ʿ ışkıla ol günāhlar eridür

Hıağ anı öğdi yaratdı sevdi Hıabīb'üm didi
yir yüzinde cümle çiçek Muştafa'nuñ teridür

⁷⁷ Derkenar olarak verilmiştir.

(805) Cebrā'îl da'vet kıılınca Mi'râc'a Muḥammed'i
Mi'râc'ında diledügi ümmetinüñ varıdur

sen aña ümmet olıgör o seni maḥrûm kıomaz
her kim anuñ ümmetidür sekiz cennet yiridür

her kim anuñ sünnet ile farzını kıâ'im tutar
ne diyem ki 'âkıbet şorı kıisâbdan beridür

şuçlı şuçsuz günâhkâr şefâ' at andan umar
ol cehennemde yananlar münkirüñ inkârıdur

[27b]

Yûnus Emrem işbu sözi cân içinde söyledi
söyleyen bi-çâre Yûnus Tapduķ Emrem sırrıdur

Yûnus Emre Fermâyed

(810) zamân geçdi devr döndi şalâdur Kıuds'e gidelüm
bu cihâna gelen gitdi şalâdur Kıuds'e gidelüm

şâlihler kıalmadı gitdi bu cihânı fesâd tutdı
bu dünyânıñ işi şalâdur Kıuds'e gidelüm

şeyâ'tin fırsatın buldı göñül kıararuban öldi
eyü dirlik kesâd oldı şalâdur Kıuds'e gidelüm

'âlimler okuyup tutmaz ḥalkı görüben gözetmez
göñüllerde şafâ bitmez şalâdur Kıuds'e gidelüm

emr-i ma'rûf bu dem kıaldı bid'at gelüp sünnet öldi
naşibli nasibin aldı şalâdur Kıuds'e gidelüm

(815) maḥabbet dünyāya düşdi ḳul azdı vaḳdan geçdi
ḳarār ḳılmaz göñül uçdı şalādur Ḳuds'e gidelüm

iy Yūnus sen sözüñ bil-gil öz ḥālünje nazār ḳıl-gil
ölüm gelmezdin öñ öl-gil şalādur Ḳuds'e gidelüm

Yūnus Emre Fermāyed

gelmeyen gelmedi şapdı secde eyledi tapdı
bu ' imāreti kim yapdı bu mülke Süleymān nedür

egriligi yaydan egri toḡruluḡı oḡdan toḡru
bu şehir içinde uğrı hem ḳāzī hem sultān nedür

sendedür senden yat degül bellüdür mu' cizāt degül
bu kelāmdur ḥüccet degül deryā içinde ' ummāndur

(820) çig bişüp ḳazan taşmadın rūḥ cisme ulaşmadın
ana rahmine düşmedin ol toḡmadın ölen nedür

ḥaste göñüller şifası derdine dermān nedür
devrile devrānıla hem sırrıla... nedür⁷⁸

iy Yūnus Emre⁷⁹ıfliken ḥiç nesneyi fehm itmedin
cümle ' ulūmı keşf idüp bildürüp öğreden nedür

[28a] bir ' imāret göster baña kim şoñı vīrān olmaya
ḳazan gör ol mālı kim senden girü ḳalmaya

⁷⁸ Derkenar olarak verilmiştir.

⁷⁹ Üzeri çizili olarak verilmiştir.

döküle altunuñ mālunuñ ayruğıla ola hālün
senden girü qalan saña bil aşsı kılmaya

(825) ol māl ki Hālīl'üñdür hayra yiterler anı
ol māl ki Qārūn'uñdur ıssı rāhat bulmaya

İsrāfīl Şūrın ura tağları yirinden tura
bir qarınca cevābını biñ Süleymān virmeye

bu dünyā ıssuz qala altūnı mālı döküle
zebīl oluban yite hiç ıssı bulunmaya

iy Yūnus sen ölince yūri toğrı yolunca
dünyāsını terk iden yārın anda ölmeye

‘Āşık Yūnus Fermāyed

meskenetden buldılar kim kimde erlik varısa
nerdübāndan atarlar yükseden kim baqarısa

(830) aq şaqqallu pır qoca bilmez ki hāli nice
emek yimesün hacca bir göñül yıqarısa

göñül çalabuñ tahtı göñüle çalab baqdı
iki cihān bed-bahtı kim göñül yıqarısa

şagır işitmez sözi gice şanur gündüzi
kördür münkirüñ gözi ‘ālem münevverise

gördün yāruñ ʔoğrudur baş ʔo-gil ayağına
⁸⁰çıkar cigerün yidür eger çāren varısa

gördün yāruñ egridür neñ varısa vir ʔo-gil
uluardan meşeldür işitdügün varısa

(835) ne şanursuñ sen saña anı şan-gil dostuñ
etmek yiyüp ʔuz başmağ ol nāmerdler işidür

az söz eren yükidür çok söz hayvān yükidür
bilüre bu söz yiter sende gevher varısa

[28b] şer şanursañ ayruğa anı bulasın sen de
dört kitābuñ ma‘ nası budur eger varısa

Yūnus yoldan armasun yüksek yirde ʔurmasuñ
sinle şırāʔ görmesün sevdügi dīdārısa

‘**Āşık Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān**

(mefâ’îlün-mefâ’îlün-fe’ûlün)

gönül dostı zikir eyle-gil hemîşe
ki saña nūr-ı Hāğ’dan feyz irişe

(840) bu nefsin bilmeyenler oldı maħrūm
mağāmı Hāzret’e kaçır irişe

⁸⁰ Üstü çizili olarak verilmiş bir beyittir.

adum bildüm izin buldum göñülde
bu yola ʿ işığıla gelen irişe

Hak'ın luḫfı ʿ aḫāsından umaram
saʿ ādet feyzi bu kula irişe

göñül deryāsi idicek temevvüc
muḫīḫ aʿ zama varup kavıṣa

saʿ ādet gencini iste bulasın
ne hoş demdür ki dostına irişe

(845) Hudā'ya ʿ işığı bende mezīd it
Yūnus'a feyż-i cūduḫdan hemīşe

Yūnus Fermāyed Velehū Ayḫān

(müstef'ılün- müstef'ılün- müstef'ılün- müstef'ılün)

vaşf-ı ḫālin eydiserem vuşlat ḫālin bilenlere
yedi dürlü nişān gerek ḫaḫīḫate irenlere

yidisinden bir dürlüsi eksük olursa olmaya
birisi eksük gerekmez bu şarp yola varanlara

evvel nişānı bu durur yirmeye cümle ʿ ālemi
yirenler kıldı yirini nesne degmez yerenlere

ikinci nişānı budur hīç nefsi semirtmeye
zinhār siz andan olmaḫuz nefsiñe kul olanlara

[29a]

(850) üçüncü nişânı budur dünyada münezzeh ola
dünya şahsı kötrüm eyler ne yol sökel olanlara

dördüncü nişânı bu durur cümle heveslerden geçe
hevesler eri ırğurur tayamaz yol varanlara

Yūnus yidi nişân didi üçüncisin gizlü qodı
anı dağı eydivirem gelüp halvet şoranlara

Yūnus Fermāyed Velehū Ayqān

(müstef'ilün- müstef'ilün- müstef'ilün- müstef'ilün)

dostdan gelen cevr cefā ben kimseden tutmayayın
düşmişem 'ışkuñ odına nice yanup tütmiyeyin

'ışk odına yana yana şu közlerüm döndi qana
ışkuñdan oldum divāne niçe zārı kılmayayın

(855) senüñ 'ışkuñ denizine ben boyunca qarq olayum
kimsem yok elüm olmağa qoma şeyhün batmayayın

sekiz uçmağuş hūr̄isi bir araya cem' olursa
saña ümmet olmayanı ben anlara qatmayayın

Yūnus Emre'nüñ bu sözi yüz biñ dirisem az ola
'aşıklara ma' lüm hālüm bārī söz uzatmayayın

Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān

(mūstef'ilūn- mūstef'ilūn- mūstef'ilūn- mūstef'ilūn)

bu cihāna gelmedin ma' şūķıla bir dem
ķul huva 'llāh şıfatlu bir bī-niřān nūridūm

ol dem ki dirliğidi Hāķķıla birligidi
ol pāyānsuz devirde ne Musā ne Tūridūm

(860) bile idūm Hāzret'de ol bī-ķiyās ķudretde
ne řerīkūm varıdı ne kimseyle yāridūm

yir gōk yaradılmadıñ ķālū belā dinmedin
levh-ķalem çalınmadın Mi' rāc'a ķādiridūm

niçe kez geldūm gitdūm delim řūret yaratdum
bu řimdiki devrede Yūnus'a aldanıdum

[29b] Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān

ezelī bu ' ışķı bu mülke süre geldūm
biridūm anda řeksüz uř yine bire geldūm

ol yüzün nūrı baņa göründi er yüzinden
bugün Bayāzıd benem çün size sırra geldūm

(865) bir idūm göge ađdum gōkden yire çok yađdum
ādem ũonın donanup cevelānam süre geldūm

et ü deri büründüm geldüm size göründüm
âdem adın urundum uşta zuhûra geldüm

‘ışk esritdi cānumı uş Ene’l-Ḥaḳ didürür
ḳorḳı gitdi gönlümden Maṣṣūr’am dāra geldüm

Maṣṣūr ḳadeḫin oldum Mecnūn göḅline ṭoldum
çün Ḥaḳḳı’l ‘ayān buldum andan çün şabra geldüm

bundan böylesin görün sultān iḳlīmiyimiş
dört yanum didār oldı ben bir ḫoş yere geldüm

(870) ben bu ‘ışka geleli adum Yūnus olalı
eglendi pādişāhlıḳ ḳulam şüküre geldüm

Yūnus Emre Fermāyed Velehū Ayḳān

(müstef’ilün- müstef’ilün- müstef’ilün- müstef’ilün)

iy ḳamu derd ehli gelüḅ derd benem dermān benem
kāfirdeki küfr-i nihān mü ’mindeki imān benem

‘ālemde fitneyi ḳodum Maṣṣūr’ı kül itdi odum
dilinde Ene’l – Ḥaḳ didüm boynındaḳı imān benem

Yūsuf’daḳı ḫüsn ü cemāl Ya’ ḳüb’daḳı ḫüzn melāl
gāḫ bedr olam gāḫ hilāl gökde māḫ-ı tābān benem

Nemrūd’daḳı şūret ḳılan İbrāḫīm’i oda atan
bir ḳılını yandurmayan od u kül ü reyḫān benem

(875) Yūnus bu cism adıdur cism anuñ bünyādıdur
adum eger şorarısañ bil-gil ki cāna cānan benem

[30a] **Yūnus Emre Fermāyed**

(fâ'ilâtün-fâ'ilâtün-fâ'ilâtün-fâ'ilün)

iy gönül bize kerem kıl bile seyrān idelüm
cān u tenden geçüben gel 'azm-i cānān idelüm

ten nedür dostuñ yolında ben anı terk itmeyem
dost cemālin görmege gel cānı kırbān idelüm

bu fenā-ender fenāyı terk idelüm dostiçün
öz beķā-ender beķā milkitde cevlan idelüm

āsītān-ı mürşīdün gel kıble-i cān kılalum
ol şāh-ı şāhlar şāhın gel biz de mihmān idelüm

(880) gel beri tağılmayalum kaṭre-i bārān gibi
cem' olup deryālayın gel kaşd-ı 'ummān idelüm

ben anuñ 'ışkı şarābın içmişem her dem-be-dem
dost cemālin görmege gel 'arş-ı raḥmān idelüm

bu za'if Yūnus'a çünki bile yoldaş olmaduñ
iy gönül ol şāhı gel taht-ı Süleymān idelüm

Yūnus Emre Fermāyed

yine gülden haber geldi bülbüle gül açıldı kamu çiçekler bile
bu miḥnette bu fūrḳate kim döye tağlar taşlar ayrılığa döymedi

sen gideli söylemedüm ben daḥı ne nergize ne reyḥāna ne sünbüle
bu miḥnete bu fūrḳate kim döye tağlar taşlar ayrılığa döymedi

(885) gel yüzüne bakayım ḳana ḳana seni bende ayıralar kim bile
bu miḥnette bu fūrḳate kim döye tağlar taşlar ayrılığa döymedi

gül yüzüne yakayım ağlayayım sen gidicek gözüm yaşın kim sile
bu miḥnette bu fūrḳate kim döye tağlar taşlar ayrılığa döymedi

Muḥammed'e 'āşık olmuş Allah'ına andan artuḳ ḥālümüzü kim bile
bu miḥnette bu fūrḳate kim döye tağlar taşlar ayrılığa döymedi

Yūnus eydür günāhumuz çok durur ol Allah'dan suçumuzu sen dile
bu miḥnette bu fūrḳate kim döye tağlar taşlar ayrılığa döymedi

[30b] Yūnus Emre Fermāyed

yine gülden haber geldi bülbüle iy Allah'um bu ḥasrete kim döye
gül açıldı dürlü çiçekler bile iy Allah'um bu ḥasrete kim döye

(890) bülbül eydür terk iderem bu tağı yir altında iderem hem turağı
yaḳdı beni bu ayrılık firāḳı iy Allah'um bu ḥasrete kim döye

bülbül eydür yılda bir kez gelürem anuñiçün zārılıklar kııuram
ecel irer bir gün ben de ölürem iy Allah'um bu ḥasrete kim döye

bülbül eydür yılda bir kez gelürem anuñiçün zārılıklar kılruram
ecel irer bir gün ben de ölürem iy Allah'um bu Һasrete kim döye

bülbül seni gören tañlamadı mı āvāzuñ işiden ağlamadı mı
yoluñ dost yolına uğramadı mı iy Allah'um bu Һasrete kim döye

Sen bir yumurdayduñ bir yuvada Һudā қanat virди uçduñ hevāda
Sen de oğıl mı öldürdün burada iy Allah'um bu Һasrete kim döye

(895) ... yazı şeyhile yazladum Һasretümi gele diyü özledüm
şimdi ben de Һasretümi özledüm iy Allah'um bu Һasrete kim döye

Yünus Emre bu sözleri söyledi Һasretinden āh idüben iñledi
işidenüñ yüregini tağladı iy Allah'um bu Һasrete kim döye

Yünus Emre Fermāyed

bugün bülbül neden olduñ dīvāne
güli göricegez düşdüñ fiğāne

güle eydür sañadur arzümānum
şükür irgürdi çalab arzümānum

saña senden benüm gilelerüm var
niçün vefān yoқdur seni sevene

(900) bir āh u zārı iderem vişāle
ayıra diyü қorқaram zamāne

gül eydür bülbül benüm ' āşıқ mıdur
şükür bizi bu deme irgürene

sen ‘āşık ben ma‘şūk çünki buluştuk
Allah’ı zikr idelüm ‘āşıkāne

[31a] rüşeni bî-çāre zulmetde қalurdı yabani
aņa mīm ağzuñla iki delülün olma meded

[45a]

‘Azrā’ıl alur cānumuz қurur tāmarda қanumuz
yuyucağaz kefenümüz şaranlara selām olsun

(905) gider olduқ dostumuza iremedük қаşdumuza
namāz için üstümüze tūranlara selām olsun

sözdür söylenür araya kimse döymez bu yaraya
iltüp bizi maқbereye қoyanlara selām olsun

‘Āşık Yūnus oldur Hāққ’ı seve Hāқ derdine kıla devā
bizüm için һayır du‘ā қılanlara selām olsun

‘Āşık Yūnus söyler sözi қan yaşıla tıldı gözi
bilmeyenler bilsün bizi bilenlere selām olsun

Min Kelām-ı Yūnus Fermāyed Velehū

erenlerden etek tūtan menzil alup Hāққ’a yiten
Muһammed nūrına batan ol dünyāya қalmayandır

(910) kimdür bunda palās giyen oldur anda һulle giyen
dilde ağızda söylenen ol kimseye gülmeyendür

bunda şeytāna yār olan varup anda āvār olan
hazretde yüzi kıara erden nazār olmayandır

dünyā için guşşalanan mescid göricek tutınan
anda ĩmānsuz bulunan Allah'ı bir bilmeyendür

gönlünde ikilik tutan ol metā'ı bunda şatan
yarın cehennemde yatan bunda namāz kılmayandır

hūrīlerle bile yatan uçmak kıoķusına batan
anda bülbül olup öten bunda zinā kılmayandır

(915) hūrīlerle sırdāş olan Muħammed ile iş olan
o ĩmānı yoldaş olan bunda yol yañılmayandır

Yūnus miskin gözler yolu divşür özün behey deli
bu gülistānuñ bülbülü kimse gülün dermeyendür

Min Kelām-ı Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān

[45b] ma' nā eri bu yolda melül olası degül
ma' nā tıyan göñüller hergiz ölesi degül

ten fānīdür cān ölmez çün gide girü gelmez
ölürise ten ölür cānlar ölesi degül

gevhersiz göñüllere yüz biñ kez eydürisem
Hağdan naşīb olmasa naşīb olası degül

(920) şaķın-gil yārün göñlin sırçadır şımayasın
sırça şınuğdan girü bütün olası degül

çeşmelerde bardağın tıdurmadaın korusaı
biş yıl anda tıurursa kendi tıolası degül

şol Hızır'ıla İlyās āb u hayāt içdiler
bu birkaç yıl içinde bunlar ölesi degül

yaratdı Hāğ dünyāyı peygāamber dostlığına
dunyāya gelen gider bākī khalası degül

Yūnus gözüñ görürken yarağın eyleyigör
gelmedi anda varan girü gelesi degül

Min Kelām-ı Yūnus Fermāyed

(925) on sekiz 'ālem halkı cümlesi bir içinde
kimse yok birden ayru söylenen dil içinde

cümle bir anı birler cümle aña giderler
cümle dil anı söyler her menzil içinde

cümle göz anı gözler kimse yok nişān virür
gören kim görmeyen kim khalduk müşkil içinde

kim göre anı 'ayān anda nağş u yā nişān
sözü durur len-terāni Mūsā'ya Tūr içinde

kimseden ayru görme her birile bilegör
cümle 'ālem tıoludur berrle baır içinde

(930) Sidretü'l – müntehâdan andan içerü giden
hiç nişân itmesün menzili nûr içinde

[46a] otuz biñ kelimesi otuz biñ 'âm u hâşî
otuz biñ hâşlarına otuz biñ sırr içinde

oldur ol bir gizlü söz 'ârif söyler dün gündüz
hiç nişân eyitmesün Hûr u kuşûr içinde

Yûnus sen iveriseñ dostı görem diriseñ
'ayân görünen tûrur işde gönül içinde

Min Kelâm-ı Yûnus Fermâyed Velehû Aydân

(müstef'îlün- müstef'îlün- müstef'îlün- müstef'îlün)

dinüñ imānuñ varısa hûr görme-gil dervîşleri
cümle 'âlem müştak durur görmeklige dervîşleri

(935) yir gök eydür hırka hâkkı himmetleri olsun bâkî
ol pâdişâh oldı esridiser dervîşleri

'âlem fâhri ol Muştafâ ol ma' din şıdk u şafâ
isteriseñ andan vefâ incitme-gil dervîşleri

incidesin âh ideler gözsüz olasıñ yideler
'ömrüñ gülün kurdalar tâ bilesin dervîşleri

devletlüler sever bizi her dem şorara hâlümüzü
kördür münkirlerüñ gözi görmeyiser dervîşleri

Yūnus eydür bir ı ışık geldi ölmüş canūm diri kıldı
seniñ bilmek dilden kıaldı bulucağaz dervişleri

(940) taht işleri zebūn olur tersālar i' māna gelür
tağlar taşlar secde kıılır göricegez derviřleri⁸¹

dört kitābuñ ma' nāsını günde biñ kez oğurisañ
va'llāh dīdār görmeyesin sevmezisen derviřleri⁸²

derviřlerüñ cemāline yirler gökler müştāk durur
feriştehler zıkr iderler göricegez derviřleri⁸³

Min Kelām-ı Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān

bir söz diyeyin saña diñle cānuñ varısa
ki tama' lık eyleme ' aklıñ saña yārısa

ma' nada getürmişler kıardaşdan yār yigrekdür
oğuldan dağı tatlu eger toğrı yārısa

(945) gördüñ yārüñ egridür neñ varısa vir kıurtul
uşlulardan öğütdür işitdüğüñ varısa

yārüñ saña muķābil tapusunda sücüd kııl
çıkar cigerüñ yidür eger çäreñ varısa

[46b] etmek yiyüp tuz başmaķ ol nā-merdler işidür
etmek anı kıomaya tuzun ģaķķı varısa

⁸¹ Derkenar olarak verilmiştir.

⁸² Derkenar olarak verilmiştir.

⁸³ Derkenar olarak verilmiştir.

eylük erüñ yārıdur olursa uçmağ yiridür
senden şonra söylenür ne dirliğün varısa

Yūnus miskin delüdür hem sözinden bellüdür
‘ayıblamañ yārenler eksükligi varısa

Min Kelām-ı Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān

(950) haqıķat erenlerin şer‘ ile bilmediler
haqıķat dirliğini riyā dirilmediler

haqıķat bir deñizdür şeri‘ at anuñ gemisi
çoğlar girdi gemiye deñize talmadılar

çoğlar geldi kapuya kapuyı tıtdı tıurur
içerü girmeyince ne varın bilmediler

şeri‘ at oğlanları baħış da‘ vı kılurlar
haqıķat erenleri da‘ vāya talmadılar

dört kitābı şerħ iden haqıķatde ‘āşidür
zırā tefsir okuyup ma‘ nasın bilmediler

(955) Yūnus nefsiñi öldür bu yola geldünjise
nefsin öldürmeyenler bu demi bulmadılar

Min Kelām-ı Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān

su ‘ālüm var tıpuña iy dervişler ecesi
meşāyih ne buyurur yol ħaberi niceşi

vir-gil su 'āle cevāb tūtalum olsun şevāb
‘ışkıla kime gösterür ‘ışk evinüñ bacası

evvel kapu şerī‘at emr ü nehyi bildürür
yuya günāhlarıñı her bir Qur’ān hecesi

ikincisi tariķat yoķluĝa bil baĝlaya her
yolı toĝrı varanlar yarlıĝa ol hocası

[47a]

(960) üçüncisi ma‘rifet cān gözlü gelen açar
baķ ma‘nā sarāyına ‘arşā deĝin yücesi

dördüncüsü haķīķat eger eksük baķmaya
bayram ola gündüzi Ķadir ola gecesi

aña iren dervişe iki cihān keşf olur
anuç şıfātın öger vaşf-ı hālün nicesi

dervişün dört yanında dört ulu kapu gerek
ķancarū baķarısa gündüz ola gicesi

küfrünĝi atariken ĩmānuñ urma şaķın
yilüp şayasın gücün sebīl ola hecesi

(965) küfrünĝe taş atariken ĩmānuñ urma şaķın⁸⁴

ķırķ kişi bu aĝacı taĝdan indürimeye
yā bunca mürīd muhib şırať nice gicesi

⁸⁴ İkinci dize der-kenarda verilmiş olsa da net okunamamaktadır.

bu şerî' at güç olur tarîkat gelür aña
ma' rifet şarplığından haqîkat macerası

dört hâl içinde dervîş gerek siyâset çeke
menzile irmez kalur yol üdüci yücesi

dört kapudur kırk maqâm yüz altmış menzili var
aña irene açılır vilâyet derecesi

(970) 'Āşîk Yūnus bu sözlerin mecāz diyūben söylemez
ma' nā yüzün gösterür bu şā' irler kocası

Min Kelām Yūnus Fermāyed Velehū Ayđān

her kim sever Allah'ı rahmet ider va'llahi
olmayısar günāhı ol kıyāmet güninde

oldur bizi yaradan maqşūdlarumuz viren
rahmet iderdüm diyen ol kıyāmet güninde

dut buyruğın Allah'ı şaqlaya Haq ĩmānuđ
rahmet bula hem cānuđ ol kıyāmet güninde

görmeye şeytān seni şaqlaya yüce Ğanī
görmeyesin sen anı ol kıyāmet güninde

[47b]

(975) şeytān tahtın kırisar ümmetin dileyiser
Haq dilegin viriser şol kıyāmet güninde

dünyāya aldanma-gil mağrūr olup alma-gil
çok peşimān olma-gil ol kıyāmet güninde

niçeleri aldadı dünyāya mağrūr eyledi
yüzün ara eyledi ol kıyāmet güninde

bellü bil ölüsersin sinleye varısrın
itdügüñ bulısrın ol kıyāmet güninde

sen şanma kim ölmezsin yir arnına girmezsin
itmedüğüñi bulmazsın ol kıyāmet güninde

(980) niçe zamān yatasın toprak olup atasın
a emrile opasın ol kıyāmet güninde

bu dünyā almaz göçer uş gibi yigrek uçar
ardaş ardaşdan açar ol kıyāmet güninde

niçe ğafletsin iy ğāfil pişmān olasın bellü bil
a gözüñi iy ‘āil ol kıyāmet güninde

bu dünyā almaz göçer uş gibi yigrek uçar
ardaş ardaşdan açar ol kıyāmet güninde

saña Muammed geldi a’ı beyān eyledi
şefā‘ at idem didi ol kıyāmet güninde

(985) a sözi terk tıtdıñ mı harāmı terk itdüñ mi
āhirete yapduñ mı ol kıyāmet güninde

Ḥaḳ sözün tatarısañ sünnete uyarısañ
bulasın şefâ' atin ol kıyâmet güninde

bu dört kitâb ma' nası ḥaḳ söz durur ḳamusı
yedi ṭamu ḳamusı ol kıyâmet güninde

İsrâfîl şûrın ura ölenler ṭurı gele
gökden bitiler yağa ol kıyâmet güninde

içlerüñ hep ṭaş ola işlerüñ hep fâş ola
bitüñ elüñe gele ol kıyâmet güninde

(990) oḳuyan oḳumayan hep bir ola iy cüvân
ḳurıla defter dîvân ol kıyâmet güninde

[48a] (mefâ'îlün-mefâ'îlün-fe'ûlün)

Muḥammed deridür güli bilürüz
çiçekler içinde serv-i revâne

yâ Muḥammed şefâ' at eyle yârın
güli alıbanı yüzün sürene

gör ol kāfırları kim sen iy bülbül
güli göricegez gelmez imâna

Yûnus Emrem 'âşık gelmiş cihâna
göçiserdür cihândan yana yana

Yūnus Emre Fermāyed

(995) gine yaz günleri geldi söyle bülbülcüğüm söyle
cümle çiçekler zeyn oldı söyle bülbülcüğüm söyle

ķış çıkıcaķ irdi bahār canūñı ğafletden uyar
cennete döndi her diyār söyle bülbülcüğüm söyle

yaşıl ũon giydi ağaçlar pervāz urup uçar ķuşlar
nefesün cānlar bağışlar söyle bülbülcüğüm söyle

‘ıŝķıla eyle-gil cūşı gider göñlünğden teşvīşı
çıkıban gülzāra ķarşu söyle bülbülcüğüm söyle

ķudret ğaznesi açıldı ‘āleme raĥmet ŝaçıldı
hulle ũonları biçildi söyle bülbülcüğüm söyle

(1000) ŝeyĥüm andadur ben bunda cānum ķarār ķılmaz tende
zārılığum düni ğünde söyle bülbülcüğüm söyle

ķanaduñ açabilürsin açıban uçabilürsin
deryālar geçebilürsin söyle bülbülcüğüm söyle

yuvañdan yavruñı aldılar seni dīvāne ķıldılar
zamān böyle olur didiler söyle bülbülcüğüm söyle

ķuru dikende gül biter ğasretinden gine yiter
dertli mi olduñ benden beter söyle bülbülcüğüm söyle⁸⁵

⁸⁵ Derkenar olarak verilmiştir.

bülbül ‘ aşıkdurur güle ‘ aşıkun hâlin kim bile
güle karşı hoş ışıkla söyle bülbülcüğüm söyle⁸⁶

(1005) geçdi yâ ‘ ömrümün varı kor gidersin bu gül-zârı
Yûnus’ un mûnisi yârı söyle bülbülcüğüm söyle

[48b] **Yûnus Emre Fermâyed**

Muhammed’ ün medhîni idelüm baş üstine
zîrâ ki ol Muhammed yürüdi ‘ arş üstine

‘ arşına bağıdı kadem ol Resûlu’ llâh benem
düşdi bu cümle şanem ser-nigün ferş üstine

bir taşâ kıldı nazar mu‘ cizâtıla yarar
çığıdı bir Tāvus ü yâ dürli nağış üstine

taş elinde söyledi Hâk Resûl’ sin sen didi
anuğıcün komadı bir taşı taş üstine

(1010) Muhammed’ e kâfirler üç kez ağı virdiler
birin kuzuyıla yidi ikin aşın üstine

ağıyı kıldı şekker ol Resûlu’ llâh meger
vir şalāvât ra‘ d-i vār derdile yaş üstine

Yûnus Emrem sen gine Muşafâ’ ya kııl selâm
ol dağı kıla edâ yüzile baş üstine

⁸⁶ Derkenar olarak verilmiştir.

Yūnus Emre Fermāyed

Ḥaḳḳ'ı bulmaḳ isteyenler eylesin nefsinı dervīş
çalab bize mürşid virmiş dervīş olubilsem dervīş

nefs yolından geçemezın ı ışḳ şarābın içemezın
göñlüm ḳara açamazın dervīş olubilsem dervīş

(1015) Ḥaḳḳ'a yakın olam mı ki raḥmetine ḫalam mı ki
iremedin ölem mı ki dervīş olubilsem dervīş

bir ı acāyib sevdā düşdi göñlüm ḳarār ḳılmaz benüm
bildüm işüm cümle ḫaḫā dervīş olubilsem dervīş

dosta bilişene irsem dostuñ yolına yürisem
ı arıla nāmūsı ḳosam dervīş olubilsem dervīş

bir gün işüm tamām ola hep itdügüm gümān ola
meger ḫaḳdan emān ola dervīş olubilsem dervīş

eger virürlerse emān ḳulluğum olmadı tamām
iy bī-çāre Yūnus hemān dervīş olubilsem dervīş

[49a] ... Fermāyed

(1020) zihī şirīn ḫulu dilber ki bu dem ḫurağı cānda
cān evini ala çün dost hemān özi şığar anda

cān içinde dost bulan ayruḳ ne yirde istesün
anı ḫaşrada şoranlar geçer ı ömri perākende

anı baña şorarıñ benüm yönüm andan yaña
her ne yaña dönerisem mihrüm artar günden güne

anuñ kim ‘ışkı gözgüsi kendüde gösterür bizi
gönül esrük Hakk’a ‘aşık esir olmuş bu dermānda

bu şüretde kim var dañı yönin ayruñ yaña döner
benüm varlığum andadur eşerüm yoñdur bunda

(1025) anı baña şoranlara nice nişān eydivirem

diliyle kim eydibile bu ‘ışkuñ turağı kanda

zihī kim ilāhī devlet kime yoldaş olurısa
kim dostıla sürdi ‘ömri bu arada bu mekānda

dostdan yaña giden kişi kendüligin kıoyasıdur
varlık tuta gelen harif geçmeyiser bu dīvānda

nice şirīn tırur gel gör ki kıocalar yigit olur
esrükligi ayılmadın ne şūr eyler bu meydānda

Yūnus gel gör ‘aşıkları niçe yavu varup durur
cān u cihān terkin urup ne alanda ne şatanda

Yūnus Emre Fermāyed

(müstef’ilün- müstef’ilün- müstef’ilün- müstef’ilün)

(1030) nidersem buyruğum yürür elümde fermān tıtar

nidersem hükümüm revān çün hüküm-i sulţān tıtarım

ins ile bu cinn perri dīvler benüm hükümmedür
tahtum revān gökde benüm hük-m-i Süleymān tutaram

İblīs-i Ādem'e kim olur kim azdura yāhūd aza
bu cümlesi eyü yavuz k̄amusı andan tutaram

senüñ gibi cān variken āb-ı hayāt isteyeyin
k̄arañulığa gideni ben anı hayvān tutaram

ansuz k̄alursam ölürem anuñıla dirilürem
siz şanmañuz kim dirliği hemīşe cāndan tutaram

(1035) dīnümü ĩmānumı öldürür ansuz ölürsem dünyada
ne pūt u h̄āne taparam ne dīn ü ĩmān tutaram

Yūnus eydür h̄iç şek degül ol benven ü ki ben olvan
ben ne dirisem dost tutar dost didüğüñ ben tutaram

[49b] **Yūnus Emre Fermāyed**

(müstef'ilün- müstef'ilün- müstef'ilün- müstef'ilün)

ol vaqtın bir olasın ayrılığdan k̄alasın
cānsuz gel bu k̄apuya bākī dirlik bulasın

cān tuta gelüriseñ gel cānum var diriseñ
cān şümār ideriseñ küllī sağıncılasın

bunda ne sağınc şümār yā bunda kim k̄alur var
çün böyle düşdi sefer gerek yolda olasın

(1040) derdile gelmeyince dermāna irmeyesin
bir cān yolda orısañ yüz biñ cānı bulasın

alma bāı ağınca aşd eyle bāı gence
yüz biñ cihānda bāın azīnesin bulasın

adarsañ  ış dadından geesin zāhir dinden
ayrulıgıñ odından sen senden utanasın

iy Yūnus anı  aluñ geñsüzün syler diluñ
pāyānı yo bu yolun sen anda olanasın

Yūnus Emre Fermāyed

(fā'ilātūn-fā'ilātūn-fā'ilūn)

her kime kim dervīlik bağılana
albi gide pāk ola bağılana

(1045) nefesinden mūkile  anber uta
buağından il ü ār yimilene

yaprağı dertlüyicūn dermān ola
gölgesinden o ademler ilene

 āıkuñ gözi yaı hem göl ola
ayağından sāz bitüp amılana

cümle ā ir dost baesi bülbülü
Yūnus Emre arada dūrrāclana

Yūnus Emre Fermāyed

ma' nā baħrına ıalduđ vūcūd sırrını bulduđ
iki cihānı ser-te-ser cümle vūcūdda bulduđ

(1050) yidi gögi yidi yiri tađları vū deđizleri
uımađıla ıamuyı cümle vūcūdda bulduđ

Mūsā'nun ađduđı Tūrı yođsa Beytü'l – ma' mūrı
İsrāfīl ıalduđı Őūrı cümle vūcūdda bulduđ

gıceyile gündüzi gökde yidi yılduzı
levhde yazılan sözi cümle vūcūdda bulduđ

[50a] ... yurıla Furđān'ı ...
bunlar dađı beyānı cümle vūcūdda bulduđ

... dördile biş ü altı ...
yedi sekiz ıokuzı cümle vūcūdda bulduđ

(1055) Yūnus'uđ sözleri hađ cümle didügi Őaddađ
kanda isteriseđ bađ cümle vūcūdda bulduđ

Yūnus Emre Fermāyed

iŐbu vūcūd bir ıal' adur ' ađl içinde sultānı
bu göñül ĥazīnedür ' iŐđ ıutmuş bekler anı

nağar üzre dil ıapucı cümlesi ' ağla ıapucı
' ağıldur işler yapucı eyler cümle ābād anı

‘aķıl başda iş bitürür nazār gözden baķar görür

‘aķıl göñül içre ıurur ol üç ĥařlet besler cānı

‘aķıl taĥt eyledi başı şöyle bilür her işi

dünya içre ‘āķil kişi degmez kimseye ziyān

(1060) bařdur vücūduñ řāhı ‘aķıldur taĥt-gāhı

ķatı buşma-gil nāgāhı şudur ‘aķluñ düşmeni

eger ķatı buřarısañ bařuñ nefse ķořarısañ

nefs ĥāline düřeriseñ ol buşduğı ‘aķıl ķanı

‘aķıl gitdi buşu geldi ‘aķl evini buşu aldı

sultān buşu oldu göze göstermez oldu cihānı

eger ıam‘a ķılurısañ görgüñe ķılurısañ

nefsüñ gümrāh ķılurısañ nazār daĥı oldu fānı

nazār gitdi ıama‘ ķopdı nazār yirin ıama‘ ıtıdı

bařduķ yire fitne bitdi işletdi yine nefsānı

(1065) nazār daĥı gözde olur kimde nūr baķar görür

ıama‘ aña düşmen olur gözden şavar ol niřānı

īmān durur çerāğı gevedür bu cān ıurağı

ķinedür īmāna yağı gelse giderür īmānı

eger ķine ıturısañ gitdi senden īmān daĥı

bi’llāhi ol tañrı ĥaķķı yoķdur sözüñ yalanı

Yūnus ʿışkınıñ arta ʧursun cānuñ göynep düte ʧursun
üstâd ʿaybuñ örte ʧursun oldur üstâdlar sulţanı

Yūnus Emre Fermāyed

(mefâʿilün-mefâʿilün-feʿülün)

haķıķat her vücūduñ cānı ʿışķdur
ne cān kim cān içinde cānı ʿışķdur

[50b]

(1070) bu cān cismümi ķāyim ʧutar ancaķ
o cān kim zāhir ü pinhān...

bu ʿışķ ilinde ʿāciz cümle eşyā
ne sır kim ķamu ser-gerdānı...

bu ʿışķ ķandalıģın bilmez kimesne
bilürler Һaddini pāyānı ʿışķdur

gehī Leylī olur Mecnūn gözinden
gāh olur maĥbūb-ı Һayrānı ʿışķdur

dirildür ölüyi ʿİsī deminden
gāh olur Mūsā-ı ümrān-ı ʿışķdur

(1075) Eneʿl-Ĥaķ ʧaģırur Manşūr dilinden
Cüneydʿde cübbe vü ʿirfānı ʿışķdur

bu ʿışķuñ dürlü dürlü rengi ʧoķdur
kimi giryān kimi Һandān-ı ʿışķdur

fidī bu ʿ ışka cānum dīnüm olsun
baña hem dīn ü hem īmān-ı ʿ ışkdur

ne Yūnus anda yüz biñ cān-ı Yūnus
ķabūl itsün ne kim ķurbān-ı ʿ ışkdur

vücūduñ cūbbesin ʿ ışkıla çāk it
talagör aña kim ʿ ummān-ı ʿ ışkdur

Yūnus Emre Fermāyed

(müstefʿilün- müstefʿilün- müstefʿilün- müstefʿilün)

(1080) bülbül haste gül yüzün gördi ʿ arāşat eyledi
irdi ʿ āşık maʿ şuķına şükür beşāret eyledi

ğafletile yaturıdum meger şāh nazār eyledi
didi ki uyħudan uyan geldi işāret eyledi

ħayli zamāndı vaʿ deye şalmışıdı zaʿ īfini
gördi göñül şikestesin yaptı ʿ imāret eyledi

ben ğarībün ğātırımı şormağa geldi şol şanem
düzdi göñül şınuğımı ğātır ziyāret eyledi

gör bu dervīşi Yūnusʼı tercümān-ı lisān oķur
dir ki bu ʿ ışkıla beni tañrı delālet eyledi

Yūnus Emre Fermāyed

(1085) ʿışķıla gelen erenler içre ağuyı nūş ider
tapuğa çıkmayan çaylar deniz birle şavās ider

biz bu yoldan üşenmedük erenlerden uşanmaduk
kimseye yavuz şanmaduk her ne ki ider kılmaş ider

[51a]

... tecelli görür
evliyā siler pāsın hayrān mest olur yürür
... gönlün evin arı kıl
gönlü evi arı olanlar Hakk'ı kendüde bulur
... bil kanda istersen andadur
mürşid olan t̄alibine günde yitmiş kez gelür

(1090) iste bul bir girçek ʿāşık dīdār āyinesine bak
āyinesi arı olan dostıla meydānda yürür

āvāre olmađdur iy şey fūrkat ehli ʿāşıklara
vuşlata irmek dileyen merdile merdān yürür

bu gör bir ehl-i dili ki derdüne dermān ola
derde dermān bulmayan dāyimā ser-gerdān yürür

Yūnus⁸⁷ uçmađ arzūsın ko iste-gil dīdārı sen
dīdāra ʿāşık olan dostıla seyrānda yürür

⁸⁷ Net okunamamaktadır.

Yūnus Emre Fermāyed

(fâ'ilâtün-fâ'ilâtün-fâ'ilâtün-fâ'ilün)

düşmişem elden ayağa şāh-ı sulṭānum meded
dertlüyem geldüm ḳapuḳa derde dermānum meded

(1095) sen ḫaḳīḳat serveri ben kemine ḳul senün
ḫizmete geldüm ḳabül it ben ḳuluḳ şāhum meded

sendedür mühr-i Süleymān saḳa fermān ins ü cān
yir yüzünü dutdı dīvler iy Süleymānum meded

fıkr ü zıkrümdür hemişe gönlümün eglencesi
kimse yār olmaz baḳa ḫiç tendeki cānum meded

yanalıdan bād u baḳrum ' ışḳuḳa Ceyḫün gibi
durmaz aḳar gözlerümden yaşıla ḳanum meded

ḳaflemüzden ayru düşdüm iy Emīr Ḫācum benüm
' āşi ḫurma bürkesinde ḳaldı kervānum meded

(1100) ' ışḳıla geldüm ḳapuḳa ṭapduḳum Yūnus senün
gice gündüz endişemdür Ṭapduḳum Yūnus meded

Yūnus Emre Fermāyed

işidün iy ulular ' acerb zamān olısar
saḳ müsülmān seyrekdür ol da gümān olısar

‘aceb maḥlūk iriřdi göz yumuban düriřdi
ḥelāl ḥarām ḳarıřdı aşşı ziyān olısar

Dāniřmend oḳur dutmaz derviş yolın gözetmez
bu ḥalk ögüt işitmez ‘aceb zamān olısar

[51b]

görüñ begler mürvetin binmişler birer atı
çekdügi yoḥsul ...

(1105) ya‘ni er ḳopdı erden elini çekmez serdārdan
deccāl ḳopısar yirden ...

birbiri ne yanı yanar etdügüm ḳala şanur
yarın maḥřer güninde kim nitdi...
iy Yūnus imdi senüñ ‘iřııla geçsün günüñ
sevdüğüñ kişi senüñ cānuña cān [olısar]

Yūnus Emre Fermāyed

bunca göñül aldayup ‘āleme sulṫān mısın
ḥükmüñ cānlar içinde cān içinde cān mısın

naẓaruñ cānlar alur derdüñ yürekde ḳalır
gören kendüden varur ‘āřıḳa ḳıyan mısın

(1110) uçan ḳuřlar uçunur esen yıl görse şurur
dīvler ḥükmüñe girür Belḥa – Süleymān mısın

yüzüñden gün şutulur ay toğmaya utanur
gören heybete ḳalır Yūsuf-ı Ken‘ān mısın

ölü görse dirilür cān alībına girer
toprakdan āvāz gelür  İsa İbn-i Meryem misin

 ışkuñ cāna nūş eyler arşlana zencir eyler
atı aşı mum eyler aş kesen Ferhād mısın

 ışkuñ haa irgürür gözlerüñ dīdār görür
görenler baş indürür İbrāhīm Edhem misin

(1115) yüzüñ dīdār nūrıdur apuñ Mi rac urdur
gören cānıñ unudur Far-ı  ālem sen misin

Yūnus sevdüğüñ gözle Ha yolını gey izle
rāzuñ göñülde gizle söze haem sen misin

Yūnus Emre Fermāyed

iy yārānlar kim görmışdür şu benüm göñlüm alanı
yine asam āh eylesem yansam yaılsam ola mı

 ış odına yanma gerek yanuban kül olma gerek
isteyüben bulma gerek istemeyenler bula mı

isteyüben bulacaaz dosta yaın olacaaz
furşat bizüm olacaaz münkirler bize güle mi

(1120)  ışkuñ ben hatesi olsam ecel irse bir gün ölsem
bu dünyāya yine gelsem kāfirler beni bile mi

[52a] ... Yūnus Emrem ‘aceb nite ola ol
şefkat idüp kırtaracak bizi ol ol ay yüzlü Muḥammed Muştafa⁸⁸

Haḫ kelāmında ögdügi ḫūriler indi şöḫbete
mü’min ḫulına virdügi ḫūriler indi şöḫbete

hep ḫūriler zıkr itdiler vaṭanın aḫup gitdiler
bizi derde bıraḫdılar ḫūriler indi şöḫbete

aḫlar ḫomışlar başına yaşına yaşı ḫarışmaz yaşına
şordum şol ‘ömrüm ḫuşına ḫūriler indi şöḫbete

(1125) tesbīḫleri çini taşdan gördüm ‘aḫlum gitdi başdan
gözler görmez oldı yaşdan ḫūriler indi şöḫbete

cümlenüḡ gözi sürmeli ḫaşı yay gibi germeli
cennete bile girmeli ḫūriler indi şöḫbete

şöḫbetleri sâkin sâkin Allah’a olmışlar yaḫın
îmānuḡ şeytāndan şaḫın ḫūriler indi şöḫbete

şöḫbetleri yavaş yavaş dillerinden gelmez şavaş
îmān Ḳur’ān eyle yoldaş ḫūriler indi şöḫbete

onlardur cennetde yatan Muḥammed etegin ṭutan
bize şefā‘ atçi olan ḫūriler indi şöḫbete

(1130) Yūnus Emrem eydür görsem maḫāmına daḫı irsem
Haḫḫuḡ didārını görsem ḫūriler indi şöḫbete

⁸⁸ Bu beyitten önce eksik, koparılmış sayfalar olduğu düşünülmektedir.

Yūnus Emre Fermāyed

şu dünyāda olanlara bir gün ola gel diyeler
ahrete yarağuş var mı görelüm bil ...

tā' at bulunursa bende varam haber virem anda
evvel şol yalan dünyāda Rabb'ūñ kimdür ...

Münker ü Nekīr geleler ' Arabī su 'āl şoralar
odlu topuzlar uralar nefşünden ...

nefisle işledüñ işi aqıd gözlerüñden yaşı
' aqluñı divşür iy kişi bize ...

(1135) nefse uyma hayır gelmez nefş kimseye muñı' olmaz
bunda saña aşşı kılmaz o rızqıla māl ...

yağasuz tonlar biçeler anuñ yeñünden geçeler
şamı kıpusın açalar var indi anda yan diye ...

Yūnus eydür meded senden günāhum dağlarca benden
cehennemde kaçā benden başā anda kim ...

[52b] yine seyr eyledi göñlüm dostuñ cemālin ārzūlar
hicre kıatlanımaz göñül dostuñ.....

her kim uğrasa bu derde bulur himmeti erde
açılıviricek perde dostuñ cemālin [ārzūlar]

(1140) kim ki gerçek mürîd ola bil bağlayup gelsün yola
şol yürekdeki derd ola dostuñ cemâlin ârzûlar

dostum beni delü kıldı ‘ aqlumı fikrümü aldı
hayâli gözümde kaldı dostuñ cemâlin ârzûlar

evvel dirdi göñlüm bana atlar tonlar gerek bana
mevlâm bir derd virdi bana dostuñ cemâlin ârzûlar

Yûnus’uñ sözi yirince inçiler cânın virince
tâ ölüp sine girince dostuñ cemâlin ârzûlar

Yûnus Emre Fermâyed

şabâhın sinlere vardum gördüm bunları ölmüş yatur
her birisi bî-çâre ‘ ömrin yoķ almış yatur

(1145) vardum anlaruñ katına baķdum ecel heybetine
niçe yiğit murâdına irmemiş ölmüş yatur

ķışılmış incü dişleri dökülmüş şaru saçları
bitmiş kamu teşvîşleri Hâķ varlığın almış yatur

Hâķķ’a ulaşmış cânları görmez olmuş gözleri
sürmiş anlar devrânları nevbet bize şalmış yatur

... ‘ âķiliseñ bunda şûret bezeme-gil
niçe şûret bezeyenler gördüm toprak ölmüş yatur

Yûnus Emre Fermâyed

... Hakkı buldumısa ne oldu
ağlarıdum dün ü gün güldümise ne oldu

(1150) ... ele geldüm

erenler çevgânına girdümise ne oldu

....kızıl güldüm erenler maḥfilinde
açıldum ele geldüm şoldumısa ne oldu

... müderris medreseyi buldılar
ben ḥalvetler içinde buldumısa ne oldu

...delü olmuş
erenlerüñ baḥrına ḫaldumısa ne oldu

neferdümüz işler ... Hakk' dan ayıran diyü elde misün cennet ḥurî
ağarmaz bi-namâz yüzi görmez olar gün ğaybet-i müsâvidür sözi⁸⁹

(1155) ... karşı varsa güllerine⁹⁰

al bir mürşidüñ elini tevbeğe öğret dilüñi⁹¹

⁸⁹ Eklenecek uygun şiir bulunamadığı için metin sonunda verildi.

⁹⁰ Eklenecek uygun şiir bulunamadığı için metin sonunda verildi.

⁹¹ Eklenecek uygun şiir bulunamadığı için metin sonunda verildi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

1. YÛNUS EMRE DİVANI DİZİN-SÖZLÜK

A-Ā	030a/887, 045b/931, 046a/937, 049a/1023,
a : o -136- [Tr]	049a/1033
a. 050a/1067	a.+ ndan oldı 014a/350
a.+ na 015b/393	a.+ ndan olmañuz 028b/849
a.+ ncılayun 006b/145	a.+ ndandur 013a/319, 014a/348
a.+ nda 002a/21, 002a/31, 003a/58,	a.+ nı 001b/11, 003b/60, 004b/86,
004b/91, 005a/105, 005b/120, 006b/141,	008a/185, 013a/319, 013b/338, 015b/385,
007b/167, 008a/182, 008a/183, 009a/207,	025b/757, 025b/766, 025b/767, 027a/804,
011b/282, 014a/347dile-di, 014b/364,	028a/835, 028b/837, 029a/852, 030a/877,
015a/369, 015a/371, 015a/372, 015a/373,	045b/927, 045b/928, 045b/929, 046b/948,
015a/374, 015a/375, 015a/376, 015a/377,	049a/1022, 049a/1023, 049a/1026,
015b/388, 026b/788, 028a/828, 029b/863,	049a/1034, 050a/1057, 050a/1058
045a/910, 045a/911, 045a/912, 045a/914,	a.+ nı ol 028a/825, 047a/975
045b/922, 045b/925, 045b/929, 049a/1021,	a.+ nlar 052b/1148
050b/1079, 052a/1133, 052a/1137,	a.+ nlar irse 010b/260
052a/1138	a.+ nlara 029a/856
a.+ nda ola 015a/366	a.+ nlara almadı 013a/325
a.+ nda alur 025b/768	a.+ nlaruñ 052b/1146
a.+ ndağı 025a/739	a.+ nsuz 049a/1036
a.+ ndadur 048a/1001, 049a/1025,	a.+ nsuz alursam 049a/1035
051a/1090	a.+ nuñ 003b/70, 007a/164,
a.+ ndan 003b/68, 007b/179 ^c ış,	008a/190, 008a/192, 010b/256, 013b/336,
009b/221, 014a/348, 027a/808, 029b/868,	027a/806, 027a/807, 029b/875, 030a/881,

046b/952, 047a/963, 049a/1024, 052a/1137	‘ acāyib tuhaf şey -1- [Tr] ‘a. 048b/1017
a.+ nuḥçün 003a/48	‘ aceb hayret, garip, şaşılacak şey [AR]
a.+ nuḥiçün	‘a. 003b/61, 004b/95, 005b/115,
a.+ nuḥıla 049a/1035	007b/178, 051a/1102, 051a/1103,
a.+ nuḥiçün 030b/891, 030b/892	051a/1104, 052a/1122
a.+ ḥa 004a/82, 005a/110,	‘a.+ lerüm 004b/95
006a/136, 012a/287, 016a/405, 025b/768,	acı acı -1- [Tr]
027a/806, 031a/903, 045b/927, 047a/968,	a.+ mı 006b/146
048b/1010 050a/1066, 050b/1080	‘ āciz çaresiz, güçsüz [AR]
a.+ ḥa iren 047a/963	‘ā. 050b/1072
a.+ ḥa irene 047a/970	aç -1- [Tr]
a.+ ḥa irse 011a/264	a.+ lar 015b/382
a.+ ḥı 005a/101, 013a/324	aç - açık duruma getirmek [Tr]
a.+ ḥı iy 002a/33	a. 001a/02, 002b/42, 004b/97,
a.+ ḥı kılan 024b/735	047b/983
a.+ ḥı urmaḥ 003b/59	a.- abilürsin 048a/1002
a.+ ḥup 013a/320	a.- alar 052a/1137
ā seslenme ünlemi -1- [Tr]	a.- amazın 048b/1015
ā. 003b/68	a.- ar 003b/68, 047a/961
āb su [FAR]	a.- gil 016a/396
ā. 016a/409, 045b/923	a.- iban 048a/1002
ā.-ı ḥayāt 049a/1034	a.- ıldı 030b/889
ābād mamur [FAR]	a.- ılmış 008b/202
ā. 050a/1058	a.- ıklara 002b/45
abdest abdest [FAR]	a.- maḥdur 006a/134
a.+ ine 001a/03	a.- up 002a/30, 012a/293, 025a/755
‘ acāib tuhaf şey [AR]	açıl - açılmak [Tr]
‘a. 008a/189, 015a/366	a.- a 013a/316

a.- dı 030a/883, 048a/1000	Ā. 014a/350, 010a/234, 014a/349
a.- dum 052b/1152	ağ -: ağmak, yükselmek, çıkmak [Tr]
a.- ıviricek 052b/1140	a.- ar 003b/64
a.- ur 047a/970	a.- duğı 049b/1052
açuk açık [Tr]	ağac: ağaç [Tr]
a. 015b/392	a.+ ı 047a/967
ad [Tr]	a.+lar 048a/998
a. 010a/246	āgāh bilgili, haberli, uyanık [FAR]
a.+ da 010a/245	ā.+ ı 006a/135
a.+ ı 010b/248, 013a/315,	ağar -: ağarmak, beyazlaşmak [Tr]
013a/317, 025a/740	a.- tmayasın 002b/42
a.+ ıdur 012a/292, 029b/875	ağız ağız [Tr]
a.+ ın 004a/82, 010a/242	a. 002a/30
a.+ ın urundum 029b/866	a.+ da 045a/910
a.+ um 016b/428, 027a/802,	a.+ uñdan 002b/43b
028b/841, 029b/870, 029b/875	a.+ uñla 031a/903
a.+ uñ 003a/55	ağla - ağlamak [Tr]
a.+ uñı 005b/122, 017a/435	a. 007b/166
‘aded sayı [AR]	a.- dum 005a/109
‘a. 017a/431	a.- madı 030b/893
ādem insan [AR]	a.- manuñ 016a/404
ā. 003a/47, 009a/218, 010a/247,	a.- mağdan 013a/323
014b/358, 024b/732, 025b/761, 029b/865,	a.- rıdum 052b/1150
029b/866	a.- rısañ 015b/394
ā.+ de 002a/23	a.- sañ 004a/74
ā.+ den 010a/233	a.- saña 015b/387
İblīs-i Ā.+ e 049a/1033	a.- yan 008a/188
Ādem Hz. Ādem yaratılan ilk insan,	a.- yayım 030a/886
peygamber [AR]	a.- yıbilsem 008b/204

a.- yıcağ 008a/185, 008a/186,
008a/187, 008a/188, 008a/189, 008a/190,
008a/191, 008a/192

a.- yu 005a/102

a.- yuben 026a/769

ağlaş – karşılıklı ya da beraberce ağlamak
-7- [Tr]

a.- alum ol 016b/412, 016b/413,
016b/414, 016b/415, 016b/416, 016b/417

ağu zehir [Tr]

a. 025a/754

a. virdiler 048b/1011

a.+ yı 050b/1086

a.+ yı kıldı 048b/1012

a.- urlar 025b/765

āh ah, feryat [AR]

ā. 012b/311, 014a/353, 016a/395,
030b/896, 030b/900, 046a/938

ā. eylesem 051b/1118

ā. eyleyen 013a/320

ā.+ ı 006a/132, 026b/792

ā.+ ıla 013b/333

ā.+ ından 006b/151

ā.+idüp 008b/204

ā. ol 016b/415

ā.+ um 016b/424

aḥad bir [AR]

A. 017a/431

‘**aḥd** söz verme, yemin etme [AR]

‘a.+ eyledi 005a/98

āhen demir, zincir [FAR]

seng-i ā.+ den 007a/153

a.+ a 028b/843

āḥir son, sondaki [AR]

ā. 002a/28, 003a/52, 008b/195,

011a/267, 011a/269, 017a/440

ā.+ em 025a/738

āḥiret [Tr]

ā.+ de 016a/404

ā.+ e yapduḡ 047b/986

ā+ üḡ 003b/67

Aḥmed Hz. Muhammed [AR]

A. 017a/435

aḥret ahiret -2- [AR]

a.+ e 026a/772, 052a/1132

aḥşam akşam [Tr]

a. 008a/186

a. olur 004b/96

aḡ beyaz [Tr]

a. 001a/04

a.+ lar 052a/1125

aḡ - akmak, süzölmek [Tr]

a.- ar 004b/88, 009a/218, 011a/268,

014b/358, 051a/1099

a.- maz 007a/153

a.- sun 007b/172

‘**ākıbet** son, sonunda [AR]

	‘â. 009b/227, 027a/807	a.- asın 015a/377
akıt	akıtmak [Tr]	a.- dı 003a/48, 027b/814,
	a. 052a/1135	050a/1063, 052b/1142
‘aқıl	bk. ‘aқl	a.- dılar 048a/1003
‘aқl	us, düşünme gücü [AR]	a.- dum 002a/22, 025a/747
	‘a. 050a/1057, 050a/1059,	a.- ıbanı 048a/993
050a/1060, 050a/1062, 050a/1063		a.- ınmaz 008b/197
	‘a.+ a 007a/163, 050a/1058	a.- madı 011a/263
	‘a.+ dur 050a/1058, 050a/1061	a.- maқ 008a/183
	‘a.+ um 006a/128, 006a/137,	a.-maz 004b/91
011b/274, 052a/1126		a.- maza 010a/235, 010a/238
	‘a.+ um қaldum 005b/118	a.- mazam 007b/171
	‘a.+ umı 052b/1142	a.- mış 002b/44, 025b/761
	‘a.+ uң 046a/944, 049b/1044,	yok a.- mış 052b/1145
050a/1061		a.- sana 003a/47
	‘a.+ uңı 025b/757, 052a/1135	a.- sun 006a/131
		a.- up 002a/28, 002b/46, 013a/322,
‘āқil	akıllı [AR]	045a/909
	‘â. 050a/1060	a.- ur 045a/904, 051b/1110
	‘â.+ isen 052b/1149	al hile, oyun [Tr]
	‘â. ol 047b/983	a.+ larına 004b/87
‘aқreb	zehirli ve tehlikeli hayvan [AR]	‘alāmet işaret, iz, nişan [Tr]
	‘a. 002a/31	‘a.+ i 015b/387
al -	almak [Tr]	alçaқ küçük [Tr]
	a.- a 049a/1021	a.+ ları 009a/217, 014b/357
	a.- alar 016a/402	alda - kandırmak, aldatmak [Tr]
	a.- anda 049a/1030	a.- dı 047b/978
	a.- anı 051b/1118	a.- duң 025a/749
	a.- asın 015a/375	a.- yup 051b/1109

a.- yup almayı 008b/204	A.+ a bir 025b/759
aldan –aldanmak, kanmak [Tr]	A.+ a olmuşlar 052a/1128
a.- duğ 002b/41	A.+ dan 005a/100, 025b/758,
a.- ıdum 029a/862	030a/888
a.- magil 047b/977	A.+ ı 003a/48, 014a/342, 030b/902,
a'lem bilgin, en bilen [AR]	045a/912, 047a/972
a. 012a/297	A.+ ıla olan 003b/70
‘ālem dünya, cihan [AR]	A.+ ına 030a/887
‘ā. 001b/20, 007b/179, 027a/803,	A.+ um 009a/209, 016a/395, 030b/,
028a/832, 045b/926, 045b/930, 046a/935,	030b/889, 030b/890būlbūl, 030b/891,
046a/937	030b/892, 030b/893, 030b/895,
Faħr-ı ‘ā. 051b/1116	030b/896
‘ā.+ de 029b/872	A.+ uma 008b/205
‘ā.+ e 001b/16, 012b/309,	A.+ uç 003b/61, 005a/110,
048a/1000, 051b/1109	005b/116, 047a/974
‘ā.+ i 028b/848	A.+ uğa 010b/256
‘Alī [AR]	alt alt [Tr]
‘A.+ ye 013a/322	a.+ ma 025a/746
‘A.+ yile 005a/112	a.+ mda 030b/890
‘ālim ok okumuş, bilgin [AR]	altı altı [Tr]
‘ā.+ ler 027b/813	a. 050a/1055
Allah Tanrı [AR]	altıncı altıncı [Tr]
A. 003a/58, 003b/69, 003b/70,	a. 015a/376
003b/71, 004a/72, 004a/73, 004a/82,	altmış altmış [Tr]
009b/222, 012b/313, 013a/314, 013a/315,	a. 047a/970
013a/316, 013a/317, 013a/318, 013a/319	altun [Tr]
A.+ a 003a/54, 004a/79, 025b/756,	a.+a 025a/746
025b/757, 025b/758, 025b/759, 025b/760,	a.+ ı 028a/827
025b/761	a.+ uç 028a/824

‘ ām u hāṣ halk ve seçkinler [AR]	a. 050b/1071
‘ ā. +1 046a/932	anda orada [Tr]
a‘māl ameller [AR]	a. 015a/378
a.+ imi 012a/288	aṅdur – andırmak [Tr]
a.+ üñi 015b/390	a.- alar 016a/403
‘ amel dinin buyruklarını yerine getirmek için yapılan iş [AR]	aṅla - anlamak [Tr]
‘a. 011a/273, 025b/768	a.- ya 006b/143
‘a.+ lerüñ 011a/261	a.- maz 006b/140
aṅ - anmak [Tr]	aṅsuzın aniden, ansızın [Tr]
a.- adur 025b/762, 025b/763, 025b/764, 025b/765, 025b/766, 025b/767	a. 009b/226
a.- ğıl 016a/396, 016a/397, 016a/398, 016a/399, 016a/400, 016a/401, 016a/402, 016a/403, 016a/404	ar - kandırmak [Tr]
a.- dum 016b/412	a.- masun 028b/838
a.- ıcaḳ 011b/283	‘ ār utanmak [Tr]
a.- maz 025b/758, 025b/767	‘ ā. + ıla 048b/1018
a.- sam 051b/1118	ara ara [Tr]
a.- up 008b/204, 052a/1124	a.+ da 025a/739, 049a/1027, 049b/1049
ana anne [Tr]	a.+ sında 004b/96
a. 026b/788, 027b/820	a.+ ya 029a/856, 045a/906
a.+ dan 016b/423	ara - aramak [Tr]
a.+ m 016b/421	a.- dum 025a/742
‘ anber güzel koku [AR]	‘ araṣāt mahşer yeri [AR]
‘a. 049b/1046	‘a.+ ı 015b/393
anca o kadar, öyle [Tr]	‘a. eyledi 050b/1081
a. 010b/254, 015b/388, 026a/769	‘ Arabça Arapça [AR]
ancaḳ ancak [Tr]	‘A. 013b/331
	‘ Arabi Arapça [AR]
	‘A. 052a/1134

‘ Arafāt Mekke civarında bulunan kutsal dağ [AR]	‘a.+ a 001a/08, 001b/11, 027a/798, 047a/961
‘A.+ a 016a/406	‘a.+ da 005b/113
arşlan [Tr]	‘a.+ dan 007a/161, 010a/247
a. 015a/371, 015a/372	‘a.+ ı 025a/740
a.+ a 051b/1114	‘a.+ ıdı 014a/349
ard art, arka [Tr]	‘a.+ ina 048b/1008
a.+ ından 005a/105	‘a.+ uma 001a/09, 017a/437
arı temiz [Tr]	art - artmak [Tr]
a. 010b/260	a.- a 050a/1069
a. olan 051a/1091	a.- ar 049a/1023
a. olanlar 051a/1089	a.- dı 011b/285
a. kıl 051a/1089	a.- durı 016a/395
arid - arıtmak [Tr]	artuk [Tr]
a.- a 011a/261, 014b/362	a. 030a/887
arın - arınmak [Tr]	a.+ ısa 012a/289
a.- a 008b/206	arğa arka [Tr]
‘ ārif bilgili, irfan sahibi [AR]	a.+ ğa 005a/104
‘ā. 046a/933	a.+ sını 005a/105
‘ā.+ ler 011b/279	arzū istek, arzu [FAR]
‘ arż bir büyüğe sunma [AR]	a.+ sını 051a/1094
‘a. eyle 010b/256	ārzūla - arzulamak [FAR]
arżūmān istekli, heves [AR]	ā.- r 052b/1139, 052b/1141, 052b/1142, 052b/1143, 052b/1144
a.+ um 030b/898	‘ asā değnek [AR]
‘ arş dokuzuncu kat [AR]	‘a.+ yıla 005b/117
‘a. 007a/161, 027a/799, 048b/1007	‘ āşī isyan eden [AR]
‘a.-ı a‘ zam 026a/780	‘ā. 051a/1100
‘a.-ı raḥmān 030a/881	‘ā.+ dūr 046b/955

‘ā.+ lere 011b/278, 017a/441	‘ā.+ lar 004a/72, 006b/151,
‘ā.+ye 011b/275	007b/179‘ ışk, 008a/191, 011b/279,
āsītān eşik [FAR]	012b/307, 013b/337, 015b/383, 015b/384,
ā.-ı mürşidūñ 030a/879	015b/386
aşl asıl, esas [AR]	‘ā.+ lara 002b/45, 014b/364,
a.+ ım 014a/351	027a/800, 029a/857, 051a/1092
aşşı : fayda, yarar [Tr]	‘ā.+ ları 049a/1030
a. 051a/1103	‘ā.+ larıla ol 005b/116
a.+ sı 016a/404	‘ā.+ laruñ 012b/307, 012b/312,
a. kılmaya ol 028a/824	026a/778, 026a/779, 026a/780, 026a/781,
a. kılmaz 052a/1136	026b/782, 026b/783
a. virmegil 025b/756	‘ā. ol 026a/779
aş yemek [Tr]	‘ā. olan 002a/25, 051a/1094
a.+ a 005a/103, 005a/99	‘ā. olanlaruñ 013b/333
a.+ ın 048b/1011	‘ā. oldu 006b/149, 012b/309,
a.+ ısın 017a/443	012b/311
aş - aşmak [Tr]	‘ā. oldum 016a/408
a.- a 015b/390	‘ā. olmak008a/182
‘āşık [AR]	‘ā. olmuş 005b/121, 030a/887
‘ā. 005b/116, 006a/138, 006b/140,	‘ā. sam 007b/173
006b/143, 007a/156, 013b/338, 014a/352,	‘ā. olup 027a/801
026b/784, 030b/901, 030b/902, 048a/995,	‘ā.+ uñ 048a/1005, 049b/1048
049a/1024, 050b/1081, 051a/1091	
‘ā.+ a 011a/272, 051b/1110	‘Āşık Yūnus Āşık Yūnus
‘ā.+ āne 030b/902	‘Ā. 002b/39, 003b/68, 008a/184,
‘ā.+ dur 006a/139	008a/192, 008b/203, 009a/209, 016a/404,
‘ā.+ durur 007b/175, 048a/1005	045a/907, 045a/908, 047a/971,
‘ā.+ ısañ 005b/122	āşikāre açık, belli [FAR]
‘ā. iseñ 013b/335	ā.-e 012a/296

āṣinā tanıdıklar [FAR]	ā. olmaḡdur 051a/1092
ā.lar 007a/162	
at at [Tr]	āvāz ses, seda [FAR]
a.+ ı 001a/04	ā. 004b/94, 051b/1113
a.+ ina 016b/426	ā.+ uḡ 030b/893
a.+ lar 052b/1143	avla - avlamak [Tr]
a.+ lar virüp 024b/734	a.- yup 013a/326
at - atmak [Tr]	‘ avret kadın [AR]
a.- an 029b/874	‘a. 024b/734
a.- ariken 047a/, 047a/965	‘a.+ ı 016a/402
a.- arlar 003b/59, 028a/829	avuḡ avuḡ [Tr]
a.- dum 013a/317	a. 012a/295, 016b/427
a.+ı 051b/1105	ay ay [Tr]
a.- saḡ 004a/75	a. 001b/15, 014a/351, 051b/1112,
ata ata, baba [Tr]	052a/1122
a. 015b/393, 026b/788	a.+ uḡ 026b/791
a.+ m 016b/421	‘ ayān açık, belli [AR]
‘ aṭā baḡıslama, bahşıṣ [AR]	‘a. 001a/09, 024b/737, 029b/868,
‘a. 017a/432	045b/929, 046a/934
‘a.+sından 028b/842	‘a. ola 016a/398
ateṣ od [FAR]	‘a. oldur 025a/739
a. 001b/16, 006a/128, 028a/830	ayaḡ [AR]
‘ aṭṭār güzel kokular, iḡne iplik satan,	a. 015b/392
aktar -1- [AR]	a.+ a 051a/1095
‘a. ola 012a/287	a.+ ina 028a/833
āvār serseri, boṣ gezen [FAR]	a.+ ından 049b/1048
ā. olan 045a/911	a.+ lar 025a/746
āvāre serseri, boṣ gezen [AR]	‘ ayb kusur, leke [AR]
ā. 012b/306	‘a.+ larını 024b/733
	‘a.+ uḡ 050a/1069

‘ayīb bk.‘ayb	ayruķ başka [Tr]
‘ayıbla - ayıplamak [Tr]	a. 007b/166, 007b/167, 007b/168,
‘a.- maņ 046b/950	007b/169, 007b/170, 007b/171, 007b/172,
ayıl - ayılmak, uyanmak [Tr]	007b/173, 007b/174, 007b/175, 008b/196,
a.- madın 049a/1029	008b/197, 010a/243, 010b/250, 015a/369,
ayır - ayırmak [Tr]	017a/429, 049a/1022, 049a/1025
a.- a 030b/900	a.+ a 028b/837
a.- alar 030a/885	a.+ dan 049b/1038
a.- ma 008b/203	a.+ ıla
a.- mayasın 007b/174	a.+ ın 004b/84
āyīne ayna [FAR]	a.+ lara 009b/228
ā.+ si 051a/1091	a.+ uņ 049b/1043
ā.+ sidür 007a/158	‘ayyār hilekâr, dolandırıcı [AR]
ā.+ sine 051a/1091	‘a. 010a/245, 010b/253
ayrıl - ayrılmak, uzaklaşmak [Tr]	az az [Tr]
a.- madılar 011a/269, 011a/271,	a. 028a/836, 012a/290, 029a/857
011a/272	az - yolunu şaşırarak, yoldan çıkmak -2-
a.- mayalım 013a/314	[Tr]
a.- mayalum 013a/314	a.- a 049a/1033
a.- maz 007a/156	a.- dı 027b/815
a.- up 015b/389	a‘za organlar, üyeler [AR]
ayrılık ayrılık [Tr]	a.+ ını 002b/44
a. 004b/85vay, 030b/890	‘azāb işkence, keder [AR]
a.+ a 030a/883, 030a/884, 030a/885,	‘a. 011b/275, 016a/399
030a/886, 030a/887, 030a/888	āzād kurtulmuş, serbet olan [FAR]
ayru ayrı [Tr]	ā. eyledi 004/79
a. 005a/108, 045b/926, 045b/930,	ā. olasın 010b/259
051a/1100	ā. olsa 010b/259
a.+ lık 003a/52	a‘zam büyük [AR]

‘arş-ı a. 026a/780
a.durur011a/261

azdur - azdırmak, yoldan çıkarmak [Tr]

a.- a 049a/1033

‘aziz muhterem, sayın [FAR]

‘a.+ üm 026b/782

‘azm kasıt, niyet [AR]

‘a.-i cānān 030a/876

‘Azrā’īl ölüm meleği [AR]

‘A. 003a/55, 011b/276, 015b/387,

045a/904

azuksuz yolluk yemek [Tr]

a. 015b/381

B

bacā pencere -1- [Tr]

b. 002b/37

b.+sı 046b/958

bād yel, rüzgar -1- [FAR]

b. 051a/1099

bāğ bahçe [FAR]

b.+ ina 012b/308

b.+ ında 015b/383

b.+ nuğ 025a/745

b.+ lar 025b/764

b.+ ları 014b/360, 014b/363

Bağdad Bağdat

B.+ da 010a/245

bağır göğüs, sine -1- [Tr]

b.+ı 009b/225

b.+um 011b/276, 051a/1099

b.+ umı 025a/753

b.+ un 003a/57

b.+ uñı 017a/439

bağla - bağlamak -2- [Tr]

bil b.- ya 046b/960

bil b.- yup 052b/1141

bağışla – affetmek [Tr]

b.- 011b/284

b.- dum 017a/432, 017a/433,

017a/434, 017a/435, 017a/436, 017a/437,

017a/438, 017a/439, 017a/440, 017a/441,

017a/442, 017a/443, 017a/444, 017a/445

b.-r 048a/998

bağışlan - affedilmek -2- [Tr]

b.- a 049b/1045

bağ - bk. bakmak

bahā kıymet, bedel, değer -1- [Tr]

b.+ sı 013b/336

bahār kışla yaz arasındaki mevsim -1-

[FAR]

b. 048a/997

bağçe bāğçe -2- [FAR]

b. 025b/764

b.+ si 049b/1049

b.+ sın 012b/309

b.+ ye 008a/180

- baḥiṣ** söz, iddialaşma -1- [AR]
b. 046b/954
- baḥr** deniz [AR]
a. 045b/930
b.+ esi 014a/345
b.+ ı 008a/181
b.+ ılayın 025a/741
b.+ ına 049b/1050, 052b/1154
b.+ ınıñ 007b/169
b.+ ısı 027a/797, 027a/796
- baḳ -** bakmak [Tr]
b. 006a/136, 047a/961, 050a/1056,
051a/1091
b.- am 012b/308
b.- an 001b/16
b.- ar 010b/252, 050a/1059,
050a/1066
b.- arısa 028a/829, 047a/964
b.- arsañ 010a/235
b.- ayım 030a/885
b.- dı 028a/831
b.- dum 052b/1146
b.- gil 009b/221
b.- ma 026b/782
b.- maya 015b/393, 047a/962
b.- mazam 017a/429
- bāki** daimi, kalıcı -1- [AR]
b.002b/43, 004b/85, 045b/924,049b/1038,
049b/1042
- b. ol 046a/936
- baḳḳāl** pirinç, şeker, zeytin gibi şeyler
satan kimse [AR]
b. 012a/287
- bal** bal -2- [Tr]
b.+ ı 010a/237
b.+ larına 004b/90
- bālā** yüksek, yüce -1- [FAR]
b. 016a/407
- balıḳ** balık -2- [Tr]
b. 005a/111, 005b/114
- ban -** banmak-2- [Tr]
b. 006b/146
b.- maz 004b/90
- bārān** yağmur [AR]
ḳaṭre-i b. 030a/880
- bardak** bardak [Tr]
b.+ uñ 045b/922
- bārī** hiç olmazsa, en azından [FAR]
b. 009a/207, 012b/312, 029a/857
- Bārī** Allah [AR]
B. 008a/191
- bāriḡāh** girmek için izin almak gereken yer
-1- [FAR]
b. 014a/353
- barmak** parmak [Tr]
b.+ uñı 006b/146
- baş -** basmak [Tr]
b.- a 001a/06

b.- dı 001a/05, 007a/153,
048b/1008

b.- dum 026a/775

b.- duğ 050a/1065

b.- mağ ol 028a/835, 046b/948

başır görüp, anlayan-1- [AR]

b.+ sin 012a/288

baş baş [Tr]

b. 015b/392, 028a/833gör-dün,
048b/1007, 048b/1013, 051b/1115

b.+ a 009b/231, 011a/270,
017a/442

b.+ a 007b/168

b.+ da 050a/1059

b.+ dan 011a/270, 052a/1126

b.+ dur 050a/1061

b.+ ı 008a/189, 050a/1060

b.+ ı 012b/302

b.+ ına 052a/1125

b.+ ına ol 003b/61

b.+ ısın 017a/443

b. idesin 017a/439

b.+ larda 016a/401

b.+ um 011b/282, 016b/424

b.+ uma 006a/137

b.+dan 011b/274

b.+ uş 050a/1062

b.+ uña 002a/32, 016a/397,
025b/757

b.+ uşı 017a/434

b.+ uşı kaldır 010b/258

bat - batmak [Tr]

b.- an 045a/914

b.- an ol 045a/909

b.- arlar 003b/59

b.- mayayın 029a/855

b.- sa 002a/33

bâtin gizli, görünmeyen nesne [AR]

b. 049b/1042

b.+ am 025a/738

bay zengin [Tr]

b.+ dasın 005b/126

b. eyleyen 009a/219, 014b/359

Bayâzıd Bâyezid-i Bestâmî

B. 029b/864

bayram bayram

b. 047a/962

bâzâr Pazar, çarşı [AR]

b. 010a/242, 013b/337

b.+ da 010b/253

b.+ ına 013b/335

bâzırgân tâcir [FAR]

b. 012a/287

bedbaht bahtsız, bahtı kara [FAR]

b.+ ı 028a/831

beden vücut [Tr]	belki ihtimal, hatta [FAR]
b. 008b/206	b. 011a/263
bedr ayın on dördüncü gecesi, dolunay [AR]	bellü belli -5- [Tr]
b. olam 029b/873	b. 007b/176, 047b/979, 047b/983
beg bey [Tr]	b.+ dür 027b/819, 046b/950
b.+ ler 051b/1105	beyân anlatma, açık söyleme [AR]
begen - beğenmek [Tr]	b. 001a/09
b.- meyenî 009b/228	b. eyledi 047b/985
behey hey [Tr]	b.+ ı 050a/1054
b. 002b/42, 009a/215, 014b/355, 045a/917	ben ben [Tr]
behremend hisseli [FAR]	b. 002a/21, 003a/58, 003b/59, 003b/60, 004a/76, 005a/101, 005a/104, 005b/118, 005b/119, 005b/120, 005b/121b, 005b/122, 005b/124, 006b/144, 007b/168, 008a/190, 008b/196, 010b/255
b. eyleye 004a/72	011a/273, 011b/274, 011b/275, 011b/276, 011b/277, 011b/278, 011b/279, 011b/280, 011b/281, 011b/282, 011b/283, 011b/284, 011b/285, 012a/294, 012b/309, 012b/310, 012b/311, 014a/352, 015b/385, 016b/420, 025a/745, 026a/775 029a/853, 029a/855, 029a/856, 029b/869, 029b/870, 030a/877, 030a/881, 030a/884, 030b/891, 030b/892, 030b/895, 030b/902, 048a/1001, 049a/1034,049a/1037, 050b/1084, 051a/1096, 051b/1121, 052b/1153
beķā devam, bakılık [AR]	
b. 024b/735, 030a/878	
mülk-i b. 011a/266	
beķā-ender [AR]	
b. 030a/878	
bekle - beklemek [Tr]	
b.- di 011a/264	
b.- r 050a/1057	
b.- risen 011a/265	
belā gam, keder, musibet [AR]	
b. 007a/156	
B. 029a/861	
b.+ ya 004a/76	
Belh Afganistan'ın kuzeyinde bir şehir	baņa 003a/52, 003a/53, 003a/54, 003a/56, 003a/57, 005b/120,
B.+a 051b/1111	

052b/1143003a/55, 005a/107, 006a/130,
010a/240, 010a/244, 011b/274, 012b/306,
014a/345, 014a/346, 014a/347dile-di,
014a/348, 014a/349, 014a/350, 014a/351,
014a/352, 014a/353, 014b/354, 025a/739,
027a/802, 028a/823, 029b/864ol,
049a/1023, 049a/1026, 050b/1078,
051a/1098, 052a/1138

b.+ de 006a/132, 011a/273, 028b/845,
030a/885, 052a/1133

b.+ den 005a/103, 006a/131,
010a/240, 017a/433, 048a/1004, 052a/1138

b.+ em 010a/240, 014a/345,
024b/731, 024b/732, 024b/733, 024b/734,
024b/735, 024b/736, 024b/737, 025a/738,
025a/739, 025a/740, 027a/796,
027a/797,027a/798, 027a/799 027a/800,
027a/801, 027a/802, 029b/864, 029b/871,
029b/872, 029b/873, 029b/874,
029b/875,048b/1008

b.+ i 004a/75, 005b/115, 005b/124,
005b/125, 006a/131, 007b/171, 007b/173,
008b/193, 008b/194, 008b/195, 008b/196,
008b/197, 008b/198, 008b/199, 008b/200,
008b/201, 008b/202 , 008b/203, 010b/252,
017a/436, 017a/441, 025a/747, 025a/749,
030b/890, 050b/1085, 051b/1121,
052b/1142

b.+ üm 003a/54, 004a/76, 004b/94,
010a/241, 010a/244, 010a/245, 011b/281,
011b/284, 013a/326, 027a/802, 030b/899,
030b/901, 048b/1017, 049a/1023,
049a/1025, 049a/1032, 051a/1100,
051b/1118

b.+ven 049a/1037

bencileyin benim gibi [Tr]

b. 010a/247

bend bağ [FAR]

b.+ ile 026b/792

b.+ lerini 025a/748

benlik

b.+ üm 006a/131

b.+ üñ 006a/133

beñze - benzemek [Tr]

b.- r 010a/235

beräber birlikte [FAR]

b. 010a/232

berdär asılmış [FAR]

b. 002a/23

beri bu yana, beriye [Tr]

b. 017a/437, 030a/880

b.+ dür 027a/807

berr büyük toprak parçası [AR]

b.+ le 045b/930

berķ sağlam, sıkı [Tr]

b. 002b/40

berü beri, bu yana [Tr]

b. 009a/211	B.+ ı 049b/1052
b. 015a/376	bez - bezmek, bıkmak [Tr]
berye beriyye, çöl [AR]	b.- er 025a/744
b. 016a/406	beze - süslemek [Tr]
b.+ lerde 016a/405	b.- megil 052b/1149
besle - beslemek [Tr]	b.- yenler 052b/1149
b.- r 050a/1059	bezen - : süslenmek, donatmak [Tr]
b.- rsin 002a/33	b.- di 001a/07
beste şarkının makam ve ahengi [FAR]	b.- ür 016a/400
b. şalursın 025b/763	bıçak bıçak [Tr]
beş beş [Tr]	b. 005a/110
b. 003a/50, 003a/55, 009a/215,	bıñar pınar [Tr]
009b/223, 010b/257, 011a/263, 014b/355,	b. 013b/333
015a/375	bırağ [Tr]
beşâret müjde, muştı [AR]	b.- andayıdum 005b/117
b. 050b/1081	bırağ - bırakmak [Tr]
beşer insan [AR]	b.- dı 004a/80
b. olsa 011a/262	b.- dılar 052a/1124
beşinci beşinci [Tr]	b.- ma 008b/198
b. 015a/375	bî'aded hesapsız [FAR]
beşt : behişt, cennet [FAR]	b. 026b/785
b. 001a/02	biç - biçmek [Tr]
beter daha fena, çok çirkin [AR]	b.- eler 052a/1137
b. 048a/1004	b.- ildi 048a/1000
beyin [Tr]	biçâre çaresiz, zavallı [FAR]
b.+ i 016a/401	b. 003b/68, 004b/97, 006b/143,
Beytü'l ma'mûr Gökte Kabe hizasında	006b/148, 006b/150, 007a/157, 009a/214,
olan, Allah'aen yakın meleklerin tavaf	013b/338, 026a/777, 026b/789, 027b/809,
ettiği ev -1- [AR]	031a/903, 048b/1020, 052b/1145

bid'at peygamber zamanından sonra dinde meydana çıkan şey [AR]

b. 027b/814

bīgāne yabancı, ilgisiz [FAR]

b.+ sidür 007a/162

bigi gibi [Tr]

b. 002b/40, 002b/41, 002b/42, 002b/43, 002b/44, 002b/45

b. 002b/46

bīhaber habersiz [FAR]

b. olur 013b/334

bīkiyās ölçsüz [FAR]

b. 029a/860

bil - bilmek, anlamak, öğrenmek [Tr]

b.- 028a/824, 047b/979, 047b/983, 051a/1090, 052a/1132

b.- düm 008b/204, 027a/801,

028b/841, 048b/1017

b.- düñ 026b/788

b.- e 048a/1005

b.- en 008a/189, 027a/801

b.- enler 004b/89

b.- enlere 028b/846, 045a/908

b.- esin 016b/428, 046a/938

b.- gil 009b/228, 027b/816iy, 029b/875

b.- icked 005a/102

b.- imedüm 006a/137

b.- inmez 008b/197

b.- mediler 046b/951, 046b/953, 046b/955

b.- medün 003a/51

b.- mek 008a/182, 008a/183, 046a/940

b.- meyeler er 016a/402

b.- meyen 014a/352

b.- meyendür 045a/912

b.- meyenler 010a/234, 045a/908

b.- meyenler oldı 028b/840

b.- mez 002a/29, 003a/49, 010a/233, 016b/417, 028a/830, 050b/1073

b.- mez ola 008a/181

b.- meziken bir 005b/115

b.- mezin 008b/196

b.- se 010b/257

b.- se bir 008b/201

b.- sem 008b/204

b.- sün 015b/381, 017a/440, 045a/908

b.- üñ 004a/77, 007b/176

b.- ür 002b/37, 050a/1060

b.- ürem 014a/352

b.- ürler 050b/1073

b.- ürsin 012a/288, 012a/296

b.- ürüz 048a/992

b.- üsinden 011a/271

bil bağla - güvenmek [Tr]

b. bağlaya 046b/960

b. bağlayup 052b/1141	b.- üp 015a/367
b.- bağlamış 004b/86	bin - binmek [Tr]
bildür – bildirmek, iletmek [Tr]	b.- di 005a/105
b.- em 016b/424	b.- ıcek 005a/104
b.- üp 028a/822	b.- mişem 016b/426
b.- ür 014b/354, 046b/959	b.- mişler 051b/1105
bile birlikte [Tr]	b.- sün 006a/127
b. 001a/05,002a/28, 005a/103,	biğ bin -23- [Tr]
005a/109, 005a/99, 005b/114, 010a/236,	b. 001b/13, 006b/140, 007a/156,
011a/269, 025a/750, 030a/876, 030a/882,	007a/161, 009b/224, 010b/253, 011a/272,
030a/883, 030a/885, 030a/887, 030b/889,	014b/361, 015b/382, 016b/419, 025a/740,
045a/914, 045b/930, 051b/1121,	028a/826, 029a/857, 045b/920, 045b/922,
052a/1127,	046a/932, 046a/942, 049b/1041,
b. idüm 029a/860	049b/1042, 050b/1079
bile - bilemek, keskinleştirmek [Tr]	bīnamāz namazsız, namaz kılmayan
b.- dūğ 017a/433	[FAR]
biliş bildik, tanıdık [Tr]	b.-namāz 003a/50
b. 010a/246	bīnişān izi olmayan [FAR]
biliş - tanışmak, bilmek [Tr]	b. 029a/858
b.- ene 048b/1018	bir bir [Tr]
bi'llāhi Allah için [AR]	b. 001a/01, 001a/05, 001a/06,
b. 003b/71, 050a/1068	001b/13, 003a/51, 003a/54,
bilmezlik yabancılık, tanımama, cahillik	003a/55, 004a/75, 004a/76,
[Tr]	004a/80, 004b/92, 004b/93,
b.+ ini 010a/236	004b/97, 005a/99, 005a/109,
bilür tanıdık, bilgin [Tr]	005b/115, 005b/119, 006a/138,
b.+ e 028a/836	006a/139, 007a/161, 007b/167,
b.+ den 010a/236	007b/171, 007b/178, 008a/180,
bilüş - tanışmak, bilmek [Tr]	

008a/181, 008b/193, 008b/201,
009a/210, 009a/211, 009a/212,
009a/213, 009a/214, 009b/231,
010a/236, 010a/241,010a/245,
010a/247, 011b/278,
011b/280, 012a/295, 013a/316,
013a/326, 013b/327, 013b/328,
013b/329, 013b/330, 013b/331,
013b/332, 013b/339, 014a/347,
014b/364, 015a/376, 015a/377,
015b/386, 016a/397, 016a/398,
016a/399, 016a/400, 016a/401,
016a/407, 016b/427, 024b/734,
025a/740, 025b/760, 025b/763,
026a/775, 027a/799, 028a/823,
028a/826, 028a/830, 028b/847,
029a/856, 029a/858, 029b/869,
029b/874, 030b/891, 030b/892,
030b/894, 030b/900, 045a/912,
045b/926, 045b/927, 046a/933,
046a/940, 046a/944, 046b/952,
046b/959, 047b/991,
048b/1009, 048b/1010,
048b/1017, 048b/1019,
049b/1038, 049b/1041,
050a/1057, 051a/1091,
051a/1093, 051b/1121,
052a/1132, 052b/1143,
b.+ den 045b/926
b.+ durur 005b/115
b.+ e 029b/863
b.+ er 051b/1105
Tapduqlayın b. er 008a/184
b.+ i 009b/230, 011a/267,
013a/324, 027a/799
b.+ idüm 029b/863
b. idüm 029b/865
b.+ ile 045b/930
b.+ inde 015a/369
b.+ inüñ 024b/734
b.+ isi 002a/31,
009b/224,028b/847, 052b/1145
b+ini 048b/1011
b.+ le 050b/1086
birbiri birbiri [Tr]
b.+ 051b/1107
birin birin birer birer [Tr]
002a/30
birle - birliğini kabul etmek [Tr]
b.- r 045b/927
birlik birlik, vahdaniyet [Tr]
b.+ idi ol 029a/859
birkaç birkaç [Tr]
b. 045b/923
biryân tava, tepsi gibi şeylerde susuz veya
az suda pişirildikten sonra kızartılan et
kebabı [AR]

b. ola 016b/416	b.+ e 006a/132, 014a/343,
b. olupdur 012a/298	015b/393, 030a/876, 048b/1014,
bi's-şevāb sevapla [AR]	051b/1120, 052a/1130, 052a/1135,
b.- şevāb 012a/297	052b/1148
biş - pişmek [Tr]	b.+ i 008b/198, 008b/200,
b.- üp 027b/820	014a/342, 026a/774, 030b/901, 045a/906,
biş beş [Tr]	045a/908, 046a/939, 047a/973, 049a/1024,
b. 050a/1055	052a/1122, 052a/1124
bit - bitmek, sona ermek [Tr]	b.+ ile 008b/194, 011b/286
b.- di 026a/773, 050a/1065	b.+ le 014a/340
b.- en 007b/179 ^c ışık	b.+ üm 045a/907, 051b/1120
b.- er 048a/1004	bizār rahatsız, bıkmış, usanmış [FAR]
b.- meyince 006a/139, 006b/141	b. 013b/335
b.- mez 006b/141, 027b/813	b. oldum 025a/749
b.- miş 052b/1147	bol bol, çok [Tr]
b.- üp 049b/1048	b. 008b/201
b.- ürür 003b/65	b.+ dur 010a/237
bit amel defteri [Tr]	boş boş [Tr]
b.+ ün 047b/990	b. 010b/255
biti amel defteri [Tr]	b.+a 009b/226
b. 015b/390	boy boy [Tr]
b.+ ler 047b/989	b.+ ı 004a/83
bitit - nasip ettirmek [Tr]	b.+ unca 029a/855
b.- mesün 004b/84	boya - boyanmak [Tr]
bitür - bitirmek, sonuçlandırmak [Tr]	b.- ndum 007b/170
b.- eler 008a/186	boyun boyun [Tr]
b.- ür 050a/1059	b.+ ın 002a/29
biz biz [Tr]	b.+ ındağı 029b/872
b. 014a/340, 030a/879, 050b/1087	b. +umda 010b/250

b.+ umdan 003b/62
b.+ uından 015b/390
boz - bozmak [Tr]
b.- ar oldum 025a/748
böyle bu şekilde [Tr]
b. 005b/115, 010a/246, 048a/1003,
049b/1040
b.+ sin 029b/869
bu bu [Tr]
b. 001b/17, 002a/21, 002a/22,
002a/23, 002a/24, 002a/25, 002a/26,
002a/27, 002a/28, 002a/33, 002b/41,
002b/42, 003a/47, 003a/48, 003a/51,
003a/54, 004a/72, 004b/85vay, 004b/91,
004b/92, 004b/96, 005a/103, 005b/120,
005b/124, 006a/129, 006a/131, 006a/132,
006a/133, 006b/140, 006b/141, 006b/142,
006b/148, 006b/150, 007a/157, 007a/164,
007b/167, 007b/172, 007b/178,
007b/179, 008a/184, 009b/230, 009b/231,
011a/263, 011a/266, 011a/270, 011a/272,
011b/286, 012b/305, 012b/310, 013a/319,
013b/330, 013b/334, 013b/336, 013b/339,
014a/340, 014a/341, 014a/346, 014a/353,
014b/354, 014b/361, 015a/366, 015a/374,
015b/381, 015b/385, 015b/386, 015b/387,
016a/404, 016a/411, 016b/419, 016b/423,
016b/426, 017a/431, 017a/432, 025a/738,
025a/740, 025a/746, 025a/748, 025a/749,
025a/751, 025b/762, 025b/764, 026a/772,
026a/773, 026b/785, 026b/788, 027b/810,
027b/811, 027b/814, 027b/817, 027b/818,
027b/819, 028a/827, 028a/836, 028b/840,
028b/841, 028b/842, 028b/847, 029a/857,
029a/858, 029a/862, 029b/863, 029b/870,
029b/875, 030a/878, 030a/882, 030a/883,
030a/884, 030a/885, 030a/886, 030a/887,
030a/888, 030b/, 030b/889, 030b/890,
030b/891, 030b/892, 030b/893, 030b/895,
030b/896, 030b/901, 045a/906, 045a/917,
045b/918, 045b/923, 046b/956, 047a/967,
047a/968, 047a/971, 047b/982, 047b/984,
047b/988, 048a/1006, 048b/1008,
049a/1021, 049a/1024, 049a/1025,
049a/1026, 049a/1027, 049a/1028,
049a/1029, 049a/1032, 049a/1033,
049b/1038, 049b/1044, 050a/1057,
050a/1067, 050b/1071, 050b/1072,
050b/1073, 050b/1078, 050b/1085,
050b/1087, 051a/1093, 051a/1104,
051b/1121, 052b/1140
b.+ dur 008b/203, 008b/206,
012a/297, 014a/343, 014a/344, 028b/837,
028b/849, 029a/850
b.+ durur 005b/115, 028b/848,
029a/851
b.+ lar 002a/30

b.+ nca 012a/295, 047a/967,
051b/1109

b.+ nda 002a/21, 004b/88,
006b/141, 008b/196, 014b/362, 015b/388,
025b/768, 045a/910, 045a/911, 045a/913,
045a/914, 048a/1001, 049a/1025,
049b/1040, 052a/1136, 052b/1149

b.+ nda kıalsun 008b/194, 045a/915

b.+ ndan 004b/87, 008b/203,
015a/368, 029b/869

b.+ ndayiken 008a/183

b.+ nı 009a/219, 014b/359

b.+ nlar 045b/923, 050a/1054

b.+ nlara 002b/34, 002b/36

b.+ nları 006a/127, 052b/1145

b.+ nların 006a/127

b.+ nun 026b/785

budağ dal [Tr]

b. 015b/383

b.+ dan 025a/745

buğday buğday [Tr]

b. 010a/234

bugün bugün [Tr]

b. 006b/141, 007b/168,
029b/864ol, 030b/897

b.+ i 013b/335

bul - [Tr]

b.- 010a/241, 013b/336, 051a/1091

b.- a 047a/974, 051b/1119

b.- acağaz 051b/1120

b.- alar 015b/384

b.- an 011a/272, 049a/1022

b.- anlar 006a/130

b.- asın 010b/259, 014b/365,
015a/368, 015a/369, 015a/370, 015a/371,
015a/374, 015a/379, 015a/380, 028b/837,
028b/844, 047b/987, 049b/1038,
049b/1042

b.- asın bir 009a/212, 009a/213

b.- asın kıalma 049b/1041

b.- dı 003a/48, 006a/130, 007a/162,

011a/272, 027b/812

b.- dılar 028a/829, 052b/1153

b.- dum 002a/22, 005b/122,

028b/841, 029b/868

b.- dumısa 052b/1150, 052b/1153

b.- duğ 049/1053, 049b/1050,

049b/1051, 049b/1052, 050a/1054,

050a/1055, 050a/1056

b.- imadum 025a/742

b.-ınca 005a/109

b.- ısar 009a/213

b.- ıarsın ol 047b/979

b.- madılar 046b/956

b.- mağ 048b/1014, 051b/1119

b.- maya 028a/825

b.- mayan 051a/1093

b.- mazsın ol 047b/980	2.yıldız kümesi
b.- mışlar 026b/786	b.+ ından 003b/64
b.- muşiken 011a/266	burhân delil, kanıt [AR]
b.- sana 003a/48	b. 024b/733
b.- sana iy 003a/51	buş - kızmak, öfkelenmek [Tr]
b.- ucağaz 046a/940	b.- arısañ 050a/1062
b.- unmaya 010a/245	b.- duğı 050a/1062
b.- unursa 052a/1133	b.- magil 050a/1061
b.- ur 016a/399, 051a/1089,	buşa kızmak, öfkelenmek [Tr]
052b/1140	b. 009b/223
bulaş – bulanmak [Tr]	buşu kızgınlık, öfke [Tr]
b.- uban 002b/34	b. 050a/1063
bulun – bulunmak [Tr]	b. oldı 050a/1063
b.- an 045a/912	buşağ budak [Tr]
b.- maya iy 028a/827	b.+ ından 049b/1046
buluş – buluşmak [Tr]	buyruk emir[Tr]
b.- tuğ 030b/902	b.+ ın 009b/222, 010b/257,
bulut bulut [Tr]	047a/974
b.+ lara 027a/798	b.+ um 049a/1031
b.+ layın 027a/798	buyur - : emretmek [Tr]
burada burada [Tr]	b.- mışdur 025b/757
b.+ da 030b/894	b.- ur 046b/957
Burağ : HzMuhammed'in Miraç'ta bindiği	b.- urısa 001a/06
at -1- [AR]	bühtân yalan, iftira [AR]
B. 001a/01, 001a/04	b. 014b/354
B.+ a 006a/127	bülbül bülbül [Tr]
B.+ dan 001a/09, 001a/10	b. 006a/139, 008a/185, 030b/891,
burc 1.kale, hisar [AR]	030b/892, 030b/893, 030b/897, 030b/901,
b.+ ı 025a/747	

045a/914, 048a/1005, 048a/994, 050b/1081		c.-1 ebedī 009a/211
b.+ cügüm 048a/1000, 048a/1001, 048a/1002, 048a/1003, 048a/1004, 048a/1005, 048a/1006, 048a/996, 048a/997, 048a/998, 048a/999		cān can, ruh, gönül [Tr]
b.+ e 030a/883, 030b/889		c. 002a/21, 002b/44, 006b/144, 007b/178, 013a/319, 013b/337, 014a/349, 014b/361, 015b/387, 027b/809, 030a/876, 045b/919, 047a/961, 049a/1021, 049a/1022, 049a/1030, 049a/1034, 049b/1039, 049b/1041, 050a/1067, 050a/1070, 050b/1071, 051a/1097, 051b/1108, 051b/1109, 051b/1113
b.+ i 045a/917, 049b/1049		
b.+ iyem 025a/745		
bünyād esas, temel, asıl [FAR]		
b. 005b/117		c.-1 Yūnus 050b/1079
b.+ ıdur 029b/875		c.+ a 004a/78, 007b/168, 011a/268, 013b/330, 016b/425, 026b/788, 029b/875, 051b/1114
b. uran 024b/736		
bürhān delil, ispat, tanık [AR]		
b. 014a/350		c.+ da 005b/120, 049a/1021
bürke -1- [Tr]		c.+ dan 008b/203, 013a/314, 049a/1035
b.+ sinde 051a/1100		
bürün - giyinmek [Tr]		c.+ ı 013b/338, 030a/877, 049b/1041, 050a/1059, 050a/1070
b.- düm 029b/866		
bütün tam, tüm [Tr]		c.+ ıdur 004a/77, 026a/779
b. 045b/921		c.+ ıla 006b/148
būy koku [FAR]		c.+ ın virince 052b/1144
b.+ ı 004a/82		c.+ ın virü 007b/177
C		c.+ ina 014a/343
		c.+ ımı 004a/78
cāh itibar, makam, mevki [AR]		c.+ ın 051b/1116
c.+ ı 006a/130		c.+ lar 003a/53, 004a/77, 045b/919, 048a/998, 051b/1109, 051b/1110
cām sırça, cam, kadeh [AR]		c.+ ları 002b/38, 052b/1148
c.-1 ışkı 026a/778		

kıble-i c. 030a/879

c.+ um 002a/21, 004a/79,
007b/166, 007b/172, 025a/746, 026a/770,
046a/940, 048a/1001, 049b/1039,
050b/1078, 051a/1098

c.+ viridi 014a/347

c.+ virür 010a/232

c.+ um virüben 016b/422

c.+ uma 012b/307

c.+ umı 009a/208, 029b/867

c.+ umuz 017a/444, 045a/904

c.+ uñ 005b/116, 009a/213,
013b/327, 046a/944, 050a/1069

c.+ uñ ol 047a/974

c.+ uña 002a/31, 051b/1108

c.+ uñı 002a/33, 026b/789,
048a/997

cānān sevgili [FAR]

c. 026b/789, 029b/875

‘azm-i c. 030a/876

cānsuz cansız [Tr]

c. 049b/1038

c.+ lara 007b/178

cāygāh yer, mevki [FAR]

c.+ indan 007a/156

Cebrā’īl : Vahiy meleği [AR]

C. 001a/01, 027a/805

cefā cefa, sıkıntı [AR]

c. 007a/156, 017a/432, 029a/853

c.+ sı 026b/785

cehennem cehennem, tamu [AR]

c. 003a/57, 003b/60, 011b/278,
011b/284

c.+ de 027a/808, 045a/913,
052a/1138

celīl büyük, ulu [AR]

c.+016a/405

cem^c toplama, toplaniş [AR]

c. itdügün 025b/765

c. olup 030a/880

c. olursa 029a/856

cemāl yüz güzelliği [AR]

c. 029b/873

c.+ i 007a/158, 015b/382

c.+ in 026a/780, 030a/877,
030a/881, 052b/1139, 052b/1140,
052b/1141, 052b/1142, 052b/1143,
052b/1144

c.+ ine 046a/

c.+ ini 009a/210

c.+ üñi 025a/742

cenk savaş [Tr]

c. 025b/765

cennet cennet, uçmak [AR]

c. 026a/781, 027a/800, 027a/806

c.+ de 052a/1130

c.+ e 048a/997, 052a/1127

cevāb cevap [AR]

c. 012a/297, 046b/958	c. 006b/151, 013b/337, 028a/831,
c.+ mı 028a/826	047a/963, 049a/1030
c. viresin 013b/331	c.+ a 002a/22, 016b/424, 027b/810,
cevelân bk.cevlân	029a/858, 048a/995
cevlân dolaşma, gezme, gezinme [AR]	c.+ da 007b/176, 016a/411,
c. 026a/780	049b/1042
c.+ am 029b/865	c.+ dan 048a/995
milkitde c. 030a/878	c.+ ı 027b/811, 049b/1050,
c.+ da 002a/25	050a/1063
c.+ dayıdum 005b/116	c.+ uş 006b/152, 007a/157,
cevr eziyet [AR]	013a/324
c. 029a/853	cinân : cennetler, uçmaklar [AR]
c.+ ine 007a/156	c.+ uş 001a/02
Ceyhûn [Tr]	cinn gözle görülmeyen varlıklar [AR]
C. 051a/1099	c. 049a/1032
C.+ a 007b/169	cism beden, gövde [AR]
cezâ kötü karşılık, azap [AR]	c. 029b/875
c. 005a/109	c.+ e 027b/820
c.+ virmişler 002a/31	c.+ üm 014b/360
Cibrîl : Cebrâ'il, vahiy meleği [AR]	c.+ ümi 050b/1071
C. 001a/04	cübbe uzun üstlük [AR]
ciger ciğer, bağır [FAR]	c. 050b/1076
c. 012a/298, 016b/416, 025a/753	c.+ sin 050b/1080
c.+ ler 017a/443	cümle bütün hep, tüm- [AR]
c.+ üm 025a/750	c. 002a/30, 007b/177, 008a/186,
c.+ üş 028a/833, 046a/947	008a/187, 011a/269, 016b/413, 016b/416,
cihân dünya, alem [FAR]	027a/804, 028a/822, 028b/848, 029a/851,
	045b/927, 045b/928, 045b/930, 046a/935,
	048a/996, 048b/1008, 048b/1017,

049/1053,049b/1049, 049b/1050,
049b/1051, 049b/1052, 050a/1054,
050a/1055, 050a/1056, 050a/1058,
050b/1072

c.+ nüñ 052a/1127

c.+ si 045b/926,049a/1033,

050a/1058

c.+ sinden 005b/122

c.+ sini 025a/738

c.+ ye 024b/731

cünbüş hareket, kıyımdanma [FAR]

c.+ dedür 027a/799

Cüneyd Cüneyd ü Bağdadi

C.+ de 050b/1076

cünün delirme, çıldırma [AR]

c. 005a/99

cür'a yudum, içim [AR]

c. 002a/26

cüvân taze, genç, delikanlı [FAR]

c. 047b/991

cüd cömertlik, el açıklığı [AR]

feyz-i c.+ uñdan 028b/845

cüş coşma, kaynama [FAR]

c.+ a 007a/153

c.+ ı 048a/999

Ç

çağ -1- [Tr]

ç.+ ları 014b/361

çağır - seslenmek, bağırarak [Tr]

ç.- dı 004a/80

ç.- ur 014b/354, 050b/1076

çagur – davet etmek [Tr]

ç.- ur 002b/39

çāk yarık, yırtık [FAR]

ç. it 050b/1080

çal - vurmak, atmak [Tr]

ç.- dukı 049b/1052

ç.- dum 005a/110

ç.- inmadın 029a/861

çalab bk. çalap [Tr]

ç. 028a/831, 030b/898, 048b/1014

ç.+ um 004b/84, 004b/85,

005b/123, 005b/124, 005b/125, 005b/126,

006a/127, 006a/128, 006a/129, 025a/751,

025a/755

ç.+ uñ 028a/831

çalap : Allah [Tr]

ç.+ tan 001a/01

çāre yol, yardım [FAR]

ç. 003b/68, 026a/777

ç.+ n 028a/833gör-dün

ç.+ ñ 046a/947

ç.+ sini 003a/49

çat - birbirine bağlamak [Tr]

ç.- an 024b/737

çatla - çatlama, yarılmak [Tr]

ç.- yısar 016b/414

çavuş çavuş

ç.+lar 19a-507

çay dereden büyük , ırmaktan küçük

akarsu [Tr]

ç.+ lar 050b/1086

çek - sürüklemek [Tr]

ç.- dügi 051b/1105

ç.- düm 005a/109

ç.- e 047a/969

ç.- en 016a/406

ç.- ersej 015a/367

ç.- ince 025a/752

ç.- me 017a/432

ç.- mez 051b/1106

2.uzaklaştırmak

ç. 007a/157

ç.- miş 002b/35

çekiş – çekişmek, karşılıklı olarak çekmek

[Tr]

ç.- eler 015b/391

çerâğ mum, fitil [FAR]

ç.+ ı 050a/1067

ç. olsa 011a/261

çeri asker [FAR]

ç.+ sin 003b/60

çeşme musluklu su hazinesi [FAR]

ç.+ lerde 045b/922

çevgân değnek [FAR]

ç.+ ma 052b/1151

çevik <Far. çābūk [FAR]

ç. 008a/181

çevre çevre, etraf [Tr]

ç.+ si 016a/410

çık - 1. Bulunduğu yerden ayrılmak [Tr]

ç.- a 005a/99

ç.- an 016a/406

ç.- ar 016a/402, 028a/833, 046a/947

ç.- dı 048b/1009

ç.- iban 048a/999

ç.- mayam 017a/442

2.yükselmek

ç.- dum 005b/117

3. erişmek

ç.- ıcağ 048a/997

ç.- mayan 050b/1086

çıkar - elde etmek [Tr]

ç.- mağ 008a/181

çıyan çıyan [Tr]

ç.+ a 013b/330

çiçek çiçek [Tr]

ç. 001b/15, 007b/179^c ışık,

027a/804

ç.+ ler 030a/883, 030b/889,

048a/992, 048a/996

çig çiğ, pişmemiş [Tr]

ç. 027b/820

çok çok [Tr]

ç. 005a/109, 006a/127, 006b/140,
012a/290, 015a/366, 015b/384, 016a/395,
016a/409, 025a/742, 028a/836, 029b/865,
047b/977, 049b/1047

ç.+ dur 003b/62, 004b/87,
010b/256, 015b/394, 024b/737,
050b/1077bu

ç.+ durur ol 030a/888

ç.+ lar 024b/734, 046b/952,
046b/95

çök - çökmek [Tr]

ç.- iser 025b/764

çü mademki [FAR]

ç. 007a/154

çün mademki, zira, artık [FAR]

ç. 003a/55, 006a/139, 009b/220,
011b/276, 012a/292, 012a/296, 013b/337,
014a/346, 015a/377, 016b/426, 017a/445,
029b/864ol, 029b/868, 045b/919,
049a/1021, 049a/1031, 049b/1040

çünkü bk. çün [FAR]

ç. 030a/882, 030b/902

çünkü bk. çün [Tr]

ç. 017a/444

çürü - bozulup dağılmak, çürümek- [Tr]

ç.- miş 002b/36

çürüt - çürütmek, bozmak [Tr]

ç.- üp 012a/291

D

da kuvvetlendirme edatı [Tr]

d. 003a/52, 003a/53, 003a/54,
003a/55, 003a/56, 003a/57, 005a/100,
005a/98, 010a/243, 051a/1102

dad bk. tat [Tr]

d. eyledi 004a/81

d.+ ın 002b/41

d.+ ından 049b/1043

d.+ ını 004a/81

d.+ lar 001b/17

dağ bk. taş [Tr]

d. 014b/364

d.+ larca 052a/1138

dahı dahi, bundan başka, sonra [Tr]

d. 001b/15, 003b/69, 005a/108,
005a/111, 005b/114, 006b/144, 006b/145,
006b/146, 006b/147, 006b/148, 006b/149,
006b/150, 007b/171, 007b/175, 008b/197,
010a/241, 012a/297, 029a/852, 030a/884,
046a/945, 048b/1013, 049a/1025,
050a/1054, 050a/1064, 050a/1066,
050a/1068, 052a/1131

dâ'im devamlı [AR]

d. 007a/154, 012b/313

dâim devamlı [AR]

d. 013a/318

dağın - takınmak [Tr]

d.- dum 010a/242

dāne tane [FAR]	de - söylemek, ifade etmek [Tr]
d.+ sidür 007a/161	d.- rim 006b/142
dānişmend bilgili [FAR]	d.- ridüm 026a/778
d. 002b/36	deccāl Kıyamete yakın ortaya çıkacak ve
D. 051a/1104	Hz. İsa tarafından ortadan kaldırılacak
dar dar, geniş olmayan [Tr]	zararalı kişi [AR]
d. 011b/285	d. 051b/1106
dār dar ağacı [FAR]	defter defter [AR]
d.+ a 029b/867	d. 047b/991
d.+ a 004a/81	d.+ i 027a/795
d.+ ı 002b/41, 008a/191	deg - ulaşmak, nasip olmak [Tr]
dart - bk. tart- [Tr]	d.-er 010a/238
d.- asın 012a/293	d.- medi 012a/296
dat - bk. tat- [Tr]	d.- mesün 012a/297
d.- mayasın 002b/41	d.- mez 028b/848, 050a/1060
da'vā iddia, mesele, dava [AR]	degin -1- [Tr]
d.+ ya 046b/953	d. 047a/961
da'vet çağrı, barışma [AR]	degül [Tr]
d. kılinca 027a/805	d. 009a/215, 009a/216, 009a/217,
da'vī bk. da'vā [AR]	009a/218, 009a/219, 012a/290, 014a/351,
d. kılan 013a/323	014b/355, 014b/356, 014b/357, 014b/358,
d.- kıılır 004b/95	014b/359, 015a/379, 027a/801, 027b/819,
d. kıılurlar 046b/954	045b/918, 045b/919, 045b/920,
dāyimā <Ar.dā' imā, sürekli [AR]	045b/921,045b/922, 045b/923, 045b/924,
d. 051a/1093	045b/925, 049a/1037
de kuvvetlendirme edatı [Tr]	d.+ dür 014b/360
d. 004a/76, 005b/121, 028b/837,	d.+ em 010a/241
030a/879, 030b/, 030b/891, 030b/892,	d. idüm 005a/108
030b/895	d.+ sin 011b/281

degür – ulaştırmak [Tr]	016b/419, 016b/423, 017a/432, 029a/858,
d.- se 011a/265	029a/859, 046a/938, 049a/1020
değiş - karşılıklı alıp vermek [Tr]	d.+ de 001b/13
d.- miş 002a/24	d.+ dür 028b/844
dehr dünya, zaman [AR]	d.+ e. 030b/901
d.+ üñ 006b/151	d.+ i 046b/955
dehrî dünyanın sonsuzluğuna inanıp öteki	d.+ inden 050b/1074
dünyayı inkar eden [AR]	d.+ ine 013a/321
d. 014a/352	d. ol 007b/177
delâlet yol göstermek [AR]	d. kaldı 027b/814
d. eyledi 050b/1085	dembedem daima [FAR]
deli -3- [Tr]	d. 026a/780, 030a/881
d. 004b/86, 027a/802, 045a/916	dembeste soluğu kesilmiş [FAR]
delîl şahit, tanık [Tr]	d. 025b/763
d. 024b/736	dem eyle – içine çekmek [Tr]
d.+ dür 015a/374	d.- di 005b/114
d.+ e 024b/733	deñiz deniz -20- [Tr]
delim çok, birçok [Tr]	d. 012a/300, 015a/368, 025a/743,
d. 029a/862	027a/798, 050b/1085
delü deli [Tr]	d.+ de 025a/739
d.+ dür 014a/352, 046b/951	d.+ dür 046b/951
d. olmuş 052b/1155	d.+ e 008a/181, 046b/951
d. kıldı 052b/1143	d.+ in 007b/178
d.+kılısun 006a/131	d.+ ine 003a/47, 003b/59,
delül bk. delîl [AR]	025a/741, 029a/855
d.+ üñ 031a/903	d.+ ler 014a/345
dem vakit, saat, an [Tr]	d.+ lere 005b/118, 027a/796,
d. 004b/92, 004b/93, 007a/157,	027a/797
010a/235, 010a/238, 010b/260, 011a/262,	

d.+ leri 005b/119, 012b/310,
025a/741, 025a/742,049b/1050

deňşür deęişmek -[Tr]

d.- en itmez 010b/255

d.- mişem 007b/168

depe tepe [Tr]

d.+011a/271

der - toplamak, biriktirmek [Tr]

d.- meyendür 045a/916

derd tasa, gam, keder [FAR]

d. 014a/353, 029b/871

d.+ e 013a/316, 026b/787,
051a/1094, 052a/1123, 052b/1139

d.+ i 011a/269, 011b/274

d.+ ile 006a/132, 048b/1012,
049b/1040

d.+ in 013a/320

d.+ ine 027b/821

d.+ ine kıla 045a/907

d.+ ini 004b/92

d. ola 052b/1140

d.+ üm 004b/94, 011b/285,
012b/306, 016b/428

d.+ ümüj 026b/790

d.+ üj 003a/49, 005b/124,
009a/213, 011b/280, 051b/1109

d.+ üje 051a/1092,

d. virdi 052b/1142

derece mertebe, rütbe [AR]

d.+ si 047a/969

dergäh tekke [FAR]

d.+ a 008a/184

d.+ ında 005a/110, 005b/116,
015a/370

deri deri [Tr]

d. 024b/737, 029b/866

derit - [Tr]

d.- ür 048a/991

derin [Tr]

d.+ den 001b/15, 008b/202

dermân ilaç, çare, güç [FAR]

d. 009a/213, 009a/216, 013a/316,
014a/353, 014b/356, 016b/417, 026b/787,
027b/821, 029b/871, 051a/1092

d.+ a 049b/1040

d.+ de 049a/1023

d.+ ı 005b/124, 026b/790

d.+ ıdur 026a/778

d. ola 049b/1047, 051a/1092

d.+ um 051a/1094

dermiyân ortada, arada [FAR]

d. 014a/344

derhâl hemen, o anda [FAR]

d. 025b/765

dertli dertli [Tr]

d. 048a/1003

dertlü dertli [Tr]

d.+ lere 017a/434

d.+ lere 017a/436	d.+ ları 014b/361
d.+ye 009a/216, 014b/356	d.+ layın 030a/880
d.+ yem 051a/1094	d.+ sı 028b/843
d.+ yiçün 049b/1046	destân hikaye [FAR]
dervîş dervîş [FAR]	d. oldum 005b/121
d. 002a/25, 010b/255, 047a/969,	d. olubanı 012b/309
048b/1014, 048b/1015, 048b/1016,	devâ ilaç, çare [AR]
048b/1017, 048b/1018, 048b/1019,	d. 017a/436, 045a/907
048b/1020, 051a/1104	deve deve [Tr]
d.+ düm 026a/775	d. 003b/59
d.+ e 047a/963	devir bk. devr [AR]
d.+ em 004b/95, 010b/251	d.+ de 029a/859
d.+ i 050b/1085	devlet saadet, baht, talih [AR]
d.+ ler 046b/957	d. 006a/136, 049a/1027
d.+ leri 046a/935, 046a/936,	d.+ i 001b/19
046a/937, 046a/938, 046a/939, 046a/940,	devletlü talihli [Tr]
046a/941, 046a/942	d.+ ler 046a/938
d.+ lerün 046a/	devr zaman, çağ [AR]
d.+ lik 013b/339, 014b/354,	d. 027b/810
049b/1045	d.+ ile 027b/821
d. olubilsem 048b/1014,	devrân zaman [AR]
048b/1015, 048b/1016, 048b/1017,	d.+ ı 026b/790
048b/1018, 048b/1019, 048b/1020	d.+ ıla 027b/821
d.+ ün 047a/964	d.+ ları 052b/1147
dervîşlik dervîşlik [Tr]	devre dönem [Tr]
d. 013b/339	d.+ de 029a/862
deryâ deniz [AR]	dî - demek, söylemek [Tr]
d. 009a/212, 027b/819	d. 001b/14
d.+ lar 014b/361, 048a/1001	

d.- di 001a/05, 004a/82, 010a/233,
017a/444, 017a/445, 027a/804, 029a/852,
047b/984, 048b/1009, 050b/1081,
d.- diler 048a/1002
d.- dügi 050a/1055
d.- dügüm 015a/379
d.- dügünj 049a/1036
d.- düm 029b/872
d.- me 011a/270
d.- medi 001a/03
d.- megil 009b/225
d.- miş 014a/342
d.- r 002b/39, 003a/57, 004b/95,
017a/445, 050b/1084
d.- r olursa 011b/281
d.- rdi 052b/1142
d.- rin 008a/190
d.- risem 029a/857, 049a/1036
d.- risenj 046a/933, 049b/1037
d.- rler 008b/195, 015a/378,
d.- rsin 012a/289
d.- ye 052a/1136
d.- yeler 052a/1131
d.- yelüm 012b/313, 013a/318
d.- yem 002b/35, 027a/807
d.- yen 001b/14, 009a/215,
010a/240, 010b/257, 014b/355
027a/801, 047a/972
d.- yeyin 046a/943

d.- yü 005a/106, 007b/177,
016a/395, 030b/895, 030b/900
d.- yüben 004a/80, 047a/970
d.- yüp 002a/25, 009a/211
dîdâr çehre, yüz [FAR]
d. 001a/02, 013b/336, 029b/869,
046a/942, 051a/1091, 051b/1115,
051b/1116
d.+ a 051a/1094
d.+ ı 051a/1094
d.+ ın 001b/18, 009b/230
d.+ ını 052a/1130
d.+ ına 013b/335
d.+ ına irmişler 026b/786
d.+ ından 008b/202
d.+ ısa 028b/838
d.+ um 001a/08
didür –dedirmek [Tr]
d.- ür 029b/867
diken -3- [Tr]
d. 015b/384, 025a/754
d.+ de 048a/1003
dil diken [Tr]
d. 014b/362, 045b/925, 045b/926,
050a/1057
d.+ de 045a/910
d.+ den 013a/314
d.+ den kaldı 046a/939
d.+ e 006a/139, 011a/269

ehl-i d.+ i 051a/1092	016b/427, 016b/428, 017a/429, 017a/430,
d.+ idür 006b/143	017a/431
d.+ in 014a/352	d.- rseñ 010b/259
d.+ inde 002a/27, 029b/872	d.- yen 051a/1091
d.+ inden 050b/1075	d.- yiser 047b/975
d.+ ini 024b/732	dile getür- dile getirmek [Tr]
d.+ iyle 049a/1025	d. 008a/186
d.+ ler 008a/185	dilek istek, arzu [Tr]
d.+ lerde 013a/315	d.+ in viriser 047b/975
d.+ lerinden 052a/1128	dimāğ akıl, us [AR]
d.+ üm 004b/93, 010a/246,	d.+ da 001b/17
010b/249, 010b/255, 014a/346	din bk. dīn [AR]
d.+ ümde 005b/115, 010a/241,	d. 009a/219
010a/243, 010b/251	d.+ den 049b/1042
d.+ üñ 025b/763, 049b/1043	d.+ üñ 046a/934
dilber gönlü alıp götüre güzel [FAR]	din - denmek, söylenmek [Tr]
d. 049a/1020	d.- medin 029a/861
dildār birinin gönlünü almış sevgili [FAR]	dīn Allah'a inanma ve bağlanma [AR]
d. 014b/362	d.+ 006b/141, 011a/265, 014a/350,
dile - dilemek [Tr]	014b/359, 049a/1035, 050b/1077
d.- 030a/388	d.+in 010b/255
d.- dügi 027a/804	d.+ ine 001b/14
d.- dūñ 017a/433	d.+ üm 050b/1076
d.- mez 006b/152	d.+ ümü 049a/1035
d.- r 013b/334	dij - sona ermek, bitmek [Tr]
d.- rem 007b/174, 016b/418,	d.- meye 011b/282
016b/419, 016b/420, 016b/421, 016b/422,	dijle - -2- [Tr]
016b/423, 016b/424, 016b/425, 016b/426,	d.- 006b/151, 025b/757, 046a/943
	d.- mez 006b/143

d.-  004a/72	d.+ leri 052b/1147
d.- rise 005a/107	dii kadım [Tr]
direk direk, stun [Tr]	d. 016b/416
d.+ i 003b/67	dv cin [FAR]
diri canlı -1- [Tr]	d. 049a/1032, 051a/1097
d. ıldı 046a/939	d.+ ler 051b/1111
diril - canlanmak, hayata dnmek [Tr]	dvn iirler mecmuas [AR]
d. 006b/141	d.+ da 049a/1028
d.- e 016b/413	d.+ daydum 005a/108
d.- enler 010b/260	d.+  027a/795
d.- mediler 046b/950	d. ol 047b/991
d.- medn 012b/312	dvne deli, budala [FAR]
d.- r 051b/1112	d. 029a/854, 030b/897
d.- rem 049a/1034	d. ıldılar 048a/1003
dirilt - canlandırınak, hayata dndrmek [Tr]	divit divit -1- [Tr]
d.- r 050b/1074	d. 025b/760
dirlih bk. dirlik [Tr]	divur - toplamak, devirmek [Tr]
d.+ ini 012b/312	d. 025b/756, 045a/916
dirlik hayat, yaay, salık [Tr]	d.- e 009b/229
d. 007b/179, 010b/260, 027b/812,	d. 052a/1134
049b/1037	diyr memleket, lke [AR]
d.+ i 049a/1034	d. 048a/996
d.+ idi 029a/859	donan - giyinmek [Tr]
d.+ in 046b/950	d.- up 029b/865
d.+ n 046b/948	dortusuz tortusuz [Tr]
dirneg [Tr]	d. 010a/237
d.+ i 002b/44	dost sevgili, Allah [FAR]
di di [Tr]	d. 003b/69, 004b/93, 005b/118,
	006b/144, 006b/148, 007a/160, 007a/164,

007b/171, 007b/176, 007b/177, 008b/193,
011b/274, 011b/279, 012b/309, 012b/310,
013b/338, 015a/366, 015a/378, 025a/745,
026a/778, 026b/789, 030a/877, 030a/881,
030b/893, 049a/1020, 049a/1021,
049a/1036, 049b/1048

ḥayāl-i d. 007a/159

d.+ a 002a/33, 003b/65, 007b/166,
007b/177, 014a/346, 015a/367, 025a/755,
048b/1017, 051b/1119

d.+ dan 004b/84, 004b/94,
007b/176, 029a/853, 049a/1027

d.+ ı 003b/65, 007a/162, 013b/334,
028b/839, 046a/933

d.+ ıla 013b/337, 049a/1026,
051a/1090, 051a/1093

d.+ ın 016a/400

d.+ ma 001a/03, 002a/24

d.+ ma irişe 028b/844

d.+ için 010a/237, 030a/878

d.+ lara ol 002a/26

d.+ larıla 026b/784, 026b/785,
026b/786, 026b/787, 026b/788, 026b/789

d.+ ları 025b/767

d.+ lığına 045b/923

d.+ suz 007b/176

d.+ um 004a/82, 026a/775,
052b/1141

d.+ umuza 045a/904

d.+ uñ 007a/158, 007b/178,
008b/199, 030a/877, 048b/1017,
052b/1138, 052b/1139, 052b/1140,
052b/1141, 052b/1142, 052b/1143

d.+ uña 028a/835

doy - kanmak, tatmin olmak [Tr]

d.- isar 016a/410

dök - 1. Akıtmak [Tr]

d.- di 005a/102

d.- eyin 012b/307, 012b/311

d.- megil 003a/53

d.- ülür 007b/176

2. Saçmak, dağıtmak

d.- en 025a/744

3.Harcamak, sarf etmek

d.- üp 006a/134, 009a/214

dökül -1. Dağılmak, saçılmak [Tr]

d.- e 028a/824, 028a/827

d.- miş 052b/1146

dön - dönmek, geri gelmek, başka hale
geçmek [Tr]

d. 025b/756, 025b/757, 025b/758,
025b/759, 025b/760, 025b/761

d.- di 001b/11, 001b/12, 005a/105,

027b/810, 029a/854, 048a/996

d.- dürdi 001b/11

d.- e 004b/94

d.- em 017a/441

d.- er 026b/791, 049a/1024

d.- erisem 049a/1022	d.- emez 015b/385
d.- esin 015a/373	d.- en 014a/341
d.- mez olur 025b/763	d.- medi 030a/883, 030a/884,
d.- mişdür 009b/225	030a/885, 030a/886, 030a/887, 030a/888
dönder – çevirmek, döndürmek [Tr]	d.- mez 014b/360, 045a/906
d. 008b/193, 017a/437	d.- sün 015b/381, 015b/385
d.- düm 005b/113	du' ā Allah'a yalvarıp yakarma [AR]
dördünci dördüncü [Tr]	d. kılanlara 045a/907
d. 015a/374, 029a/851	d. kıldum 002b/34
dördüncü bk. dördünci [Tr]	duduksuz -1- [Tr]
d.+ si 047a/961	d. 015b/383
dört dört [Tr]	dur - belli bir durumda kalmak [Tr]
d. 001b/20, 016a/408, 024b/736,	d. - 010b/258, 025b/768
028b/837, 029b/869, 046a/941, 046b/954,	d.- a 017a/437
047a/963, 047a/968, 047a/969, 047b/987	d.- duğı 008a/188
d.+ ile 050a/1055	d.- dum 002b/34
döşecik yatak [Tr]	d.- maz 051a/1098
d.+i 001b/12	d.- mış 025b/761
döşek yatak [Tr]	d.- ur 006b/151
d. 017a/437	durut- durdurmak [Tr]
döşen – serilmek, yayılmak [Tr]	d.- an 025a/740
d.- di 017a/437	dut - 1. Söz dinlemek, gereğini yapmak
döv - kavga etmek [Tr]	[Tr]
d.- üşüp 003b/60	d.- 047a/973
döy - tahammül etmek, katlanmak [Tr]	d.- gil 009b/222
d.- e 030a/883, 030a/884, 030a/885,	d.- mayasın 002b/44
030a/886, 030a/887, 030a/888, 030b/,	d.- maz 051a/1103
030b/889, 030b/890, 030b/891, 030b/892,	d.- mazısa 009b/223
030b/893, 030b/895, 030b/896	d.- sañ 004a/76

2. tutmak, yakalamak	d.+ da 006b/141, 007b/167,
d.- arısam 004b/93	011a/266, 016a/404, 026b/787, 052a/1132
3. elinde bulundurmak	d.+ dan 008b/206, 012b/310,
d.- dı 051a/1096	013a/325, 016a/411
dutuş- tutuşmak, yanmaya başlamak [Tr]	d.+ m 026a/769, 026a/770,
013b/327	026a/771, 026a/772, 026a/773, 026a/774,
duzak tuzak, cehennem [FAR]	026a/775, 026a/776, 026a/777
d.+ ma 026a/775	d.+ nuş 004b/92, 026b/785,
dükkândâr dükkan sahibi [FAR]	027b/811
d. 025a/745	d. kıalmaz 047b/981, 047b/983
dün – gün gece gündüz [Tr]	d.+ sın 028a/828
d. gün 012b/311, 013a/321	d.+ ya 025a/749, 027b/815,
d. ü gün 026a/774, 052b/1149	045a/909, 045b/923, 047b/976, 047b/977,
d.+i gün 013b/334, 016a/395,	051b/1120
048a/1000	d.+ yı 003b/69, 004a/77, 026b/788,
dünya bkz. dünyâ [AR]	045b/923
d. 016b/421, 029a/850, 050a/1059	düret –türetmek, peyda etmek [Tr]
d.+ da 009b/230, 029a/850,	d.- en 024b/732
049a/1035	dürit - bk. düret- -2- [Tr]
d.+ dan 002b/35, 002b/39	d.- en 009a/218, 014b/358
d.+ den 013a/324	düriş – çalışmak, çabalamak [Tr]
d.+ ya 002a/28, 002b/40, 004b/91	d.- di 051a/1103
d.+ ya kıalmaz ola 008a/184	dürli bk. dürlü [Tr]
dünyâ dünya, bu âlem [AR]	d. 048b/1008
d. 002b/43, 004a/77, 004b/85,	dürlü türlü [Tr]
004b/90, 008b/204, 013a/320,	d. 001b/15, 006b/140, 012b/308,
013a/321,013a/322	015a/375, 016b/419, 024b/736, 026a/773,
,013a/323, 013a/324, 013a/325, 016a/398,	028b/846, 030b/889, 050b/1076
025a/749, 025b/762, 028a/827, 045a/912	d.+si 028b/847

dürr inci [AR]

d. 006b/152

dürrâclan – kekliğe benzemek [Tr]

d.- a 049b/1048

düş - 1. girmek, gelmek [Tr]

d.- di 027b/815, 049b/1039,

025a/746

d.- düm 051a/1099

d.- düñ 030b/897

d.- e 009b/227

d.- eriseñ ol 050a/1061

d.- medin ol 027b/820

d.- mişem 029a/853

2. yukarıdan aşağıya doğru inmek

d.-di 048b/1007

3.müptela olmak, tutulmak

d.-di 048b/1016

d.- düm 005b/119

4.kötü durumda olmak

d.-mişem 051a/1094

düş rüya [Tr]

d.+ de 025a/742

d.+ durur 007b/178

d.+ i 007b/178, 008a/189

d.+ ler 026a/773

düşmân düşman [FAR]

d.+durur 010b/258

d.+ ıdur 004a/77

d.+ olur 011b/286

düşmen bk. düşmân [FAR]

d. 004b/89

d.+ i 050a/1060

d. olur 050a/1065

düşvâr güç, zor [FAR]

d. 013b/331

düt - tütme, dumanı çıkmak [Tr]

d.- e 050a/1068

düz - 1. Tamir etmek, onarmak [Tr]

d.- di 050b/1083

d.- er oldum 025a/743, 025a/745

2. Yapmak, meydana getirmek

d.- en 014b/361

d.- ülmedin 005a/108, 005a/111

düzen – düzene girmek [Tr]

d.- ür 016a/400

E

ebed sonu olmayan, gelecek zaman [AR]

e. 024b/735

ebedî ebedî, sonsuz [AR]

e. 009a/207

ece başkan [Tr]

e.+ si 046b/956

ecel ömrün sonu [AR]

e. 002a/32, 002a/33, 002b/43,

004b/97, 013a/326, 025b/764, 026a/769,

026a/770, 026a/775, 052b/1145

e. irdi 026a/774

e. irer 009b/226, 030b/891,
030b/892

e. irse 051b/1119

e. kıldu 026a/771

edā borç ödeme [AR]

e. 048b/1012

edeb iyi terbiye [AR]

e.+ ler 001b/17

Edhem İbrahim-i Edhem [Tr]

E. 006b/149, 012b/301, 051b/1114

efgān Acıyla bağırıp çağırma, ağlama
[AR]

e. ola 016b/416

e. olupdur 012b/304

efendi efendi [Tr]

e.+ si 008b/201

eg - eğmek [Tr]

e.- üp 002a/29

eger eğer, şayet [FAR]

e. 001b/14, 002a/28, 006a/129,
007a/156, 028a/833, 028b/837, 029b/875,
046a/944, 046a/946, 047a/961, 048b/1019,
050a/1061, 050a/1063, 050a/1067

eglence eğlence [Tr]

e.+ si 012b/306, 051a/1097

egri eğri [Tr]

e. 027b/818

e.+ dür 028a/834, 046a/945

eglen - vakit geçirmek, oyalanmak [Tr]

e.- di 029b/870

egrilik eğrilik [Tr]

e.+ i 027b/818

ehl topluluk, cemaat [AR]

e.-i dili 051a/1092

e.+ i 029b/871, 051a/1091

e.+ ine 007a/155

eksük eksik, noksan [Tr]

e. + 028b/847, 047a/961

e.+ leri 003b/65

e. +028b/847

eksüklük eksiklik, noksanlık [Tr]

e.+ i 046b/950

e.+ in 005a/102, 014b/354

eksüklük bk. eksüklik [Tr]

e.+ üñi 010b/256

el el -36- [Tr]

e. 002b/46, 007b/171, 013a/317,
016a/411, 016b/423

e.+ den 012b/303, 016b/421,
051a/1094

e.+ e 010a/236, 013a/326,
014b/356, 052b/1150, 052b/1151

e.+ i 004b/97

e.+ in 002b/35

e.+ inde 009a/216, 027a/795,
048b/1009

e.+ inden 012a/298, 012a/299,
012a/300, 012b/301, 012b/302, 012b/304,
012b/305, 014a/353

e.+ ine 013a/322

e.+ ini 051b/1105

e.+ üm 010b/252

e.+ üm olmağa 029a/855

e.+ ümde 049a/1030

e.+ ümden 010b/249

e.+ üñ 007a/157

e.+ üñe 047b/989

e.+ üñi 009b/221, 010b/258

e. virüben 010b/254

elçi elçi, aracı [Tr]

e.+ si 004b/93

Elest İnsanların yaratılış zamanı [AR]

E. 005a/108

elif Arap yazısının ilk harfi [AR]

e. 004a/83

emān yardım isteme [AR]

e. 048b/1019

e. ola 048b/1020

emek iş, zahmer [Tr]

e. 028a/830

Emir -1- [Tr]

E. 051a/1100

emr emir, buyruk [AR]

e. 046b/959

e.-i ma' ruf 027b/814

e.+ ile 047b/981

e.+ üñile 026b/791

Emre [Tr]

E. 011b/280, 025b/761, 026a/777,
028a/822, 030b/896, 049b/1049

E.+ m 027a/795, 027b/809,
048a/995, 048b/1013Yünus, 052a/1122,
052a/1131

E.+ nüñ 029a/857

enām bütün mahluklar, yaratılmış canlılar
[AR]

e. 012a/294

enbiyā müstakil şariat sahibi olmayan
peygamberler [AR]

nūr-ı e.+ lar 007a/165

endişe bk. endiše [FAR]

e.+ mdür 051a/1100

endişe düşünce, kaygı [Tr]

e. 009b/220, 009b/227

e.+ m 010a/243, 010b/250

Ene'1 Hıak "Ben Hakkım"Hallac'ı
Mansu'un asılmasına neden olan söz [AR]

E. 004a/80, 029b/867, 029b/872,
050b/1075

er 1.kişi, insan [Tr]

e. +008a/187, 016a/402,
029b/864, 051b/1105

e.+ den 051b/1106

e.+i 029a/851, 045b/917

e.+ idür 027a/803	esbâb vasıtalar [Tr]
2. mürşit, eren	e.+ uñı 009a/214
e. 006a/138, 008a/184	esen sağlıklı, iyi [Tr]
e.+ e 006a/137	e. kıalsın 026a/776
e.+ de 052b/1139	esenle – selamlamak, sağlık dilemek [Tr]
e.+ den 045a/911	e.- düm 026a/769, 026a/770,
e.+ i 011a/267	026a/771, 026a/772, 026a/773, 026a/774,
e.+ ine 026b/782	026a/775, 026a/776, 026a/777
e.+ inüñ 006b/145	eşer nişan, iz, alamet [AR]
e.+ üñ 046b/948	e. 010a/244
eren Allah’a ermiş kimse [Tr]	e.+ üm 049a/1024
e. 028a/836	esîr tutsak, kul -1- [AR]
e.+ ler 001b/16, 003a/48, 005b/121,	e. olmuş 049a/1023
010a/235, 010a/238, 013b/332, 014a/342,	esirge – korumak, acımak [Tr]
050b/1085, 052b/1150, 052b/1151	e.- gil 016b/420
e.+ lerden 045a/909, 050b/1087	e.- me 005b/124
e.+ leri 046b/953	esrâr sırlar [Tr]
e.+ lerin 046b/950	e. 010a/243
e.+ lerüñ 013a/324, 052b/1153	e.+ ı 007a/163
eri - erimek [Tr]	esrit - sarhoş etmek [Tr]
e.- di 012a/300	e.- di 029b/867
erit - eritmek [Tr]	e.- iser 046a/935
e.- en 009a/218, 014b/358	esrük sarhoş [Tr]
erkân esaslar [AR]	e. 049a/1023
e.+ ıdur 026b/783	esrüklik sarhoşluk [Tr]
erlik tarikattaki aşamalardan biri [Tr]	e.+ i 049a/1028
e. 028a/829	eşyâ nesnelere, şeyler [AR]
es - esmek [Tr]	e. 050b/1071
e.- en 051b/1110	et kas ve yağdan oluşan tabaka [Tr]

	geldüm e. 029b/866		e.+ ki 015a/371
	e.+ e 024b/737	eyā	ey, hey [AR]
et -	etmek, yapmak, kılmak [Tr]		e. 005b/124
	e.- düğüm kıla 051b/1106	eyit -	söylemek, demek, anlatmak [Tr]
etek	etek [Tr]		e. 012b/306
	e. 045a/909,		e.- divirem 005a/107, 029a/852,
	e.+ in 006a/138, 052a/1129		049a/1026
	e.+ iyile 014a/341		e.- dür 001a/01, 001a/06, 001a/07,
etmek	ekmek -1- [Tr]		001b/13, 003b/62, 005a/103, 005a/104,
	e. 028a/835, 046b/947		009a/209, 011b/285, 015a/371, 015a/376,
ev	ev, hane [Tr]		015a/380, 016a/411, 017a/432, 017a/441,
	e. 010a/233		030a/888, 030b/890, 030b/891, 030b/892,
	e.+ i 003a/58, 051a/1088		030b/898, 030b/901, 046a/935, 046a/939,
	e.+ imdür 009a/215		049a/1036, 052a/1130, 052a/1137
	e.+ in 004b/93, 051a/1088		e.- enden 014a/343
	e.+ ine 001b/12, 009b/227		e.- ibile 049a/1025
	e.+ ini 049a/1020, 050a/1062		e.- iserem 028b/846
	e.+inün 046b/957		e.- ledin 005b/126
	e.+ üm 010a/233		e.- mesün 046a/932
	e.+ ümdür 014b/355		e.- tdüm 005b/124
	e.+ ün de 009b/223		e.- ün 017a/433
evliyā	Allah dostu, eren [AR]		e.- ürisem 045b/919
	e. 051a/1087	eyle -	eylemek, yapmak, kılmak [Tr]
evren	büyük yılan [Tr]		e.- yibilsem 008b/205
	e. 015a/373		‘arz e. 010b/256
evvel	başlangıç, önce [AR]		şefā‘at e. 048a/992
	e. 005b/115, 010a/234, 025a/738,		teveccüh e. 007a/165
	028b/848, 046b/958, 052a/1132,		tımār e. 013b/330
	052b/1142		kaşd e. 049b/1041

Ḳur'ān e. 052a/1128	şūr e.- r 049a/1028
yaraḳ e. 013b/330	yapucı e.- r 050a/1057
şād e.- di 004a/83	zencīr e.- r 051b/1113
beşāret e.- di 050b/1080	efendisi e.- rḳabūl iy 008b/201
beyān e.- di 047b/984	āh e.- sem 051b/1117
delālet e.- di 050b/1084	e.- sin 048b/1013
‘imāret e.- di 050b/1082	behremend e.- ye 004a/72
işāret e.- di 050b/1081	işi e.- ye 016a/401
maḡrūr e.- di 047b/977	pāk e.- ye 014b/362
e.- di 004a/82	āh e.- yen 013a/320
naẓar e.- di 050b/1081	bay e.- yen 009a/219, 014b/359
secde e.- di 027b/817	fāsıḳ e.- yen 024b/733
seyr e.- di 001a/08, 052b/1139	gice e.- yen 009a/217, 014b/357
taḥt e.- di 050a/1059	zıkr e.- yen 024b/732
taḳdīr e.- di 026a/771	ḳoca e.- yen 009a/217, 014b/357
ziyāret e.- di 050b/1083	ḳulluḳ e.- yen 009a/219, 014b/359
‘arāṣat e.- di irdi 050b/1080	yüce e.- yen 009a/217, 014b/357
dad e.- di ol 004a/81	zāhid e.- yen 024b/733
ḳara e.- di ol 047b/977	zārılıḳlar e.- yeyin 012b/311
dāra e.- diler 004a/81	yaraḡuṅ e.- yigör 045b/925
‘ıṣṣıla e.- gil 048a/998	melāmet e.- yüp 016b/419
zıkr e.- gil 028b/838	münācāt e.- yüp 016b/419
şīrīnlikler e.- gil 010a/239	eylük iyilik [Tr]
yoldaş e.- gil 008b/195	e. 046b/948
ṭama‘lıḳ e.- me 046a/943	eyü iyi [Tr]
hiç e.- medi 010a/244	e. 002a/28, 006b/141, 007a/154,
kötrüm e.- r 029a/849	009b/231, 010a/240, 010a/245, 010a/246,
mum e.- r 051b/1113	011a/261, 027b/812, 049a/1032
nūş e.- r 051b/1113	

ezel geçmiş zaman, başlangıcı olmayan
[AR]

e. 002a/21

e.+ dür 014a/346

ezelî başlangıçsız, öncesiz [Tr]

f. 005a/107, 005b/116, 029b/863

F

fahr övünme, böbürlenme [Tr]

F.-ı 'âlem 051b/1116

f.+ i 027a/803, 046a/937

fânî ölümlü, geçici [AR]

f. 002b/41, 002b/43, 003b/69,

016b/423, 025a/749, 050a/1063

f.+ den 002b/42

f.+ dür 004a/77, 045b/918

fâriğ elini çekmiş [AR]

f. ol 007a/157

f. olma 026b/783

farîza bk. farz [AR]

f. 011a/261

farz farz, Allah'ın emirleri[AR]

f.+ ını 027a/807

fâsık sapkın, günah işeyen [AR]

f. eyleyen 024b/733

fâş açığa vurma, belli etme [FAR]

f. idesin 017a/439

f. ola 047b/989

fazl iyilik, fazilet [AR]

f.+ ından 007b/174

fedâ gözden çıkarma, uğruna verme

[AR]

f. kılmışam 017a/435

fehîm anlama, anlayış [AR]

f. itmedin 028a/822

felek sema, gökyüzü [AR]

f.+ ler 026b/791

fenâ yokluk [AR]

f. 006a/134, 016a/411, 026b/788

meyl-i f. 011a/266

f.+ yı 026a/772, 030a/878

f.+ yımış 008b/204

fenâ ender yokluk içinde [FAR]

f. 030a/878

ferâğat vazgeçme, el çekme [AR]

f. 006b/151

Ferhâd Ferhad ile Şirin adlı hikayede geçen erkek kahraman

F. 002a/25, 051b/1113

F.+ a 013a/320

F.+ idi 013a/325

feriştah : firişte, melek [FAR]

f.+ ler 001a/10, 015b/390, 046a/942

fermân emir, buyruk - [FAR]

f. 049a/1030, 051a/1096

fers döşeme ,yayma [FAR]

f. 048b/1007

f.+ üme 017a/437	f.+ ümi 008a/190
feryād yardım için çıkarılan yüksek ses [AR]	firāk : hüznün, keder [AR]
f.- eyledi 004a/80	f. 001b/11, 006a/129
fesād fitne yapan [AR]	f.+ ı 004b/85
f. 010a/245, 011b/285, 027b/811	f.+ ı iy 030b/890
f.+ ı 004a/74	Firdevs cennet, uçmak [AR]
f.+ ıla 004a/75, 011b/284	F.- i ' alā 014b/363
feyz bolluk, çokluk, verimlilik [AR]	fitne fesat, bela -3- [AR]
f. 028b/839,	f. 010a/246, 050a/1064
f.+ i028b/842	f.+ yi 029b/872
f.-i cūduñdan 028b/845	Furkân Kur'ân-ı Kerîm [AR]
fırşat bk. fırsat -1- [AR]	F. 027a/799
f.+ ın 027b/812	F.+ ı 050a/1053
fidī fedâ, uğruna verne [AR]	furşat imkân [AR]
f. 050b/1077	f. 051b/1119
f. olsun 006b/144	fürkât ayrılık [AR]
fiğân bağırıp çağırıp inleme [FAR]	f. 051a/1091
f.+ dayıdum 005a/109	f.+ e 030a/884, 030a/885,
f.+ e 030b/897	030a/886, 030a/887, 030a/888
f.+ lar 015b/391	f.+ te 030a/883
fikr fikir, düşünce [AR]	G-Ġ
f. 051a/1097	Ġaffaru'z- zürüb: bağışlayan [AR]
f.+ e 007a/163	Ġ. 016b/418
f.+ üm 008b/194	ġāfil: İhmalkar, dikkatsiz, dalgın [AR]
f.+ ümi 052b/1141	ġ. 006b/151, 009a/215, 014b/355,
f.- eyleyen 013a/321	025b/756, 025b/759, 047b/983
fi'1 iş, kâr, amel [AR]	ġ. olma 002b/43, 004b/97

ġaflet: İhmal, dikkatsizlik, dalgınlık [AR]

ġ. 007a/153

ġ.+ de 003a/51

ġ.+ den 048a/997

ġ.+ ile 050b/1082

ġ.+ sin iy 047b/983

ġāh bazen -5- [FAR]

g. 004a/74, 029b/873, 050b/1073,

050b/1074

ġāhī bk. gehī [Tr]

g. 029b/873

ġam keder, tasa, kaygı [AR]

ġ. 007b/167

ġammaz Birine iftira ederek zarar veren,

fitneci [AR]

ġ. 009b/230

Ġani Allah [AR]

Ġ. 004a/83, 005b/124, 008b/195,

017a/441, 047a/975

ġarīb kimsesiz, garip [Ar]

ġ. 017a/434

ġ.+ üñ 050b/1084

ġarķ batış [Tr]

ġ. 011b/274

ġ. olayum 029a/855

ġavvāř dalgıç [Tr]

ġ.+ ı oldum 007b/169

ġayr başka [AR]

ġayāl-i ġ.+ dan 007a/160

ġayret çalışma, çabalama [AR]

ġ.+ in virmegil 011a/265

ġayrı gayr, başka [AR]

ġ. 003b/70

ġ.+ dan 014b/362

ġ.+ sına 004a/73

ġazā kutsal savaş [AR]

ġ. 005a/112

gece bk. gice [Tr]

g.+ si 047a/961

geç - 1. Bir yerden başka bir yere gitmek

-30- [Tr]

g.- di 002a/30, 013a/324, 027b/810,

g.- e bilürsin 048a/1001

g.- eler 052a/1136

g.- emezin 048b/1014

g.- enler 004b/90

g.- erin 012b/310

g.- erler 015a/368

g.- ermiş 026a/772

g.- meyiser 049a/1027

g.- mez 002a/24

g.- üben 015a/368,

2. yaşanmak

g.-di 003a/51, 048a/1005

g.- er 004b/96, 049a/1021

g.- sün 051b/1107

3. vazgeçmek

g.- di 027b/815,

g.- dügin 008b/196	030a/885, 049a/1028, 049a/1029,
g.- düm 016b/423	049b/1037, 049b/1038, 052a/1131
g.- e 029a/851	g.- di 001a/07, 001b/12, 002a/30,
g.- en 011a/271	004a/81, 005a/99, 007b/179 ^c ışık, 030a/883,
g.- esin 049b/1042	030b/889, 046a/938, 046b/952, 047b/984,
g.- medi 012a/291, 014a/344	048a/995, 050a/1062, 050b/1081,
g.- mekdür 006a/134	050b/1083
g.-üben 030a/876	g.- diler 001a/10
4. yerini tutmak	g.- düm 002a/22, 026a/769,
g.- mez 011b/280	029a/862, 029b/863, 029b/866, 029b/867,
geçür -1. Zaman harcamak -3- [Tr]	029b/868, 029b/869, 051a/1094,
g.- düm 026a/770	051a/1095, 051a/1100, 052b/1150,
2. affetmek, bağışlamak	052b/1151
g.- e 010b/248	g.- düm bir idüm 029b/864
3. geçirmek	g.- düm et 029b/865
g.- em 017a/438	g.- düm iy 029b/870
gehi bazen -1- [FAR]	g.- düñ 002b/41
g. 050b/1073	g.- düñise 046b/955
gel - -147- [Tr]	g.- e 001a/06, 001b/13, 013b/331,
g. 006b/145, 006b/146, 007b/166,	015b/392, 030b/895, 047b/988, 047b/989
009a/211, 014b/361, 014b/365, 015a/370,	g.- elden 005b/120
015a/371, 015a/376, 016a/405, 016a/406,	g.- eler 013b/329, 052a/1133
016a/407, 016a/408, 016a/409, 016a/410,	g.- eli 029b/870
016a/411, 017a/437, 025b/756, 025b/757,	g.- en 002a/28, 004b/91, 004b/94,
025b/758, 025b/759, 025b/760, 025b/761,	013b/339, 025a/749, 026a/772, 027b/810,
026b/784, 026b/785, 026b/786, 026b/787,	028b/841, 029a/853, 045b/922,
026b/788, 026b/789, 030a/876, 030a/877,	047a/960, 049a/1027, 050b/1085
030a/879, 030a/880, 030a/881, 030a/882,	g.- enlere 002b/39
	g.- enleri 013b/328

g.- esi 045b/925
g.- gil 009b/221
g.- ıcek 002a/32, 005a/106,
008b/197, 010b/253
g.- inmez 008b/197
g.- ir 006a/138
g.- iser 015b/393, 016a/397
g.- me 015a/366
g.- medi 006a/137, 027b/817,
045b/924
g.- medin 029a/858
g.-medük 014a/340
g.- memişem 016b/425, 016b/427
g.- meyen 027b/817
g.- meyesin 002b/45
g.- meyinca 049b/1040
g.- mez 004b/91, 006a/139,
007a/153, 009b/224, 014b/363, 025b/768,
045b/918, 048a/993, 052a/1128,
052a/1135
g.- mez olasin 013b/332
g.- mezdi 013a/322
g.- mezdin 027b/816
g.- mezem 007b/166
g.- mezin 008b/196
g.- miş 002b/44, 048a/994
g.- mişem 016b/425
g.- se 050a/1065
g.- sem 051b/1120

g.- sene 003a/47
g.- seņ 004a/74, 004a/76, 004a/78
g.- sün 006a/131, 012b/307,
013b/339, 014a/340, 014a/341, 014a/342,
014a/343, 052b/1140
g.- üņ 013b/338, 014a/344,
026a/772, 029b/871
g.- üņüz 015b/382
g.- üp 013b/327, 015b/389,
015b/390, 027b/814, 029a/852
g.- ür 003a/52, 003a/53, 003a/54,
003a/55, 003a/56, 003a/57, 004b/95,
009b/231, 025b/764, 046a/940, 047a/967,
051a/1089, 051b/1112
g.- ürem 001a/06, 030b/891,
030b/892
g.- ürisen 049b/1038
gelin gelin [Tr]
g. 002b/35
gemi gemi [Tr]
g.+ si 046b/951
g.+ sinün 014b/360
g.+ ye 046b/951
genc hazine [FAR]
h. 007a/164
g.+ ini 028b/844
g.+ e 049b/1041
geņsüz istemeyerek, ister istemez [Tr]
g. 015b/388

	g.+ in 049b/1043		g.- eler 008a/186
ger	bk. eger -1- [Tr]		g.- mişler 046a/944
	g. 007b/178	gevde	gövde - [Tr]
gerçek	gerçek, hakiki [Tr]		g.+ dür 050a/1066
	g. 052b/1140	gevher	: elmas, inci,öz [FAR]
gerek	gerek, lazım [Tr]		g. 001a/04, 008a/181, 015b/384,
	g. 002a/23, 002a/28, 002a/29,		025a/744, 028a/836
	002a/30, 002a/31, 002a/32, 002a/33,		g.+ ler 025a/745
	006a/130, 006b/143,	gevhersiz	özden yoksun [Tr]
	008a/180, 008a/181, 008a/182,		g. 045b/919
	008a/183, 008b/193, 010b/257, 010b/258,	gey	çok [Tr]
	010b/259, 010b/260, 011a/261, 011a/262,		g. 006a/129, 006b/143, 011b/284,
	011a/263, 011a/264, 011a/265, 012a/287,		014a/341, 051b/1116
	012a/293, 012a/295, 026b/788, 026b/789,	gez -	dolaşmak -3- [Tr]
	028b/846, 047a/963, 047a/968, 049b/1039,		g.- düğün 026b/787
	051b/1118, 052b/1142		g.- er 025a/741, 025b/761
	g.+ dür 014a/343, 015b/394	ğilmân	köleler, esirler [AR]
	g.+ i se 006b/141		ğ. 016a/400
gerek -	gerekmek [Tr]	gibi	gibi [Tr]
	g.- mez 007b/169, 028b/847		g. 010a/241, 010a/245, 011a/270,
geri	bk. girü [Tr]		025a/744, 026a/779, 030a/880, 047b/981,
	g.+ ye 014a/342		047b/983, 049a/1033, 051a/1098,
germeli	[Tr]		052a/1126
	g. 052a/1126	gice	gece [Tr]
geşt	gezme, dolaşma [FAR]		g. 001a/01, 002a/29, 002b/37,
	g. 025a/741		005a/99, 007a/154, 008a/185, 008a/186,
getür	-nakletmek, götürmek [Tr]		008a/187, 008a/188, 008a/189, 008a/190,
	g. 008a/184		008a/191, 008a/192, 009a/217, 013a/318,
	g.- di 001a/04, 004b/84		014b/357, 026a/780, 028a/832, 051a/1100

g.+ si 047a/963, 047a/966	g. 004b/91, 048a/1003, 048a/995,
g.+ yile 049/1052	048b/1012
git - gitmek [Tr]	gir - dışarıdan içeriye girmek, dahil
g.- e 045b/919, 049b/1044	olmak[Tr]
g.- eler 015b/391	g. 015a/370, 015a/378, 016b/417
g.- eli 030a/884	g.- di 005a/100, 025a/750,
g.- elüm 026a/772, 027b/810,	046b/951
027b/811, 027b/812, 027b/813, 027b/814,	g.- düm 025a/741, 025a/743
027b/815, 027b/816	g.- dümise 052b/1150
g.- en 045b/930, 049a/1027	g.- düñ 005b/126
g.- eni 049a/1033	g.- eli 025a/746
g.- er 002b/39, 007b/166, 008b/203,	g.- em ol 012b/308
014a/346, 045b/923	g.- eni 010b/251
g.- er olduk 045a/904	g.- enler 013b/335
g.- erken 025a/755	g.- er 051b/1112
g.- erler 045b/926	g.- esün bir 013a/326
g.- erler ol 003b/69	g.- imeden 002a/21
g.- ersin 048a/1005	g.- ince 052b/1143
g.- erür 050a/1066	g.-mek 008a/180
g.- esin 013b/332	g.- meli 052a/1126
g.- ecek 011b/274, 030a/886	g.- meyen 011b/286
g.- üp 025a/752	g.- meyince 046b/952
gider – gidermek, yok etmek [Tr]	g.- mezem 005a/104
g. 048a/998	g.- mezsın itmedüğüñi 047b/979
g.- meyelüm 013a/314	g.- miş 002b/37, 002b/38
gile yapıp, yakılma, şikâyet [FAR]	g. -se 011a/263
g.+ lerüm 030b/899	g.- üp 015a/377
gine yine, tekrar, bir daha [Tr]	g.- ür 051b/1110
	g.- ürseñ 002b/46

girçek bk. gerçek [Tr]

g. 006a/137, 008a/191, 010a/232,
013b/338, 051a/1091

g.+ i 010a/232

girü geri [Tr]

g. 001b/12, 004a/74, 025b/768,
045b/918, 045b/920, 045b/924

g. kıalan 028a/824

g. kıalmaya 028a/823

giryān ağlayan [FAR]

g. 050b/1077bu

g. olupdur 012a/299

git - gitmek [Tr]

g.- di 001a/04, 005b/118, 005b/120,
006b/147, 006b/148, 027b/810, 027b/811,
029b/867, 050a/1062, 050a/1064,
050a/1067, 052a/1125

g.- diler 052a/1123

g.- düm 029a/862

g.- gil 009b/222

g.- mekdür 006a/133

g.- meye 025b/767

g.- meyesin 002b/40

g.- mez 010b/249

g.- se 002a/28

g.- seņ 004a/78

giy - giymek [Tr]

g.- en 014a/340, 045a/910

g.-di 048a/997

giydür - giydirmek [Tr]

g.- dünise 014b/363

gizle saklamak [Tr]

g. 051b/1116

gizli bk. gizlü [Tr]

g.+ dür 003b/66

gizlü gizli [Tr]

g. 029a/852, 046a/932

göç - yer değiştirmek, hicret etmek [Tr]

g.- er 004b/91, 047b/981, 047b/983

g.- erin ol 012b/310

g.- icked 008b/197

g.- iserdür 048a/994

g.- miş 002b/39

göçür - hicret ettirmek, göçürmek [Tr]

g.- em 017a/438

gögüs göğüs, sine [Tr]

g. 025a/755

g.+ üne 013b/327

gök sema, gökyüzü [Tr]

g. 001a/07, 016b/414, 027a/797,
029a/861, 046a/935

g.+ de 003b/66, 029b/873,

049/1052, 049a/1031

g.+ den 029b/865, 047b/988

g.+ e 029b/865

g.+ i 025a/740, 049b/1050

g.+ ler 046a/942

g.+ lere 001a/07

g.+ lerde 026b/793
g.+ leri 001a/08
g.+ üñ 003b/67, 017a/440

göl derin ve geniş su örtüsü [Tr]
g.+ lerine 004b/88
g. ola 049b/1047
g.+ ünde 015b/384

gölge gölge [Tr]
g.+ sinden 049b/1046

gönder- yollamak [Tr]
g. 008b/193, 008b/194, 008b/195,
008b/196, 008b/197, 008b/198, 008b/199,
008b/200, 008b/201, 008b/202, 008b/203

gönül - [Tr]
g. 002b/44, 002b/45, 003b/63,
003b/64, 004a/74, 004a/75, 004a/76,
004a/77, 004a/78, 006a/134, 006b/148,
007a/158, 007a/161, 007a/163, 009b/227,
010a/233, 010a/243, 012a/298, 025a/743,
025a/751, 027b/812, 027b/815, 028a/830,
028a/831, 028b/839, 028b/843, 030a/876,
046a/933, 049a/1023, 050a/1056,
050a/1058, 050b/1082, 050b/1083,
051b/1108, 052b/1138
g.+ de 007a/162, 007a/164,
028b/841, 051b/1117
g.+ dedür 007a/164
g.+ e 007a/160, 010a/233, 028a/831

g.+ i 014a/348, 051a/1088
g.+ in 045b/920
g.+ ine 004a/80, 029b/868
g.+ ler 007a/159, 007a/164,
008a/188, 026b/794, 027b/821, 045b/917
g.+ lerde 003b/65, 003b/66,
006a/139, 013a/315, 027b/813
g.+ lere 045b/919
g.+ leri 003b/68
g.+ lerin 025a/743
g. ol 030a/882
g.+ üm 004b/93, 010b/249,
010a/245, 010a/246, 048b/1014,
048b/1016, 051b/1117, 052b/1138,
052b/1142
g.+ ümdeki 006b/142
g.+ ümden 029b/867
g.+ ümüñ 012b/306, 051a/1097
g.+ ümüz 025a/744
g.+ ümüzi 004a/79
g.+ ünde 006b/140, 045a/913
g.+ üñden 048a/998
g.+ üne 005b/126
g.+ üñ 007a/160, 051a/1088
g.+ viren 027a/796
g.+ virme 004a/73

gör - görmek [Tr]
g. 001a/08, 002b/39, 003a/49,
006b/145, 006b/146, 009b/226, 016a/395,

016a/399, 025a/748, 025b/768, 026a/779,
028a/823, 045b/929, 048a/993, 049a/1029,
049a/1029, 050b/1084, 051a/1092

g.- di 001b/11, 001b/12, 001b/16,
012b/303, 012b/304, 050b/1080,
050b/1082

g.- düm 002a/21, 002a/22, 002a/23,
002a/24, 002a/25, 002a/26, 002a/27,
002b/34, 002b/35, 002b/38, 005b/121,
010a/244, 025a/742, 025a/747, 027a/801,
052a/1125, 052b/1144, 052b/1148

g.+dükini 014a/341

g.- düm ol 027a/799

g.- düñ 028a/834, 046a/945

g.- e 007b/177, 011b/279,
014a/347, 045b/929

g.- elüm 012b/313, 013a/314,
013a/315, 013a/316, 013a/317, 013a/318,
013a/319, 015b/382, 052a/1131

g.- em 027a/801, 046a/933

g.- en 016a/409, 027a/801,
030b/893, 045b/927, 051b/1109,
051b/1111, 051b/1115

g.- enler 010b/252, 010b/254,
051b/1114

g.- esin 009a/210, 015a/366,
015a/378

g.- eydüm 015b/385

g.- eyim 012a/289

g.- gil 015a/374

g.- icegez 025b/767, 030b/897,
046a/940 046a/942, 048a/993

g.- ıcek 005a/99, 045a/912

g.- me 004a/73, 045b/929

g.- medügini 010a/247

g.- mege 013b/328,
026a/780,030a/877, 030a/881

g.- megil 046a/935

g.- mek 003a/58, 013b/334

g.- meklige 046a/934

g.- mesün 028b/838

g.- meye 009b/230, 047a/974

g.- meyen 045b/927

g.- meyesin 046a/941, 047a/974

g.- meyiser 046a/938

g.- mez 003b/60, 011a/264

g.- mez olasin 013b/328

g.- mez oldu 052a/1125

g.- mez olmiş 052b/1147

g.- mişdür 051b/1117

g.- mişler 026b/786

g.- se 006a/133, 007a/156,
051b/1110, 051b/1112

g.- sedi 001b/18

g.- sem 052a/1130

g.- üben 027b/813

g.- ücek 006a/134

g.- ün 029b/869

g.- ünmez 006b/152
g.- üñ 003b/71, 051b/1104
g.- ür 008a/189, 050a/1058,
050a/1065, 051a/1087, 051b/1114
g.- ürken 045b/924

görgü görgü [Tr]

g.+ ñe 050a/1063

görün –görünmek [Tr]

g.- di 029b/864

g.- düm 029b/866

g.- en 026a/773

g.- enç urur 046a/932

g.- memek 025a/752

göster - : birini, bir şeyi işaretle belirtmek

[Tr]

g. 028a/823

g.- e 009a/210

g.- em 001a/09

g.- en ol 027a/801

g.- mez oldı 050a/1062

g.- ür 046b/957, 047a/971,

049a/1023

g.- ür olmasun 015a/375

götür - 1. Kaldırmak, uzaklaştırmak,

taşımak -3- [Tr]

g.- megil 009b/229

g.- mek 009b/229

2.yukarı kaldırmak

g.- miş 001b/20

gövde gövde [Tr]

g.+ m 026b/794

göyne – acılamak, acı duymak, yanmak [Tr]

g.- p 050a/1069

g.- r 011b/283

göynük yanık, acı [Tr]

g.+ lerümle 007b/173

Göynüklü Yûnus [Tr]

G. 006b/150

göz göz [Tr]

g. 045b/927, 051a/1102

g.+ de olur 050a/1065

g.+ den 050a/1058, 050a/1065

g.+ e 050a/1062

g.+ i 001a/04, 002b/45, 004b/88,

006b/152, 008a/192, 013b/333, 028a/832,

045a/908, 046a/938, 049b/1047,

052a/1126

g.+ inden 050b/1073

g.+ ine 014b/363

g.+ inji 002b/42

g.+ iyle 014a/341

g.+ le 015b/385

g.+ ler 015b/385, 052a/1125

g.+ leri 052b/1147

g.+ lerini 004a/83

g.+ lerişenç 026b/784

g.+ lerümden 051a/1098

g.+ lerünç 051b/1114

g.+ leründen 052a/1134
g.+ üm 007b/166, 010b/250,
011b/276, 011b/283, 012a/299, 016b/424,
030a/886

g.+ ümde kaldı 052b/1141

g.+ üme 012a/291

g.+ ümle 003a/58

g.+ ümüñ 026b/794

g.+ ün irmez 007a/154

g.+ üñ 004b/97, 017a/439,
045b/924

g.+ üñde 007a/153

g.+ üñi 002b/42, 006a/134,
016a/396, 047b/982

gözet - 1. gözlemek, bakmak [Tr]

g.- me 006a/136

2. ummak, beklemek

g.- mez 010b/250, 027b/813,
051a/1103

gözü ayna [Tr]

g.+ si 049a/1023

gözi yaş gözyaşı [Tr]

g.+ ı 011a/268

gözle - beklemek, gözlemek [Tr]

g. 051b/1116

g.- r 045a/916, 045b/927,

g. -yem 008b/199

gözlü gözlü [Tr]

g. 047a/960

gözsüz kör -2- [Tr]

g. olan 013a/323

g. olasıñ 046a/937

ğufrân affetme, merhamet etme [AR]

ğ. 024b/735

ğ.+ ı 026b/790

ğulğul gürültü, şamata [AR]

ğ.+ e 012b/309

ğurbet yabancılık, yabancı yer [AR]

ğ. 025a/753, 025a/754

ğ.+ leri 025a/750

ğuristân kabristan, mezarlık [FAR]

g.+ lara 002b/37

ğuşşa keder, tasa -3- [AR]

ğ. 002b/36

ğ.+ m 005b/120

ğ. ola 005b/120

ğuşşalan – kederlenmek [AR]

ğ.- an 045a/912

güç 1. kuvvet [Tr]

g. 010b/254

g.+ i 008a/187

g.+ ine 017a/429

g.+ üm 012b/312

g.+ ün 004a/75, 047a/964

2. zor

g. olur 047a/967

gül [Tr]

g. 001b/15, 008a/180, 025a/745,
030a/883, 030a/886, 030b/889, 030b/901,
048a/1003, 050b/1080

g.+ den 030a/883, 030b/889

g.+ e 006a/139, 012b/309,
030b/898, 048a/1004

g.+ i 004a/82, 030b/897, 048a/991,
048a/992, 048a/993

g.+ in 046a/937

g.+ ler 008b/202

g.+ lerinden 012b/308

g.+ ün 045a/916

g.+ üñ 005b/121

gül - gülmek [Tr]

g.- düm 005b/120, 026a/769,
052b/1152

g.- dümise 052b/1150

g.- e 004a/81, 051b/1120

g.- ecek 015b/387

g.- mediler 011a/267

g.- meyendür 045a/910

g.- mezem 007b/166

gülistân gül bahçesi [FAR]

g. 025a/754

g.+ lara 002b/38

g.+ uñ 045a/916

güüzâr gül bahçesi [Tr]

g.+ a 048a/998

g.+ da 002a/27

g.+ ı 048a/1006

gümân kuşku, şüphe [FAR]

g. ola 048b/1018

g. olısar 051a/1101

gümrah yolunu şaşırması, yoldan şaşmış
[FAR]

g. kılırsañ 050a/1063

gümüş gümüş [Tr]

g.+ ler 002a/31

gün gün [Tr]

g. 003a/55, 004b/96, 005a/98,
005a/99, 008b/193, 009a/210, 009a/211,
009a/213, 009a/214, 013a/321, 013a/326,
013b/327, 013b/328, 013b/329, 013b/330,
013b/331, 013b/332, 015b/393, 016a/395,
016a/397, 016a/398, 016b/412, 016b/413,
016b/414, 016b/415, 016b/416, 016b/417,
025b/760, 025b/763, 026a/774, 030b/891,
030b/892, 048b/1018, 051b/1111,
051b/1120, 052b/1149

g.+ de 016b/413, 016b/414,
046a/941, 048a/1000, 051a/1089

g.+ den 049a/1022

g.+ e 011b/278, 049a/1022

g.+ i 011b/282, 016a/401

g.+ i kıılır 013b/334

g.+ idür 016b/412

g.+ inde 047a/971, 047a/972,
047a/973, 047a/974, 047b/975, 047b/976,

047b/977, 047b/978, 047b/979, 047b/980,
047b/981, 047b/982, 047b/983, 047b/984,
047b/985, 047b/986, 047b/987, 047b/988,
047b/989, 047b/990, 051b/1106

g.+ ini 016a/396, 016a/397,
016a/398, 016a/399, 016a/400, 016a/401,
016a/402, 016a/403, 016a/404, 016b/412

g.+ leri 048a/995

g. ola 052a/1131

g. kıldıysa 009a/212

g.+ üñ 016b/415, 051b/1107

günâh günah, dini suç [FAR]

g. 012a/292, 016a/396

g.+ larum 003b/62

g.+ dan 002b/42, 008b/206

g.+ ı ol 047a/971

g.+ ın 011a/261

g.+ ma 008b/201

g. itmez 010b/252

g.+ lar 016b/413, 027a/803

g.+ ları 006a/127

g.+ larum 008b/194

g.+ larımı 008b/204

g.+laruñı 046b/958

g.+ lu 006a/129

g.+ luyam 005b/123

g.+ um 016a/395, 052a/1137

g.+ uma 008b/205

g.+ umuz 030a/888

g.+ uñ 015b/394

g.+ uña 004a/74

günâhkâr günah işeyen [Tr]

g. 026b/790, 027a/808

gündüz gündüz [Tr]

g. 007a/154, 008a/185, 008a/186,
008a/187, 008a/188, 008a/189, 008a/190,
008a/191, 008a/192, 046a/932, 051a/1100

g.+ i 028a/832, 047a/961, 049/1052

g.+ leri 009a/217, 014b/357

g. ola 047a/963

g. olalum 013a/318

güneş güneş [Tr]

g. 014a/351

g.+ e 009b/221

g.+ i 001b/15

g.+ üñ 026b/790

güzâf boş, gereksiz -1- [FAR]

g. 007b/176

güzel güzel, hoş -2- [Tr]

g. 003a/58, 003b/71

gümân kuşku, şüphe -1- [FAR]

g.+ dayıdum 005b/115

H-Ĥ-H

haber haber -9- [AR]

h. 004b/84, 010a/247, 030a/883,
030b/889

h.+ i 013b/334, 046b/956	007a/165, 008a/183, 008a/185, 008b/205,
h.+ in 008a/183	009b/230, 011a/266, 011b/280, 011b/283,
h. virem 052a/1132	015a/370, 015a/380, 016a/400, 016a/401,
h.- şoran 007b/176	016a/403, 017a/445, 025b/757, 026b/784,
göklere h.- oldı 001a/07	026b/786, 027a/799, 027a/804, 045a/907,
h̄abīb sevgili, Hz. Muhammed -3- [AR]	045b/923, 047a/973, 047b/975, 047b/980,
h. 017a/434	047b/985, 047b/986, 047b/987, 050a/1055,
H.+ üm 027a/804	051b/1116, 052a/1123
H.+ üñ 016a/409	052b/1146
H̄ac hac vazifesini yapan kimse -1- [Tr]	h.-ı İncıl 027a/799
H.+ um 051a/1099	h.+ a 007a/165, 010a/244,
h̄acāt ihtiyaç,gereklilik -1- [AR]	010b/260, 011a/272, 024b/735, 026a/776,
h. 016b/419	045a/909, 048b/1015, 049a/1023,
h̄acc hac ibadeti -1- [AR]	051b/1114, 052b/1147,
h.+ a bir 028a/830	h.+ dan 008a/187, 014a/346,
H̄acerü'l – Esved Kabe'nin duvarındaki	026a/775, 045b/919, 048b/1018
siyah taş -1- [AR]	H.+ dan 003a/56, 005a/108
H.- esved 003b/61	nūr-ı h.+ dan 028b/839
h̄acet ihtiyaç, gereklilik -2- [AR]	h.+ dan 006a/139, 016b/417
h. 012a/288	h.+ dur 002a/27, 0003b/62, 04b/87,
h.+ üñi kıldum 017a/436	014a/351, 015b/394
h̄acı hac görevini yerine getiren -1- [AR]	h.+ ı 003b/71, 005a/98, 008a/183,
h.+ lar 003b/59	008a/186, 008a/190, 011a/268, 013a/321,
h̄add sınır -1- [AR]	015a/379, 045a/907, 046a/935, 046b/947,
h.+ ini 050b/1072	047b/984, 048b/1013, 050a/1067,
h̄aḳ Allah, doğru, gerçek -64- [AR]	051a/1088, 052b/1149
h. 001a/01, 001a/06, 001b/14,	h.+ ıla 005a/108, 010a/242,
002b/41, 003b/64, 004a/80, 004b/84,	029a/859
004b/85, 005a/98, 005b/115, 005b/123,	h.+ için 017a/430

h.+ uñ 026a/780, 028b/842, 052a/1130

hakem iki hasım taraf arasında anlaşmazlığı halletmek için seçtikleri hâkim -1- [AR]

h. 051b/1116

hakikat gerçek,gerçekten -12- [AR]

h. 046b/950, 046b/953, 047a/961, 047a/967, 050a/1069, 051a/1095

h. bir 046b/951

h.+ de 046b/954

h.+ dür 015a/370

h.+ e 010a/235, 028b/846

hâl durum, vaziyet -22- [AR]

h. 006a/133, 006b/140, 016b/417, 047a/968

h.- i cevân 002a/25

h.+ i 028a/830

h.+ in 002b/35, 008a/189, 028b/846, 048a/1004

vaşf-ı h.+ in 028b/846

h.+ ine 050a/1061

h.+ ini 006b/145

h.+ lerine 004b/92

h.+ lerün 013b/331

h.+ üm 003a/54, 029a/857

vaşf-ı h.+ üm 025a/750

h.+ ümi 012a/288

h.+ ümizi 030a/887, 046a/938

h.+ ün 028a/824

vaşf-ı h.+ ün 047a/962

h.+ üne 027b/816

halâyık yaratılmışlar -1- [AR]

h. 015b/392

Halîl Hz. İbrahim, samimi dost -5- [Tr]

H. 005a/100, 005a/105, 014a/350, 016a/405

H.+ üm 005a/101

H.+ ün 026b/792

H.+ ündür 028a/825

halk insanlar -7- [AR]

h. 010b/249, 014a/348, 051a/1103

h.+ ı 003b/71, 027b/813, 045b/925

h.+ uñ 004a/77

halvet yalnız, تنها kalma -2- [AR]

h. 029a/852

h.+ ler 052b/1152

hamle saldırı, hücûm -1- [AR]

h.-iterler 015a/373

Hamzâ Hz. Hamza, Hz. Muhammed'in amcası -1-

H.+ yıla 005a/112

handân şen, neşeli -1- [FAR]

h.-ı ı şıkdur 050b/1076

hâne ev, yuva -2- [FAR]

h. 049a/1035

h.+ den 016b/423

harâm dinî yönden yasak şeyler -3- [AR]

h. 009b/224, 051a/1102

h.+ ı 047b/985	H. 007a/163
h.+ ina 011b/275	Ḥaṣāli'lāh Allah göstermesin -1- [AR]
ḥarāmī hırsız, haydut -1- [AR]	H. 012a/294
h.+ ye 025b/766	ḥaşr toplama, cem etme -1- [Tr]
ḥāş seçkin -3- [AR]	h.- ide 011b/277
h. 007a/163	ḥatā hata, suç -1- [AR]
h.+ ı 046a/931	h. 048b/1016
h.+ lara 002a/26	ḥaṭar tehlike -2- [AR]
h.+ larına 046a/931	h.+ dan 025a/751, 025a/755
Ḥasan Hz. Muhammed'in torunu -1-	ḥāṭır gönül -3- [AR]
H. 013a/325	h. 050b/1083
ḥased kıskançlık, çekememezlik -1- [AR]	h.+ ını 050b/1083
h. 009a/214	h.+ uş 013b/328
ḥāşıl meydana gelen -2- [AR]	ḥavz havuz -1- [AR]
h. 024b/736	h.+ ina 004b/89
h.+ a 006a/138	ḥayāl hayal, düş -3- [AR]
ḥaşlet mizaç, huy -1- [Tr]	h.-i gayrdan 007a/160
h. 050a/1058	h.-i dost 007a/159
ḥasret özlem, özleyiş -14- [AR]	h.+ i 052b/1141
h.+ e 012b/305, 030b/, 030b/889,	h.+ lerde 014b/365
030b/890, 030b/891, 030b/892, 030b/893,	ḥayāt yaşam, ömür -4- [AR]
030b/895, 030b/896	h. 045b/922
h.+ inden 030b/896, 048a/1003	āb-ı h. 049a/1033
h.+ inden ol 013b/333	h.+ ı 026b/794
h.+ ümi 030b/895	h.+ ıdur 007a/159
ḥaste hasta, rahatsız -4- [FAR]	ḥayır bk. ḥayr -4- [AR]
h. 025b/763, 027b/821, 050b/1080	h. 012a/290, 026a/773, 045a/907,
h.+ si 051b/1120	052a/1135
Ḥāsü'l Ḥāş -1- [Tr]	ḥayli çokça -1- [FAR]

h. 050b/1082	h.+ de ol 029a/860
hayr iyi, güzel, yararlı -4- [AR]	h.+ e 026a/770, 028b/840
h.+ a 011b/280, 028a/825	H.+ e 027a/802
h.+ ı 012a/290	H.+ i 001a/04
h.+ uŋ 012a/289	h.+ ine 008b/205
hayrān şaşırılmış -5- [AR]	H.+ ine 003b/64
h. 014a/345, 051a/1087	h.+ üŋ 012a/292
h. olası 009a/210, 009a/211	hece hece -1- [Tr]
h. olup 027a/800	h.+ si 047a/964
h. olupdur 012a/298	h.+si 046b/958
maḥbūb-ı h.+ı 050b/1073	helāl dinen yasaklanmamış olan -4- [AR]
hayvān canlı, hayat sahibi -1- [Tr]	h. 051a/1102
h. 028a/836, 049a/1033	h.+ ine 011b/275
Hayy diri, Hz. Allah -1- [AR]	h. ise 025b/766
H. 016b/418	h.+ üŋe 009b/223
hāzır meydana bulunan, amade -2- [AR]	hele hele -1- [Tr]
h. 011a/262	h. 014a/340
h.+ ları 011a/262	hem ne... ne karşıtı -27- [Tr]
hazine bk. ḥazīne -2- [Tr]	h. 004a/82, 004b/95, 008a/187,
h.+ sidür 007a/163, 007a/164,	008a/191, 015b/391, 016a/408, 017a/439,
007a/165	024b/734, 024b/736, 024b/737, 025a/738,
ḥazīne hazine -2- [AR]	026b/791, 027b/818, 027b/821, 030b/890,
h.+ dür 050a/1056	046b/949, 047a/973, 049b/1047,
h.+ sin 049b/1041	050b/1077
hazne bk. ḥazīne -2- [AR]	hemān hemen, derhal -3- [FAR]
h.+ si 048a/999	h. 026b/789, 048b/1019,
h.+ sinden 025a/744	049a/1020
Ḥazret huzur, din büyüğü -8- [AR]	hemīşe daima -5- [FAR]
h.+ de 045a/911	

h. 010b/258, 028b/839, 028b/845,
049a/1034, 051a/1097

hemrâh yoldaş-1- [FAR]

h.+ ı 006a/133

henüz daha, hâlâ, yeni -1- [FAR]

h. 001b/12

hep sürekli, daima, bütün, tüm olarak -
10- [FAR]

h. 002b/44, 009b/224, 017a/438,
026b/786, 047b/989, 047b/990, 048b/1018,
052a/1123

h.+ isi 016a/407

her hep, bütün -36- [FAR]

h. 001b/17, 002a/31, 003b/67,
007a/157, 008a/189, 009b/230, 010b/259,
010b/260, 011a/262, 011a/263, 011a/267,
013a/321, 013a/324, 014b/363, 015a/369,
026a/780, 027a/799, 027a/806, 027a/807,
030a/881, 045b/926, 045b/929, 046a/938,
046b/959, 047a/971, 048a/996, 049a/1022,
049b/1044, 050a/1059, 050a/1069,
050b/1086, 052b/1139, 052b/1144

hergiz asla -6- [FAR]

h. 006b/152, 008a/180, 008a/181,
009b/225, 010b/251, 045b/917

herîf adam kişi -1- [AR]

h. 049a/1027

hevâ 1. arzu, heves -2- [AR]

h. 20b/551, 21b/583, 21b/584,
21b/587

h.+ da 026b/787,

2. hava, sema

h.+ da 030b/894

h.+ sı 030b/553

heves arzu, istek -2- [AR]

h.+ ler 029a/851

h.+ lerden 029a/851

h.+itüp 002b/41

hey bir seslenme sözü -5- [Tr]

h. 011b/281, 011b/284, 027a/796

heybet mehabet -4- [AR]

h. 011b/277

h.+ e 051b/1111

h.+ i 016a/402

h.+ ine 052b/1145

hezâr-destân bülbül -2- [Tr]

h. 005b/121, 012b/309

hıdmet hizmet -1- [AR]

h.+ inden 026b/783

hırş sonu gelmeyen istek -1- [AR]

h. 004a/75

hırka bk. hırka -1- [AR]

h. 046a/935

hırka ceket biçiminde üst giysi -3- [AR]

h. 007a/155

h.+ m 010a/243

h.+ ya 010b/252

hışım akraba -1- [AR]	h. 005a/100
h. 002a/32	hızmet hizmet -1- [AR]
hışm öfke, kızgınlık-1- [FAR]	h.+ e 051a/1095
h.+ ı 003a/57	himmət yardım -7- [AR]
Hızır Hz. Musa'ya bağlı peygamber,	h. 016b/426, 017a/433
sonduz hayatın sembolü -2- [Tr]	h.+ i 001b/19, 016b/425, 052b/1139
H.+ ıla 045b/922	h.+ leri 046a/935
H.+ laym 025a/741	h.+ ümi 016b/420
H. ola 024b/735	h.+ üñ 008b/199
hicāb utanma, örtü -1- [AR]	hoca : Hoca, müderris-1- [FAR]
h. 011b/274	h. 011b/284
hicr göç -1- [Tr]	h.+ m 001a/01, 007b/174, 013b/333
h.+ e 052b/1138	h.+ muñ 004b/87
hiç hiç -20- [Tr]	h.+ nuñ 004b/86
h. 002b/42, 003b/62, 004b/87,	h.+ sı 046b/959
005a/98, 006a/132, 007a/153, 007b/175,	hod kendi -1- [FAR]
010a/244,010b/249, 011b/282, 025b/767,	h. 012a/288, 012a/292
026b/785, 027a/797, 028a/822, 028a/827,	hor değersiz, küçük -2- [FAR]
028b/849, 045b/930, 046a/932, 049a/1036,	h. 026b/782, 046a/934
051a/1097	hoş güzel, iyi -18- [FAR]
hilāl yeni ay -1- [AR]	h. 003a/57, 004a/81, 004a/82,
h. 029b/873	005b/125, 008a/180, 009b/220, 010a/246,
hil'at : kaftan -1- [AR]	010b/251, 010b/253, 010b/255, 012a/294,
h.+ i 001a/04	014b/364, 026a/771, 028b/844, 029b/869,
h.+ ini 014b/363	048a/1004
hisāb hesap -3- [AR]	h.+ ı 007b/179
h. 002b/38, 011b/275	hoşça güzellikle -1- [Tr]
h.+ dan 027a/807	h. 005a/101
hitāb hitap, seslenme -1- [AR]	hoşgör hoş karşılamak -1- [Tr]

h. 009a/212	hūy yaratılış, mizaç -1- [FAR]
Hudā Tanrı -4- [FAR]	h.+ ı 004a/82
H. 008b/198, 017a/432, 030b/894	hüccet delil, senet -2- [AR]
H.+ ya 028b/845	h. 027b/819
hulle cennet elbisesi -2- [AR]	h.+ i 014a/350
h. 045a/910, 048a/999	hüküm hüküm, emir -6- [AR]
h.+ si 026b/792	h.-i sultān 049a/1030
hulu huylu -1- [Tr]	h.-i Süleymān 049a/1031
h. 049a/1020	h.+ üm 049a/1030
hulq ahlāk, tabiat -1- [AR]	h.+ üm dedür 049a/1031
h.+ ndan 001b/17	h.+ üñ 051b/1108
hün kan -3- [Tr]	h.+ üñe 051b/1110
h.+ ndan 015b/382	hürmet saygı -1- [AR]
h.+ ını 012b/307	h.+ i 025a/748
h.+ larını 008a/190	Hüseyn Hz. Muhammed'in torunu -1- [Tr]
hür cennet kızları -1- [AR]	H. 013a/325
h. 046a/932	hüsn güzellik -2- [AR]
h.+ ıla 016a/410	h. 029b/873
hürî cennet kızı -16- [AR]	h.+ üñ 014b/364
h. 015a/376, 015a/377, 016a/400	hüzn gam, keder -1- [AR]
h.+ ler 016b/427, 052a/1122,	h. 029b/873
052a/1123, 052a/1124, 052a/1125,	Hüve'LAhîr ahîr olan Allah-1- [AR]
052a/1126, 052a/1127, 052a/1128,	H. 006a/135
052a/1129, 052a/1130	Hüve'LBâtın batın olan Allah-1- [AR]
h.+ lerle 045a/914, 045a/915	H. 006a/135
h.+ler 052a/1126	Hüve'IEvvel evvel olan Allah-1- [AR]
h.+ si 029a/856	H. 006a/135
hurma hurma ağacının yemişi -1- [AR]	Hüve'zZâhîr zâhîr olan Allah-1- [AR]
h. 051a/1099	H. 006a/135

I		012b/304, 012b/305, 012b/310, 013a/319,
ır -	vurmak -2- [Tr]	013b/335, 013b/336, 014a/345, 015a/367,
	1. -mak 003b/62	026a/779, 026b/782, 029a/854, 029b/867,
ırak :	uzak -1- [Tr]	046a/939, 046b/958, 048b/1014,
	1. 001a/03, 006a/136, 025a/743,	049b/1042, 050a/1056, 050b/1071,
	1. olma 009a/210	050b/1072 50b/1073, 051b/1118
ırızık	rızık, yiyecek, içecek -1- [AR]	‘1.+ a 027a/796, 029b/870,
	1.+ um 003b/62	050b/1077
ırmak	ırmak, nehir -1- [Tr]	‘1.+ dan 008a/188
	1.+ , 009a/212	‘1.+ dur 011a/272, 050a/1069,
	1.+ ları 005b/118	050b/1072, 050b/1073, 050b/1075
ısıcak	sıcak -1- [Tr]	cām-ı 1.+ ı 026a/778
	1. 001b/12	‘ummān-ı ‘1.+ dur 050b/1079
ışmarla	- emanet etmek -1- [Tr]	īmān-ı ‘1.+ dur 050b/1077
	1.- la 006a/136	Mūsī-i ‘ümṛān-ı ‘1.+ dur 050b/1074
ıssı	sıcak -4- [Tr]	ḥandān-ı ‘1.+ dur 050b/1076
	1. 028a/825, 028a/827	ḫurbān-ı ‘1.+ dur 050b/1078
	1.+ lar ola 015b/392	‘1.+ durur 027a/797
	1.+ n 010a/233	‘1.+ ı 002a/21, 002a/22, 002a/23,
ıssuz	ıssız, kimsesiz -1- [Tr]	002a/24, 002a/25, 002a/26, 002a/27,
	1. ıala 028a/827	015b/381, 029b/863, 030a/881, 049a/1023
ısuz	sahipsiz -1- [Tr]	‘1.+ ıla 006a/130, 011a/265,
	1. 002a/23	013b/339, 028b/841, 050b/1079,
‘ışk	aşk, sevgi, muhabbet -105- [AR]	050b/1084, 051a/1100, 051b/1107
	‘1. 002a/24, 005b/120, 005b/124,	‘1.+ ıla ol 027a/803, 046b/956,
	006a/137, 006b/142, 006b/144, 006b/145,	048a/997, 048a/1003
	006b/146, 008a/182, 012a/298, 012a/299,	‘1.+ ıladur 007b/179
	012a/300, 012b/301, 012b/302, 012b/303,	‘1.+ ında 013b/336
		‘1.+ ınuḡ 050a/1068

‘1.+ inuñ bir 004a/80
‘1.+ la 50b/1084
‘1. ola 005b/120, 006a/133
‘1. oldı 027a/802
‘1.+ uñ 003a/47, 005b/119,
006a/130, 007b/172, 012b/307, 012b/308,
015a/368, 025a/741, 027a/796, 029a/853,
029a/855, 049a/1025, 050b/1076,
051b/1113, 051b/1114, 051b/1120
‘1.+ uña 007b/170, 051a/1098
‘1.+ uñdan 012b/306 029a/854
‘1.+ uñı 006a/131, 028b/845
‘ışksuz aşksız, sevgisiz, aşktan yoksun -2-
[AR]
‘1. 007b/179^c, 027a/797
‘1.+ lar 013b/334
i - olmak, imek -12- [Tr]
Ferhād i.- di 013a/325
nūrdan i.- di 001a/04
bile i.- düm 029a/860
degül i.- düm 005a/108
geldüm bir i.- düm 029b/865
var i.- ken 003b/71
YūnusEmre i.- ken 016a/395
helāl i.- se 025b/766
nitdi i.- se bir bir 016a/399
‘āşıq i.- señ 013b/335
ümmeti i.- señ 001b/14

İ

‘**ibādet** Allah’a kulluk etme -1- [AR]

‘i.+ üm 010b/253

‘i. kıl 004a/73

İblīs Şeytan -3- [AR]

İ. 014a/349

İ.-i Ādeme 049a/1032

İ.+ den 010a/234

İbn oğul -1- [AR]

İ.-i Meryem 051b/1112

İbrāhīm Hz. İbrahim, tevhit dininin öncüsü
-5- [AR]

İ. 006b/149, 016a/405, 051b/1114

İ.+ i 029b/874

İ.+ ile 005b/117

İbrā‘īm bk. İbrāhīm -1- [AR]

İ. 012b/301

icāzet izin, ruhsat -1- [AR]

i.+ üm 010b/250

iç - içmek -11- [Tr]

i.- diler 045b/922

i.- emezin 048b/1014

i.- en 011a/271, 016a/409

i.- en olur 004b/86

i.- enler 004b/90

i.- mek 025a/754

i.- miş 002a/26

i.- mişem 030a/881

- i.- üp 013b/327
- i.- ürem 017a/438
- iç** iç, batın -38- [Tr]
- i. 010b/253
- i.+ i 004b/86
- i.+ inde 010b/249, 011a/267, 011b/285, 013b/336, 027a/798, 027b/809, 027b/818, 027b/819, 045b/922, 045b/925, 045b/926, 045b/927, 045b/928, 045b/929, 045b/930, 046a/931, 046a/932, 046a/933, 047a/968, 048a/991, 049a/1021, 050a/1056, 050a/1069, 051b/1108, 052b/1152
- i.+ lerünj 047b/989
- i.+ üm 004b/94, 010a/246, 010b/251, 010b/255, 011b/282, 011b/284
- içerü** içeri -1- [Tr]
- i. 015a/370, 045b/929, 046b/951
- içre** içinde, içine, arasında -3- [Tr]
- i. 050a/1058, 050a/1059, 050b/1085
- içün** sebebiyle -13- [Tr]
- i. 009b/227, 011b/284, 014b/362, 016b/412, 016b/413, 016b/415 016b/414, 016b/416, 016b/417, 045a/905, 045a/907, 045a/912
- içür** - içirmek -1- [Tr]
- i.- düm 026a/770
- ihsân** iyilik, bağışlama -4- [AR]
- i. 014a/348
- i. olur 003b/70
- i. kılasın 016b/428
- i.+ uña 017a/431
- ihtiyâr** seçme -1- [AR]
- i. 005b/122
- ikâb** ezâ, cefâ -1- [AR]
- ‘i. 011b/275
- iki** iki -10- [Tr]
- i. 007b/176, 008a/192, 015a/371, 015a/372, 015b/390, 016a/411, 028a/831, 031a/903, 047a/962, 049b/1049
- i.+ si 004b/96
- ikilik** ikilik, şüphe -1- [Tr]
- i. 045a/913
- ikin** ikincisi -1- [Tr]
- i. 048b/1010
- ikinci** ikinci -3- [Tr]
- i. 015a/372, 028b/849
- i.+ si 046b/959
- iklîm** ülke, memleket -2- [AR]
- i. 006b/147
- iküندی** ikindi-1- [Tr]
- i.+ yi kılanlar 010b/260
- il** şehir, vilayet -11- [Tr]
- i. 012b/311, 049b/1045
- i.+ de 011b/277
- i.+ i 014a/345

i.+ inde 002a/27, 015b/384, 050b/1071	ī. 002b/36, 006b/140, 006b/141, 008b/194, 009a/209, 011a/262, 029b/871, 029b/872, 049a/1035, 050a/1066, 050a/1067, 052a/1128
i.+ ine 012b/310	ī.+ ı 045a/915, 050b/1077
i.+ ler 008a/185	ī.+ a 046a/939 ,048a/993
i.+ lerine 004b/91	ī. + durur 050a/1066
i.+ üm 014a/346	ī.+ ı 008b/195, 008b/203, 050a/1066
ilāh mitolojide tanrı -1- [AR]	
i.+ ından 006b/152	
ilāhī Allah'ım, ey Allah -1- [AR]	
i. 026b/790	ī.+ ıla 008b/193, 008b/194, 008b/195, 008b/196, 008b/197, 008b/198, 008b/199
2. Allah'a mensup, tanrısal	
i. 049a/1026	008b/200, 008b/201, 008b/202, 008b/203
ile ile -9- [Tr]	ī.+ suz 009a/209
i. 005b/113, 006a/131, 011a/269, 013a/325, 015b/386, 025a/745, 027a/807, 045a/915, 049a/1031	ī.+ umı 009a/208, 049a/1035 ī.+ uş 011a/262,046a/935, 047a/964, 047a/973, 052a/1127
illā ancak, yalnız -1- [AR]	
i. 010b/255	īmānsuz inancı olmayan -1- [Tr]
‘ilm bilim, bilgi -1- [AR]	ī. 045a/912
‘i. 010a/241	‘ imāret bayındır yer -3- [AR]
ilt - göndermek -3- [Tr]	‘i. 028a/823
i.- seş 004a/75	‘i. eyledi 050b/1082
i.- üp 045a/906	‘i.+ i 027b/817
i.- ür 025a/747	imdi şimdi, o halde -7- [Tr]
İlyās Kur’ân-ı Kerim’de adı geçem peygamberlerden biri -1-	i. 003a/49, 005a/106, 006b/145, 006b/146, 007a/165, 009b/226, 051b/1107
İ. 045b/922	in - inmek -15- [Tr]
īmān inanç, inanma -34- [AR]	i.- di 001a/01, 001a/09, 052a/1122, 052a/1123, 052a/1124, 052a/1125,

052a/1126, 052a/1127, 052a/1128, 052a/1129, 052a/1130	i. 052a/1136
i.- düm 025a/748	indür - indirmek -2- [Tr]
i.- dördiler 001a/10	i.- imeye 047a/966
i.- üp 016a/406	i.- ür 051b/1114
in'âm nimet verme, iyilik etme -2- [AR]	iñile - bk. inlemek -1- [Tr]
i. 016b/428	i.- r 052b/1143
i.+ uñı 017a/439	inkâr yaptığını saklama, reddetme -1- [AR]
inan - inanmak -2- [Tr]	i.+ ıdur 027a/808
i.- madı 001b/18	iñle - inlemek -1- [Tr]
i.- maz 025b/758	i.- di 030b/896
'inâyet ilâhî yardım, lütuf -4- [Tr]	ins insan, beşer -3- [AR]
‘i. 016a/395	i. 017a/440, 049a/1031, 051a/1096
‘i.+ i 010b/248, 011b/280	insân insan -1- [AR]
‘i.+ üñ 006a/128	i. 016b/414
‘i.+eyle 016a/395	ir - ermek, ulaşmak -30- [Tr]
‘i+ ide 008a/191	i. - e 006a/136
ince ince, dikkatli -1- [Tr]	i.- ıcek 011b/278
i. 014a/341	i.- sem 052a/1130
incit - incitmek, kırmak -1- [Tr]	çıkıcağ i.- di 048a/996
i.- esin 046a/937	‘arâşat eyledi i.- di 050b/1080
i.- me 003a/53	ecel i.- di 026a/774
i.- megil 046a/936	hâkka i.- di 010a/244
İncîl Hz. İsa'ya indirilen kutsal kitap -1- [AR]	dosta i.- e 007b/177
hâk-ı İ. 027a/798	mağşûda i.- e 011b/279
incü inci -1- [Tr]	ki i.- emedin 048b/1016
i. 052b/1146	dostumuza i.- emedük 045a/905
indi şimdi -1- [Tr]	aña i.- en 047a/962
	aña i.- ene 047a/970

hakkā i.- enler 010b/260	i.- e 013a/316, 028b/839, 028b/840,
hakkāte i.- enlere 028b/846	028b/841, 028b/842
ecel i.- er 009b/226	i.- üp 011b/286
uzun olur bir bir i.- er 004b/97	irkek bk. erkek -1- [Tr]
ecel i.- er bir 030b/891, 030b/892	i. 016b/416
Medīneye i.- ıcek 005a/105	irte erte -2- [Tr]
maħluḡ i.- iṣdi 051a/1102	i. 002a/29, 002b/37
dostına i.- iṣe 028b/844	‘ İs Hz. İsa, Hz. Muhammed’dan
menzile i.- medi er 006a/138	önceki peygamber -2- [Tr]
vuṣlata i.- mek 051a/1091	‘ İ. 051b/1112
muradına i.- memiṣ 052b/1145	‘ İ.+ nuḡ 026b/793
dermāna i.- meyesin bir 049b/1040	īsār baḡ, sargı -1- [AR]
gözün i.- mez 007a/154	‘ İ. 013b/338
menzile i.- mez ḡalur 047a/968	‘ İsī bk. İsa-1- [AR]
dīdārına i.- miṣler 026b/786	‘ İ. 050b/1074
anlar i.- se 010b/260	İslām İslām dini -1- [AR]
aḡa i.- se 011a/264	‘ İ. 001b/14
ecel i.- se bir 051b/1120	İsmā‘īl Hz. İsmail, kurban hadisesinde adı
biliṣene i.- sem 048b/1017	geçen peygamber -1-
irḡür - ulaşmak -1- [Tr]	‘ İ.+ e 005a/110
i. 017a/431	İsrāfīl kıyamet günü sura üfleyecek melek
i.- di 030b/898	-4- [AR]
i.- ene 030b/901	‘ İ. 015b/392, 028a/826, 047b/988,
i.- ür 029a/851, 051b/1114	049b/1051
‘ irfān bilme, ilāhī feyiz olarak bilme gücü	iste - aramak, istemek -27- [Tr]
-1- [Tr]	i. 002a/24, 010a/241, 026b/789,
‘ i.+ ı 050b/1075	028b/844, 051a/1090
iriṣ - ulaşmak -5- [Tr]	i.- gil 051a/1093
	i.- meyenler 051b/1118

i.- mez 007b/175	i.+ e 009b/222, 009b/224,
i.- mezem 016b/421	009b/229, 010a/246
i.- mezler 003b/71	i.+ i 003b/70, 005a/103, 007b/176,
i.- r 006b/152, 007b/175, 016a/400	007b/178, 008a/186, 008a/187, 011a/268,
i.- rin 003a/58, 003b/59, 003b/60,	011a/270, 012b/304, 013b/333, 027b/811,
003b/61, 003b/62	050a/1059, 052a/1134,
i.- riseñ 015a/380, 046a/936,	i.+ idür 028a/835, 046b/948
050a/1055	i.+ i eyleye 016a/401
i.- rseñ 051a/1089	i.+ imdür 012b/311
i.- señ 003a/48	i.+ ine 003b/61
i.- sün 049a/1021	i.+ ler 050a/1057
i.- yelüm 013b/338, 026b/787	i.+ ler ol 026a/773
i.- yen 003a/48, 007a/162	i.+ leri 046a/940
i.- yenler eylesin 048b/1013	i.+ lerün 047b/989
i.- yeyin 049a/1033	i.+ leründen 025a/749
i.- yüben 051b/1118, 051b/1119	i.+ üm 024b/737, 048b/1016,
istek istek, arzu -1- [Tr]	048b/1018
i.+ üm 026a/778	i.+ ün 004a/75, 006b/141, 009b/228
istiğfâr bağışlama, isteme-1- [AR]	i.+ üñe 016a/397
i. 016a/409	işâret işâret, gönderme -1- [AR]
isyân isyan, ayaklanma -1- [AR]	i. eyledi 050b/1081
i.+ ıla 011b/276	işbu bu, işte, bu -7- [Tr]
iş çalışma, çabalama, meşguliyet -39- [Tr]	i. 010a/235, 010a/238, 014a/340,
i. 009b/231, 010b/254, 025a/739,	014a/343, 015a/380, 027b/809, 050a/1056
045a/915, 050a/1058	işig eşik -1- [Tr]
i.+ de 026a/769, 046a/933	i.+ inde 007b/171
i.+ dür 007b/178	işit - -4- [Tr]
	i.- düğün 028a/834, 046a/945
	i.- e 014a/347

i.- en 030b/893
 i.- enlere 002b/35
 i.- enüñ 030b/896
 i.- mez 010b/251, 028a/832,
 051a/1103
 i.- mezler 013b/334
 i.- üñ 051a/1101
işle - yapmak -2- [Tr]
 i.- düñ 052a/1134
 i.- yi 025b/768
işlen - yapılmak -1- [Tr]
 i.- e 049b/1046
işlet - yaptırmak -1- [Tr]
 i.- di 050a/1064
it - etmek -26- [Tr]
 i.- me 017a/434
 çāk i. 050b/1079
 mezīd i. 028b/845
 ıabūl i. 051a/1095
 ıulluı i. 007a/154
 kül i.- di 029b/872
 Muıammedüñ i.- di 001b/20
 zıkr i.- diler 052a/1123
 nazār i.- dügi 008a/185
 hep i.- dügüm 048b/1018
 ben i.- dügümi 010b/255
 cem^c i.- dügüñ 025b/765
 Şer i.- dügüñ 026a/773
 varısarın i.- dügüñ 047b/978
 sen i.- dügüñ ol itmez 010b/256
 nazār i.- düm 016a/408
 niçün i.- düñ 005a/103
 terk i.- düñ 047b/985
 fehmi i.- medin 028a/822
 girmezsini i.- medüğüñi 047b/979
 az i.- mek 012a/290
 çok i.- mek 012a/290
 teferrüc i.- mek 008a/180
 ıulluı i.- mek 026b/783
 niŐān i.- mesün 045b/930
 terk i.- meyem 030a/877
 deñŐüren i.- mez 010b/255
 ‘ayyār i.- mez 010b/253
 günāh i.- mez 010b/252
 i.- mez 010b/256
 ıabūl i.- sün 050b/1078
 i.- e 011b/277, 011b/278
 i.- eler 046a/937
 i.- elüm 030a/876, 030a/878,
 030a/880, 030a/881, 030a/882, 048b/1006
 mihmān i.- elüm 030a/879
 zıkr i.- elüm 030b/902
 seyrān i.- elüm 030a/876
 terk i.- elüm 026a/772, 030a/878
 ıurbān i.- elüm 030a/877
 i.- em 047b/985
 Őerı i.- en 046b/954
 terk i.- en 028a/828

i.- en 016a/406, 016a/409	008b/200, 005b/118, 003a/47, 030b/889,
i.- er 006b/150, 026a/780,	003a/52, 028a/828, 030b/, 030b/889
047a/971, 050b/1085, 050b/1086	006b/151, 051a/1096, 052a/1134,
şavâş i.- er 050b/1085	026b/789, 013a/326, 051a/1099, 008b/201
i.- erdüm 026a/774, 047a/972	012b/306, 005a/103, 026b/783, 030b/890,
i.- erem 030b/890, 030b/900	007b/166, 029b/871, 005a/107, 012a/295
i.- eriseñ 049b/1032	016a/396, 047b/982, 047b/990, 016b/417,
i.- erler 025b/765	004b/92, 051a/1101
zıkr i.- erler 027a/799, 046a/942	030b/893, 051b/1117, 028a/822,
i.- ersin 002b/45	051b/1107, 030b/891, 030b/892
i.- ersün 009a/214	030b/895, 007a/157, 048a/993, 012a/294,
i.- esin 015a/367, 017a/439	026a/777, 003a/50, 048b/1019, 030b/896
i.- ıcek 011b/274, 028b/843	046b/956, 010a/240, 049b/1043, 009b/230,
i.- ici 024b/731	017a/440, 005a/107
raħm i.- ici 024b/734	005b/123, 004b/97, 030a/882, 006a/132
i.- iser 015b/389	iz iz -1- [Tr]
i.- üben 025a/741, 030b/896	i.+ in 026b/784, 028b/841
luşf i.- üben 017a/432, 017a/441	i. +ini 008b/199
i.- üp 006b/151, 052a/1121	izle - takip etmek, izinde yürümek -1-
keşf i.- üp 028a/822	[Tr]
itıkām biriktirme -1- [AR]	i. 051b/1116
i.+ uñ 012a/291	i.- riseñ 026b/784
i.+ iyimiş 029b/869	i. -yem 008b/199
iver - göndermek -1- [Tr]	‘ izzet değer, yücelik, şeref -1- [AR]
i.- iseñ 046a/933	‘i. 006b/152
iy ey -60- [Tr]	‘ izz ü cāh kıymet, değer -1- [AR]
i. 047b/982, 008b/193, 025a/748,	‘i.+ ından 007a/157
002a/33, 051a/1091, 017a/434, 030a/876,	K-Ğ

ķābliyet anlama, anlayış -1- [AR]	ķ. ola 047a/961
ķ.+ e 014a/344	ķādir kudret sahibi -3- [AR]
ķabr mezar -1- [AR]	ķ. 011a/262, 024b/731, 024b/735
ķ. +üm 011b/285	ķ.+ idüm 029a/861
ķabül alma, razı olma -2- [AR]	ķādir u Ğay Allah -1- [AR]
ķ. it 051a/1095	ķ. 24b/735
ķ. itsün 050b/1078	ķadr kıymet, değer -1- [AR]
ķ. itmez 010b/249	ķ.+ ini 003a/51
ķaç - uzaklaşmak, koşmak -7- [Tr]	ķaf kalkmak -2- [Tr]
ķ.- a 052a/1137	ķ. 001a/05
ķ.- ar 028b/840	ķafeř kafes -1- [AR]
ķ.- ar ol 047b/981, 047b/983	ķ.+ dağı 004a/79
ķ.- dum 005b/114, 005b/117	ķāfir Allah'a inanmayan -8- [AR]
ķ.- up 013b/332	k. 013a/322
ķaçan ne zaman, nasıl -2- [Tr]	k.+ deki 029b/871
ķ. 006a/138, 007b/173	k.+ dür 009a/215, 014b/355
ķadd boy -1- [AR]	k.+ ler 048b/1010, 051b/1120
ķ.+ üm 006a/128	k.+ leri 048a/993
ķadem ayak -5- [AR]	k.+ lerle 008b/200
ķ. 001a/05, 001a/06, 010a/247	ķafle kafele, birlikte yolculuk eden topluluk -1- [Tr]
ķ.+ ler 049b/1046	ķ. + müzden 051a/1099
ķ. ol 048b/1007	ķaf Tağı Kaf Dağı, masallarda Zümrüdüanka kuşunun yaşadığı dağ -1-
ķadeĥ ayaklı bardak -4- [AR]	ķ. 014a/351
ķ. 004b/85, 013b/327	ķ.+ nda 005a/112
ķ.+ in oldum 029b/868	ķahr zorluk, üzüntü -2- [AR]
ķ.+ üņ 004b/86	ķ.+ a 007a/156
ķadim eski -1- [AR]	ķ.+ ın 025a/752
ķ. 002a/21	
ķadir Kadir Gecesi -1- [AR]	

kağ - itmek -2- [Tr]	kağ.- mayandur 045a/908
kağ.- masun 014a/342	kağ.- mayı 008b/204
kağ.- mayam 017a/442	kağ.-bilsem ol 009a/207
ka'im ayakta duran, ayakta bulunan -3- [AR]	kağ.- maz 004a/78, 004b/91, 008a/184, 025b/762, 047b/981, 047b/983
kağ. 012b/313, 013a/318, 027a/807	kağ.- mazam 007b/168
kal - belli bir durumu korumak, sürdürmek-58- [Tr]	kağ.- sın 026a/776
kağ.- a 011b/282, 028a/827, 051b/1106	kağ.- sun 008b/194
kağ.- an 027a/800, 028a/824	kağ.- ur 025b/764, 025b/768, 047a/968, 051b/1009, 049b/1039, 051b/1111
kağ.- ası 014b/365, 045b/923	kağ.- urdı 031a/903
kağ.- asın 015b/388, 049b/1037	kağ.- ursam 049a/1034
kağ.- dı 001a/05, 004b/85, 006b/148, 027b/814, 046a/939, 051a/1099, 052b/1141	kağ.- ursın 025b/763
kağ.- dır 010b/258	ka' u ka' l dedikodu -3- [AR]
kağ.- dum 005b/118, 011b/285	kağ. 007a/157, 025b/765
kağ.- duğ 016a/405, 045b/927	kağ. kılmak 006a/133
kağ.- ma 004a/73, 049b/1041	ka' a kale -1- [AR]
kağ.- madı 012a/299, 013a/320, 013a/321, 013a/322, 013a/323, 013a/324, 013a/325, 027b/811	kağ.+ dur 050a/1056
kağ.- madılar 011a/266, 011a/268, 046b/953	ka' lb kalp, gönül -3- [AR]
kağ.- magil 014b/365, 017a/429, 047b/977	kağ.+ e 002a/21
kağ.- maya 028a/823	kağ.+ i 049b/1044
	kağ.+ üne 009a/211
	ka' ldur – yukarı çekmek -1- [Tr]
	kağ. 017a/434
	ka' lem kalem, yazma aracı -2- [AR]
	kağ. 025b/761, 029a/861
	ka' lb bir şeye şekil vermek için kullanılan vasıta -2- [AR]

ķ.+ a 014a/349	ķ.+ ı 025a/753, 050a/1061
ķ.+ ma 051b/1112	ķ.+ ıla 025a/750
Ķālū Belā “Ben sizin rabbiniz deęil miyim?” sorusuna “Evet” cevabı, Araf suresi 172. -1- [AR]	ķ.+lar 003a/53
Ķ. 029a/861	ķ.+ lara 002b/34
kāmil olgun -1- [AR]	ķ.+um 051a/1098
şeyh-ı K. 026b/783	ķ.+ umuz 045a/904
k.+ oldu 003a/48	ķan - doymak -6- [Tr]
	ķ.- a 004b/95,
	ķ.-asın 013b/327
	ķ.- maķ 003a/56
ķamet boy -1- [AR]	kān kaynak -1- [FAR]
ķ.+ üm 006a/128	k.+ ını 015a/380
ķamişlan – kamiş durumuna gelmek -1- [Tr]	k.-+eyle di 004b/93
ķ.- a 049b/1047	ķana’at – elindekinden hoşnut olma -1- [AR]
ķamu bütün, hepsi -15- [Tr]	ķ. itseñ 004a/74
ķ. 009a/214, 010b/248, 016a/399, 025a/750, 026a/773, 029b/871, 030a/883, 050b/1071, 052b/1146	ķanat kanat -1- [Tr]
ķ.+ dan 010a/240	ķ.+ uñ 048a/1001
ķ.+ sı 014a/350, 047b/987, 049a/1032	ķ. viridi 030b/894
ķ.+ sı ol 047b/987	ķancaru nereye -1- [Tr]
ķ.+ ya 013a/319	ķ. 047a/963
ķan hayatı sıvı -12- [Tr]	ķanda nerede, nereye -11- [Tr]
ķ. 005a/102, 008a/192, 011b/276, 011b/283, 013b/336, 045a/908	ķ. 003b/69, 010a/246, 013a/326, 013b/332, 025a/744, 049a/1025, 049b/1043, 050a/1055, 051a/1089
ķ.+ a 013b/327, 029a/854, 030a/885	ķ.+ lıgum 006a/137
	ķ.+ yıdum 005a/107
	kandalık nerede olduğu-1- [Tr]
	k.+ ın 050b/1072

kandan nerede -1- [Tr]
k. 005a/106

kanı hani, nerede -11- [Tr]
k. 002a/30, 005a/101, 010a/242,
013a/324, 013a/325, 013b/338, 025a/749,
026b/788, 049b/1043

kanlu kanlı -1- [Tr]
k. 012b/311

kapu kapı -21- [Tr]
k. 002b/37, 046b/958, 047a/963
k.+ dur 047a/969
k.+ lara 016b/422
k.+ na 051a/1094, 051a/1100
k.+ sı 015a/370, 016a/407
k.+ sin 002a/22, 052a/1136
k.+ sinda 015a/371, 015a/372,
015a/373, 015a/374, 015a/375, 015a/378
k.+ sinda bir 015a/376
k.+ ya 046b/952, 049b/1037
k.+ yı 046b/952

kapucu kapıcı-1- [Tr]
k. 050a/1057

kar kar -2- [Tr]
k.+ ları 009a/218, 014b/358

kâr kıl – fayda etmek -1- [Tr]
k.- madı ol 005a/110

kara kara, siyah -13- [Tr]
k. 002a/30, 002b/42, 008a/192,
011b/276, 011b/283, 011b/279, 016a/408,

025a/748, 025b/759, 045a/910, 047b/977,
048b/1014
k.+ sını 003a/49

karanlık karanlık -1- [Tr]
k.+ a 049a/1033

karaju karanlık -2- [Tr]
k. 002b/40, 025b/768

karar - kararmak -1- [Tr]
k.- uban 027b/812

karâr karar, netice -4- [AR]
k.+ ı 012a/299
k. kılmaz 027b/815, 048a/1000,
048b/1016

kardeş kardeş -11- [Tr]
k. 002a/32, 016b/417, 047b/981,
047b/983
k.+ dan 046a/944, 047b/981,
047b/983
k.+ lar 005a/107, 011b/281,
027a/796
k.+ larum 026a/776
k.+ uña 002a/32

karı eş, hanım -1- [Tr]
k. 002a/29

karın alt kısım -1- [Tr]
k.+ ına 047b/979

karınca karınca -1- [Tr]
k. 028a/826

karış - karışmak, birbirine geçmek -2- [Tr]

ķ.- dı 051a/1102	ķatı sert, ok -14- [Tr]
ķ.- maz 052a/1124	ķ. 006a/129, 007a/153, 011b/280,
ķarlı karlı -1- [Tr]	015b/387, 015b/389, 015b/391, 015b/392,
ķ. 012a/300	016a/399, 016a/402, 016b/416, 050a/1060,
ķarķu +e karķı -5- [Tr]	050a/1061, 051b/1113
ķ. 005a/106, 015b/390, 048a/1004,	ķ.+sın 007a/153
048a/998	ķatlan – katlanmka, dayanmak -4- [Tr]
ķ.+ ma 017a/437	ķ.- a 006b/142
ķārūn Hz. Musa zamanında yaķayan ve	ķ.- dum 017a/429
zenginliğiyle tanınan kimse -1-	ķ.- imaz 052b/1138
ķ.+ uņdur 028a/825	ķ.- isar ol 016b/414
ķaķd : kasıt, niyet -1- [AR]	ķaķre su damlası -3- [AR]
ķ.+ ma 001a/03	ķ. 007a/153
ķ. eyle 049b/1041	ķ.-i bārān 030a/880
ķ.+ um 026a/775	ķ.+ den 014b/361
ķ.-ı ‘ummān 030a/880	ķ.+ mdūr 014a/345
ķ.+ umuza 045a/905	ķavıķ - kavuķmak -1- [Tr]
ķaķ kaķ -2- [Tr]	ķ.- a 028b/843
ķ.+ ı 052a/1126	ķaya kaya -1- [Tr]
ķ.+ ları 004a/83	ķ.+ lar 015b/385
ķat huzur, yan -4- [Tr]	ķayęu kayęı, endiķe -2- [Tr]
ķ.+ ma 006b/148, 052b/1145	ķ.+ dan 004a/79
ķ.+ ında 001b/16, 011b/283	ķ.+ sın 016b/421
ķat - katmak, eklemek, koymak -5- [Tr]	ķayd dūķūnce, endiķe -2- [AR]
ķ.- arlar 003b/59	ķ.+ ın 026b/786
ķ.- asın 047b/980	ķ.+ mı 001b/14
ķ.- dum 013a/317	ķāyim ayakta duran -1- [AR]
ķ.- mayalar 010a/237	ķ. 050b/1070
ķ.- mayayın 029a/856	ķayna – kaynamak -1- [Tr]

ķ.- ya bir 016a/401	kemter çok, fazla -2- [Tr]
ķaynat – kaynatmak -2- [Tr]	k. 010a/240
ķ.- ayın 012b/310	k.+ i 004b/87
ķ.- ur 005b/119	Ken‘ān Filistin -1- [AR]
ķaz - toprağı açmak, oymak -4- [Tr]	Yūsuf-ı K. 051b/1111
ķ.- a 025a/748	kendi bk. kendü-1- [Tr]
ķ.- an 009b/227	k. 045b/921
ķ.- ar oldum 025a/747	kendü : kendi, kendisi-1- [Tr]
ķazan -kazanmak -2- [Tr]	k. 002a/27, 008a/189, 009b/227,
ķ. 027b/820, 028a/823	014a/347, 025a/750
ķ.- duğı 009b/224	k.+ de 049a/1023, 051a/1088
ķ.- duđıñ 002a/31	k.+ den 051b/1110
ķāzī kadı -1- [AR]	k.+ ŋ 001a/02
ķ. 027b/818	k.+ ŋi 004a/73
ķazma toprağı açma aracı-1- [Tr]	k.+ yi 001b/16
ķ. 025a/747	k.+ ziñe 003a/47
kefen kefen -2- [AR]	k.+ züni 003a/51
k.+ ler 002b/34	kendülik varlık, mevcudiyet -1- [Tr]
k.+ ümüz 045a/904	k.+ in 049a/1027
kelām söz, lakırdı -3- [AR]	kendü’z kendisi, şahsı -1- [Tr]
k.+ dur 027b/819	k.+ inden 013b/335
k.+ ında 052a/1122	kerem lütuf, bağış-2- [Tr]
k.+ um 010a/233	k.+ i 010b/256
keleci söz -2- [Tr]	k. ķıl 030a/876
k. 006a/139, 015a/379	Kerīm cömert olan Hz. Allah -2- [AR]
kelime kelime, söz, laf -1- [AR]	K. 008b/195, 008b/201
k.+ si 046a/931	K.- i Zü’l-Celāl 012a/295
kemine noksan, eksik -1- [FAR]	kervān kervan -1- [FAR]
k. 051a/1095	k.+ um 051a/1099

kes - kesmek, koparmak -5- [Tr]	ķ.- a gör 009b/226
k.- en 013a/320, 013a/325,	ķ.- alum 030a/879
051b/1113	ķ.- an 009b/220, 013a/323,
k.- me 016a/395	024b/735, 025a/738, 029b/874
k.- medin 024b/731	ķ.- anlar 010b/260
kesād yokluk, kıtlık -1- [AR]	ķ.- anlara 045a/907
k. oldı 027b/812	ķ.- asın 010b/259, 012a/294,
keşf açma, meydana çıkarma -2- [AR]	016b/428
k. idüp 028a/822	ķ.- dı 001a/03, 005a/102, 028b/848,
k. olur 047a/962	046a/939, 048b/1008, 048b/1011,
kevşer cennette bir havuzun adı -3- [AR]	052b/1141
k. 004b/88, 004b/89, 017a/438	ķ.- dılar 048a/1002
kez sefer, deha -11- [Tr]	ķ.- dıysa 009a/213
k. 007b/167, 009b/221, 011b/278,	ķ.- du 026a/771
029a/862, 030b/891, 030b/892, 045b/919,	ķ.- dum 005a/112, 016b/420,
046a/941, 048b/1010, 051a/1089	017a/432, 017a/436
k.+ in 014a/347	ķ.- gil 027b/816
ķığur - : çağırmaq, davet etmek, seslenmek	ķ.- inca 027a/805
-2- [Tr]	ķ.- ma 007a/154, 016a/396
ķ.- dı 001a/01	ķ.- madılar 011a/266
ķible namaza başlarken yönelinen taraf -	ķ.- maķ 006a/133
1- [AR]	ķ.- maya ol 028a/824
ķ.-i cān 030a/879	ķ.- mayana 009b/225
ķıl yapmak, etmek -10- [Tr]	namāzını ķ.ılmadı 011a/263
ķ. 051a/1088, 030a/876,	namāz ķ.- mayandur 045a/913
048b/1012, 046a/947, 007a/157, 025b/765,	zinā ķ.- mayandur 045a/914
003a/55, 001a/02, 029b/874	maḥrūm ķ.- mayasın 002b/46
ķ.- a 048b/1011	zārı ķ.- mayayın 029a/854
ķ.- a 006a/128, 045a/907	namāz ķ.- mayınca 009b/222

aşşı kı.- maz 052a/1135	kı. 005a/98, 047a/965, 047a/968
namāz kı.- maz 009b/224	kırkbirinci kırk birinci -1- [Tr]
qarār kı.- maz 027b/815, 048a/1000,	kı. 005a/99
048b/1016	kışıl - azalmış -1- [Tr]
nazar kı.- mış 016a/405	kı.- mış 052b/1146
fedā kı.- mışam 017a/435	
yüce kı.- mışam 016b/425	kısmet talih, nasip -1- [AR]
namāz kı.- sa 010b/257	kı. 009a/213
yāri kı.- sa 009a/209	kış kış -2- [Tr]
sefer kı.- sam 008b/193	kı. 048a/996
vaqtuñı kı.- sana 003a/50	kı.+ da 025a/742
namāzuñ kı.- up 009b/222	kıy - acımak -4- [Tr]
secde kı.- ur 046a/940	kı.- an 014a/343, 051b/1109
kı.- ur 013b/334, 016b/415	kı.- maz 010a/232
kı.- uram 030b/891, 030b/892	kıyāmet dünyanın sonu -33- [AR]
kı.- urıdum 026a/774	kı. 016a/396, 016a/397, 016a/398,
kı.- urısañ 015a/379, 050a/1063	016a/399, 016a/400, 016a/401, 016a/402,
k.-maz	016a/403, 016a/404, 016b/412, 047a/971,
da' vī kı.- urlar 046b/953	047a/972, 047a/973, 047a/974, 047b/975,
tevbe kı.- ursañ 002b/46	047b/976, 047b/977, 047b/978, 047b/979,
kılıç kılıç -2- [Tr]	047b/980, 047b/981, 047b/982, 047b/983,
kı.+ ı 009a/216	047b/984, 047b/985, 047b/986, 047b/987,
kı.+ ın 017a/433	047b/988, 047b/989, 047b/990
kılıç kılıç -1- [Tr]	rūz-ı kı. 011a/273
kı. 005a/112	kı.+ i 015b/388
kı.+ ı 014b/356	kıyl u kāl dedikodu -1- [AR]
kır - kırmak -1- [Tr]	kı. 012a/295
kı.- maq 003b/60	kıymet değer -1- [AR]
kırk kırk -3- [Tr]	kı.+ e 010a/238

kız	evlenmemiş kız çocuğu -3- [Tr]	050b/1078, 050b/1079, 052a/1137,
	ķ. 002b/35	052b/1139, 052b/1140
	ķ.+ a 015b/393	2.kim
	ķ.+ ı 004a/72	k. . 001b/13, 004b/84, 006a/130,
kızıl	1.kırmızı -3- [Tr]	006a/133, 011a/263, 016b/414, 027a/806,
	ķ. 005b/121, 052b/1151	027a/807, 027b/817, 028a/831, 030a/883,
	2. altın para	030a/884, 030a/885, 030a/886, 030a/887,
	ķ.+ ı 009b/224	030a/888, 030b/, 030b/889, 030b/890,
ki	ki -34- [FAR]	030b/891, 030b/892, 030b/893, 030b/895,
	k. 002a/33, 004a/77, 006a/133,	030b/896, 045b/927, 045b/928, 047a/971,
	006a/136, 007a/160, 007a/165, 007b/177,	048a/1004, 049a/1024, 049a/1025,
	012b/302, 012b/303, 014b/362, 016b/423,	049a/1026, 049b/1039, 051b/1106,
	016b/424, 027a/807, 028a/825, 028a/830,	51b/1117
	028b/839, 028b/844, 029a/859, 029b/875,	k.+ de 001b/17, 028a/829,
	046a/943, 048b/1006, 048b/1015,	050a/1065
	049a/1020, 049a/1028, 049a/1036,	k.+ dür 007b/177, 045a/910,
	050b/1081, 050b/1084, 050b/1086,	052a/1132
	051a/1092, 052b/1140	k.+ e 004b/92, 004b/94, 010a/244,
kiçi	küçük -3- [Tr]	012b/306, 014b/363, k. 046b/957,
	k. 014a/342, 016a/398, 016a/399	049a/1026, 049b/1044
kim	1.ki -96- [Tr]	k.+ e 004b/85
	k. 001b/12, , 005a/104, 005b/120,	k.+ i 002b/35, 050b/1076
	007a/158, 009b/228, 010a/244,	k.+ ini 024b/733
	012a/293, 014a/352, 015a/372,	kimesne kimse -1- [Tr]
	015a/373, 015a/375, 015a/376, 015a/377,	k. 050b/1072
	016b/420, 025a/752, 026a/778, 028a/823,	kimse kimse -23- [Tr]
	028a/829, 047b/979, 048a/993, 049a/1023,	k. 001b/18, 002a/29, 004b/91,
	, 049a/1032, 049a/1034, 049b/1044,	006a/138, 006b/140, 045a/906, 045a/916,
	050a/1069, 050b/1070, 050b/1071,	045b/925, 045b/927, 051a/1097

k.+ den 029a/853, 045b/929	ķ.- dum 010a/242, 029b/872
k.+ ler 026a/779	ķ.- gil 005b/122, 005b/125,
k.+ m 029a/855	015a/369, 028a/833, 028a/834
k. ķalmaz 004b/91	ķ.- ma 013b/335, 026a/778,
k.+ ye 025b/762, 045a/910,	029a/855
050a/1059, 050b/1086, 052a/1135	ķ.- madı bir 048b/1009
k.+ yi 004b/95, 014a/344	ķ.- maduķuņ 009b/229
k.+ yle 029a/860	ķ.- magil 009b/226
kin oĉ alma, kin -1- [Tr]	ķ.- maya 046b/947
k.+ i 025b/767	ķ.-mayıbilsem 009a/208
kine bk. kin -3- [Tr]	ķ.- maz 027a/806
k. 011b/278, 050a/1067	ķ.- mazam 016b/421
k.+ dūr 050a/1066	ķ.- mazlar 014b/362
ķiři insan, kimse -23- [Tr]	ķ.- mışlar 052a/1124
k. 002a/28, 003b/70, 004b/88,	ķ.- r 048a/1005
005a/103, 007b/176, 008a/182, 008a/183,	ķ.- rısaņ 045b/922, 049b/1040
008a/189, 009b/230, 010b/257, 011a/268,	ķ.- sam 048b/1017
016a/396, 025a/752, 047a/966, 049a/1027,	ķ.- yam 004a/76, 009a/215
050a/1059, 051b/1107, 052a/1134	ķoca yaşlı, ihtiyar -9- [Tr]
k.+ de 009b/220	ķ. 002a/29, 002b/37, 005a/99,
k.+ nūņ 009b/224, 025a/752	028a/830
ķitāb kitap -5- [AR]	ķ. eyleyen 009a/217, 014b/357
k. 047b/987	ķ.+ lar 049a/1028
k.+ ı 046b/954	ķ.+ sı 047a/970
k.+ ımı 014b/364	ķ. ķılur 016b/415
k.+ uņ 028b/837, 046a/941	ķoĉ koĉ -1- [Tr]
ķo - 1. Bırakmak, terk etmek -26- [Tr]	ķ.+ ıla 005a/110
ķ. 007b/171, 007b/173, 051a/1093	ķolay kolay -1- [Tr]
ķ.- dı 006b/147, 029a/852	ķ.+ ından 006a/138

kon - kısa bir süre için yerleşmek -5- [Tr]

ķ.- a 004b/93

ķ.- a bir 004b/93

ķ.- ar 004b/89

ķ.- asıdur 007a/160

ķ.- muşam 016b/426

konag -1- [Tr]

ķ.+ a 016b/426

konuk bir yerde konaklayan -7- [Tr]

ķ. 005a/100, 005a/101, 005a/103,
005a/104, 005a/105, 005a/98

ķ.+ ı 005a/106

ķ.+ suz 005a/98

konşu komşu -1- [Tr]

ķ. +ıa 002a/32

kop - : dirilmek, ortaya çıkmak -1-
[Tr]

ķ.- dı 001a/05

ķ.- asın ol 047b/980

ķ.- dı 050a/1064, 051b/1105

ķ.- ısar 051b/1105

ķ.- ucaķ 011a/273

ķ.- unca 015b/388

kopar –diriltmek -1- [Tr]

ķ. 008b/200

ķ.- ıdum 010b/254

korķ - korkmak -4- [Tr]

ķ.- anlar 008a/187

ķ.- aram 030b/900

ķ.- asın 015a/372

ķ.- mayısar 016b/414

korķı bk. korķu -1- [Tr]

ķ. 029b/867

korķu korku -1- [Tr]

ķ.+ ları 016b/415

korķulu korkulu -1- [Tr]

ķ. 013a/315

korķut – korkutmak -1- [Tr]

ķ.- mış olmasun 015a/372

koş - arkadaş etme, emrine vermek -1-
[Tr]

ķ.- arısaı 050a/1061

kokmak koklamak -1- [Tr]

ķ. 008a/180

koķu koku -2- [Tr]

ķ.+ sın 002a/22

ķ.+ sına 045a/914

kov - takip etmek, kovalamak -1- [Tr]

ķ.- ar 015b/387

koy - bırakmak, terk etmek -6- [Tr]

ķ.- an 014a/344, 014b/355

ķ.- anlara 045a/906

ķ.- asıdur 049a/1027

ķ.- up

kör -2- [Tr]

k.+ dür 028a/832, 046a/939

köşk ör, görme yeteneği olmayan -2-
[Tr]

k. 027a/800	ķ.+ lar 006a/127, 008a/185,
k.+ de 005b/126	010b/259
kötrüm kötürüm, yürüyemen -1- [Tr]	ķ.+ larıla 006a/129
k. eyler 029a/850	ķ.+ larına 004b/84
köz bk. göz -1- [Tr]	ķ.+ larına ol 004b/85
k.+ lerüm 029a/85	ķ.+ larıñ 006a/127, 026b/790
ķubbe kümbemsi bina damı -1- [Tr]	ķ.+ luķ it 007a/154
ķ.+ nüñ 003b/61	ķ.+ luķ itmek 026b/783
ķuçmak kucaklamak -1- [Tr]	ķ.+ luķdan 007a/154
ķ.+ için 016b/427	ķ. olanlara 028b/849
ķudret güç, kuvvet -5- [AR]	ķ.+ sın 007a/154
ķ. 015a/370, 024b/732, 024b/737,	ķ.+ um 009a/211, 011b/281
048a/998	ķ.+ uñ 051a/1095
ķ.+ de 029a/860	ķulağuz -2- [Tr]
ķuds Filistin'in merkezi olan şehir -8-	ķ. 002a/22, 002a/23, 027a/802
[AR]	ķulak kulak -3- [Tr]
ķ.+ e 027b/810, 027b/811,	ķ. 002a/23
027b/812, 027b/813, 027b/814, 027b/815,	ķ.+ umdan 010b/251
027b/816	ķ. ur 006b/151
ķul kul, köle -30- [Tr]	ķ. urandur 009b/230
ķ. 007a/154, 008b/201, 010a/241,	ķulluķ hizmet, hizmetçilik -3- [Tr]
014a/346, 014a/351, 027b/815, 029a/858,	ķ.+ dan 009a/210
051a/1095	ķ. eyleyen 009a/219, 014b/359
ķ.+ a 006a/139, 028b/842	ķulmaş hilekâr, düzenbaz -1- [Tr]
ķ.+ am 029b/870	ķ. 050b/1086
ķ.+ dur 003a/55	ķulüb kalpler -1- [Tr]
ķ.+ ma 024b/734, 052a/1122	ķ.+ uñ 007a/159
ķ.+ ıyam 025a/745	ķum kum -2- [Tr]
	ķ. 003b/59

ķ. + larını 016a/406	ķurtul – kurtulmak -2- [Tr]
ķur - kurmak -4- [Tr]	ķ. 046a/945
ķ.- alar 016a/403	ķ.- duķ 015a/378
ķ.- an 008a/190	ķ.- sam 009a/207
ķ.- ıla 047b/990	ķuru - kurumak -1- [Tr]
ķ.- ısar 047b/975	ķ.- r 045a/904
ķur'an Kur'an-ı Kerim - 4- [AR]	ķuru kuru -1- [Tr]
ķ. 009a/209, 010a/233, 014a/351,	ķ. 048a/1004
046b/958	ķurut - -1- [Tr]
ķāhib-i ķ. 025a/740	ķ.- alar 046a/936
ķ. 052a/1128	ķurul - kurulmak -1- [Tr]
ķ.+ a 025b/758	ķ.- mış 008a/191
ķurbān bir ũlkũ iķin kendini feda etme -6-	ķuķ kuķ -9- [Tr]
[AR]	ķ. 006b/143, 014a/352, 024b/732,
ķ. 026b/789	047b/981, 047b/983
ķ.-ı ' ıķķdur 050b/1078	ķ.+ ķa 004a/79
ķ.+ a 004a/78	ķ.+ ı 014b/361
ķ.+ dayıdum 005a/110	ķ.+ ına 052a/1124
ķ. idelũm 030a/877	ķ.+ lar 048a/997, 051b/1110
ķ. olayım 005b/125	ķuķađ kuķak -1- [Tr]
ķurit - kurutmak -2- [Tr]	ķ.+ ın 015a/367
ķ.- an 009a/218, 014b/358	ķuķan – kuķanmak -1- [Tr]
ķurt kurt -1- [Tr]	ķ.- gil 015a/367
ķ.+ larıla 013a/323	ķutsuz uğursuz -1- [Tr]
ķurtar – kurtarmak -3- [Tr]	ķ. 013a/326
ķ.- aķaķ 052a/1121	ķuvvet gũc -1- [AR]
ķ.- am 016b/420	ķ.+ i 001b/19
ķ.- ıbilũr ol 008a/189	ķuyı bk. ķuyu -1- [Tr]
ķ.-ıbilsem 009a/208	ķ. 009b/227

ķuyu	kuyu -1- [Tr] ķ.+ da 005a/109	k.+ si 026a/781
ķuzu	kuzu -1- [Tr] ķ.+ yıla 048b/1010	ķulhān hamam ocağı -1- [FAR] k. olupdur 012b/301
ķulluķ	hizmet, hizmetçilik -1- [Tr] k.+ um olmadı 048b/1019	ķulūnk taşçı kazması -1- [FAR] k. 013a/320
ķuffār	kāfirler -1- [AR] k.+ ı 017a/435	ķürs levh-i mahfuzun olduğı yer, kürsî - 1- [AR] k.+i 025a/740
ķufr	kūfūr, Allah'ı inkār -5- [AR] k. 006b/140 k.-i nihān 029b/871 k.+ ümi 013a/317 k.+ üņe 047a/965 k.+ üņi 047a/964	ķüs- darılmak, küsmek -1- [Tr] k. -megil
ķükre	– kūkremek, taşmak -1- [Tr] k.- ye 016a/401	L
ķül	yanan şeylerden geriye kalan toz-6- [Tr] k. 029b/874 k. itdi 029b/872 k. olgil 015a/369 k. olunca 007b/170 k. olmaķ 051b/1118 k. oluban 005b/125	lā yok, hayır -7- [AR] 1. ilāhe-illā'lāh 003b/63, 003b/64, 003b/65, 003b/66, 003b/67, 003b/68 1. ilāhe-illā'lāh yapar 003b/63
ķulāh	ucu sivri, yüksek başlık -1- [FAR] k.+ ından 007a/155	lāmekān mekansız -1- [AR] 1. olur 013b/337
ķüllī	bütün, çok -1- [AR] k. 026b/785, . 049b/1038	la'net mahrumluk -2- [AR] bī-namāz 1. olunca 003a/50 1. olmadın 014a/349
		lāyık yakışır, yaraşır -1- [AR] 1. 026a/776
		lenterāni Hz. Allah'ın Hz. Musa'ya "Beni göremezsın." hitabı -1- [AR] 1. 045b/928
		levh levha -2- [AR] 1. 029a/861 1.+ de 049/1052

Leylî Leylâ ile Mecnûn hikâyesindeki

kadın kahraman -1- [Tr]

L. olur 050b/1073

L. +niş 012b/303

lezzet tat, zevk -1- [AR]

l.+ e 002b/41

lisân dil -2- [AR]

tercümân-ı l. 050b/1084

l. viren 025a/739

likâ yüz, çehre -1- [AR]

l. 006b/152

loğma lokma -1- [AR]

l. 007a/155

l.+ n 002b/43

luğf iyilik -3- [AR]

l. 024b/731

l.+ı 028b/842

l. idüben 017a/432, 017a/441

l.+uğıla 012a/293

M

ma'adin kaynak -1- [AR]

m. 046a/936

ma'būd kendisine ibadet olunan, tapınılan

-1- [AR]

m.+ um 016a/411

macera cereyan eden, geçen -1- [Tr]

m.+ sı 047a/967

mağbūn şaşkın, şaşırılmış -1- [AR]

m. kıala 011b/282

mağrūr gururlu -3- [AR]

zâhid-i m. 006a/132

m. eyledi 047b/977

m. olup kıalmagil 047b/976

mâh ay -3- [FAR]

m.-ı tâbân 029b/873

m.+ ı 006a/131

m.+ ından 006b/151

mâl bir kişini sahip olduğu değerli ya da gerekli şey -13- [AR]

m. 006b/152, 015b/389, 024b/734,

028a/825, 052a/1135

m.+ a 010a/232, 011a/268

m.+ ı 003b/71, 025b/765, 028a/823,

028a/827

m.+ um 003b/62

m.+ uş 028a/824

m.+ uşdur 025b/766

mâlik sahip, bir şeyi olan -1- [AR]

m.+ ine 025a/743

ma'lūm bilinen -3- [AR]

m. 029a/857

m. 003a/54

m.+ dur 011a/267

Manşūr Hallâc-ı Mansūr -9- [Tr]

M. 004a/80, 012b/302, 029b/868,

050b/1075

- M.+ am 029b/867
- M.+ ı 029b/872
- M.+ la 005b/113
- M.+ layın 002a/23
- M. olan 011a/269
- ma'na** bk. ma' nā -7- [AR]
- m. 002a/22
- m.+ de 046a/944
- m.+ sı 028b/837, 047b/987
- m.+ sın 046b/954
- m.+ sını 010a/235, 010a/238
- ma' nā** anlam, iç yüz -9- [AR]
- m. 011a/271, 045b/917, 047a/960,
- 047a/970, 049b/1049
- m.+ den 003a/47, 004b/91
- m.+ sini 046a/941
- maḥabbet** aşk, sevgi -1- [AR]
- m. 027b/815
- maḥbūb** sevgili -1- [AR]
- m.-ı ḥayrānı 050b/1073
- maḥbūs** hapsedilmiş -1- [AR]
- m. olmuş 002b/44
- maḥfil** toplanma yeri -1- [AR]
- m.+ inde 052b/1151
- maḥkūm** birinin hükmü altında bulunan-1- [AR]
- m.+ ısaḡ 011a/270
- maḥlūk** yaratılmış -1- [AR]
- m. 011a/271
- m. iriṣdi 051a/1102
- maḥrūm** yoksun, nasipsiz -6- [AR]
- m. 027a/806, 028b/840
- m.+ dur 007b/176
- m. ḳalası 014b/365
- m. ḳalma 004a/73
- m. ḳılmayasın 002b/46
- m. itme 008b/202
- m. ḳalasin 015a/377
- maḥşer** ölülerin dirilip toplanacağı yer -3- [AR]
- m. 011b/282, 051b/1106
- m.+ de 009a/208
- maḳām** makâm, mevki -3- [AR]
- m. 047a/969
- m.+ ı o026a/781, 028b/840
- m.+ ina 052a/1130
- m.+ lar 004b/90
- maḳbere** mezar, mezarlık -1- [AR]
- m.+ ye 045a/906
- maḳşūd** istek, arzu -4- [AR]
- m.+ a ire 011b/279
- m.+ lara 011a/266
- m.+ larumuz 047a/972
- m. ol 004a/77
- ma' rifet** irfan, Allah'a ait bilgi -3- [AR]
- m. 010b/249, 047a/960, 047a/967
- ma' rūf** herkesçe bilinen, tanınmış -1- [Tr]

emr-i m. 027b/814
māsivā dünyadan geçmek, Allah'tan
başka her şeyle ilgisini kesmek-1- [AR]

m.+ nuñ 026a/781

ma'şūm suçsuz, kabahatsiz -1- [AR]

m.+ ları 016b/415

ma'şuḳ bk.ma'şuḳ -3- [AR]

m. 010a/242

m.+ ina 050b/1080

m.+ lar 015b/383

ma'şuḳ sevgili -10- [AR]

m. 012b/302, 030b/902

m.+ dan 011a/269

m.+ ıla bir 029a/858

m.+ ın 007b/175

m.+ ina 004a/81

m.+ ını 008a/182

m.+ ıñı 004a/83

m.+ uñ 007a/156, 013b/333

ma'şuḳlıḳ sevgililik -1- [Tr]

m.+ uñ 014b/363

mecāz hakikatin, gerçeğin zıttı -1- [AR]

m. 047a/970

Mecnūn delice seven, Leyla ile Mecnun

ikâyesindeki erkek kahraman-4- [AR]

M. 012b/303, 029b/868, 050b/1073

M. oldı 011a/269

meded yardım-11- [AR]

m. 017a/431, 031a/903, 051a/1094,

051a/1095, 051a/1096, 051a/1097,

051a/1098, 051a/1099, 051a/1100,

052a/1137

Medīne şehir -2- [AR]

M. 017a/430

M.+ ye 005a/105

medḥ övme, birinin iyi şeylerini söyleme-
2- [AR]

m.+ ile 011a/272

m.+ ini 048b/1006

medrese ders okutulan yer -1- [AR]

m.+ yi 052b/1152

meger meğer, oysa fakat -10- [FAR]

m. 005a/104, 006a/128, 007a/153,

008b/199, 010b/248, 016b/417, 025b/767,

048b/1011, 048b/1018, 050b/1081

mekān yer, mahal -2- [AR]

m.+ da 049a/1026

m.+ uñ 013b/337

Mekke Kâbe'nin bulunduğu kutsal şehir -
5- [AR]

M. 017a/430

M.+ nüñ 016a/408

M.+ ye 005b/117, 009a/215,

014b/355

melāl usanma, bıkmama -1- [AR]

m. 029b/873

melāmet ayıplama, kınama -5- [AR]

m. 016b/412, 026a/771	m. 002a/24
m. eyleyüp 016b/419	m.+ lere 002a/26
m.+ liķ 014a/340	m.+ likden 011a/271
melek melek, nuranî varlık -1- [AR]	m. oluban 014b/354
m.+ lerin 027a/799	m. olur 051a/1087
melûl usanmış, bıkmış -1- [AR]	meşâyih şeyhler -2- [AR]
m. olası 045b/917	m. 046b/956
men ben -2- [Tr]	m.+ uñ 003b/63
m.+ em 014a/345	meşhûr şöhret kazanmış -1- [AR]
m.+ i 008b/193	m. 011a/269
menzil konak yeri -6- [AR]	metâ' satılacak mal, eşya -2- [AR]
m. 011a/272, 045a/909, 045b/926	m. 015a/375
m.+ e 006a/138, 047a/968	m.+ ı 045a/913
m.+ i 045b/930, 047a/969	m. + ın 006b/142
merd adam, insan -1- [FAR]	Mevlâ Allah -4- [AR]
m.+ ile 051a/1091	M. 008b/200
merdân mertler, erkekler -1- [FAR]	m.+ m bir 052b/1142
m. 051a/1091	sırr-ı M.+ sıyıla 026b/782
Meryem Hz. İsa'nın annesi -1- [AR]	M.+ yıçün 011a/267
İbn-i M. 051b/1112	meydân geniş alan, ibadet yeri -5- [AR]
Mescid mescit -1- [AR]	m.+ da 002a/23, 002a/25,
m. 045a/912	049a/1028, 051a/1090
meşel örnek, benzer -3- [AR]	m.+ dayıdum 005a/112
m.+ dür 028a/834	meyl eğilim -1- [AR]
m.+ i 009a/212	m.-i fenâ 011a/266
meskenet miskinlik, fakirlik, yoksulluk	mezîd artma, arttırma, çoğaltma -1- [AR]
-1- [AR]	m. it 028b/845
m.+ den 028a/829	mı soru eki -14- [Tr]
mest sarhoş -5- [FAR]	

m. 003a/57, 030b/, 030b/893,
047b/985, 048b/1015, 051b/1117,
051b/1118, 052a/1131

m.+ dur 030b/901

m.+sın 025b/758, 051b/1108,
051b/119, 051b/1110, 051b/1111,
051b/1113

mi soru eki -18- [Tr]

m. 009a/215, 009a/216, 009a/217,
009a/218, 009a/219, 012a/290, 012a/291,
014b/355, 014b/356, 014b/357, 014b/358,
014b/359, 047b/985, 048a/1003,
048b/1015, 051b/1119, 051b/1120

m.+sin 001a/06, 011a/264,
051b/1112, 051b/1114, 051b/1115,
051b/1116

mişāl örnek -1- [AR]

m. 011a/269

mihmān misafir -2- [FAR]

m. idelüm 030a/879

m. olupdur 012b/305

miḥnet sıkıntı -8- [AR]

m. 011a/267

m.+ e 002b/41, 030a/884

m.+ te 030a/883, 030a/885,
030a/886, 030a/887, 030a/888

mihr güneş -1- [AR]

m.+ üm 049a/1022

milk mülk -1- [AR]

m. 016b/425

milket mülket -1- [Tr]

m. 006a/130

milkit bk. mülket -1- [AR]

m.+ de cevlān 030a/878

mīm Osmanlı alfabesinin yirmi yedinci
harfi -1- [AR]

m. 031a/903

mīnā şarap şişesi, cam -1- [FAR]

M. 017a/430

minnet - şükür 2- [AR]

m. 011a/272

m. 004a/79

Mi'rāc Göğe çıkma, Mi'rac gecesi -8-
[AR]

M. 001a/03, 011a/271, 051b/1115

M.+ a 001a/01027a/805, 029a/861

M.+ dan 001b/12

M.+ ında 027a/805

M.+ gicesi 005b/113

miskin bk. miskīn -6- [Tr]

m. 002b/42, 003a/47, 005b/122,

045a/916, 046b/949

m. olup 011a/267

miskin âciz, zavallı -7- [AR]

m. 002b/43, 004a/78, 004b/92,

004b/97, 012b/312

m. + ler 005b/126

m.+ lerde 015a/380

- m.+ ligi 005b/122
- miskīnlik** benliği terk etme -1- [Tr]
m. 015a/371
m.+ e 013a/317
- mizān** terazi, tartı -1- [AR]
m.+ a 009a/207
- mu‘allaq** : asılmış, havada -1- [AR]
m. 001a/05
- mu‘cizāt** mucizeler -2- [AR]
m. 027b/819
m.+ ıla 048b/1008
- muḥabbet** sevgi -1- [AR]
m. 007b/169
- muḥālif** muhalefet eden, aykırılık gösteren
-1- [AR]
m. 4b-88
- Muḥammed** Hz. Muhammed, İslam
peygamberi -39- [Tr]
M. 001a/07, 001a/08, 001b/11,
004a/82, 004b/88, 015b/394, 016a/410,
016b/428, 027a/803, 045a/909, 045a/915,
047b/984, 048a/991, 048a/992, 048b/1006,
052a/1121, 052a/1129
M.+ dür 001b/13
M.+ e 001a/01, 005b/125,
008b/198, 016a/405, 016a/406, 016a/407,
016a/408, 016a/409, 016a/410, 016a/411,
e 030a/887, 048b/1010
M.+ i 027a/805
- M.+ le 008b/200
M.+ üñ 001b/15, 001b/16, 001b/17,
001b/18, 001b/19, 001b/20, 003a/58,
008b/202, 048b/1006
- muḥib** seven -1- [AR]
m. 047a/966
- muḥiṭ** çevre -1- [AR]
m. 028b/843
- muḥkem** sağlam -1- [AR]
m. 014b/360
- muḥtaşar** kısaltılmış -1- [AR]
m.+ ı 014a/343
- muḳābil** karşılık -1- [AR]
m. 046a/946
- mum** mum-1- [FAR]
m. eyler 051b/1113
- mumlı** mumlu -1- [Tr]
m. 010a/237
- mūnis** cana yakın, sevimli, alışılmış -1-
[AR]
m.+ i 048a/1005
- mūnīs** bk. munis -1- [AR]
m.+ idür 007a/159
- murād** arzu, istek-4- [AR]
m.+ ın 010a/242, 011a/265
m.+ına 052b/1145
m.+ um 008b/206, 016a/411
- murdār** kirli, pis -3- [FAR]
m.+ ı 012a/293

m.+ ıdur 012a/292	m. 007a/155
m.+ laruñ 012a/292	mücrim suçlu -6- [AR]
Müsâ Hz. Musa, Tur Dağı'nda Allah'la	m. 010a/241, 011b/279
konuşan şeriat sahibi peygamber -6- [Tr]	m.+ em 010a/240
M. 014a/350, 029a/859	m.+ ler 010a/240
M.+ layın 027a/800	m.+ lere 011b/277
M.+ nuñ 026b/793, 049b/1051	m.+ leri 016b/415
M.+ ya 045b/928	müctebâ seçilmiş, seçkin -1- [AR]
M.+ yıla 005b/117	m. 017a/445
M.-i 'ümrân-ı 'ışk'dur 050b/1074	müdüâm sürekli-1- [AR]
Muştafâ Hz. Muhammed -7- [Tr]	m. 011a/268
M. 014a/348, 017a/445, 052a/1121	müderriş hoca, ders veren -1- [AR]
M.+ nuñ 027a/804	m. 052b/1152
M. ol 046a/936	mü'min iman etmiş, İslam dinine girmiş -
M.+ ya kııl 048b/1012	3- [AR]
M.+ yı 011a/264	m. 052a/1122
muştuluk müjde -1- [Tr]	m.+ deki 029b/871
m. 017a/433	m. olan 011a/270
muñi' itaatkâr -1- [AR]	mühlet bir işin yapılması için verilen
m. olmaz 052a/1135	zaman -1- [AR]
muñlak kayıtsız, şartsız -1- [AR]	m. 008b/197
m. 001b/13, 011a/268	mühr mühür, imza -1- [FAR]
muñlakâ yalnız, tek -1- [AR]	m.-i Süleymân 051a/1096
m. 024b/735	mülk mal, mülk -10- [AR]
mübârek : bereketli, feyizli -1- [AR]	m.-i beğâ 011a/266
m. 001a/05	m.- i ezel 014a/346
mücâhede uğraşma, savaşma -1- [AR]	m.-i yarândayıdum 005a/111
m. 015a/367	m.+ den 015b/389
mücerred çıplak, tek -1- [AR]	m.+ e 027b/817, 029b/863

- m.+ i 003b/71, 006b/147, 011a/272
m.+ inden 006a/134
m.+ iñi 003b/63
münâcât Allah'a dua etme, yalvarıp yakarma -2- [Tr]
m. eyleyüp 016b/419
m.+ ı 026b/793
münâfık ikiyüzlülük eden, nifak sokan -2- [AR]
m.+ lar 001b/18
m.+ lara 002b/45
münevver aydınlık, aydınlanmış-1- [AR]
m.+ ise 028a/832
münezzeh temiz, uzak-1- [AR]
m. ola 029a/850
Münker bk. Münkir -2- [Tr]
M. 013b/331, 015b/389
münkir 1. sorgu meleği -7- [AR]
M. 052a/1133
2. inkâr eden
m. 011a/270
m.+ ler 001b/18, 051b/1119
m.+ lerüñ 046a/938
m.+ üñ 027a/808, 028a/832
müntehâ son, uç, nihayet bulma -1- [AR]
m.+ dan 045b/930
mürîd bir şeye bağlı olan kimse -2- [AR]
m. 047a/966
m. ola 052b/1140
mürşid tarikat şeyhi -3- [AR]
m. 009a/212
m.+ dür 014a/351
m. 048b/1013
mürşid bk.mürşid -3- [AR]
m.+ i 004b/87
m. olan 051a/1089
âsitân-ı m.+ üñ 030a/879
mürted dinden dönmüş-1- [AR]
m. 010a/246
mürvet insanlık, mürüvvet -2- [AR]
m. 002a/22
m.+ in 051b/1104
müslmân İslâm dinini benimsemiş -5- [AR]
m. 051a/1101
m.+ am 010b/257
m.+ dur 009b/225
M. olmadı ol 011a/263
m. olmaz 009b/225
müşâhede görme, ilâhî âşemi görme -1- [Tr]
m. 015a/367
müşkil zor, zorluk -3- [AR]
m. 045b/927
m.+ e 049b/1045
m.+ i 011a/270
müştâk özleyen, can atan -1- [AR]
m.+ larüñ 011a/268

	m.+durur 046a/934		n.+ uñ 009b/226
			n.+ uñ kılp 009b/222
N			n.+ını kılmadı 011a/263
		nāmerd	mert olmayan-1- [FAR]
na‘l	takunya -1- [AR]		n.+ ler 028a/835, 046b/947
	n.+ in 001a/10, 001b/11	nāmūs	edep, hayâ -1- [FAR]
	n.+ iniñ 005b/113		n.+ ı 048b/1017
nāgāh	ansızın, birdenbire -2- [FAR]	nār	ateş -1- [FAR]
	n. 013a/316		n. olursa 011b/282
	n.+ ı 050a/1060	naşīb	pay, hisse, kıymet -2- [AR]
	n.+ ĩ 006a/136		n.+ in 027b/814
naķış	bk. naķş -1- [AR]		n. olası 045b/919
	n. 048b/1008		n.+ olası 013b/330
naķl	taşıma, aktarma -1- [AR]		n. olmasa 045b/919
	n.+ ini 025b/757	naşībli	payı olan-1- [Tr]
naķş	suret, resim -1- [AR]		n. 027b/814
	n. 045b/928	naşīhat	öğüt -2- [AR]
namāz	namaz ibadeti -13- [FAR]		n. 002a/24
	n. 009b/223, 045a/905		n.+ ı 009b/231
	n.+ a 002b/39, 005a/100	nāz	yalvarma, rica -1- [FAR]
	n.+ ımış 009b/220		n. 008b/205
	n.+ ın kılasın 010b/259	nażar	bakma, göz -16- [AR]
	n.+ ına ol 011a/262		n. 006a/139, 048b/1008,
	n. kılan 009b/220		050a/1057, 050a/1058, 050a/1069,
	n. kılmayana 009b/225		050a/1064, 050a/1065
	n. kılmayandır 045a/913		n.+ dan 025a/752
	n. kılmayınca 009b/222		n. eyledi 050b/1081
	n. kılmaz 009b/224		n. itdüğü 008a/185
	n. kılsa 010b/257		n. itdüm 016a/408

n. olmayandır 045a/911	n. oldu 052b/1149, 052b/1150,
n.+ kıldı 014a/347	052b/1152, 052b/1153
n. kılgil 027b/816	n.+ sidür 007a/158
n. kılmış 016a/405	n.+ ydügin bir 013b/339
n.+sal up 009a/211	n.+ ye 009a/214, 010a/235,
n.+ um 025a/746	010a/238, 012a/295
n.+ uş 051b/1109	Nebî peygamber -4- [AR]
ne ne, hangi, nasıl ,niçin -85- [Tr]	N. 011a/265
n. 001a/02, 002b/36, 002b/37,	n.+ ler 002a/30, 025b/757,
002b/38, 005a/103, 005b/120, 005b/126,	027a/803
006a/128, 006a/133, 007b/167, 008b/197,	N.+ ye 013a/324
010b/259, 012a/288, 012b/303, 012b/304,	nedin niçin, hangi sebepten -2- [Tr]
013b/337, 014a/346, 015b/381, 015b/385,	n. bir 025b/763
015b/387, 025b/756, 025b/757, 027a/807,	n. olduş 030b/897
028a/835, 028b/844, 029a/850, 029a/859,	nefes nefes -1- [AR]
029a/860, 030a/884, 046b/948, 046b/952,	n.+ inden 049b/1045
046b/956, 049a/1021, 049a/1022,	n. +üş 048a/997
049a/1029	nefis bk. nefis -1- [AR]
8, 049a/1029, 049a/1035, 049a/1036,	n.+ le 052a/1134
049b/1039, 050a/1069, 050b/1071,	nefs nefis -30- [AR]
050b/1078, 050b/1086, 051b/1106,	n. 003a/50, 003a/52, 048b/1014,
052b/1151	050a/1061, 052a/1135
n.+ dür 005b/124, 007a/157,	n.+ e 004b/88, 011a/265, 016a/396,
010b/257, 027b/817, 027b/818, 027b/820,	050a/1061, 052a/1135
027b/821, 030a/877	n.+ i 025a/748
n.+ dür 028a/822	n.+ ile 025a/749
n.+ dür 027b/821	n.+ in 004b/87, 028b/840, 046b/955
n.+ ŋ 028a/834, 046a/945	n.+ ine 004b/88, 028b/849

n.+ ini 004b/89, 028b/849,
048b/1013

n.+ üm 003b/60, 013a/326,
025a/747

n.+ üme 008b/206

n.+ üñ 009b/228, 010a/242,
010b/258, 025a/747, 050a/1063

n.+ üñden 052a/1133

n.+ üñi 046b/955

nefsāni canlılığın uyandırdığı arzularla
ilgili -1- [AR]

n. 050a/1064

nehyi yasaklama -1- [AR]

n. 046b/958

Nekir sorgu meleği -3- [AR]

N. 013b/331, 015b/389, 052a/1133

nemmām ara bozucu -1- [AR]

n.+ dur 009b/230

Nemrūd Hz. İbrahim'i ateşe atan
hükümdar -1-

N.+ daki 029b/874

nerdübān merdiven -1- [FAR]

n.+ dan 028a/829

nergiz süs çiçeği -1- [FAR]

n.+ e 030a/884

nesne şey, nesne -7- [Tr]

n. 027a/797, 028b/848

n.+ den 024b/736

n.+ dür 013b/337

n. ol 007b/175

n.+ yi 009b/229, 028a/822

nevbet sıra, nöbet -2- [AR]

n. 052b/1147

n.+ ler 001b/17

ney kamış -1- [FAR]

n.+ 025a/754

neyle - : ne eylemek, ne yapmak -1-

[Tr]

n.- di 001a/08

n.- r 003b/69, 012b/313, 013a/314,

013a/316, 013a/317, 013a/318, 013a/319

n.- r bir 013a/315

n.- rler 003b/70, 003b/71

n.- rsin 004a/72

n.- sün 004b/92

n.- sün ol 006b/143

n.- yeyin 011a/273, 011b/274,

011b/275, 011b/276, 011b/277, 011b/278,

011b/279, 011b/280, 012b/306

nic'ed – nasıl etmek, yapmak-1- [Tr]

n.- eyin 011b/281

nice çok -11- [Tr]

n. 006b/142, 016b/414, 028a/830,

029a/853, 047a/966, 049a/1025, 049a/1028

n. olur 016b/415

n.+ si 004b/94, 046b/956, 047a/962

niçe çok -20- [Tr]

n. 001b/13, 002a/29, 003a/51,
004a/76, 007a/161, 011a/264, 016a/397,
017a/439, 025b/765, 026a/769, 029a/854,
029a/862, 047b/980, 047b/982, 049a/1029,
052b/1145, 052b/1148

n.+ leri 015a/372, 047b/977

n.+ nūḡ 025b/767

niçün niçin -6- [Tr]

n. 005a/101, 005a/103, 006a/135,
010a/237, 012a/293, 030b/899

nihān gizli, saklı -2- [FAR]

n. 012a/296

küfr-i n. 029b/871

nişān belirti, alamet -13- [FAR]

n. 014a/343, 028b/846, 029a/852,
045b/928, 0045b/930, 46a/932, 049a/1025

n.+ ı 028b/848, 028b/849,
029a/850, 029a/851, 050a/1065

n. virür 045b/928

nişe kaval, çoban düdüğü -1- [FAR]

n. 011a/270

nite nasıl -1- [Tr]

n. ola ol 052a/1121

nit - ne yapmak -20- [Tr]

n.- di 051b/1106

n.- di ise 016a/399

n.- dükleri 011a/267

n.- elüm 026a/772

n.- em 026b/787

n.- er 002b/39

n.- erem 006a/130

n.- ersem 049a/1030

n.- esin 013b/332

n.- eyin 011a/273, 011b/275,
011b/276, 011b/277, 011b/274,

011b/278, 011b/279, 011b/280, 011b/281,

011b/282, 011b/283, 011b/284, 011b/285

n. -se 002a/32

niyāz yalvarıp, yakarma -1- [FAR]

n. 008b/205

nol - ne olmak -2- [Tr]

n.- a 004a/74, 004a/76, 016b/417

n.- ayıdı 015b/385

n.- duḡ 009a/213

Nūḡ Devrinde Tufan olayı yaşayan
peygamber -1- [Tr]

N.+ ıla 005b/114

nūn Osmanlı alfabesinin yürmi sekizinci
harfi -1- [AR]

n. 004a/83

nūr nur, ışık -19- [AR]

n. 014a/348, 045b/930, 050a/1065

n.-ı enbiyālar 007a/165

n.-ı ḡaḡdan 028b/839

n.+ dan 016a/407

n.+ dan idi 001a/04

n.+ ı 026b/794, 029b/864

n.+ ıdur 051b/1115	o.+ ına 005b/119, 005b/124,
n.+ ıla 016a/410	006b/144, 006b/145, 007b/172, 008a/182,
n.+ ın 003a/58, 016a/409	016b/426, 026a/779, 029a/853, 029a/854,
n.+ ına 014b/360, 045a/908	051b/1118
n.+ ından 001b/15, 008b/202	o.+ ından 049b/1042
n.+ idüm 029a/858	o.+ um 029b/872
n.+ olur 008a/188	odlu ateşli -1- [Tr]
nüş içki, bal -2- [FAR]	o. 052a/1133
n. 050b/1085	
n. eyler 051b/1113	oğul evlat -1- [Tr]
O	o. 030b/894
	o.+ ı 004a/72
o o -22- [Tr]	oğlan evlat -4- [Tr]
o. 001b/13, 006a/133, 006b/140,	o. 002a/29
007a/162, 009a/215, 009a/216, 009a/217,	o.+ cuıkları 002b/38
009a/218, 009a/219, 014b/355, 014b/356,	o.+ ı 003a/47
014b/357, 014b/358, 014b/359, 025a/744,	o.+ ları 046b/953
027a/806, 045a/915, 050b/1070,	oğul evlat -2- [Tr]
052a/1135	oğ pekiştirme edarı -3- [Tr]
o.+ lardur 010b/260	o. 007b/177
o.+ ına 23a/640	o.+ dan 027b/818
o.+ nlara 027a/800	o.+ ı 002a/33
o.+ nlardur 052a/1129	oku - :1. çağırarak, davet etmek -10-
od ateş -24- [Tr]	[Tr]
o. 024b/736, 029b/874	o.- r 001a/02, 026a/774
o.+ a 004a/75, 008b/198, 012a/289,	2. okumak, öğrenmek
017a/442, 026a/779, 029b/874	o.- mayan 047b/990
o.+ ı 005b/119, 012b/307	o.- r, 027a/795, 051a/1103,
o.+ ıla 004a/75	050b/1084

o.- risaň 046a/941
o.- yup 027b/813, 046b/954
o.+ dan 015b/393, 046a/944

ol - olmak , meydana gelmek -267- [Tr]

o.- a 001b/13, 005a/104, 005b/120,
006a/133, 007a/158, 008a/180, 008a/181,
008a/182, 008a/183, 008a/184, 011b/275,
012a/287, 013b/331, 015a/366, 015b/391,
a 015b/392, 016a/398, 016b/416,
016b/417, 024b/735, 028a/824, 029a/857,
029a/850, 047a/961, 047a/963, 047a/964,
047a/967,
047b/989, 047b/990, 048b/1018,
049b/1044,049b/1046, 049b/1047,
051a/1092, 051b/1117, 052a/1121,
052a/1131, 052b/1140

o.- acağaz 051b/1119
o.- ğil bir 015b/386
o.- alı 029b/870
o.- alum 013a/318
o.- am 029b/873, 048b/1015
o.- an 002a/25, 003b/70, 011a/269,
011a/270, 013a/323, 015b/386, 045a/911,
045a/915,051a/1089,051a/1090,
051a/1093, 052a/1129
o.- anlar 051a/1088
o.- anlara 028b/849, 029a/850,
052a/1131

o.- ası 045b/917, 045b/919,
045b/920
o.- asın 009a/211, 009a/214,
010b/259, 013b/328, 013b/329, 013b/332,
046a/937
047b/982, 049b/1037, 049b/1039
o.- ayım 005b/125, 029a/855
o.- dı 011a/269, 014a/350,
025a/744, 025a/754, 026a/775, 027a/802,
028b/840, 029b/869, 046a/935, 048a/995,
050a/1062, 050a/1063, 052a/1125,
052b/1149, 052b/1150, 052b/1152,
052b/1153
o.- dum 005b/121, 006b/144,
007b/169, 012b/306, 016a/408, 025a/741,
025a/742, 025a/743, 025a/744, 025a/745,
025a/746, 025a/747, 025a/748, 025a/749,
025a/750, 029a/854, 029b/868
o.- duğ 030b/897, 048a/1003
o.- dur 011a/271, 025a/739
o.- duğ 045a/905
o.- gil 015a/369
o.- ıcağ 005a/98, 005a/100,
011b/275
o.- ıgör 027a/806
o.- inca 003a/50, 007b/170
o.- ısar 051a/1101, 051a/1102,
051a/1103

o.- ma 002b/43, 009a/210,
026b/783, 031a/903
o.- mağa 029a/855
o.- madı 011a/263, 048b/1019
o.- madın 014a/349
o.- maduğ 030a/882
o.- magil ol 047b/976
o.- mañuz 028b/849
o.- masa 045b/919
o.- masun 015a/372, 015a/373,
015a/375, 015a/376
o.- mağ 008a/181
o.- mağ 051b/1118
o.- mağdur 051a/1091
olursa o.- maya 028b/847
o.- maya 009b/231, 028a/823
o.- mayandur 045a/911
o.- mayanı 029a/856
o.- mayıbilsem 009a/209
o.- mayısar 047a/971
o.- maz 007b/167, 008a/192,
009b/220, 009b/225, 025b/762, 051a/1097,
052a/1135
o.- mazsa 011b/280
o.- mazzın 006a/135
o.- mış 002b/44, 004b/85,
025b/761, 030a/887, 049a/1023,
052b/1147, 052b/1148, 052b/1153
o.- mışam 027a/796

o.- mışlar 052a/1127
o.- sa 009a/209, 010b/259,
011a/261, 011a/262
o.- sam 009a/207, 051b/1120
o.- sun 006b/144, 008b/194,
017a/433, 045a/904, 045a/905, 045a/906,
045a/908, 046a/935, 046b/957, 050b/1077
o.- uban 003b/64, 005b/125,
014b/354, 028a/827
o.- ubanı 012b/309, 027a/797
o.- ubilsem 048b/1013, 048b/1014,
048b/1015, 048b/1016, 048b/1017,
048b/1018, 048b/1019
o.- unca 002a/31, 003a/50,
008a/185, 011a/267, 027a/801, 030a/880,
045a/914, 047b/980
o.- up kalan 027a/800
o.- up kalmagil 047b/976
o.- updur 012a/298, 012a/299,
012a/300, 012b/301, 012b/302, 012b/303,
012b/304, 012b/305
o.- ur 002a/29, 003b/70, 004b/86,
004b/96, 004b/97, 006a/139 ,008a/185,
008a/187, 013b/333, 013b/334, 013b/335,
013b/336, 013b/337, 013b/338, 016a/399,
016b/415, 025b/763, 026a/781, 046a/940,
047a/963, 047a/967, 048a/1002,
049a/1028, 049a/1032, 050a/1065,
050b/1073, 050b/1074, 051a/1087

o.- urisa 049a/1026
o.- urisa 029a/856
o.- urisa 002b/36, 011b/281, 011b/282,
011b/283, 011b/284, 011b/285, 046b/948
o.- urisa olmaya 028b/847
o.- ursin 0003a/51, 16a/397
o. van 049a/1036
ol o -128- [Tr]
o. 001a/06, 001a/09, 002a/26,
003b/69, 003b/61, 004a/77, 004a/79,
004a/80, 004a/82, 004a/83,004b/86,
005a/110, 005b/116, 005b/120, 005b/125,
006a/134, 006b/143, 007b/175, 007b/177,
008a/180, 008a/189,008a/191, 008b/202,
008b/205,009a/208, 009a/209, 010a/244,
010b/256, 010b/258, 010b/260, 011a/262,
011a/263, 011a/264,011b/278, 012b/308,
012b/310, 013a/323, 013b/333,014a/345,
014a/350, 014a/353, 016a/409, 016b/412,
016b/413, 016b/414, 016b/415, 016b/416,
016b/417, 017a/430, 024b/731, 024b/735,
025a/739, 025a/740, 025a/745, 026a/773,
026a/779, 027a/799, 027a/801, 027a/803,
027a/808, 027b/820, 028a/823, 028a/825,
028a/835, 029a/859, 029a/860, 030a/879,
030a/882, 030a/888, 045a/909, 045a/910,
045a/913, 046a/932,
046a/935, 046a/936, 046a/937, 046b/947,
046b/959, 047a/971, 047a/972, 047a/973,

047a/974, 047b/976, 047b/978, 047b/979,
047b/980,047b/982, 047b/981, 047b/983,
047b/984, 047b/985, 047b/986, 047b/987,
047b/988, 047b/989, 047b/990, 048a/993,
051a/1101, 048b/1007, 048b/1012,
049a/1036, 049b/1037, 050a/1058,
050a/1061, 050a/1065, 050a/1067,
052a/1121, 052a/1122
o.+ dur 010b/256, 011a/268,
027a/801, 045a/907, 045a/910, 046a/932,
047a/972, 050a/1068
omuz -omuz 1- [Tr]
o.+ ina 005a/105
on on -1- [Tr]
o. 045b/925
on sekiz on sekiz -1- [Tr]
o. 005a/112
orta ara -2- [Tr]
o.+ sı 016a/408
o.+ ya 014a/344
ot küçük bitki -1- [Tr]
o.+ dan 016a/402
otur - oturmak -5- [Tr]
o. 008a/184
o.- alar 008a/186
o.- ur 003b/65, 015a/374, 015a/376,
015a/378
otuz otuz -4- [Tr]
o. 046a/931

Ö		ö.- esi 045b/917, 045b/918, 045b/922
ög -	övmek, methetmek -2- [Tr]	ö.- gil 015b/386, 027b/816
	ö.- di 027a/804	ö.- ince 028a/828
	ö.- dügi 052a/1122	ö.- mediler 011a/270
	ö.- er 047a/962	ö.- megi 025b/762, 025b/763, 025b/764, 025b/765, 025b/766, 025b/767, 025b/768
öğret -	öğretmek -1- [Tr]	ö.- mek 008a/183
	ö.- en 028a/822	ö.- mesin 008b/196
	ö.- gil 009b/223	ö.- meye 028a/828
ögüt	-2- [Tr]	ö.- mez 045b/919
	ö. 002b/44, 051a/1103	ö.- mez ola 008a/183
	ö.+ dür 046a/945	ö.- mezdin 004b/89
	ö.+ üm 010a/244	ö.- mezem 007b/167, 007b/173
	ö.+ ümi 004a/76	ö.- mezsın 047b/979
	ö.+ üñ 009b/223	ö.- miş 046a/939, 052b/1144, 052b/1145
	ö.+ virdüm ol 010a/244	ö.- se 010b/258
	ö.+ virme 006a/132	ö.- sem 051b/1120
öküz	öküz -1- [Tr]	ö.- ü 051b/1112
	ö.+ ile 005b/114	ö.- üm 002a/29, 003a/54
öl -	ölmek, hayatı, sona ermek -53- [Tr]	ö.- üp 052b/1143
	ö.- cegin 013a/321	ö.- ür 016a/399
	ö.- di 027b/812, 027b/814	ö.- ürem 049a/1034
	ö.- dür 010b/258	ö.- ürem iy 030b/891, 030b/892
	ö.- ecegin 025b/758	ö.- ürise 045b/918, 045b/919
	ö.- em 048b/1015	ö.- ürsem 007b/167, 049a/1035
	ö.- en 027b/820	ö.- üsersin 047b/978
	ö.- enler 002b/35, 004b/89, 016b/413, 047b/988	
	ö.- enüñ 013b/336	

öldür – öldürmek -4- [Tr]	önçe ilkin -1- [Tr]
ö. 046b/955	ö. 025a/747
ö.- dün 030b/894	öp - öpmek -1- [Tr]
ö.- meyenler 046b/955	ö.- er 010b/252
ö.- üp 012a/291	ört - örtmek, kapatmak -4- [Tr]
ö.- ür 049a/1035	ö.- e 014a/341, 050a/1068
ölü hayatı sona ermiş kişi -1- [Tr]	ö.- esin 012a/293
ö.+ yi 050b/1074	ö.- üci 024b/733
ölüm ölme -3- [Tr]	örtül - örtülmek -1- [Tr]
ö. 007b/167, 027b/816	ö.- sem 009a/207
ö.+ e 026a/777	öt - ses çıkarmak -3- [Tr]
‘Ömer Hz. Ömer -1- [AR]	ö.- en 045a/914
‘Ö.+ ile 005a/112	ö.- er 008a/185
‘ömr ömür, hayat -11- [AR]	ö.- meyince 006b/143
‘ö. 004b/96, 009b/226, 052a/1124	ötrü ötürü, dolayı -1- [Tr]
‘ö.+ e 008b/196	ö. 015a/377
‘ö.+ i 049a/1021, 049a/1026	öyle öğle namazı -1- [Tr]
‘ö.+ in 052b/1144	ö. 010b/259
‘ö.+ ümi 026a/770	öz kendi -10- [Tr]
‘ö.+ ün 003a/51	ö. 027b/816, 030a/878
ö.+üm 52a-/1124	ö.+ i 049a/1020
‘ö.+ ümüñ 048a/1005	ö.+ üm 011b/283, 016b/419
‘ö.+ üñ 046a/937	ö.+ ümi 004a/76
‘ömür bk. ‘ömr -2- [Tr]	ö.+ ümüñ kalmadı 012a/299
‘ö. 025b/762, 026a/769	ö.+ ün 002b/46, 026a/777
öñ ön -2- [Tr]	ö.+ üñ 045a/916
ö. 027b/816	özen - taklit etmek -1- [Tr]
ö.+ din 004b/89	ö.- ür 016a/400
	özge başka -1- [Tr]

ö. 007b/174	p. 029a/859
özle - özlemek -2- [Tr]	pāyidār sonsuz -1- [FAR]
ö.- düm i030b/895	p. olmaz 025b/762
P	pençe pençe -1- [Tr]
	p. ura 011b/276
pābend ayak bağı -1- [FAR]	perākende dağınık -1- [FAR]
p.+ in 014b/361	p. 049a/1021
pādişāh sultan, Allah -4- [FAR]	perde perde, örtü -4- [FAR]
p. 010b/248, 014a/353	p. 010a/243, 013a/316, 052b/1139
p.+ ından 007a/154	p.+ lerini 024b/737
p. oldı 046a/935	perī dişi cin, peri -1- [FAR]
pādişāhlık sultanlık, ilahlık	p. 017a/440
p. 029b/870	perri bk. perī -1- [FAR]
pāk temiz -2- [FAR]	p. 049a/1031
p. eyleye 014b/362	pertevī ışıkla ilgili -1- [FAR]
p. ola 049b/1044	p. 007a/164
palās aba, çul -1- [FAR]	pervāne kelebek -1- [FAR]
p. 045a/910	p. 026a/779
pāre parça -2- [FAR]	pervāz uçma, uçuş -2- [FAR]
p. 004a/81, 011b/276	p. 048a/997
pās gam, keder, iç sıkıntısı -1- [AR]	p. urup 027a/798
p.+ ın 051a/1087	pes öyleyse, şimdi -5- [FAR]
paş bk. pās -1- [FAR]	p. 006a/138, 012a/288, 012a/293,
p. 007a/158	025a/749, 026a/779
paşa paşa -1- [Tr]	peşimān pişman -1- [FAR]
p. 009b/230	p. olmagil ol 047b/976
pāyān son -2- [FAR]	p.- olur 011b/286
p.+ ı 049b/1043, 050b/1072	peygamber bk. peygāber-5- [FAR]
pāyānsuz sonsuz -1- [Tr]	p. 016a/405

p.+ e 016a/408, 025b/759	R.+ ün 052a/1132
p.+ i 017a/440	R.+im 016b/418
p.+ üdür 017a/445	Rabbü'l enām bütün yaratılmışların ilahı -
peygamber resul -2- [FAR]	1- [AR]
p. 045b/923	R. 012a/294
p.+ e 025a/748	ra' d gök gürültüsü 1- [AR]
peymān kadeh -1- [FAR]	r.-i vār 048b/1011
p.+ ıdur 026a/778	rāhat rahat, müsterih -2- [AR]
pinhān gizli -1- [FAR]	r. 026b/788, 028a/825
p. 050b/1070	raḥīm koruyan, merhamet eden, Allah -1-
p.+ ıdur 026b/782	[AR]
pīr yaşlı -2- [FAR]	r. 008b/198
p. 028a/830	raḥm acıma, esirgeme -2- [AR]
p.+ ine 026b/783	r. idici 024b/734
p. +ler 015a/374	r.+ ine 027b/820
pīşe sanat, meslek -1- [FAR]	raḥmān dünyada herkese rızk veren Allah
p. 009b/220	-2- [AR]
pişmān pişman -2- [FAR]	r. 024b/734
p. olasın 047b/982	r.+ unı 002a/33
p. olursın 016a/397	‘arş-ı r. 030a/881
post post, tüylü hayvan derisi -1- [FAR]	raḥmet acıma, esirgeme -9- [AR]
p.+ ın 002a/24	r. 003b/64, 047a/971, 047a/972,
pūl para -1- [FAR]	047a/973, 048a/999
p.+ ı 024b/734	r.+ i 005b/123
pūt put -1- [Tr]	r.+ i bol 008b/201
p. 049a/1034	r.+ ine 048b/1015
R	r.+ ünden 006b/150
	rāz sır -2- [FAR]
Rabb efendi, sahip -1- [AR]	r.+ umı 006b/142

r.+ uñ 051b/1116
râzdâş sırdaş -1- [Tr]
r.+ larum 026a/776
reng renk, suret -2- [FAR]
r.+ i 050b/1076
r.+ üñe 007b/170
resûl : peygamber -1- [AR]
r. 001a/06
r. 005b/115
r.+ sin 048b/1009
Rr+ üñ 005b/113
Resûlu'llâh peygamber -2- [AR]
R. 048b/1007, 048b/1011
revâ uygun -1- [FAR]
r. 017a/436
revân akan, giden -3- [FAR]
r. 049a/1030, 049a/1031
serv-i r.+ e 048a/991
reyhân fesleğen - 2- [AR]
r. 029b/874
r.+ a 030a/884
r.+ ı 004a/82
rızk rızk, nimet -1- [AR]
r.+ ıla 052a/1135
r.+ ını 024b/731
riyâ ikiyüzlülük -3- [AR]
r. 046b/950
r.+ yıla 010b/250, 014a/340
ruhbân papazlar -1- [AR]

r. 015a/375
rûh can, nefes -1- [AR]
r. 027b/820
rûşen aydın, parlak -1- [FAR]
r.+ i 031a/903
rûz gün, gündüz -1- [FAR]
r.-ı kıyâmet 011a/273

S-Ş-Ş

sa'âdet mutluluk -2- [AR]
s. 028b/842, 028b/844
şabâh: sabah -4- [AR]
ş. 008a/186
ş.+ ın 052b/1145
ş. olıcağ 005a/100
ş. olur 004b/96
şabr: sabır -4- [AR]
ş. 012a/299
ş.+ a 029b/868
ş.+eyler 007a/156
ş.+ um 010b/251
şaç -: saçmak -1- [Tr]
ş.- ıldı 048a/1000
şaç: saç -1- [Tr]
ş.+ ları 052b/1147
şâd: Osmanlı alfabesinin on yedinci
harfi -1- [AR]
ş. eyledi 004a/83

şaddak : onaylama, kabul -1- [AR]

ş. 050a/1056

şâ'im: oruç tutan, oruçlu -1- [AR]

ş. 013a/318

şafâ: saflık, berraklık-6- [AR]

ş. 014a/348, 014b/365, 027b/813,
046a/937

ş.+ kııl 007a/160

ş.+ yı 011a/264

şâfi: duru, temiz, katıksız -1- [AR]

ş. 007a/160

sağ 1. sağlıklı-2- [Tr]

s. 051a/1101

2. sağ taraf

s.+ ında 001b/20

sağ: 1. İyi, sağlam, sağlıklı -3- [Tr]

ş. 026a/771

2. sağ taraf

ş.+ ma 013a/322

ş.+ una 012b/308

sağınç emel, düşünce, endişe -1- [Tr]

s. 049b/1039

s.+ılasın 049b/1038

sağinc : emel, düşünce, endişe -1- [Tr]

ş.+ a 049b/1042

şağır -1- [Tr]

ş. 028a/832

şâhib Her zaman üstün başarı kazanan

hükümdar-1- [AR]

ş.-i kırân 025a/740

şakallu sakallı-1- [Tr]

ş. 028a/830

şakın - sakınmak -4- [Tr]

ş. 047a/, 047a/965, 052a/1128

ş.- gil 045b/921

şâkı su, içki dağıtan, mürşit -1- [AR]

ş. 004b/85

sâkin hareketsiz olan, yavaş -2- [AR]

s. 052a/1127

şakla – korumak, gizlemek -4- [Tr]

ş.- sun 025a/751, 025a/755

ş.- ya 047a/974, 047a/975

şal - göndermek -9- [Tr]

s. 006a/127

ş.- a 014b/364

ş.- ardı 013a/322

ş.- dum 005a/112

ş.- ıcağ 005a/101

ş.- madı 005a/98

ş.- mış 052b/1148

ş.- mışıldı 050b/1083

ş.- up 013a/320

sâl yıl -1- [FAR]

s. 006a/131

şalâ Bir kimsenin ölümünü minareden

salât okuyarak duyurma -7- [AR]

ş.+ dur 002b/39, 027b/810,
027b/811, 027b/812, 027b/813, 027b/814,
027b/815, 027b/816

şalavât Hz. Muhammed'e okunan dua -6-
[AR]

ş. 008b/198, 027a/803, 048b/1012

ş.+ in 011a/265

ş. olınca 003a/50

ş. virgil 009b/221

şalık olta -1- [Tr]

ş.- ma 025a/743

şâlih yarar, elverişli, uygun -1- [AR]

ş.+ ler 027b/811

Şamed Kimseye ve hiçbir şeye muhtaç
olmayan Allah -1- [AR]

Ş. 017a/431

şan - sanmak -19- [Tr]

ş.- gil 028a/835

ş.- ma 002b/43, 013a/319,
017a/441, 025b/766, 047b/980

ş.- ma kalasın 015b/388

ş.- maduğuş 013a/316

ş.- maduğ 050b/1087

ş.- magil 009b/228

ş.- mañuz 049a/1035

ş.- ur 010b/254, 028a/832,
051b/1107

ş.- urlar 010b/252

ş.- urşaj 009b/228, 028b/837

ş.- ursın 026b/787

ş.- urşaj 028a/835

şan ün, şan, şöhret -2- [Tr]

ş.+ ı 013a/315, 013a/317

şan'at ustalık, marifet, hüner -1- [AR]

ş.+ uş 009b/220

şanem put, güzel kimse -2- [AR]

ş. 048b/1008, 050b/1084

şağa -36- [Tr]

s. 001a/09, 003a/52, 003a/53,

003a/54, 003a/55, 003a/56, 003a/57,

003b/68, 004a/76, 005a/101, 005a/103,

006a/132, 006a/133, 007a/157, 012a/296,

013a/319, 015a/371, 015a/373, 015a/374,

015a/376, 015a/378, 015b/394, 017a/432,

026a/769, 028a/824, 028a/835, 028b/839,

029a/856, 030b/899, 046a/943, 046a/944,

047b/984, 051a/1096, 052a/1135

s.+ dur 030b/898

şarây saray, köşk -3- [FAR]

s.+ dasın 005b/126

s.+ dur 027a/800

s.+ ina 047a/960

şarp çetin, güç -1- [Tr]

ş. 028b/847

şarrâf kuyumcu-1- [AR]

ş. 008a/181

sarplık güçlük -1- [Tr]

	s.+ ından 047a/967		s. 049b/1039
şaru	sarı-1- [Tr]		s.+ den 025a/751
	ş. 052b/1147		s.+ i 009a/212
şat -	satmak-6- [Tr]		s. kılsam 008b/193
	ş.- an 045a/913		s.+ üñ 026b/786
	ş.- anda 049a/1030	segit -	koşmak -1- [Tr]
	ş.- mayalar 010a/235, 010a/238		s.- dir 007a/155
	ş.- mayınca 006b/140, 006b/142	sekiz	sekiz -7- [Tr]
şav -	savmak -1- [Tr]		s. 001a/07, 027a/800, 027a/806,
	ş.- ar ol 050a/1066		029a/856, 045b/925, 050a/1054
şavâş	savaş, kavga -2- [Tr]	selâm	barış, rahatlık -6- [AR]
	ş. 052a/1129		s. ol 048b/1012
	ş. ider 050b/1086		s. olsun 002a/26, 045a/904,
şay -	bedel tutmak -1- [Tr]		045a/905, 045a/906, 045a/907, 045a/908
	ş.- asın 047a/965		s.- virür 010b/254
şâz	kamış -1- [Tr]	selâmet	emin, rahat -1- [AR]
	s. 049b/1047		s. 026a/771
sebâk	ders -1- [AR]	semâ‘	cezbe ile dönme -1- [Tr]
	s.+ ı 027a/795		s.+ a 011b/286
sebîl	hayrat -1- [AR]	semirt -	şişmanlatmak-1- [Tr]
	s. ola 047a/964		s.- meye 028b/849
seccâde	namaz kılmak için küçük kilim -1-	sen	sen -146- [Tr]
[AR]			s. 004a/73, 004a/76, 005a/101,
	s. 006a/132		005b/122, 006a/127, 006a/129, 006a/130,
secde	secde -4- [AR]		006a/132, 006a/136, 007b/178, 008a/184,
	s. eyledi 027b/817		009b/225, 009b/226, 010b/256, 011a/270,
	s. kıldı 001a/03		011b/281, 012a/288, 012a/293, 012a/294,
	s. kıllur 046a/940		012a/296, 013a/319, 013a/325, 013b/336,
sefer	yolculuk -5- [AR]		015a/366, 015b/386, 015b/394, 016b/428,

017a/443, 025a/751, 025b/766, 026a/776,
026b/782, 027a/806, 027b/816, 028a/828,
028a/835, 028b/837, 030a/884, 030a/886,
030a/888, 030b/894, 030b/902, 046a/933,
047a/974, 047b/979, 048a/993, 048b/1009,
048b/1012, 049b/1042, 049b/1043,
051a/1093, 051a/1095, 051b/1115,
051b/1116

s.+ de 003a/48, 015a/379, 028a/836

s.+ dedür 027b/819, 051a/1096

s.+ den 007b/174, 008b/193,
008b/203, 012a/294, 012a/297, 013b/329,
015b/387, 016b/418, 016b/419, 016b/420,
016b/421, 016b/422, 016b/423, 016b/424,
016b/425, 016b/426, 016b/427, 016b/428,
017a/429, 017a/430, 017a/431, 017a/435,
017a/441, 025a/755, 027a/795, 027b/819,
028a/823, 028a/824, 030b/893, 030b/899,
046b/948, 049b/1042, 050a/1067,
052a/1137

s.+ dendür 013a/319

s.+ i 001a/02, 005b/118, 006a/136,
008b/193, 012a/289, 017a/436, 017a/440,
017a/441, 025a/751, 25b/760, 025b/767,
026a/769, 026a/770, 026a/771, 026a/772,
026a/773, 026a/774, 026a/775, 026a/777,
027a/806, 030a/885, 030b/899, 047a/974,
048a/1002

s.+ iñ 046a/938

s.+ sin 008b/195, 008b/198,
017a/431, 017a/434, 026b/790, 026b/791,
026b/792, 026b/793, 026b/794, 027a/795

s.+ üñ 001a/02, 004a/83, 005b/116,
006a/127, 006a/130, 006b/150, 017a/442,
026b/791, 029a/855, 049a/1033,
051a/1095, 051a/1100, 051b/1107

s.+ üñ e 008b/194

şap - sapmak-1- [Tr]

ş.- dı 027b/817

şar - sarmak-1- [Tr]

ş.- anlara 045a/904

sencileyin senin gibi -1- [Tr]

s. 005b/123

seng taş -1- [Tr]

s.-i âhenden 007a/153

senlik sana ait olan benlik -1- [Tr]

s.+ üñi 013b/336

şehir tan yeri ağarmadan önceki vakit -2-
[AR]

s. 004b/84, 006b/151

ser - ger-dân sersem, şaşkın -1- [FAR]

s. 012b/303, 051a/1092

s.+ ı... 050b/1071

serbeser baştan başa -1- [FAR]

s. 011b/286

serdâr kumandan -1- [FAR]

s.+ dan 051b/1105

sernigün ters dönmüş -1- [FAR]

s. 048b/1007	s.- er 010a/240, 010a/241,
sersem sersem -1- [FAR]	011a/262, 046a/938, 047a/971
s. 003a/51	s.- er olur 008a/185
serteser baştan başa -1- [FAR]	s.- erin 008a/190
s. 049b/1069	s.- erler 008a/191
serv servi ağacı -1- [FAR]	s.- indi 017a/444
s.-i revāne 048a/991	s.- mezem 007b/174
server ulu, reis -3- [FAR]	s.- mezisen 046a/941
s.+ i 013a/324, 017a/440,	şevāb hayırlı iş, hayır -1- [AR]
051a/1095	ş. 046b/958
serverī önde giden -1- [FAR]	sevdā aşk, sevgi -2- [Tr]
s.+ dūr vir 027a/803	s. 048b/1016
setr örtme,kapama -1- [AR]	s.+ sı 003b/69
s. olsam 009a/207	sevgili sevgili, dost -1- [Tr]
Settārū'f'uyūb ayıpları örtücü -1- [AR]	s. 013b/328
S. 016b/418	sevgü sevgi, aşk -6- [Tr]
sev - sevmek -21- [Tr]	s.+ si 003b/69, 003b/70, 003b/71,
s.- e 045a/907	004a/72, 004a/73, 013a/315
s.- di 004a/83, 027a/804	seyr 1.temaşa -4- [AR]
s.- dügi 028b/838	s. eyledi 052b/1138
s.- dügün 005b/125, 051b/1107,	s.- idüben 005b/118
051b/1116	2. yolculuk
s. -dün 002a/32	s.+ i 009a/212
s.- elden 005b/118	s.+ ile 002a/27
s.- en 011a/268, 014a/342,	seyrān gezinme -7- [AR]
017a/436	s. 014a/345, 014a/349
s.- ene bir 030b/899	s.+ da 005b/116, 051a/1093
s.- enler 014a/342	s.+ ı 026b/793
	s.+ ıdur 026a/780

	s. idelüm 030a/876		ş. 017a/438, 028b/838, 047a/967
seyrek	nadir -1- [Tr]		Ş.+ a 015b/391
	s.+ dür ol 051a/1101	sırça	cam, billur -2- [Tr]
seyyid	efendi, bey -1- [Tr]		s. 045b/920
	s. 002a/24		s.+ dur 045b/920
şı -	kırmak -2- [Tr]	sırdaş	sırdaş olmak -1- [Tr]
	ş.- mayasın 045b/921		s. 045a/915
	ş.- nduğdan 045b/921	sırr	gizli şey -6- [AR]
şidk	doğruluk, gerçeklik -3- [AR]		s. 046a/931
	ş. 002b/45, 046a/937		s.-ı Mevlâsıyla 026b/782
	ş.+ ıla 002b/46		s.+ a 029b/864
şifât	vasıf, keyfiyet -2- [AR]		s.+ ıdur 027b/809
	ş.+ a 014b/365		s.+ ıla 027b/821
	ş.+ in 047a/963		s.+ inı 049b/1049
şifatlu	vasıflı -1- [AR]	sız -	yavaş yavaş akmak -1- [Tr]
	ş. bir 029a/858		s.- ar 025a/753
şığ -	sıgmak, girmek -2- [Tr]	Sidretü'l müntehâ	arşın sağ yanında
	ş.-ar 049a/1021		ötesine hiçbir mahluğun geçemediği ağaç -
	ş.- insan 004a/78		1- [Tr]
	ş.- maz 007a/163		S. 045b/930
şıgrın -	güvenli bir yere çekilmek-1- [Tr]	sil -	1. kurulamak -4- [Tr]
	s.- mazam 006b/142		s.- e 030a/886
şınık	kırık, kırılmış -2- [Tr]		s.- mezem 007b/172
	ş.+ ina 025a/743		2. ortadan kaldırmak
	ş.+ inı 050b/1084		s.- er 051a/1087
sır	bk. sırr -2- [AR]		s.- sene 003a/49
	s. 050b/1071	silkin -	üstünü silmek -1- [Tr]
	s.+ dan 015b/386		s.- e 011b/278
Şırât	Sırat Köprüsü -1- [AR]	sin	mezar -12- [Tr]

s.+ de 002b/40, 011a/261,
015b/388, 025b/768

s.+ e 002a/28, 011b/285, 015b/389,
052b/1143

s.+ le 028b/838

s.+ lere 002b/34, 052b/1144

s.+ leye 047b/978

Sinā Arap yarımadasının Mısır'la
birleştiği yerde üçgen yarımada -1- [AR]

S. 017a/430

sitāre yıldız -1- [FAR]

s.+ sini 003a/49

siyāset siyaset, ceza -1- [AR]

s. 047a/968

siz siz -6- [Tr]

s. 028b/849, 049a/1034

s.+ e 006b/142, 029b/864ol,
029b/866

s.+ i 004a/72

şoḥbet görüşüp konuşma -16- [AR]

ş.+ deki 010a/239

ş.+ e 002b/41, 052a/1123,
052a/1124, 052a/1125, 052a/1126,
052a/1127, 052a/1128, 052a/1129,
052a/1130, 052a/1131

ş.+ ine 013b/332

ş.+ leri 052a/1128, 052a/1129

ş.+ üm 010b/253

şok - sokmak -1- [Tr]

ş.- şa 002a/31

şol - solmak -4- [Tr]

ş.- dı 007b/179^c ışık

ş.- dumısa 052b/1152

ş.- maz ola 008a/180

ş.- mazam 007b/170

şol sol taraf -2- [Tr]

ş.+ ina 013a/322

ş.+ una 012b/308

şoḥ son -3- [Tr]

ş. 012a/297

ş.+ ı 028a/823

ş.+ ina 011b/286

şoḥra sonra -1- [Tr]

ş. 046b/949

şor - sormak, sual etmek -17- [Tr]

ş.- a 013b/331

ş.- alar 052a/1134

ş.- anlar 049a/1022

ş.- anlara 029a/852, 049a/1026

ş.- anları 013b/328

ş.- ara 046a/939

ş.- arısaḥ 029b/875, 049a/1023

ş.- dum 025a/743, 052a/1125

ş.- ı 027a/807

ş.- ıla 016b/413

ş.- ma 005a/106

ş.- maḡ a 050b/1084

ş.- u 002b/38

ş.- uş 004b/84, 005a/107	s.- sün bir 004b/92
ş.- usın 003b/60	s.-yem 008b/199
şoy soy -1- [Tr]	s.- yen 009a/219, 014b/359,
ş.+ larını 012b/312	024b/732, 027b/809
şoy - soymak -1- [Tr]	s.- yeyin 004b/94, 012b/306
ş.- alar 013b/329	s.- yüp 016b/419
şoyla –soylamak -1- [Tr]	söylen – anlatılmak -2- [Tr]
ş.- yayın 012b/312	s.- ür 045a/906, 046b/948
sökel hastalık -1- [Tr]	söz söz, laf -48- [Tr]
s. olanlara 029a/850	s. 008b/199, 014a/343, 015a/374,
söyle – konuşmak -29- [Tr]	028a/836, 029a/857, 046a/932, 046a/943
s. 048a/995, 048a/996, 048a/997,	s.+ den 011a/263
048a/998, 048a/999, 048a/1000,	s. +durur 047b/987
048a/1001, 048a/1002, 048a/1003,	s.+ dür 045a/906
048a/1004, 048a/1005	s.+ e 051b/1116
s.- di 027b/809, 030b/896,	s.+ i 002a/27, 004a/72, 006a/136,
048b/1009	008a/192, 010a/236, 014a/343, 027b/809,
s.- dikçe 003b/66	028a/832, 029a/857, 045a/908, 047b/985,
s.- dürler 004b/93	049/1052, 052b/1143
s.- gil 010a/239	s.+ ile 009b/231, 014a/344
s.- medin 005a/108	s.+ in 006b/143, 014a/347,
s.- medüm 030a/884	047b/986
s.- mez 047a/970	s.+ inden 046b/949
s.- nen 045b/925	s.+ ler 010a/239
s.- nen ol 045a/910	s.+ leri 004b/95, 015a/380,
s.- nmedin 005a/111	030b/896, 050a/1055
s.- r 008a/192, 010a/247, 010b/249,	s.+ lerin 047a/970
014a/346, 014a/352, 045a/908, 045b/926,	s.+ lerün 003b/67
046a/932, 049b/1043	s.+ ü 045b/928

s.+ üm 003b/62, 010a/243,
010b/255, 012a/297

s.+ ünden 017a/442

s.+ üñ 016a/395, 027b/816,
050a/1067

şu su -9- [Tr]

ş. 024b/736

ş.+ ları 009a/218, 014b/358,
027a/798

ş.+ suzluğ 003a/56

ş.+ ya 010b/258, 013a/317

ş.+ ya 009b/221

ş.+ yın 016a/409

su'âl soru -2- [AR]

s. 011b/274, 013b/331, 015b/389,
052a/1133

s.+ e049b/957

s.+ üñdür 025b/766

s.+ üm 046b/956

şuç suç, günah -8- [Tr]

ş. 011b/283

ş.+ dur 010b/248

ş.+ in 010b/248, 017a/442

ş.+ ina 017a/429

ş.+ um 011b/284

ş.+ uma 010a/243

ş.+ umızı 030a/888

şuçlı suçlu -1- [Tr]

ş. 027a/808

şuçsuz suçsuz -1- [Tr]

ş. 027a/808

şūfī sofu [AR]

ş. 010b/254

ş.+ yem 010b/249

sultān hükümdar, Allah -15- [AR]

s. 009a/210, 014a/346, 014b/362,
024b/731, 027b/818, 029b/869, 050a/1062,
051b/1108

hük-m-i s. 049a/1030

s.+ ı 026b/794, 050a/1056,

050a/1068

şāh-ı s.+ um 051a/1094

s.+ umuz 017a/444

şun - sunmak -9- [Tr]

ş.- a 004b/97, 013b/327

ş.- acağ 005a/103

ş.- ar 004b/85vay

ş.- dı 005a/99

ş.- madı 005a/99

ş.- uban 009b/229

s.-up 009a/211

ş.- uviren 027a/798

şūr Kıyamet günü Hz. İsrail'in
üfleceği boru -4- [AR]

ş.+ ı 049b/1052

ş.+ in ura 015b/392, 028a/826,
047b/989

şūret biçim, görünüş, kılık -6- [AR]

ş. 029a/862, 052b/1149	s.+ ümde 002a/27
ş.+ de 049a/1025	sümbül sümbül -1- [FAR]
ş.+ den 014b/365	s.+ e 030a/884
ş. kılan 029b/874	sünnet Hz. Muhammed'in işleri, sözleri -
	3- [AR]
Sübhân Hz. Allah -4- [AR]	s. 027a/807, 027b/814
S. 013a/318, 024b/732	s.+ e 047b/986
S.+ a 004a/78	sünük kemik -2- [Tr]
S.+ umuz 017a/444	s. 002b/36, 024b/737
S.+ uş 001a/02	sür - 1. Geçirmek -11- [Tr]
Sübhâna'llah "Allah'ı her türlü	s.- di 049a/1026
arazlardan, kusur, ayıp ve eksikliklerden	s.- düm 026a/769, 026a/770
tenzih ederim" -10- [AR]	2.yaşamak
S. 009a/215, 009a/216, 009a/217,	s.- e 029b/863, 029b/865
009a/218, 009a/219, 014b/355, 014b/356,	s.- elüm 014b/361
014b/357, 014b/358, 014b/359	s.- miş 052b/1147
sücüd secdeler -1- [AR]	3. dokundurmak
s. kıl 046a/946	s.- ene 048a/992
Süleymân Hz. Davud'un oğlu, Hz.	s.- erler 025b/760
Süleyman -11- [Tr]	s.- mek 003b/61
S. 006b/147, 014a/352, 027b/817,	4. kovmak
051b/1110	s.- mişem 017a/435
mühr-i S. 051a/1096	süri - 1. Uzamak, ilerlemek-2- [Tr]
hük-m-i S. 049a/1031	s.- mişler 015b/383
taht-ı S. 030a/882	2. değdirmek
S.+ nuş 007a/155	yüz s.- yüp 027a/802
S.+ um 051a/1096	sürmeli sürmeli -1- [Tr]
S. virmeye 028a/826	s. 052a/1126
sülük gezme-1- [AR]	süz - dikkatle bakmak -1- [Tr]

s.- er oldum 025a/742	ş.+ ı 015a/370
Ş	ş.+ ma 015a/368
şād eyle –mutlu yapmak -1- [Tr]	şarāb içki, aşk, irfāni bilgi -4- [AR]
ş.- di 004a/79	ş.+ ı 006b/146
şād ol – mutlu olmak -1- [Tr]	ş.+ ın 011a/271, 017a/438,
ş.- ur 008a/188	030a/881, 048b/1014
şādılık mutluluk -1- [FAR]	şarāben tahūr şer'an içilmesine cevaz
ş. 001a/07	verilen içilecek-1- [AR]
şāh padişah, sultan, Allah -9- [FAR]	ş. 004b/90
ş. 050b/1081	şart koşul -1- [AR]
ş.-ı sultānum 051a/1094	ş. 010b/257
ş.-ı şāhlar 030a/879	şaş - şaşırmaq -1- [Tr]
ş.+ ı 006a/134, 030a/882,	ş.- a 009b/228
050a/1060	şefā'at aracılık -5- [AR]
ş.+ ı viribi 006a/130	ş. 016a/407, 027a/808, 047b/984
ş.+ ın 030a/879	ş. eyle 048a/992
ş.+ um 051a/1095	ş.+ i 015b/394
şāhid tanık -1- [AR]	ş.+ in ol 047b/986
ş.+ ler 001b/19	şefā'atçı suçı bağışlamak için aracı olan -
şaḥs kişi, kimse -1- [AR]	1- [Tr]
ş.+ ı 029a/850	ş. olan 052a/1129
şā'ir ozan -2- [AR]	şefkat merhamet, acıma -1- [AR]
ş. 049b/1048	ş. 052a/1121
ş.+ ler 047a/970	şehir bk. şehir -1- [FAR]
Şām şehir -1- [Tr]	ş. 027b/818
Ş.+ dan 016a/407	şehir şehir, büyük belde -1- [FAR]
şār şehir -2- [FAR]	ş.+ i 017a/430
ş. 012b/311, 025a/744, 049b/1045	ş.+ ini 014b/362
	şek şüphe -2- [AR]

	ş. 014a/351, 049a/1036		ş.+ üñ 012a/289
şeker	şeker -1- [FAR]	şevk	arzu -1- [AR]
	ş.+ den 025a/754		ş.+ ından 007b/179
şekker	bk. şeker -1- [FAR]	şey	şey, nesne -1- [AR]
	ş. 048b/1011		ş. 051a/1091
şeksüz	şüphesiz -1- [Tr]	şeyâtin	şeytanlar -1- [AR]
	ş. 029b/863		ş. 027b/812
şem^c	mum -1- [AR]	şeyh	bir tekkenin lideri, mürşit -5- [AR]
	ş. 011a/261		ş. 002b/36
şems	güneş -1- [AR]		ş.-ı Kâmil 026b/783
	ş. 006b/151		ş.+ ile 030b/895
şer	bk. şerr -2- [AR]		ş.+ üm 048a/1000
	ş. 028b/837		ş.+ ün 029a/855
	ş. 026a/773	şeyhlik	liderlik, mürşitlik -1- [Tr]
şer^c	şeriat -1- [AR]		ş. 010a/242
	ş.+ ile 046b/950	şeytân	İblis -7- [AR]
şerbet	içilecek tatlı şey -3- [AR]		ş. 002b/44, 047a/974, 047b/975
	ş. 013b/327		ş.+ a 003b/59, 045a/910
	ş.+ in 006a/137, 026a/770		ş.+ dan 009a/208, 052a/1127
şerī^c at	din kuralları -4- [AR]		ş.+ ı 017a/435
	ş. 010a/237, 046b/951, 046b/953,	Şey'ullāh	Allah rızası için bir şey (ver)
	046b/958, 047a/967		-1- [AR]
şerik	ortak -1- [AR]		Ş. 006b/150
	ş.+ üm 029a/860	şifā	hastalıktan kurtulma -1- [AR]
şerh	açıklama -1- [AR]		ş.+ sı 027b/821
	ş. iden 046b/954	şikeste	kırık, kırılmış -1- [FAR]
	ş.eyleyeyin 004b/94		ş.+ sin yaptı 050b/1082
şerr	kötülük, fenalık -2- [AR]	şimden girü	bundan sonra - 1- [Tr]
	ş.+ i 012a/290		ş. 004a/74

şimdi şimdi, şu anda -3- [Tr]	ş. 004a/79
ş. 012a/289, 016b/424, 030b/895	ş.- eyleyen 013a/321
şimdiki şu andaki -1- [Tr]	şükran şükürde bulunma -1- [Tr]
ş. 029a/862	ş.+ a 016b/422
şirin tatlı -3- [FAR]	şükür bk. şükr -9- [AR]
ş. 002a/25, 049a/1020	ş. 002a/22, 011a/272, 017a/444,
ş. +turur 049a/1028	026a/774, 030b/898, 030b/901, 050b/1080
şirinlik tatlılık	ş.+ e 029b/870
ş.+ ler eylegil 010a/239	ş.+ üm 010b/251
şol şu -20- [Tr]	şümâr hesap, sayı -2- [FAR]
ş. 002b/40, 003a/49, 004b/95,	ş. 049b/1038, 049b/1039
007b/177, 008b/195, 008b/204, 012b/309,	şür şamata, gürültü -1- [FAR]
013a/315, 013b/330, 015a/379, 015b/390,	ş. eyler 049a/1028
015b/393, 016b/427, 025b/768, 045b/922,	
047b/975, 050b/1083, 052a/1124,	T-Ṭ
052a/1132, 052b/1140	
şöyle şu şekilde -10- [Tr]	tā dek, kadar -2- [FAR]
ş. 001a/05, 005a/104, 006a/131,	t. 007b/170, 046a/937, 052b/1143
006b/148, 010a/240, 010b/252, 011b/279,	ṭā'at Allah'ın emirlerini yerine getirme,
025b/756, 025b/763, 050a/1059	ibadet -3- [AR]
şu şu -7- [Tr]	ṭ. 011a/273, 052a/1132
ş. 003b/71, 029a/854, 051b/1117,	ṭ.+ da 010a/245, 010b/248
052a/1131	ṭ.+ ı 011b/280
ş.+ dur 050a/1061	ṭ.+ in virdüm 010a/242
ş.+ nlara 013a/321	ṭ.+ üm 010b/250, 010b/253
ş.+ nuş 004b/87	tābān ışıklı, parlak -1- [FAR]
şu'le ışık, alev-1- [AR]	māh-ı t. 029b/873
ş. 001b/16	ṭabīb doktor, hekim -1- [AR]
şükr minnettarlık, memnuniyet -1- [AR]	ṭ. 017a/434

tâc	mücevherli başlık -5- [FAR]	t. eyledi 050a/1059
	t. 007a/155, 010b/252, 012b/301	t.+ ı 028a/831
	t.+ ı 005b/113	t.+ ıdur 014b/362
	t.+ ıyıla 006b/149	t.+ ın 047b/975
tâcir	ticaretle uğraşan -1- [Tr]	t.+ ından 007a/155
	t. 012a/287	t.+ ını 006b/149, 012b/301
tağ	dağ -19- [Tr]	t.+ ınıp 026b/794
	tağ 011a/261	t.+ ıydı 006b/147
	tağ da 025a/742	tahtgâh taht yeri -1- [FAR]
	tağ dan 047a/966	t.+ı 050a/1060
	tağ ı 030b/890	taht güç, kuvvet -1- [Tr]
	tağ ıdan 002b/44	taht üm 006a/128
	tağ ında 015b/383	tahtîr kader -1- [AR]
	taht Taht Taht ında 026b/793, 027a/800	t. 026a/771
	taht lar 012a/300, 025b/764,	tahtîrlik kusurlu -1- [AR]
	030a/883, 030a/884, 030a/885, 030a/886,	t. 007a/154
	030a/887, 030a/888, 046a/940	taht dal -1- [Tr]
	taht larda 002a/25	taht ından 004b/90
	taht ları 014b/360, 028a/826,	taht larına 004b/89
	049b/1050	taht - dalmak -15- [Tr]
tahtıl -	dağılmak, parçalanmak -1- [Tr]	taht - agör 050b/1079
	tahtıl - mayalım 030a/880	taht - am 048b/1015
tahtla -	yaralamak -1- [Tr]	taht - an 027a/796, 027a/797
	tahtla - dı iy 030b/896	taht - anlar 004b/89, 015b/384
taht	hükümdarlık makamı -1- [FAR]	taht - ayın 012b/310
	taht um 049a/1031	taht - dum 005b/118
taht	hükümdarlık makam -11- [FAR]	taht - dumisa 052b/1153
	t. 046a/940	taht - duğ 049b/1049
	t.-ı Süleymân 030a/882	taht - madılar 046b/952

.- ma 008a/181	amu cehennem -8- [Sogd.]
.- maz 004b/88	. 015a/368, 016a/401, 047b/987,
.- mazam 007b/169	052a/1136
.- sa 003a/47	.+ da 015a/369
aldur - daldrmaq -1- [Tr]	.+ dan 010b/259
. 010b/258	.+ ya 009a/208, 011a/263
aleb istek, isteme -1- [AR]	.+ y 011b/277, 049b/1050
. 013b/336	a'n svme, yerme, ayp -1- [AR]
lib istekli, renci -3- [AR]	. 002b/45
. 009a/212	a aılacak ey -2- [Tr]
.+ i 004b/87	.+ la 005a/100, 010b/258
.+ ine 051a/1089	ala - amak, hayret etmek -2- [Tr]
.+ leri 004b/86	.- mad 030b/893
.- am 016b/424	.- nca 009b/221
alu iki krek kemii arası-1- [Tr]	Tarı Allah -5- [Tr]
.+ s 014a/350	t. 010a/234, 010b/257
ama' azllk -3- [Tr]	T. 050a/1067, 050b/1084
. 050a/1063, 050a/1064,	T.+ m 005b/115
050a/1065	anuk tank -1- [Tr]
ama'lık azllk -1- [Tr]	. 005a/101
. eyleme 046a/943	ap doru, yetiir-1- [Tr]
amar damar -3- [Tr]	. 013b/330
. 025a/753	ap - bakanmak, tabi olmak -3- [Tr]
.+ da 045a/904	.- aram 049a/1035
.+ dan 025a/753	.- d 027b/817
tamm tam, eksiksiz -3- [AR]	.- duum 051a/1100
t. 048b/1019	Tpduk Taptuk Emre -2- [Tr]
t. ola 048b/1018	T. 027b/809
t. olca 005a/98	T.+ a 009a/219, 014b/359

	Ṭ.+ layın 008a/184		ṫ.+ lar 013a/320, 013a/325,
	Ṭ.+ um 051a/1100		030a/883, 030a/884, 030a/885, 030a/886,
tapu	huzur, kat -1- [Tr]		030a/887, 030a/888, 046a/940
	ṫ.+ ğa 050b/1085		ṫ. ola 047b/989
tapu	huzur, kat, hizmet -3- [Tr]		ṫ.+ um 010a/246, 010b/255,
	ṫ.+ ıj 051b/1115		011b/282
	ṫ.+ ıja 046b/956		ṫ.+ umda 010b/253
	ṫ.+ sında 046a/946	taş -	taşmak -2- [Tr]
tapucu	hizmetçi -1- [Tr]		ṫ.- dı 004a/80
	ṫ. 050a/1057		ṫ.- madın 027b/820
tarikat	Allah'a ulaşmak için tutulan yol -3-	taşra	dışarı -3- [Tr]
[AR]			ṫ. 007a/162, 015a/379
	ṫ. 010a/237, 046b/959, 047a/967		ṫ.+ da 049a/1021
tart -	ağırlığını belirlemek -1- [Tr]	tat -	tadını almak -1- [Tr]
	ṫ.- asın 012a/288		ṫ.- mayınca 006a/137
tartıl -	ağırlığı ölçülmek -1- [Tr]	tat -	tadını almak -1- [Tr]
	ṫ.- sam 009a/207		ṫ.- arsaıj 049b/1042
taş	taş -2- [Tr]	tatlı	tatlı -1- [Tr]
	t. 001a/05		t.+ mıdur 006b/146
	t.+a 1158	tatlu	-2- [Tr]
taş	taş -28- [Tr]		ṫ. 010a/239, 010b/255, 046a/945
	ṫ. 001a/06, 003a/57, 047a/965,	Ṭāvus	tavus kuşu -1-
048b/1009, 051b/1113			Ṭ. 048b/1008
	ṫ.+ a 001a/05, 009b/225, 048b/1008	taaya -	dayamak -1- [Tr]
	ṫ.+ da 025a/742		ṫ.- maz 029a/851
	ṫ.+ dan 052a/1125	tâze	yeni -1- [FAR]
	ṫ.+ ı 003b/59, 048b/1009,		t. 008a/180
051b/1113		tecel	-1- [Tr]
	ṫ.+ ma 003b/61		t. 002b/43b

tecelli görünme -2- [AR]	t. 002b/36, 006b/148, 024b/737,
t. 014b/360, 051a/1087	030a/877, 045b/918
te'cille – ertelmek -1- [Tr]	t.+ de 048a/1000
t.- yeler 013b/329	t.+ deki 051a/1097
tecribe tecrübe etmek -1- [Tr]	t.+ den 030a/876
t.- eylesün 004b/92	t.+ e 013b/330, 025a/746
tefekür düşünme, zihin yorma -1- [AR]	t.+ üm 025a/747
t. kılrısañ 015a/379	t.+ ümi 009a/208
teferrüc gezintiye çıkma -1- [AR]	t.+ üñ 009a/213
t. itmek 008a/180	t.+ üñi 002a/33
tefsir tefsir, yorum -1- [Tr]	ter ter -1- [Tr]
t. 046b/954	t.+ idür 027a/804
teftiş gereği gibi sorup araştırma -1- [AR]	terazü terazi, mizan -1- [FAR]
t.+ ler 026a/773	t. 012a/287
tek yalnız -1- [Tr]	t.+ yı 016a/403
t. 008a/184	tercemân tercüman -1- [AR]
telkin aşılama, kulağına koyma -1- [AR]	t. 025a/739
t.+ i 003b/63	tercümân bk. tercemân-1- [AR]
temâşâ bakıp seyretme -1- [FAR]	t.-ı lisân 050b/1084
t. kılasın 012a/294	terk vazgeçme, bırakma, koyverme -10-
t.- eylemiş 014b/364	[Tr]
temennâ eli başa götürerek verilen selam	t. 013b/336, 030b/890, 047b/985
-1- [AR]	t. idelüm 026a/772, 030a/878
t.+ s1 008b/203	t. iden 028a/828
temevvüc dalgalanma, dalgalı olma -1-	t.- i şalavat 003a/50
[AR]	t.+ in urup 049a/1029
t. 028b/843	t.+ ini urur 013b/337
ten vücut, beden -15- [FAR]	t. itdüy 047b/985
	t. itmeyem 030a/877

t.-itsen 004a/74, 004a/77	tevhid birlik, Allah'ın birliğine inanma -1-
t. eyle 013b/336	[AR]
t. eyledi 006b/149	t.+ inün 007a/163
tersā Hristyan -1- [FAR]	tıfl çocuk -1- [Tr]
t.+ lar 046a/940	t.+ iken 028a/822
tertīb tertip, düzen -3- [AR]	tımār tedavi, tımar -1- [FAR]
t. 005a/108, 005a/111	t. eyle 013b/330
t.+ i kılan 025a/738	tīzcek çabucak-1- [Tr]
tesbīh Allah'ı tazim etme -1- [AR]	t. 017a/438
t. 006a/132, 007a/159, 010b/249	toğ - doğmak, dünyaya gelmek -8- [Tr]
t.+ leri 052a/1125	t.- aldan 025a/753
teslīm kendini Allah'ın kaderine bırakma -	t.- ar 003b/64, 004b/96
1- [AR]	t.- dı ol 014a/350
t. ol 015a/371	t.- dum 016b/423
t. ola 010a/236	t.- duğ 008b/196
teşvīş karıştırma, karmaşık etme -3- [AR]	t.- madın 027b/820
t.+ i 003b/70, 007b/177, 048a/998	t.- maya 051b/1111
t.+ leri 052b/1146	toğra - doğramak -1- [Tr]
tevbe tövbe -4- [AR]	t.- dı 025a/753
t. 016a/409	toğrı bk. toğru -5- [Tr]
t.+ den 008b/206	t. 004a/78, 027a/802, 028a/828,
t. kılp 008b/205	046a/944, 046b/959
t. kılsağ 002b/46	toğru doğru -4- [Tr]
t.+ yile 003a/49	t. 016b/422, 026a/777, 027b/818
tevbēsüz tövbe etmeyen -1- [Tr]	t.+ dur 028a/833
t.+ i 016a/403	toğrul – doğrulmak, düzelmek -1- [Tr]
teveccüh yönelme, doğrulma -1- [AR]	t.- uban 005a/106
t. eyle 007a/165	togruluk doğruluk -1- [Tr]
	t.+ i 027b/818

tokuz dokuz -1- [Tr]	.+ ları 048a/999
.+ ı 050a/1054	.+ larını 013b/329
tol - : dolmak -1- [Tr]	topla - : bir araya getirmek -2- [Tr]
.- anın 003b/60	.- dı 001a/08
.- ar 011b/283	toprak toprak -6- [Tr]
.- ası 045b/922	. 012a/291, 024b/736
.- dı 001a/07, 007b/179 ^c ,	.+ a 012a/295
012b/309, 045a/908	.+ dan 009a/218, 014b/358,
.- dum 029b/868	051b/1112
.- madın 014a/349	.+ içün 016b/427
tolan - dolanmak -1- [Tr]	. olmuş 052b/1148
.- asın 049b/1043	. olup 047b/980
oldur – doldurmak -2- [Tr]	toprak -2- [Tr]
.- am 016b/424	t. 025b/761, 025a/747
.- madın 045b/921	t.+ layın 025a/746
.- up 012a/291	opuz topuz -1- [Tr]
olı dolu -2- [Tr]	.+ lar uralar 052a/1133
. 004b/86, 011b/284	oy - doymak -1- [Tr]
olu dolu -4- [Tr]	.- alar 015b/382
. 008a/192, 016a/410, 027a/797	oyla - ziyafet vermek, doyurmak -1- [Tr]
.+ dur 045b/929	.- yayın 012b/307
.+ yam 025a/745	oz - toz gibi savrılmak -3- [Tr]
olun - sönük kalmak, yitmek -1- [Tr]	t.- ar 025a/747, 025b/761
.- ur 004b/96	t.- ar oldum 025a/746
on elbise, kılık, kıyafet -7- [Tr]	ubā Cennet'de Sidre'de bulunan ve
. 048a/997	dalları bütün cenneti gölgeleyen ağaç -1-
.+ ın 014a/340, 029b/865	[AR]
.+ lar 003a/53, 052a/1137,	. 004b/89, 004b/90
052b/1142	

ṭūfan Hz. Nuh zamanında gökten
yağdırılan ve alttan çıkarılan su -1- [AR]

ṭ.+ dayıdum 005b/114

Ṭūr bk. Ṭūr Ṭağı -5- [AR]

Ṭ. 045b/928

Ṭ.- ı Sīnā 017a/430

Ṭ.+ ı 049b/1051

Ṭ.+ idüm 029a/859

Ṭ. Ṭağında 026b/793, 027a/800

Ṭūr Ṭağı Ṭūr Ṭağı -1- [AR]

Ṭ.+ na 005b/117

ṭur - : durmak -2- [Tr]

ṭ. 003a/55, 004b/97, 010b/258

ṭ.- a 028a/826

ṭ.- alar 015b/390

ṭ.- alum 012b/313

ṭ.- anlara 045a/905

ṭ.- dı 001a/03, 001b/11, 005a/100,

005a/102, 025a/750

ṭ.+dur 051b/1115

ṭ.- ı 009b/221, 015b/392, 047b/988

ṭ.- masuṭ 028b/838

ṭ.- maz 004b/88

ṭ.- maz olur 002a/29

ṭ.- sun 050a/1068

ṭ.- uban 016b/422

ṭ.- up 015b/389, 027a/799

ṭ.- ur 046b/952, 051b/1110

ṭ.- ur ol 050a/1058

ṭ.- ursa 045b/922

ṭurak durak -1- [Tr]

ṭ. 005b/126

turak durak -4- [Tr]

t.+ ı 030b/890, 049a/1020,

049a/1025, 050a/1066

ṭurucı duran-2- [Tr]

ṭ. 009a/216, 014b/356

ṭuṣ taraf, yön -1- [Tr]

ṭ.+ uṣa 016a/397

ṭut - tutmak -37- [Tr]

ṭ.- a 049a/1028, 049b/1039,

049b/1046

ṭ.-alum 046b/958

ṭ.- an 009b/231, 024b/737,

045a/909, 052a/1130

ṭ.- an ol 045a/913

ṭ.- ar 027a/807, 049a/1031,

049a/1037, 050b/1071

ṭ.- aram 049a/1031, 049a/1032,

049a/1033, 049a/1034, 049a/1035,

049a/1036

ṭ.- aram ol 049a/1037

ṭ.- arısaṭ 010a/238, 047b/987,

050a/1068

ṭ.- dı 027b/811, 046b/952,

050a/1064

ṭ.- dıṭ 047b/986

ṭ.- gil 026a/777

.- ma 009b/227	
.- madu 005a/101	U
.- mayalar 010a/232, 010a/233, 010a/234	u ve -35- [Tr] u. 002a/21, 002b/44, 006a/133, 006b/152, 007a/155, 007a/157, 009b/230, 010b/252, 012a/299, 012b/301, 012b/311, 013b/337, 014a/350, 014a/351, 015b/389, 016a/395, 016a/409, 016b/418, 016b/428, 024b/735, 024b/736, 025b/765, 029b/874, 030a/876, 030b/900, 045b/922, 045b/928, 046a/931, 046a/932, 046a/936, 049a/1029, 049a/1035, 051a/1098
.- mayayın 029a/853	
.- mayınca 006a/138	
.- maz 027b/813	
.- mi 050a/1056	
.- up 010b/257	
utın - tutunmak -1- [Tr]	
.- an 045a/912	
utul - tutulmak -1- [Tr]	
.- ur 051b/1111	uc u -1- [Tr]
utu - tutumak -1- [Tr]	u.+ ina 017a/429
.- uban 005b/119	u - umak, havalanmak -9- [Tr]
utudur -tututurmak -1- [Tr]	u.- abilrsin 048a/1001
.- ur 007b/178	u.- an 011a/271, 051b/1110
uy - duy-2- [Tr]	u.- anlar 004b/90
.- alar 015b/386	u.- ar 047b/981, 047b/983, 048a/997
uy - duymak -1- [Tr]	u.- dı 027b/815
.- an 013b/339	u.- du 030b/894
.- an 045b/917	u.- unur 051b/1110
uz tuz -3- [Tr]	u.- urdum 026a/770
. 028a/835, 046b/947	
.+ u 046b/947	umak -6- [Tr]
uzlu tuzlu -1- [Tr]	u. 016a/400, 045a/914, 046b/948, 051a/1093
.+ dur 003b/66	
tt - duman ıkmak -1- [Tr]	u.+ da 010a/234
t.- miyeyin 029a/853	u.+ dadur 002b/38

u.+ ıla 049b/1050	u.-am 028b/842
u.+ için 016b/427	‘ummān deniz -8- [AR]
u.+ uñ 029a/856	‘u. 009a/212, 014a/345, 025a/739
uğra - uğramak, kısa ziyarette bulunmak - 2- [Tr]	kaşd-ı ‘u. 030a/880
u.- madı 030b/893	‘u.-ı ‘ışkıdur 050b/1079
u.- sa 052b/1139	‘u.+ dur 027b/819
uğrı hırsız -1- [Tr]	‘u.+ ina 012b/310
u. 027b/818	‘u. olupdur 012a/300
uğur yön, yol -1- [Tr]	unut - unutmak -1- [Tr]
u.+ dan 004a/75	u.- a 007b/177
u.+ uña 006a/127	u.- muşum 016a/403
uğdelik düğüm -1- [Tr]	unut - -2- [Tr]
u. 024b/736002b/40, 012b/301	u.- am 006a/131
‘uqbā cezâ, ahiret -1- [AR]	u.- duğ 008b/196
‘u. 010a/241	u.- ma 015b/393
ulaş - ulaşmak, erişmek -3- [Tr]	u.- mayalar 010a/239
u.- madın 027b/820	u.- ur 051b/1115
u.- mış 002a/26, 052b/1147	ur - -19- [Tr]
ulu büyük, yüce -7- [Tr]	u. 006b/151
u. 014a/342, 016a/398, 016a/399, 025a/744, 047a/963	u.- a 028a/826
u.+ lar 051a/1101	u.- a 015b/392, 047b/989
u.+ lardan 028a/834	u.- a 011b/276
‘ulūm ilimler, bilgiler -1- [AR]	u.- alar 052a/1134
‘u.- ı 028a/822	u.- an 024b/736
um - ummak, beklemek -3- [Tr]	u.- andur 009b/230
u.- ar 014a/348, 016a/407	u.- ayım 012a/289
u.- ar ol 027a/808	u.- dı 012b/307
	u.- dum 005b/113
	u.- gil 009b/221

- u.- ma 047a/, 047a/965
u.- maḳ 003b/59
u.- uban 016b/422
u.- undum 029b/866
u.- up 027a/798, 045b/928,
048a/997, 049a/1030
u.- ur 013b/337
- urġan** urġan, ip -1- [Tr]
u.+ dayıdum 005b/113
- ‘**uryān** çıplak -4- [AR]
‘u. 016a/398
‘u. ola 016b/416
‘u. olasin bir 009a/214, 013b/329
- uṣan** - bıkmak -1- [Tr]
u. 013a/325
u.- maduḳ 050b/1086
u.- maduḡ 025a/751
- uṣaḡ** gafil-1- [Tr]
u. +lar 015b/381
- uṣlu** akıllı -1- [Tr]
u.+ lardan 046a/945
- uṣūl** yöntem -1- [Tr]
u. 010a/241
- uṣ** işte, Şimdi -2- [Tr]
u. 029b/863, 029b/867
- uṣa** - parçalamak-1- [Tr]
u.- nayım 005b/125
- uṣat** - parçalanmak -1- [Tr]
u.- dum 013a/317
- uṣta** işte -1- [Tr]
u. 029b/866
- utan** - utanmak -5- [Tr]
u.- asın 049b/1042
u.- maḳ 003a/56
u.- maz 025b/758
u.- ur 010b/254, 051b/1111
- uy** - uymak -9- [Tr]
u.- alar 015b/381
u.- am 004a/76
u.- an 004b/88
u.- arısaḡ 047b/986
u.- ma 052a/1135
u.-mayıbilsem 008b/206
u.- maz 004b/87
u.- mıŐsın 002b/45
u.- up 003a/50
u.- up ıılma 016a/396
- uyan** - uyanmak -2- [Tr]
u. 009a/215, 014b/355, 050b/1081
u.- a 025b/759
- uyar** - uyarmak, ikaz etmek -1- [Tr]
u. 048a/996
u.- urlar 025b/760
- uyḡu** bk. uyḡu -1- [Tr]
u.+ dan 050b/1081
- uyu** - uyumak -1- [Tr]
u.- r 004b/95
- uzat** – 1. konuŐmayı sũrdũrmek -4- [Tr]

u.- ma 006a/136, 016a/395	ü.- tür 002a/33
u.- mayalar 010a/236	ümid ümit -1- [FAR]
u.- mayayın 029a/857	ü.+ üñ 016a/395
uzun uzun-1- [Tr]	ümmet : bir peygambere inananlar -1-
u. 004b/97	[AR]]
Ü	ü. 001b/14, 011a/264, 016b/426, 017a/429
ü ve -37- [Tr]	ü.+ e 001b/14
ü. 001a/02, 002b/36, 002b/37, 004a/79, 006a/130, 006b/140, 006b/151, 006b/152, 007a/159, 010a/241, 011a/261, 012b/311, 013b/331, 015b/389, 016b/425, 017a/440, 024b/734, 024b/737, 026a/774, 027a/800, 029b/866, 029b/873, 029b/874, 046b/958, 048b/1008, 049a/1035, 049a/1036, 049b/1045, 050a/1054, 050b/1070, 050b/1077, 051a/1096, 051a/1097, 052a/1133, 052b/1149	ü.+ i 017a/433 ü.+ i iseñ 001b/14 ü.+ için ol 011a/264 ü.+ idür 027a/806 ü.+ in 047b/975 ü.+ ini 001a/08 ü.+ inüñ 001b/19, 027a/805 ü.+ iseñ 025b/759 ü. olgör 027a/806 ü. olmayanı 029a/856 ü.+ üm 016b/418, 016b/419, 016b/420, 016b/421, 016b/422, 016b/423, 016b/424, 016b/425, 016b/426, 016b/427, 016b/428, 017a/430, 017a/431 ü.+ üm ol 017a/429 ü.+ ümi 016b/420 ü.+ ümiçün 016b/425 ü.+ ünüñ 017a/443 ü.+ üñ 017a/442 ü.+ üñe 017a/432
üç üç -8- [Tr]	
ü. 009b/221, 009b/230, 011a/261, 015a/368, 015a/373, 048b/1010, 050a/1058	
üçüncü üçüncü -1- [Tr]	
ü. 015a/373, 029a/850	
ü.+ si 047a/960	
ü.+sin 029a/852	
üdüci geçici -1- [Tr]	
ü. 047a/968	
üleş - paylaşmak -1- [Tr]	

ü.+ üñi 017a/432, 017a/433,
017a/434, 017a/435, 017a/436, 017a/437,
017a/438, 017a/439, 017a/440, 017a/441,
017a/442, 017a/443, 017a/444, 017a/445

‘**ümrân** bayındırlık -1- [AR]

‘ü.-ı ‘ışkđur 050b/1074

üst bir şeyin yukarı bakan kısmı -12-
[Tr]

ü.+ ine 014b/364, 048b/1007,
048b/1008, 048b/1009, 048b/1010,
048b/1011, 048b/1012, 048b/1013

ü.+ ümüze 045a/905

ü.+ üne 025b/760

ü.+ üñe 025b/764

üstād usta, öğretici -2- [FAR]

ü. 002a/26, 050a/1068

ü.+ lar 050a/1068

üşen - üşenmek -1- [Tr]

ü.- medük 050b/1086

Üveys : Veysel Karani-1- [AR]

Ü. 001b/11

üz - kesmek, koparmak -1- [Tr]

ü.- en 014b/361

üzre üstüne, üzerine -1- [Tr]

ü. 050a/1057

V

va’llāh bk. va’llāhi -1- [AR]

v. 012a/297, 046a/941

va’llāhi “Allah için” -1- [AR]

v. olmayısar 047a/971

va’de belirtilen zaman, ecel -1- [AR]

v.+ ye 050b/1082

vaḥdet birlik, Allah’a ulaşma -1- [AR]

v. 009a/213

var - : gitmek, ulaşmak, girmek -1- [Tr]

v.- a 001b/13, 025b/768

v.- alum 015b/382, 016a/405,
016a/406, 016a/407, 016a/408, 016a/409,
016a/410, 016a/411

v.- am 052a/1132

v.- an 004b/91, 016a/410,

027a/798, 027a/802, 045b/924

v.- anlar 046b/959

v.- anlara 028b/847, 029a/851

v.- asın 015a/376, 015a/377,

015b/388, 015b/389

v.- asın bir 013a/326

v.- dı 001a/05

v.- dum 002b/34, 052b/1144,

052b/1145

v.- gil 015a/367

v.- ıcağaz 011b/285

v.- ıcağ 001a/08

v.- ısarın 047b/978

v.- ışa 009a/213

v.- madın bir 010a/247

v.- magil 009b/222

v.- maḳ 003a/58	v. iken 003b/69, 003b/70, 003b/71,
v.- mayasın 025b/759	004a/72, 004a/73, 049a/1033
v.- mazam 005a/104	v.+ sa 009a/209
v.- sam 009a/207	vār benzetme edatı, gibi -1- [Tr]
v.- uban 016a/406	ra ^c d-i v. 048b/1011
v.- up 002b/40, 008a/182,	vāriş mirasçı, kendine miras düşen -1-
008a/183, 028b/843, 045a/910	[AR]
v.- updurur 049a/1029	v.+ ler 025b/765
v.- ur 051b/1109	varlık varlık, mevcudiyet, servet -1- [Tr]
var mevcut, varlık, servet -50- [Tr]	v. 049a/1027
v. 001b/17, 002b/37, 002b/38,	v.+ ı 006a/134
003b/68, 005a/106, 006a/128, 006b/140,	v.+ ın 052b/1146
006b/141, 008b/197, 010a/241, 010a/246,	v.+ ından 015a/380
015a/371, 015a/372, 016a/404, 025a/744,	v.+ um 007b/168, 049a/1024
030b/899, 046b/956, 047a/969, 049a/1024,	vaṭan yurt -3- [AR]
049b/1038, 049b/1039, 052a/1131,	v.+ dayıdum 005a/107
052a/1136	v.+ ın 052a/1123
v.+ dur 015a/373, 015a/375,	v. oldı 025a/754
025a/740	vaḳt zaman -9- [AR]
v.+ ı 013a/324, 048a/1005	v. 008b/197, 009b/223, 010b/257,
v.+ ıṣa 009b/224, 028a/833,	011a/263
028a/834, 028a/836, 028b/837	v.+ dan 027b/815
v.+ ıdı 029a/860	v.+ ın 009a/215, 014b/355,
v.+ ıdı ol 014a/353	049b/1037
v.+ ıdur 027a/805	v.+ uḡ kııl 003a/55
v.+ ın 046b/953	v.+ uḡı kıılsana 003a/50
v.+ ısa 028a/829, 028a/834,	vaşf nitelik, sıfat -4- [AR]
046a/934, 046a/943, 046a/945, 046a/946,	v.-ı ḫālin 028b/846
046b/947, 046b/948, 046b/949	v.-ı ḫālüm 025a/750

v.-ı hălünj 047a/962	v. 008b/198, 027a/803, 028a/834,
v.+ ın 001b/18	046a/945, 048b/1011
	v.- di 030b/894, 052b/1142
vay vay, endişeyi anlatan ünlem	
v. 4b/85, 20b/551	v.- diler 048b/1010
vāye nasip, kısmet -1- [FAR]	v.+ dügi 052a/1122
v.+ den 015a/377	v.- düm 010a/242, 017a/436,
vaz gel – vazgeçmek -1- [Tr]	017a/441
v.- üp 008b/206	haber v.- em 052a/1132
ve ve -2- [Tr]	gönül v.- en 027a/796
v. 006a/135, 025a/738	mağsūdlarımız v.- en 047a/972
vebāl şiddet, ağırlık, günah -1- [AR]	rızkını v.- en 024b/731
v.+ üñdür 025b/766	lisān v.- en ol 025a/739
vefā sözünde durma -6- [AR]	v.- esin 016b/428
v. 014a/348, 046a/936	cevāb v.- esin bir 013b/331
v.+ n 030b/899	şalavāt v.- gil 009b/221
v.+ sı 026b/785	v.-gil 046b/957
v.+ yı 011a/264	v.- ibi 006a/131
veli velâkin -2- [FAR]	cānın v.- ince 052b/1143
v.+ ler 002a/30, 008a/187	v.- iser 047b/975
Veys Veyse'l-Karanî -1- [AR]	v.- medi 001b/18
V. 005b/113	aşşı v.- megil 025b/756
vişāl : kavuşma, sevgiliye kavuşma -1- [AR]	ğayretin v.- megil 011a/265
v.+ e 001b/11, 030b/900	v.- meye 028a/826
vilāyet ermişlik -1- [AR]	v.- miş 048b/1013
v. 047a/969	v.- mişem 017a/435
vir - vermek -33- [Tr]	cānın v.- ü 007b/177
	cānum v.- üben 016b/422
	el v.- üben 010b/254

v.- üp 001b/16, 024b/734
nişān v.- ür 045b/927
v. -ür 004a/78
v.- ürem 010a/247
v.- ürler 025b/760
v.- ürlerse 048b/1019
vīrān harap -2- [FAR]
v. 008a/188
v. olmaya 028a/823
vīrāne harap olmuş yer -1- [FAR]
v.+ den 016b/423
v.+ola 016a/398
virici verici -2- [Tr]
v. 009a/216, 014b/356
vu ve -1- [AR]
v. 007a/156
vuşlat kavuşma -2- [Tr]
v. 028b/846
v.+ a 051a/1091
vü ve -9- [AR]
v. 006a/132, 007a/155kanā'at,
012a/296, 016a/400, 017a/430, 025b/764,
026b/794, 049b/1050, 050b/1075
vücūd varlık, gövde -17- [AR]
v. 014a/344, 015a/369, 049b/1050,
050a/1056
v.+ da 049b/1049, 049b/1050,
049b/1051, 049b/1052, 050a/1053,
050a/1054, 050a/1055

v.+ dan 015a/379
v.+ um 014b/360
v.+ uñ 015a/369, 050a/1060,
050a/1059, 050b/1079

Y

yā : ey, hey, Farsça bağlaç olarak
kullanılan bir kelime -1- [AR]

y. 001a/05, 001b/17, 002b/36,
003a/57, 003b/69, 003b/71, 004a/72,
006b/152, 010a/236, 012a/287, 013b/339,
016b/418, 016b/427, 017a/445, 025a/744,
045b/928, 047a/966, 048a/992, 048a/1005,
048b/1008, 049b/1039

yaban yabancı, başka, ıssız yer -1- [Tr]
y.+ da 002a/23

yabani evcil olmayan -1- [Tr]
y. 031a/903

yad yabancı, garip -1- [Tr]
y. 010a/246

yağ - yağmak, gökten yağmur veya kar
düşmesi -5- [Tr]

y.- a ol 047b/988
y.- an 009a/218, 014b/358
y.- ar 003b/64
y.- dum 029b/865

yağ yağ -1- [Tr]
y.+ a 010a/237

yađı dūřman -1- [Tr]	y.+ ı 050a/1067
y. 050a/1066	y.+ ıla 010a/232
yāhūd yahut, veya -1- [FAR]	y. olunca 003a/50
y. 049a/1032	yalın çıplak -2- [Tr]
yağ - ateşe vermek -5- [Tr]	y. 009a/216, 015b/392
y. 005b/124	yalınđ çıplak -2- [Tr]
y.- ar 004b/94	y. 014b/356, 016a/402
y.- ayım 030a/886	yalvar – yalvarmak, dua etmek -2- [Tr]
y.- dı 004a/75, 030b/890	y.- up ol 008b/205
y.- ma 008b/200	y.- ursanđ 002b/46
y.- mayam 017a/442	yan - yanmak, ışık vermek -43- [Tr]
yağasuz yakasız -1- [Tr]	y. 006b/145, 052a/1136
y. 003a/53, 052a/1136	y.- a 004b/93, 026a/779, 013b/327,
yağıl - yanmak -1- [Tr]	026b/786, 029a/854, 048a/994
y.- sam 051b/1117	y.- alıdan 051a/1098
yağın yakın -2- [Tr]	y.- alum 026b/784, 026b/785,
y. 001a/03, 001a/08, 006a/136,	026b/786, 026b/787, 026b/788, 026b/789
027a/798, 048b/1014, 051b/1119,	y.- am 012a/294
052a/1127	y.- an 026a/779
Ya' kūb Yusuf peygamberin babası -3-	y.- anlar 027a/808
Y.+ a ıalmadı 013a/323	y.- ar 004a/75, 008b/198,
Y.+ daki 029b/873	051b/1105
Y.+ ıla 005a/109	y.- ar oldum 006b/144
Y.+ uç 026b/792	y.- ayın 005b/125, 007b/171,
yākūt deđerli tař -1- [AR]	007b/1073
y.+ ı 006b/152	y.- dum 005b/119
yalan yalan, yanlış, gerček dıřı -6- [Tr]	y.- gil 015a/369
y. 008b/206, 052a/1132	y.- ıcağ 009a/207
y.+ cı 010a/232	

y.- mağ 003a/56, 008a/182, 051b/1118	y. 010a/243
y.- maz 008a/182	yağuluz bk. yalnız -1- [Tr]
y.- mış 017a/443	y. 002b/40
y.- mışam 007b/170, 016b/426	yap - 1. inşa etmek -4- [Tr]
y.- sam 051b/1117	y.- ar 003b/63
y.- sun 007b/172	y.- dı 027b/817
y.- u 051b/1107	y.- duğ 047b/985
y.- uban 051b/1118	2. tedavi etmek, onarmak
y.- up 029a/853	y.- dı 050b/1082
yan taraf, yön -5- [Tr]	yapış –tutmak, sarılmak -1- [Tr]
y.+ ında 047a/963	y.- duğ 002b/40
y.+ um 029b/869	yaprak yaprak -1- [Tr]
y.+ uma 012b/307	y.+ ı 049b/1046
y.+unda 002a/32	yapu yapı -1- [Tr]
yağa -7- [Tr]	y.+ sı 016a/407
y. 008b/193, 016a/400, 016a/401, 016a/407, 026a/775, 049a/1022, 049a/1024, 049a/1027	yapucı yapan, düzenleyen -1- [Tr]
yandur – tutuşturmak -2- [Tr]	y. 050a/1057
y.- alar 016a/403	yar- yarmak, bölmek -1- [Tr]
y.- mayan 029b/874	y. –ar 048b/1008
yağıl - hata yapmak -3- [Tr]	yār dost, sevgili -18- [FAR]
y.- dı 010a/234	y. 001b/20, 009b/227, 046a/944
y.-mayandur 045a/915	y.+ e 016a/408, 026a/777
ya'ni sözün kıyası -2- [AR]	y.+ ı 004a/75, 008a/191, 048a/1005
y. 013b/334	y.+ ıdur 046b/946
y. er 051b/1105	y.+ ı kılsa 009a/209
yağlış yanlış -1- [Tr]	y.+ ısa 046a/943, 046a/944
	y.+ idüm 029a/860
	y. olan 045a/910
	y. olmaz 051a/1097

y.+ uñ 028a/833, 028a/834	y.+ ler 005a/107, 010a/239,
y.+ üñ 045b/920, 046a/945,	011b/281, 027a/796, 046b/949
046a/946	y.+ leri 013b/328
yara yara, dert -1- [Tr]	y.+ lerüm 026a/776
y.+ ya 045a/906	y.+ lerüñ 013b/329
yārab ey rab -1- [AR]	yarı yarı -1- [Tr]
y. 011b/278	y.+ sın 003b/60
yarak : hazırlık -1- [Tr]	yarıl - bölünmek, parçalanmak -1- [Tr]
y. 001a/02	y.- a 016b/413
y.+ı 003b/67	yarın yarın, ahiret günü -11- [Tr]
y. eyle 013b/330	y. 002a/31, 006b/141, 009a/208,
y.+ uñ 045b/924, 052a/1131	011b/283, 015b/394, 024b/735, 028a/828,
yaramaz kötü, çirkin, yararsız -2- [Tr]	045a/913, 048a/992, 051b/1106
y. 008a/190	y.+ a 013b/335
y.+ lar 012a/292	yarlığa – suç bağışlamak -3- [Tr]
yarān bk. yāren -1- [FAR]	y.ol 046b/959
mülk-i y.+ dayıdum 005a/111	y.- gil 005b/123, 006a/129
yārān bk. yāren -1- [FAR]	y.- mazısañ 006a/129
y.+ lar 051b/1117	yār ol – eş olmak -1- [Tr]
yarat - yaratmak -6- [Tr]	y.- ur 008a/187
y.- an008b/200, 024b/732,	yas matem -1- [Tr]
025a/740, 047a/972	y.+ ta 002a/29
y.- dı 004a/83, 027a/804, 045b/923	yaş göz yaşı -20- [Tr]
y.- dum 005a/101, 029a/862	y. 005a/102, 007a/153, 008a/192,
y.- ıldı 014a/348	011b/276, 017a/439, 048b/1011
y.- ılmadın 014a/349, 029a/861	y.+ dan 052a/1125
y.- up 025a/738	y.+ ı 004b/88, 013b/333,
yāren arkadaş, yakın dost -4- [FAR]	049b/1047, 052a/1124, 052a/1134

y.+ ıla 011b/283, 016b/424,
045a/908, 051a/1098

y.+ ın 030a/886

y.+ ına 052a/1124

y.+ um 007b/172, 011b/282

y.+ umı 012b/311

yaşıl yeşil -1- [Tr]

y. 048a/997

yat - yatmak -23- [Tr]

y.- an 045a/913, 045a/914,
052a/1129

y.- urıdum 050b/1081

y.- ursın 001a/02, 025b/756

2. ölü olarak gömülü kalmak

y.- asın 015b/388, 047b/980

y.- mayasın 002b/40

3. bir yerde belli bir süre kalmak

y.- dum 005a/109

y.- maya 005a/98

y.- ur 002b/34, 002b/36, 002b/37,
004b/95, 016a/410, 052b/1144, 052b/1145,
052b/1146, 052b/1147, 052b/1148

yat hazırlık, usul -1- [Tr]

y. 027b/819

yatlu uğursuz, kötü -2- [Tr]

y. 009b/229, 009b/231

yatsu yatsı -1- [Tr]

y. 011a/262

yavaş yavaş -2- [Tr]

y. 052a/1128

yavı bk. yavu -1- [Tr]

y. kılan 013a/323

yavru yavru -1- [Tr]

y.+ ını 048a/1002

yavu kayıp, yitik -1- [Tr]

y. 049a/1029

yavuz kötü, fena -6- [Tr]

y. 002a/28, 009b/220, 009b/227,
010a/246, 049a/1032, 050b/1086

yay - yayılmak -1- [Tr]

y.- ıldı 010b/248

yay yay -3- [Tr]

y. 052a/1126

y.+ da 025a/742

y.+ dan 027b/818

yaya yürüyen -2- [Tr]

y.+ lar 015b/381, 015b/383

yayan yürüyerek giden -1- [Tr]

y. 001a/09

yayağ yürüyün, yaya halde -1- [Tr]

y. 005a/104

yayla – yaz mevsimini geçirmek -1- [Tr]

y.- yayın 012b/309

yaz - yazı yazmak -4- [Tr]

y.- alar 015b/390

y.- ar 010a/243, 025b/761

y.- ar oldum 025a/750

y.- mış 003b/61

yaz	yaz mevsimi -1- [Tr] y. 048a/995	y.+ de 010a/243 y.+ i 003b/60
yazı	yazı, amel defterine yazılanlar -1- [Tr] y. 030b/895	y.+ lüdür 003b/66
yazıl	- kaleme alınmak -1- [Tr] y.- an 049/1052	yer - kötölemek, hor görmek -1- [Tr] y.- enlere 028b/848
yazılı	yazılmış -1- [Tr] y. 015a/370	yetim babası ölmüş -2- [AR] y.+ i 016b/420 y.+ ler 017a/443
yazla	- yazı geçirmek -1- [Tr] y.- dum 030b/895	yetiş - ulaşmak -1- [Tr] y.- ür 009b/226
yazuk	günah, suç -1- [Tr] y.+ ı 009b/223 y.+ lar 003a/56 y.+ larum 016a/398	yetmişbiç yetmiş bin -1- [Tr] y. 011b/277
yedi	yedi -5- [Tr] y. 015a/368, 015a/369, 015a/370, 028b/846, 047b/987, 050a/1054 y.+ ler 015a/378	Yezdān Allah -1- [FAR] Y. 024b/736
yedinci	yedinci -1- [Tr] y. 015a/378	yıl sene -6- [Tr] y. 005a/112, 045b/921, 045b/922 y.+ da bir 030b/891, 030b/892 y.+lar 026a/769
yeg	yeğ, iyi -1- [Tr] y.+ dür 007a/155	yılan yılan -1- [Tr] y.+ a 013b/330
yeñ	elbise kolu -1- [Tr] y.+ ünden 052a/1136	yılduz yıldız -1- [Tr] y.+ ı 049/1052
yeñile	yenilemek -1- [Tr] y. 011a/262	yıllık senelik -1- [Tr] y. 001b/13, 010b/253
yer	yer, toprak -3- [Tr] y. +e 029b/869	yırt - yırtmak -1- [Tr] y.- alar 015b/391
		yık - yıkmak, tahrip etmek -2- [Tr] y.- arısa 028a/830, 028a/831
		yi - yemek -8- [Tr]

y.- di 010a/234	yile yile koşa koşa -1- [Tr]
y.- mesün 028a/830	y. iy 004b/96
y.- mezem 016b/421	yimiş yemiş, yiyecek, meyve -1- [Tr]
y.- rin 008a/190	y.+ lerin 012b/308
y.- yem 012b/308	yimişlen – meyve vermek -1- [Tr]
y.- yen 001b/14	y.- e 049b/1045
y.- yüp 028a/835, 046b/947	yine tekrar, bir daha -11- [Tr]
yidi yedi -10- [Tr]	y. 001b/12, 004b/96, 016b/428,
y. 005b/114, 006b/147, 029a/852,	017a/444, 029b/863, 030a/883, 030b/889,
048b/1010, 049/1052, 049b/1050	050a/1064, 051b/1117, 051b/1120,
y.+ sinden 028b/847	052b/1138
ydür- yedirmek -2- [Tr]	yir - yermek, sövmek -4- [Tr]
y. 028a/833, 046a/946, 046a/937	y.- enler kıldı 028b/848
yig yeğ, daha iyi -2- [Tr]	y.- ler 002a/30
y.+ dür 025a/752	y.- me 005a/106
y. oldı 025a/754	y.- meye 028b/848
yigit yiğit -3- [Tr]	yir yer -39- [Tr]
y. 002a/29, 002b/37, 052b/1145	y. 001a/07, 017a/440, 026b/789,
y.+ leri 009a/217, 014b/357	027a/797, 027a/804, 029a/861, 030b/890,
y. olur 049a/1028	046a/935, 047b/979, 051a/1096,
yigrek daha iyi -3- [Tr]	y.+ de 003b/66, 010b/250,
y. 047b/981, 047b/983	013a/316, 028b/838, 049a/1021
y.+ i 003b/67, 009b/220	y.+ den 051b/1105
y.+ dür 046a/944	y.+ dür 015b/387
yil yel -3- [Tr]	y.+ e 016b/422, 025a/748,
y. 024b/736, 051b/1110	029b/865, 050a/1064
y.+ lerine 004b/84	y.+ i 012b/301, 025a/740,
yil - koşmak, acele etmek -1- [Tr]	049b/1050
y.- üp 047a/964	y.+ idür 027a/806, 046b/948

y.+ in 050a/1064
y.+ ince 052b/1143
y.+ inden 001b/11, 005a/102,
028a/826
y.+ ine 005a/102
y.+ ini 028b/848
y.+ ler 008a/188, 016b/413,
046a/942
y.+ lerde 009a/216, 014b/356
y. olursa 011b/284
y.+ üñ 003b/67
yit - yetmek -14- [Tr]
y.- di 005a/105
y.- düğince 012b/312
y.- e 028a/827
y.- en 045a/909
y.- er 006a/133, 014a/353,
026b/787, 028a/836, 048a/1003
y.- er bir 007b/171
y.- erler 028a/825
y.- meyince 006a/137
y.- mez 010b/254
y.- ürür 003b/65
yit - yola çıkmak -3- [Tr]
y.- e 011b/277
y.- eler 015b/391
yitmiş yetmiş -1- [Tr]
y. 051a/1089
yiyle - koklamak -1- [Tr]

y.- yeyin 012b/308
yoğ bk. yoğ -3- [Tr]
y. 010a/237
y.+ ıdı 014a/353
y.+ ımış 026a/777
yoğsa yoksa -1- [Tr]
y. 049b/1051
yoğsul yoksul -3- [Tr]
y. 005b/126, 051b/1104
y.+ ın 009a/219, 014b/359
yoğluk yokluk, hiçlik -1- [Tr]
y.+ a 007b/168, 046b/959
yol yol -65- [Tr]
y. 006b/140, 010a/247, 011a/267,
014a/341, 029a/850, 029a/851, 045a/915,
046b/956, 047a/968
y.+ a 001b/13, 002b/46, 004a/78,
005a/100, 005a/104, 014a/340, 015b/381,
016b/417, 025a/750, 028b/841, 028b/847,
046b/955, 052b/1140
y.+ da 002a/31, 006b/140,
010a/240, 012b/313, 014b/354, 014b/365,
015a/366, 045b/917, 049b/1039,
049b/1040
y.+ dan 003a/48, 013a/314,
014b/365, 015a/377, 028b/838, 050b/1086
y.+ dur 014a/341
y.+ ı 006b/140, 045a/917, 046b/959
y.+ ın 051a/1103

y.+ ina 006b/144, 010a/236,
013a/322, 013b/338, 013b/339, 026b/789,
030b/893, 048b/1017

y.+ ında 012b/302, 015b/384,
030a/877

y.+ ından 048b/1014

y.+ ını 002a/24, 026b/784,
051b/1116

y.+ larda 013a/315

y.+ larına 004b/86

y.+ um 010b/250, 014a/346

y.+ un 025b/764, 049b/1043

y.+ unca 028a/828

y.+ uñ 030b/893

y.+ uñuz 027a/802

yolca yol boyunca -1- [Tr]

y. 025a/747

yoldaş arkadaş, yol arkadaşı -8- [Tr]

y. 045a/915, 049a/1026, 052a/1128

y. eylegil 008b/195

y.+ ısın 017a/443

y.+ larum 026a/776

y. olmaduñ 030a/882

y. olsa ol 009a/209

y. olursa 002b/36

yor - yorumlamak -1- [Tr]

y.- asın 007b/178

yok yok, değil -26- [Tr]

y. 005b/123, 010b/251, 011a/270,
015b/384, 016a/404, 025a/748, 026b/785,
029a/855, 045b/925, 045b/927, 049b/1043

y. almış 052b/1144

y. bir 024b/734

y.+ dan 024b/732

y.+ dur 003b/62, 004b/87,
008b/199, 009b/223, 011a/273, 017a/431,
025a/739, 025a/746, 026b/785, 030b/899,
050a/1067

y.+durur 027a/797

y.+ tur 049a/1024

yön taraf, cihet -2- [Tr]

y.+ in 049a/1024

y.+ üm 049a/1022

yu - yıkamak, temizlemek -3- [Tr]

y.- dum 016a/411

el y.- mışam 016b/423

y.- yucağaz 045a/904

yut - yutmak, yemek içmek -1- [Tr]

y.- ar 013a/326

yum - kapatmak, örtmek -1- [Tr]

y. 002b/42

y.- uban 051a/1102

yumurda bk. yumurta -1- [Tr]

y.+ yduñ 030b/894

yumurta yumurta -1- [Tr]

y.+ dan 024b/732

Yünus 1. Yunus Emre -98- [Tr]

Y. 001b/13, 002a/27, 002a/33,
002b/46, 003a/51, 003a/57, 003b/62,
004a/73, 004a/78, 004a/83, 004b/92,
004b/97, 005a/106, 005b/116, 005b/122,
006a/129, 006a/136, 006b/150, 007a/157,
007a/165, 007b/175, 009a/214, 009b/226,
009b/231, 010b/248, 010b/256, 011a/265,
011a/272, , 011b/285, 012b/312, 013a/319,
013a/325, 014a/344, 014b/364, 015a/380,
015b/386, 015b/394, 016a/411, 025a/750,
025a/755, 026b/783, 026b/789, 027a/802,
027b/816, 028a/828, 028b/838, 029a/852,
029b/870, 029b/875, 030a/888, 045a/916,
045b/924, 046a/933, 046a/939, 046b/949,
046b/955, 048b/1019, 049a/1029,
049a/1036, 049b/1043, 050a/1068,
050b/1078, 051a/1093, 051a/1100,
051b/1107, 051b/1116, 052a/1137

cân-ı Y. 050b/1078

Y.+ a 013a/320, 017a/431,
028b/845, 029a/862, 030a/882

Y.+ dan 012a/296

Y.+ dur 009a/219, 014b/359

Y.+ ı 010a/239, 050b/1084

Y. ol 025a/740

Y.+ uñ 006b/143, 013b/338,
048a/1005, 050a/1055, 052b/1143

2.Yûnus peygamber

Y. 005a/111

Y. Emre 011b/280, 016b/417, 025b/761,
026a/777, 027a/795, 027b/809, 028a/822,
029a/857, 030b/896, 048a/995, 049b/1049,
052a/1122, 052a/1131,

Y. Emre iken 016a/395

Y. Emrem 012b/305, 013b/332, 014b/354,
017a/445

yur- yorulmak -1- [Tr]

y.+ ıla 050a/1053

Yûsuf Kardeşleri tarafından kuyuya atılan
ve güzelliğiyle tanınan peygamber -7-
[AR]

Y. 012b/304

Y.-ı Ken'ân 051b/1111

Y.+ dağ 029b/873

Y.+ ı 013a/323

Y.+ ıla bir 005a/109

Y.+ lar 015b/382

Y.+ uñ 026b/792

yut - yutmak -2- [Tr]

y.- sa 002a/30

y.- ulmayasın 002b/43b

yuva -2- [Tr]

y.+ da 030b/

y.+ ñdan 048a/1003

yuya yuva-1- [Tr]

y. 046b/958

yüce yüksek, büyük -14- [Tr]

y. 004b/90, 006a/130, 006a/134,
009a/216, 014b/356, 025a/747, 047a/974

y.+ dür 007a/161

y. eyleyen 009a/217, 014b/357

y.+ si 047a/960, 047a/968

y. kıldum 016b/420

y. kılmışam 016b/425

yük yük, taşınan şey -2- [Tr]

y.+ idür 028a/836

yükse yüksek -1- [Tr]

y.+ den 028a/829

yüksek yüksek -1- [Tr]

y. 028b/838

yürek kalp, gönül -3- [Tr]

y.+ de çalır 051b/1109

y.+ deki 052b/1140

y.+ i 014a/341

y.+ ini 030b/896

y.+ ün 007a/153

yüri - : yürümek -1- [Tr]

y. 006a/132, 028a/828

y.- di 001a/03, 048b/1006,

y.- sem 048b/1017

yürü - yürümek -8- [Tr]

y.- r 049a/1030, 051a/1087,
051a/1090, 051a/1091, 051a/1092,
051a/1093

y.- rdüm 026a/771

y.- rsin 016a/397

yüz yüz (100)

y. 007a/156, 011a/272, 014b/361,
015a/368, 029a/857, 045b/919, 047a/969, ,
049b/1040, 049b/1041, 050b/1078

yüz yüz, çehre -51- [Tr]

y.+ i 001a/04, 008a/192, 011b/279,
014a/348, 017a/444, 025a/748, 025b/759,
045a/910

y.+ ile 048b/1012

y.+ in 005b/121, 007b/177,
011b/279, 014a/347dile-di, 015a/378,
025a/744, 047a/970, 047b/977

y.+ inde 012b/303, 012b/304,
027a/804

y.+ inden 029b/864

y.+ ine 005b/121

y.+ ini 015a/366

y. süriyüp 027a/802

y.+ üm 008b/199, 011b/276,
011b/283

y.+ ümi 003b/61, 016b/422

y.+ ümüzi 006a/128

y.+ ün 029b/864, 048a/992

y.+ üne 002b/42

y.+ üni 051a/1096

y.+ ün 025b/760, 050b/1080,
051b/1115

y.+ ünnden 051b/1111

y.+ üne 030a/885, 030a/886

y.+ üñi 008a/184, 017a/437	zamān zaman, vakit -9- [AR]
y.+ ünüñ 003a/49	z. 017a/440, 027b/810, 047b/980,
yüz - yüzmek -2- [Tr]	048a/1002
y.- en 014b/361	z.+ dı 050b/1082
y.- er oldum 025a/741	z.+ e 030b/900
yüzlü yüzlü -1- [Tr]	z.+ ı 008b/195
y. 052a/1121	z. olısar 051a/1101, 051a/1103
yüz tut –yönelmek -1- [Tr]	zār ağlayan, inleyen -6- [FAR]
y.- up 008b/205	z. 012b/311
Z-Z-Z	z.+ a ^c aceb 012b/305, 029a/854
	z.+ ı 005a/102, 030b/900
zāğ karga -1- [Tr]	z.+ ılıklar eyleyeyin z.+ i
z.+ ları 014b/362	013b/334
zağ karga -1- [FAR]	z. olur 008a/187, 008a/188,
z.+ ları 014b/364	013b/333
zāhir görünen, görünüş -5- [AR]	zārılık -2- [Tr]
z. 024b/737, 049b/1042,	z.+ lar 012b/311, 030b/891,
050b/1070	030b/892
z.+ em 025a/738	z.+ um 048a/1001
z.+ üm 010a/245	zat kendi -1- [AR]
zāhid sofı -3- [AR]	z.+ uñ 014b/360
z.-i mağrūr 006a/132	zebānī cehennemlikleri cehenneme atmaya
z. eyleyen 024b/733	memur melek -1- [AR]
za'if zayıf -3- [AR]	z.+ ler 015b/391
z. 009a/214, 030a/882	zelīl alçak, rezil -1- [AR]
z.+ ini 050b/1082	z. 016a/405
z.+ lerüñ 001b/19	zerre küçük parça -7- [AR]
zāhir görünen, dış görünüş -1- [Tr]	z. 005b/119, 012a/300, 013b/339
z.+ üñ 026a/781	z.+ ce 010b/252

- z.+ m 014a/351
- z.+ sin 004a/80
- z.+ sinüñ 007a/161
- zerrece** küçükçe -1- [Tr]
z. 014b/363
- zebānī** cehennemlikleri cehenneme atacak melek -2- [AR]
z. 011b/277
z.+ lere virürler 025b/760
- zebīl** pislik -1- [AR]
z. oluban 028a/827
- zebūn** zayıf, aciz, güçsüz -1- [FAR]
z. olur 046a/940
- zehr** zehir -1- [AR]
z.+ iyile 026a/781
- Zekeriyā** kavminin zulmünden kaöarken ağaçata öldürülen peygamber -1- [Tr]
Z.+ yıla 005b/114
- zelīl** alçak, rezil -1- [AR]
z. 011b/282
- zemzem** Kābe civarındaki meşhur kuyu -1- [AR]
z. 016a/409
- zencīr** zincir -1- [FAR]
z. eyler 051b/1113
- zeyn** süs, bezek -1- [AR]
z. oldı 048a/995
- zī şafā** hoş -1- [FAR]
z. 017a/445
- zihī** ne hoş, ne güzel -3- [AR]
z. 012b/302, 049a/1020, 049a/1026
- zikir** bk. zıkr -2- [AR]
z. eylegil 028b/839
z. kılrıdum 026a/774
- zıkr** Allah'ı anma -6- [Tr]
z. 007a/159
z. eyleyen 013a/321, 024b/732
z. idelüm 030b/902
z. iderler 027a/799, 046a/942
z. itdiler 052a/1123
z.+ ümdür 051a/1097
- zinā** nikahsız çitleşme -1- [AR]
z. kılmayandır 045a/914
- zindān** karanlık ve sıkıntılı yer -1- [FAR]
z. +ı 026b/792
z.+ ıdur 026a/781]
- zinhār** sakın, asla -12- [FAR]
z. 005a/106, 005b/124, 009b/222, 009b/227, 025b/762, 025b/764, 025b/765, 025b/766, 025b/767, 026b/782, 028b/849
- zīrā** çünkü, şundan dolayı -6- [Tr]
z. 006a/130, 006a/133, 014b/360, 014b/362, 046b/954, 048b/1006
- ziyān** zarar, kayıp -5- [FAR]
z. 005a/103, 012a/296, 050a/1059
z.+ a 025b/756
z. olısar 051a/1102
- ziyāret** görmeye gitmek -3- [AR]

z.+ dūr 003a/58
z. eyledi 050b/1083
z. iden 016a/406
zuhūr ortaya çıkma, görünme -1- [AR]
z.+ a 029b/866
zulmet karanlık -1- [AR]
z.+ de 031a/903

Zü'1 - Celâl Celâl sahibi Allah -1- [AR]
Z. 012a/295
Züleyhâ Hz.Yûsuf'un refikası -1- [FAR]
Z. 012b/304
Zülfkâr Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye
hediye ettiği kılıç -1-
Z. 013a/322

2.RİSÂLETÜ'N-NUSHİYYE DİZİN-SÖZLÜK

A, Ā

a o [Tr]

a. ıa 022b/629

a.+ nca 018a/462

a.+ nda 019b/513, 022a/606,

022a/613

a.+ nda ola 019a/499

a.+ ndan 018a/464, 019b/523,

024a/707

a.+ nı 018a/449, 018a/460,

018a/463, 018b/480, 018b/484, 019a/487,

019a/489, 019a/502, 020a/526, 020a/539,

021b/600, 022a/610, 022a/617, 022b/623,

022b/626, 024b/711, 024b/713, 024b/714

a.+ nı ol 022b/625

a.+ nlara 024b/712

a.+ nuı 018b/475, 018b/477,

018b/478, 019a/499, 021b/594, 022a/614,

022a/615, 022a/616, 022b/622, 022b/630

a.+ nuıün 018b/473, 018b/476,

019a/498, 020a/531, 021b/590

a.+ nuıdur 020a/537

a.+ nuııla 020a/542

a.+ nuıün 020b/554, 021a/563

a.+ nuıla 020b/550

a.+ ıa 018a/448, 018a/450, 020a/539,

020b/555, 021b/599, 022b/626, 022b/635,

023a/640

a.+ ıundur 020a/537

‘aşā değnek sopa [AR]

‘a. 022a/618, 022b/620

aşıl gerçek [AR]

a. 018b/483

‘āşī ahlâkı bozuk [AR]

‘ā. 018b/475, 020a/539

‘aşr yüzyıl [AR]

‘a. 023b/669

‘aşr Ku’ân-ı Kerîm’de on ayet okunan
kısm [AR]

‘a. 023a/645

‘aceb acaba, hayret, gariplik [Tr]

‘a. 020b/548, 023b/671

aç - açmak [Tr]

a. 021b/587

a.- asıdur 024b/729

a.- up 018a/467

ad isim [Tr]

a.+ ı 018b/478, 022b/623

a. oldı 018a/448

âdem insan [AR]

â.+ den idi 018a/461

adım adım [Tr]

a. 022a/603	‘a. 019a/487, 021b/596
‘ adl adalet [AR]	‘a.-ı cüz’iyedür 018a/458
‘a. 021b/594	‘a.-ı küllîdür ol 018a/458
‘a.-i pertevindendür 018a/459	‘aql –ı ma‘îşetdür
‘ aduvv düşman, hasım [AR]	‘a.+ a 020a/532, 020a/533
‘a. 021a/565	‘a.+ ı 018a/458
‘ adū düşman, yağı [AR]	‘a.+ uñ 024a/703
‘a.+ sını 021a/566	al - almak [Tr]
‘a.+ sidür 021b/591	a.- a 018a/465, 020b/557, 023a/644
āfet büyük felâket, belâ [AR]	a.- ayıduñ 024a/697
ā. 019b/517	a.- dı 020a/534, 023a/640,
ağız ağız [Tr]	023a/647, 023a/653
a.+ ı 022b/630	a.- mış 022b/626, 022b/630,
aḥvāl durumlar [AR]	023b/677, 023b/678
a.+ i 022a/614	a.- ur 020a/528, 022a/611,
a.+ ini 024a/701, 024b/714	024a/710
aķ - akmak, dökülmek [Tr]	a.- urlardı 019b/512
a.- dı 019b/514	‘ alā şeref, şan [AR]
a.- maz 024a/688öz.ini	‘a. 018a/452
ākıbet son [AR]	alçaklık basitlik, şeref yoksunluğu [Tr]
‘ā. 024a/699	a.+durur 021b/599
‘ aķıl akıl, us [AR]	a. irdi 021b/600
‘a. 018a/458, 018b/485, 019a/501,	alda - kandırmak [Tr]
019a/502, 020a/536, 021b/594, 021b/595,	a.- dı 019a/500, 021b/586
021b/599, 024a/701, 024a/702	‘ alem bayrak [AR]
‘a.+ dan 021b/593	a. 019b/506
‘ ākıl akıllı kimse [AR]	‘ ālem dünya, cihan [AR]
‘ā.+ iseñ 019a/488	‘ā. 018b/478, 023b/667
‘ aķl akıl, us [AR]	‘ā.+durur 018b/469

âlet	vasıta, makine [AR] â. 018a/456	â. +turur 019a/498
‘ âlim	çok okumuş, bilgin [AR] ‘â.+ ler 018b/479	aş - geçmek, aşmak [Tr] a.- maduñ 024a/693
‘ amel	iş, niyet [AR] ‘a. 023b/660 ‘a.+ üñ 023a/653, 024a/696 ‘a.+ üñdür 024b/720	aşağı aşağı [Tr] a.+ a 020a/540
ammā	ama [Tr] a. 018a/458, 018a/459	‘ âşık birine, bir şeye tutkun [AR] ‘â.+ dur 024a/708 ‘â.+ ısa 018b/484
añ -	anmak [Tr] a.- asın 024a/694ne a.- maduñ 019a/490 a.- maga kalmazdı 024a/696	at at [Tr] a. 019a/505 a.+ ı 018b/469, 021a/577 a.+ ları 019b/511
anıķ	hazır [Tr] a. 023b/663	at - atmak [Tr] a.- duñ 021a/572
añsuzın	aniden, birdenbire [Tr] a. 022a/619	‘ aṭā bağışlama, verme [AR] ‘a.+yı 020a/537
ara	ara, orta [Tr] a.+ da 021a/569 a.+ dan 023b/677	āvāre serseri, boş gezen [FAR] â. 023a/641
arı	temiz [Tr] a. 022b/631	āvārelik serserilik [Tr] â. 024a/692
‘ arş	dokuzuncu kat gök [AR] ‘a.+ da 024a/706 ‘a.+ ıla 024a/707	ay ay [Tr] a. 021b/595 a.+ uñ 024b/730
‘ arż	bir büyüğe sunma [AR] ‘a. kıldı 024a/702	ayaķ [Tr] a.+ ına 019a/495
āsūde	rahat, gairesiz [FAR]	āyāt Kur’ân’ın cümleleri [AR] â. 023b/669
		‘ ayb utanılacak şey, kusur [AR] ‘a.+ uñ 024b/729

aydın aydınlık [Tr]	b.+ dur 022a/605
a. oldı 024b/725	b.+sı 018b/475
aydur – söylemek [Tr]	bahāne vesile, sebep [FAR]
a.- am 022a/608	b.+ sin 024b/717
‘ ayne ’l yaqin görerek inanma [AR]	baht talih, kader, kısmet [FAR]
īmān-ı ‘a. 018a/458	b. 020a/537
a. 018a/448, 018a/459	baḡa bana [Tr]
ayruḡ başka, yabancı [Tr]	b. 021b/592, 022a/601, 022a/604,
a.+ a 020b/557, 022a/609,	022a/605, 022a/608, 022b/622, 022b/624,
024a/680, 024b/717	022b/625, 023b/659, 024a/703
a.+ ı 022b/627, 024a/683	baş - basmak [Tr]
a.+ ısı 022a/612, 023b/662	b.- a 022a/618
a.+ lar 024a/681	b.- am 022a/606
ayt - sormak [Tr]	b.- ar 022a/609
a.- a 023b/676	baş baş [Tr]
az - azmak, yoldan çıkmak [Tr]	b.+ a 020b/559
a.- dum 019a/490	b.+ dan 023b/659
azād kurtulmuş, serbest olan [FAR]	b.+ ı 019b/512
a. oldı 019b/520, 019b/521	b.+ ında 020a/535, 020a/538
‘ azīm büyük, ulu, iri [AR]	b.+ larıdur 018a/459
‘a. 018a/463	başar –başarmak, üstesinden gelmek [Tr]
‘ aziz muhterem [AR]	b.- an 024b/711
‘a. 021b/594	b.- asın 021b/584
‘ Azrā ’ıl ölüm meleği [AR]	b.- maya 022a/603
‘A. ol 023a/644	baḡ - bakmak [Tr]
B	b.- a 022b/620, 024b/713
baḡla - bağlamak [Tr]	b.- agör 024b/728
b.- mışdur 021a/575	b.- amayan 020a/526
bahā kıymet, değer [FAR]	b.- arısaḡ 018a/462, 024b/719

b.- ma 021b/586	b. 019a/490, 019a/492, 022a/607,
b.- maz 019b/509, 024a/688	022a/608, 022b/622
b.- sağ 020b/553	023b/658, 023b/659
b.- up 020b/561	b.+ de 022a/606
bağıcı bakıcı [Tr]	b.+ den 020a/536
b. 024b/718	b. +em 022a/605
bağış bağış [Tr]	b.+ i 019a/488, 019a/490,
b.+ ma 024b/722	019a/500, 022a/609
bāđın iç, gizli, görünmeyen [AR]	b.+ üm 018a/452, 020a/541,
b. 023a/653, 024b/712, 024b/714	022a/602, 022a/603, 022a/607, 022a/608,
b.+ uç 024b/715	022a/609, 022b/624, 024a/682
bazār bk. bāzār [FAR]	b.+ ümile 022a/601
b.+ ı 024a/687	bencileyin benim gibi [Tr]
b.+ m 021a/573	b. 022a/603
bāzār pazar, ıarşı [FAR]	beğiz yüz, ıehre [Tr]
b. 023a/648	b.+ i 018b/486
beg bey [Tr]	benze – benzemek [Tr]
b.+ e 023b/663	b.- mez 022a/614
begen – beğenmek, hoşlanmak [Tr]	berk sağlam [Tr]
b.- me 020b/548	b.+ imiş 019a/492
b.- mez 020a/540, 023a/649,	berü beri [Tr]
023b/675	b. 021b/587, 023b/671, 024a/699
b.- üp 020b/561	b.+ sin 023b/670
bekle – beklemek, sabretmek [Tr]	besle – beslemek [Tr]
b.- r 019a/493	b.- yenler 024a/706
belā gam, keder, musibet [AR]	beş beş [Tr]
b.+ dan 021b/595	b. 021a/576
ben ben [Tr]	beze - bezemek, sülemek [Tr]
	b.- düğ 023a/647, 023a/649

bırak - bırakmak [Tr]	b.- ür 018a/458
b.- dur 020a/533	
bî –çâre çaresiz [FAR]	bile bile, birlikte-[Tr]
b. 021a/581	b. 018a/454, 018a/455, 018a/456,
bigâne kayıtsız [FAR]	018a/457, 020b/545, 023b/660, 024b/720
b.+ sin 024b/717	bin - bk. biñ- [Tr]
bikir dokunulmamış [AR]	b.- enler 020a/541
b.+durur 019b/525	b.- er 019a/505, 019b/511
bi'llah Allah için [AR]	biñ bin [Tr]
b. ol 022a/612	b. 018a/452, 018a/459, 019b/525,
bil - bilmek [Tr]	024b/720
b. 019a/491, 020b/556, 021b/591,	b.+ dür 018a/462
024b/729	b. er 018a/459, 018b/479, 019a/494
b.- di 019a/487, 019b/525,	biñ - binmek [Tr]
022b/637	b.- er 023a/654
b.- dügin 019b/514, 022b/638	bî-hoş hoş olmayan [FAR]
b.- emedüñ 021a/578	b. 024a/684
b.- esin 021a/570	bir bir [Tr]
b.- imedüm 019a/500	b. 018a/446, 018a/458, 018b/485,
b.- imezsın 021b/589	018b/486, 019a/488, 019a/489, 019b/506,
b.- indi 024b/725	020a/538, 020b/552, 020b/556, 021a/573,
b.- inmez 022a/616	021a/574, 021a/579, 021b/582, 021b/583,
b.- mek 018a/459	021b/585, 021b/587, 021b/594, 021b/599,
b.- mez 018b/473, 018b/476	022a/601, 022a/603, 022a/614,
b.- mezsın 024b/730	022a/617,022b/622, 023a/646, 023a/650,
b.- ür 022a/617	023a/656, 023a/657, 023b/661, 023b/672,
b.- ürem 022b/623	024a/690, 024a/692, 024a/694, 024a/695,
b.- ürler 020a/539	024a/693, 024a/705, 024a/709, 024b/718
bildür – bildirmek [Tr]	b. +i 018a/458, 018a/466
	b.+ si 018a/465, 019a/494

	b.+ inüj 018a/459	boyıca boyu kadar [Tr]	
biraz	biraz [Tr]		b. 023a/654
	b. 021a/574	boyun boyun -1- [Tr]	
bire bir	[Tr]		b.+ ında 022a/618
	b. 023b/661	boz - bozmak -1- [Tr]	
birik -	birikmek [Tr]		b.- mağa 022a/605
	b.- esin 020b/545	bölük bölüm, kısım -3- [Tr]	
	b.- ser 022a/602		b. 018a/459
birin	birin birer [Tr]		b.+ densin 018a/459
	b. 018a/460, 019a/501	böyle böyle, bu şekilde -2- [Tr]	
birle	beraber [Tr]		b. 024a/685, 024a/692
	b. 019a/490, 023b/660	bu bu -71- [Tr]	
birlik	birliktelik -1- [Tr]		b. 018a/459, 018a/460, 018a/461,
	b. 023b/660		018a/462, 018b/471, 018b/473, 018b/477,
birkaç	birkaç [Tr]		018b/484, 019a/497, 020b/552, 020b/553,
	b. 018a/461		020b/556, 021a/567, 021a/568, 021a/569,
bisle -	bk. beslemek [Tr]		021a/571, 021a/576, 021a/578, 021a/581,
	b.- risenj 018b/472		021b/582, 021b/585, 021b/586, 021b/587,
Bismillah	besmele [AR]		021b/591, 022a/603, 022b/621, 023a/642,
	B. 018a/447		023a/643, 023a/647, 023a/650, 023a/651,
bit -	bitmek [Tr]		023a/653, 023a/654, 023a/656, 023b/659,
	b.- mez 022a/606		023b/660, 023b/661, 023b/667, 023b/670,
bitür -	bitirmek, tamamlamak [Tr]		023b/673, 023b/674, 023b/676, 023b/677,
	b.- medüj 023b/668		024a/698, 024b/724
biz	biz -6- [Tr]		b.+ lar 019b/520, 019b/521,
	b. 019b/516		020a/528
	b.+ e 019a/502, 019a/503,		b.+ lara 019a/496, 024a/707
020b/553, 023b/675, 023b/676			b.+ lardan olmayasın 018b/471
	b.+ i 023b/674		b.+ larıdır 020a/531

b.+ nca 021a/571, 021b/593,
023b/669, 023b/670, 023b/676, 024a/699

b.+ nda 021a/580

b.+ ndan 023b/664

b.+ nı 019b/508, 023a/649,

b.+ nlar 018a/459

b.+ nların 018b/469

buğz kin, nefret -1- [AR]

b. ola 022b/632

bugün bugün -1- [Tr]

b. 019a/500

bugün bk. bugün -1- [Tr]

b. 021a/579

bul - bulmak -8- [Tr]

b.- asın 023a/657

b.- imadum 023b/658

b.- sa 023a/639

b.- undı 024b/725

b.- unmaz 022a/616, 024b/716

b.- ur 020b/558, 024a/708

buğal - bunalmak, sıkıntıya düşmek -3-
[Tr]

b.- ana 021b/594

b.- dı 019b/510

b.- ı 019a/491

Burāk Hz. Muhammed'in Miraç'ta bindiği
at -1- [AR]

B. 019a/505

buş - kızmak, öfkelenmek -1- [Tr]

b.- an 021a/570

buşmak kızmak -1- [Tr]

b. 018a/456

buşu kızgınlık, öfke -13- [Tr]

b. 022a/605, 022a/610, 022a/611,
022b/626, 022b/628, 022b/630, 022b/632,
023b/677, 023b/678

b.+ dan 022b/628, 023a/644

b.+ dan ol 022a/613

b.+ yıla 023a/643

buyur - buyurmak, emretmek -3- [Tr]

b.- dı 018a/447, 024a/703

b.- ur 019a/495

bünyād asıl, esas, temel -1- [FAR]

b. oldu 018a/448

bütün bütün, tam -1- [Tr]

b. 019b/521

C

cān can, ruh -27- [FAR]

c. 018a/450, 018a/451, 018a/466,
018b/472, 018b/474, 019b/513, 019b/519,
023b/672

c.+ a 018a/451

c.+ da 018a/459

c.+ ı 018a/449, 019a/502,

019b/512, 020a/539, 020a/543, 024b/724

c.+ ıla 018a/457, 018a/459

c.+ ın 020b/544, 022a/611

c.+ lar 024a/708

c.+ um 024b/711	c.+ dür 018a/458
c.+ uñ 018b/472, 023a/644	cüz'ıye az, pek az -1- [AR]
c.+ uña 021b/599	‘aql-ı c.+ dür 018a/458
cānlu canlı -1- [Tr]	Ç
c. 020b/544	çağır - çağırmaq, davet etmek -1- [Tr]
cāsūs hafiye, gizli haberler öğrenen -3-	ç.- dum 019a/504
[FAR]	çağrış – bağrışmaq -1- [Tr]
c. 020a/533	ç.- urlar 019b/507
c.+ a 020a/536	çakıcı çakıcı -1- [Tr]
c. olan 020a/532	ç. 024b/718
cevāb sorulan şeye karşılık -1- [AR]	çāpūk çabuk, tez -1- [FAR]
c. virür 022b/624	ç. olmaq 023b/662
cihān dünya, alem -7- [FAR]	çāpūklık çabukluk -1- [Tr]
c. 018a/462, 022a/604	ç. it 021b/588
c.+ a 019b/514	çāresüz çaresiz -1- [Tr]
c.+ ca 018a/462	ç. 020b/548
c.+ da 022a/616	çarḥ felek, gök -1- [FAR]
c. +durur 018a/463	ç.+ a 021a/576
nefs-i c.+ dan 018a/464	çāşni çeşni, lezzet -1- [FAR]
c.+ ı 018a/463	ç. virmez 024a/690
cümle bütün, hep -20- [AR]	çāvūs onbaşıdan sonra gelen erbaş -1-
c. 019b/511, 020a/529, 020a/531,	[FAR]
020b/556, 020b/558, 020b/559, 021b/592,	ç.+ lar 019b/507
021b/595, 023b/667, 024a/702	çerāğ fitil, mum -1- [FAR]
c.+ si 019b/509, 019b/510,	ç. 024b/723
019b/517, 019b/518, 019b/519, 024a/710	çeri asker -1- [Tr]
c.+ sinden 024a/706, 024b/722	ç.+ si 019a/494
c.+ ye 024a/687ne	çık - çıkmak -5- [Tr]
cüz'ı kısmı -1- [AR]	ç.- a 020b/552, 023a/639

ç.- agelür 022a/619	de bağlaç de -4- [Tr]
ç.- amazin 019a/492	d. 019b/512, 022a/607, 022a/613,
ç.- dı 019b/506	023a/653
çırak kandil, mum -2- [FAR]	degme herbir -1- [Tr]
ç. 024b/725, 024b/726	d. 019b/507
çok çok -2- [Tr]	degül değil -4- [Tr]
ç. 018b/483, 024a/682	d. 022a/609, 023a/656, 023b/672
çöp çöp, pislik -1- [Tr]	degür - değirmek, ulaştırmak -2- [Tr]
ç. 022a/618	d.- ü 020a/536
çü gibi -2- [FAR]	d.- ür 020a/533
ç. 023a/653, 024a/686	dek kadar -1- [Tr]
çün gibi -6- [FAR]	d. 022a/609
ç. 018b/480, 018b/481, 019a/487,	del - delmek -1- [Tr]
019b/523, 020a/529, 022b/625	d.- e 022b/635
D	delİL yol gösteren, şahit, belge -1- [AR]
	d. 024b/725
dağı bile, dahi -20- [TR]	delim çok, pek çok -3- [Tr]
d. 018a/447, 018a/448, 018a/458,	d. 018b/486, 023b/678
018a/459, 019a/495, 019a/503, 019b/525,	d.+ dür 023a/655
022a/609, 022b/638, 023a/648, 024a/688,	delü- deli -1- [Tr]
024a/691, 024a/693, 024a/695, 024b/720,	d.+ sin 021a/580
024b/724	dem zaman -3- [FAR]
dalāl doğru yoldan sapma -1- [AR]	d. 020a/528, 021a/574, 022a/601
d.+ dür 022a/612	dembedem daima -1- [FAR]
da'vā mesele -1- [AR]	d. 024b/727
d. 018b/484	demür demir-1- [Tr]
dāyim devamlı, sürekli -1- [AR]	d. 019a/495
d. 022a/612	

depret – kımıldatmak, hareket ettirmek -2- [Tr]	d.- r 020a/532, 020a/536, 021b/599 d.- riseŋ ol 018b/482, 024a/688öz.ini
d.- mege 018a/449	
d.- meye 022a/618	d.- rler 020a/539, 022a/605,
derd gam, keder -1- [FAR]	022b/622
d.+ in 024a/701	d.- yene 020a/541
dermān ilaç, çare -2- [FAR]	d.- yesin 024b/721
d.+ ı virgil 019a/488	d.- yeyim 018a/460
d. oldu 018a/450	d.- yeyin 022b/626, 023b/664
destār sarık, tülbent -1- [FAR]	d.- yü 019a/503, 022b/633,
d. 023a/648	023b/676, 024a/685
devlet bahtiyarlık -5- [Tr]	d.- yüben 019a/500
d. 020a/537, 020b/546, 023b/665	dīdār yüz, çehre -2- [FAR]
d.+ i 020b/547	d. 024b/726
d.+ ile i024b/728	d.+ a 018a/459
di - söylemek, demek -32- [Tr]	dil gönül -1- [Tr]
d. 024a/686	d.+ i 022b/630
d.- di 019a/497	d.-i teng 024a/700
d.- dise 024a/702	dile - arzulamak, istemek -5- [Tr]
d.- dügüm 024b/726, 024b/727	d.- r 018a/465, 024a/701
d.- düm 018b/485	d.- r bir 018a/446
d.- me 024b/713	d.- riseŋ 023b/666
d.- medi 023b/671	d.- rseŋ 020b/547
d.- medüŋ 023b/661	dilek -1- [Tr]
d.- medüŋ bir 019a/489	d. 023b/666
d.- megil 024a/683	d.+ üŋ 021a/579
d.- mek 019b/523, 024a/684	dīn Allah'a inanma ve bağlanma -3- [AR]
d.- meye 023b/664	
d.- p 020b/546	d. 021b/590

d.+ üñ 018b/481, 021b/591	dirlik bk. dirlik -1- [Tr]
d.+ nin 021b/591	d.+ üñe 024b/717
diñ bk. dīn -1- [Tr]	dīvān şiir mecmuası -2- [AR]
d.+ e 018a/462	d.+ ı 022b/626
diñle - dinlemek -2- [Tr]	d.+ ina 018b/471
d. 018a/460, 022a/606	dīvār duvar -1- [FAR]
d.- medüñ 021a/573	d. 022b/635
d.- riseñ 020a/532	d.+ ı 019a/492
dire - diremek -1- [Tr]	d.+ in 023a/647
d.- mez 021b/597	doğru doğru -1- [Tr]
diri canlı -1- [Tr]	d. 022b/627
d. 021a/580	dost sevilen kimse, Allah -11- [FAR]
dirigā yazık, eyvahlar olsun -2- [FAR]	d. 021a/573, 022b/630, 022b/631,
d. 020b/559, 021a/572	022b/632, 022b/633, 022b/634
diril - dirilmek, canlanmak -3- [Tr]	d.+ ı 021a/564, 023b/676
d.- emedüñ 021a/578	d.+ ıla 023a/652
d.- mez 018b/473, 018b/476	d.+ uñ 021a/566
dirilik canlılık -1- [Tr]	d.+ uña 021a/570
d.+ ini 021a/578	dög - dövmek-1- [Tr]
dirlik hayat, dirilik, geçim -5- [Tr]	d.- er 019b/509
d. 018b/473, 018b/476, 022b/632,	dön - dönmek -1- [Tr]
023b/660	d.-esin 020b/560
d.+ dür 021a/581	d.- üben 022b/620
d.+ e 020a/527	dört dört -6- [Tr]
d.+ i 024a/710	d. 018a/454, 018a/455, 018a/456,
d.+ inden 020b/555	018a/457, 018a/459
d.+ iñe 021a/568	döşek döşek, yatak -1- [Tr]
d.+ üñ 021a/567	d.+ inde 022b/634
	dut - tutmak -1- [Tr]

d.- a 018a/459	d.- e 022b/631
duy - duymak -1- [Tr]	d.- enlerüñ 020a/543
d.- mış 024a/699	d.- er 021b/597, 022a/611
duzak tuzak, cehennem -1- [FAR]	d.- esin 020a/542, 020b/548
d.+ ina 021b/588	d.- üpdür 020a/529
düket -tüketmek -1- [Tr]	düşmân düşman, yağı -1- [FAR]
d.- medin 021b/600	d. 021a/570
dün gece -2- [Tr]	düşmen bk. düşmân -1- [FAR]
d. 019b/520, 023b/668	d.+ e 019a/504
dünyâ âlem, yer yuvarlağı -5- [AR]	düşvârlık güçlük, zorluk -1- [Tr]
d. 018a/458, 021a/574	d. 020b/552
d.+ nuñ 021b/586	düz - düzenlemek, yapmak -1- [Tr]
d.+ ya 021a/575	d.- er 024b/727
d.+ yı 018b/480	düz dikici, diken -1- [FAR]
dünya bk. dünyâ -1- [Tr]	d.+e 023b/675
d. 021b/586	
düriş çaba göstermek -1- [Tr]	düzenlik düzenli-1- [Tr]
d. 023b/673	d. 022a/605
dürlü türlü -11- [Tr]	düzgün doğru-1- [Tr]
d. 018a/454, 018a/455, 018a/456,	d.+ üñ 024a/695
018a/457, 021b/595, 023b/676	
d.+ dür 018a/458	E
d.+ dür bir 018a/458	ebed sonu olmayan gelecek zaman -1-
d.+ si 018a/458	[AR]
dürüst doğru, düzgün -1- [FAR]	e. 024b/712
d. olmayınca 023a/651	ebedi sonu olmayan -2- [AR]
düş - düşmek -8- [Tr]	e. kalur 020a/528, 024a/710
d.- di 020a/541	ecel ömrün sonu -6- [AR]
d.- di oldı 019b/510	

e. 021a/575, 021a/577, 021b/583,
021b/584, 022a/602, 024b/729

edeb iyi terbiye, naziklik -3- [AR]

e. 018a/457

e.+ in 018a/458

e.+ le 023b/661

efgān acı ile haykırma -1- [FAR]

e. 019b/513

eger eğer, şayet -10- [FAR]

e. 019a/490, 020a/526, 020b/547,

021a/567, 021a/579, 021b/589, 023a/655,

023b/665, 024a/696, 024a/697

egri doğru olmayan -1- [Tr]

e.+ yiseñ 024b/716

egin sırt -1- [Tr]

e.+ leri 019b/521

ehl sahip, usta -2- [AR]

e.+ i 019a/498

e.+ inüñ 020b/554

ejdehā büyük yılan -1- [FAR]

e.+ sı 021b/583

ek - ekmek -1- [Tr]

e.- se 019b/525

el el, organ -7- [Tr]

e.+ e 020a/538

e.+ i 021b/584, 022b/630

e.+ inde 019b/519, 021b/598,

022a/618

e.+ ün 023a/645

elḥamdülillāhī Allah'a hamdolsun -1-

[AR]

e. 018a/452

emīn emniyet sahibi ,korkusuz -1- [AR]

e. olanlar 022a/615

endişe bk. endiše -2- [Tr]

e.+ sin 020a/542

endişe düşünce -2- [FAR]

e. itme 019a/503

e.+ ŋ ol 024b/715

e.+ yile 020b/562

er erkek, kişi -7- [Tr]

e. 018a/468, 018b/479, 019a/494,

022a/604

e.+ i 018a/459, 020b/558

e.+durur 018a/468

eren adam, savaşı -1- [Tr]

e.+ ler durur 019a/493

esbāb sebepler -1- [AR]

e. 023a/649

esīr tutsak -2- [AR]

e. olmuş 021b/593

e. olmuş 018b/479

esle - uymak, dinlemek -2- [Tr]

e.- mez 019b/506

e.- risen 018b/472

esri - sarhoş olmak -1- [Tr]

e.- medi 022b/629

esrük sarhoş -1- [Tr]

	e.+ i durur 022b/628		e. 024b/712
ev	ev -9- [Tr]	F	
	e. 022b/636, 023a/640, 024b/725		
	e.+ i 023a/639	fānī	ölümlü -1- [AR]
	e.+ in 024a/705		f. 021b/586
	e.+ inden bir 020b/552	fāriğ	vazgeçmiş, çekilmiş -1- [AR]
	e.+ ine 022a/602		f. 019a/498
	e.+ lerini 023a/653	farīza	farz, Allah'ın emri -2- [AR]
	e.+ ün 023a/640		f. 020a/529, 024a/687ne
eyerlü	eyerli -1- [Tr]		f.+ dur 024a/684
	e.+ dür 018b/469	fāyda	faide, kazanç, yarar -1- [AR]
eyi	iyi -1- [Tr]		f.+ sı 021a/563
	e. + sisen 024a/686	fazl	fazlalık, üstünlük -1- [AR]
eyle -	eylemek, yapmak -10- [Tr]		f.+ ı 018a/459
	nūr e.- di 018a/451	felek	gökyüzü, sema -1- [AR]
	şükür e.- di 018a/451		f. 022a/603
	tefekkür e.- di 019a/501	ferāğāt	vazgeçme, el çekme -1- [AR]
	temennā e.- gil 020a/531		f. oldılar 019b/519
	gün e.- medüj 021a/573	ferdā	yarın, yarınki -1- [FAR]
	neler e.- r 024a/705		f. 024b/713
	pür e.- r 024a/705	fermān	emir, buyruk -1- [FAR]
	varursañ e.- sen 021a/564		f. oldı 018a/450
	hikmet e.- yeydi 018a/446	ferrāş	döşeyen, döşemeci -1- [AR]
	şerh e.- yüp 024a/694ne		f. 023b/675
	şeyu'llah e. 020a/530	fers	döşeme, yayma -1- [AR]
eyü	iyi -1- [Tr]		f. 024a/707
	e. olmaya 021a/571	fidī	fedâ, -2- [AR]
ezel	başlangıcı olmayan geçmiş zaman -		f. 024b/711
	1- [AR]		f.+ yidi 024b/724

fıkr	fikir, düşünce -1- [AR] f.+ üñ 021b/585	ğ. 018a/466
fitne	belâ, ayartma -2- [AR] f.+ ler 024b/727 f.+ sinden 022a/615	ğavğâ kavga -1- [FAR] ğ. 022b/620
fûlan	belirsiz bir şey, herhangi bir şahıs - 1- [AR] f. 022b/622	ğaybet dedikodu -3- [AR] ğ. 024a/700, 024a/705 ğ.+ e 024a/699
G-Ğ		ğayrı başka -1- [AR] ğ. 023b/664
ğâfil	gaflette olan, uyuyan -5- [AR] ğ. 024b/729 ğ.+ liğ 021a/571 ğ. ola 023b/674 ğ. olma 022a/608, 022b/635	ğâzi ordunun başına geçen, savaşan -1- [AR] ğ. 019b/511
ğaflet	gerçeklerden habersiz olma hâli -3- [AR] ğ. 021b/582, 023a/642, 023b/660 ğ. +durur 023b/674	geç - geçmek, aşmak -9- [Tr] g.- di 020b/562, 023b/661 g.- er 024b/730 g.- erler 019b/520 g.- esidür 024b/729 g.- mezdi 023b/677 g.- üp 021b/598 g.- ürdi 021b/598 g.- ürmez 020a/535
ğam	keder, elem -2- [AR] ğ.+ ımı 022b/629 ğ.+ uñ 024a/686	geçür - geçirmek -3- [Tr] g.- düñ 023a/643 g.- mezler 023a/651 g.- üp 023b/668
ğamgîn	gamlı, kederli -1- [FAR] ğ. 024a/700	get - bk. git- -1- [Tr] g.- ilmez 020a/526
ğanimet	düşmandan alınan mal, emeksiz kazanç -2- [AR] ğ. 018a/453 ğ. oldu 019b/516	gel - -46- [Tr] g. 020b/546, 021b/587, 023b/671, 024a/689, 024a/703
ğaraz	hedef, gaye, istek -1- [AR]	

g.- di 018a/449, 018a/453,
018a/454, 018a/455, 018a/456, 018a/457,
018a/459, 019a/502, 019a/505, 019b/515,
020a/533, 021a/577, 021b/596, 024a/685

g.- diyise 022b/637

g.- dügi 018a/459

g.- düm 019a/491

g.- düñise 019a/503

g.- e 019a/504, 022b/631,

022b/633, 022b/635, 023b/675, 023b/676

g.- en 018a/459

g.- enler 018a/459

g.- enlerüñ 019a/502

g.- ıcek 022a/611

g.- ince 023a/639

g.- medüñ 023a/650

g.- meklige 018a/450

g.- mez 022b/631

g.- üñ 023a/656

g.- üp 019a/487, 019b/525,

020a/534, 022b/625, 024a/700

g.- ür 018b/486, 022b/638

g.- ürse 018a/459

gerek gerekmek, ihtiyaç duymak -14- [Tr]

g. 018a/459, 018b/474, 018b/483,
018b/484, 020b/547, 021a/570, 022b/632,
023a/648, 023b/662

g.+ dür 023a/652, 023b/662

g.+ ise 022a/610, 023b/659

getür - getirmek -1- [Tr]

g.- diler 018a/447

gey çok, pek çok -3- [Tr]

g. 018b/474, 019a/493, 024a/709

g.+durur 020a/533

gey - bk. giy- -1- [Tr]

g.- er 018a/468, 019a/505

gez - gezmek -3- [Tr]

g.- er 024a/706, 024b/727

g.- üp 023b/658

ğıybet kaybolma, aleyhinde bulunma -1-

[AR]

ğ. 024a/698

ğiriv bağırma -1- [FAR]

ğ.+ dür 019b/507

gibi gibi, benzer -4- [Tr]

g. 018a/452, 021b/586, 022b/624

g.+ ye 022b/621

git - gitmek -7- [Tr]

g.- di 019a/501, 021a/577

g.- en 020b/555

g.- er 018a/459, 019b/512,

022a/610

g.- i viridi 021b/600

g.- me 020b/546, 024b/717

g.- mez 024b/720

gir - girmek -4- [Tr]

g. 023b/671

g.- di 018a/451

g.- e 023a/639	g.+ de 018a/459, 020b/554,
g.- e bir 020a/538	020b/556, 021a/567
g.- iser 022a/602	g.+den 020b/557
girçek gerçek -1- [Tr]	g.+ inde 020a/530
g. 019a/488	g.+ lerden 021a/572
girü geri -5- [Tr]	g.+ lerünj 020b/558
g. 019a/502, 019b/509, 019b/515,	g.+ ünde 023b/663
020a/536	gör - görmek, fark etmek -27- [Tr]
g. aluben 021a/568	g. 018a/467, 019b/508, 020b/552,
giy - giymek -1- [Tr]	022a/606, 024a/705, 024b/713
g.- esin 024b/721	g.- di 019b/508, 024a/698
gizlen – gizlenmek, saklanmak -3- [Tr]	g.- düm bir 018b/486
g.- ecek 023a/657	g.- dün 021b/592
g.- ü almış 023b/678	g.- em 024b/713
g.- üpdür 022a/613	g.- emez 021b/597
gizlü gizli -1- [Tr]	g.- en 020a/527
g. 023a/652	g.- esin 018a/463, 018a/464,
gögüs göğüs -1- [Tr]	021a/564, 022a/617, 022a/619, 023a/641
g.+ de 018a/459	g.- esin bir 024b/713
gök gökyüzü -2- [Tr]	g.- eyin 019a/489, 020a/532
g. 023b/666	g.- gil 019a/488
g.+ den 023b/665	g.- inmez oldu ol 019b/517
g.+ i 023b/658	g.- meyen 024b/714
gönder – göndermek, iletmek-1- [Tr]	g.- mez 020a/526, 024b/714
g.- ür ol 019b/524	g.- seyidünj 024a/696, 024a/697
göñül yürek, kalp -9- [Tr]	g.- ünmez 022a/604
g. 018a/463, 020b/555, 020b/558,	g.- üp 021b/600
021a/573	g.- ür 024b/711
	g.- ürem bir 019b/506

	g.- ürsin 020b/561		g. 018b/485, 019b/520, 020a/538,
göster	– göstermek, işaret etmek -3- [Tr]		021a/573, 021b/585, 023b/668, 024a/692,
	g.- di 022b/622		024a/693
	g.- ür 024b/722, 024b/726		g.+ de 021a/580
göz	göz -8- [Tr]		g.+ lik 021a/576
	g. 024b/722		g.+ ün 024a/695
	g.+ i 024b/719		g.+ üne 020b/551
	g.+ leri 021b/596	güt -	izlemek, peşinden gitmek -1- [Tr]
	g.+ üm 019a/491		g. 024a/689
	g.+ üme 022a/604		g.- e 021b/583
	g.+ ün 021b/587		
	g.+ ündürür 024b/718	H-Ĥ-Ĥ	
	g. yumdı kaldı 024a/702		
gözet-	gözetmek, korumak -2- [Tr]	hā	-1- [Tr]
	g. 020b/546, 021a/564		h. 024b/730
	g.- me 020b/546	haber	haber -11- [AR]
	g.- ür 024b/718		h. 020a/533, 020a/536
gözle-	gözlemek, beklemek -2- [Tr]		h.+ e 020b/549
	g. 019a/504, 024a/680		h.+ i 020b/549, 024a/687ne
	g.- yen 024a/688		h.+ in 020b/558, 021a/573
güşşa	tasa, üzüntü, kaygı, keder -1- [AR]		h. vir 023a/657
	ğ. 019a/503		h. vireyin 020a/532
gümān	zan, sanma -3- [FAR]		h. virürisem 018a/464
	g. 023b/668		h. virürsin 020b/561
	g.+ uş 021a/581	hācet	ihtiyaç, gereklilik -1- [AR]
	g.+ uş olmasa bir 021b/582		h.+ dür 024a/687
gün	gündüz -13- [Tr]	Hāk	Allah -5- [AR]
			H. 020b/556, 021a/574, 022b/628,
			024a/684, 024a/686, 024b/726

H.+ a 020b/555, 020b/560	h. 023a/649
H.+ dan 023a/645	ḥarām dinî yönden yasak olan şeyler -1-
H.+ ı 022b/625, 024a/679,	[AR]
024a/685	h. kaldı 020a/534
h.+ ıla 024a/679	ḥarāmī hırsız, haydut -1- [AR]
h.+ uñ 018a/458	H. 020a/538
ḥakka 'l yaqin yaşayarak bilme-1- [AR]	ḥarciye has olmayan -1- [AR]
h. 018a/459	h. 024b/721
ḥakikat gerçek, gerçekten -2- [AR]	ḥarici dışarıya mensup -1- [AR]
h.+ dür 018b/473, 020a/528	h.+ dür 018a/466
ḥāl durum, vaziyet -13- [AR]	ḥarīf meslektaş, sınıf arkadaşı-1- [AR]
h. 018a/452, 021a/569	h.+ ler 019b/518
h.+ den 023b/673	ḥarīr ipek -1- [AR]
h.+ dür 022a/612, 022b/621,	h. 019a/505
023a/642	ḥās seçkin -2- [AR]
h.+ e 022a/614, 023a/650	h.+ ları 020b/556
h.+ i 023b/674	ḥased kıskançlık, çekememezlik-1- [AR]
vaşf-ı h.+ inji 024a/702	h. 018a/456
h.+ ümi 019a/491	ḥaşerāt küçük böcekler-1- [AR]
h.+ üñ 024a/696	h.+ ı 018b/469, 019b/508
h.+ üñi 021b/592	ḥāş u 'ām seçkinler ve halk -1- [AR]
ḥālik yaratıcı, Allah -2- [AR]	h. 020a/530
h. 019b/508	ḥāşıl meydana gelen -1- [AR]
h.+ a 019a/487	h. 018a/454, 024b/721
ḥalk insanlar -1- [AR]	ḥaşlet yaratılış, mizaç -1- [AR]
h.+ a 022b/620	h. 018a/457
ḥalvet yalnız kalma -1- [AR]	ḥaṭā hata, suç -2- [AR]
h. 023a/656	h. 024a/682
ḥarāb yıkkın, virān -1- [AR]	

havāle bir işi veya bir şeyi başkasına bırakma -2- [AR] h. 018a/465, 021a/566	her hep, bütün -10- [FAR] h. 018a/459, 018a/465, 019a/494, 020a/528, 022a/605, 022b/629, 022b/630, 022b/638, 024a/684, 024a/709
hāy -1- [Tr] h. 019b/513	hergiz asla -1- [FAR] h. 023a/654
hayā utanma, sıkılma -1- [AR] h. 018a/457	hevā arzu, heves -5- [AR] h. 020b/551, 021b/583, 021b/584, 021b/587
hayfa haksızlık, zulüm, cevir -2- [AR] h. 020b/559 h. virdün 021b/592	heves arzu, istek -1- [AR] h. 018a/455
hayf yazık -2- [AR] h. 021a/578 h. ol 023b/673	hırcı kavga çıkaranlar, dıştan gelenler -1- [Tr] h.+ lar 023a/647
hāzır meydana bulunan, amāde -3- [AR] h. 022a/605 h. oldı 018a/447 h. olgil 022b/633	hırmān ümitsizlik -1- [AR] h.+ in 021b/585
hāzret huzur, din büyüğü -3- [AR] h.+ inde 018b/474, 018b/485 h.+ inden 018a/466	hicāb utanma, sıkılma -2- [AR] h. 024a/707 h. olmaz 024b/712
hem zaten, bir de -4- [FAR] h. 020b/545, 022b/620, 022b/623, 024b/723	hiç hiç -10- [FAR] h. 018b/483, 019a/490, 019a/492, 019a/503, 021a/563, 021a/565, 021a/569, 021b/590, 022a/614, 022a/616
hemān hemen, derhal -1- [FAR] h. 020a/534	hidāyet doğru yol -2- [AR] h. 018a/458
hemīşe daima, her vakit -2- [FAR] h. 019b/524, 020b/561	hiğmet hizmet -1- [AR] h.+ inde 023b/662
hep sürekli, daima -1- [FAR] h. 022b/626	hikmet bilgelik, gizli sebep -3- [AR]

h̄.-i k̄adīmden idi 018a/461	h. 021a/563, 021a/564
h̄. eyleyeydi 018a/446	h.+ üm 022a/602
h̄.+ i 018a/450	hūy tabiat, yaratılış -1- [FAR]
h̄il'at kaftan -2- [AR]	h. 019b/513
h̄. 020b/547	I
h̄.+ ın ol 024b/721	
h̄ile oyun, aldatma -1- [AR]	ırak uzak -5- [Tr]
h̄. 023a/650	1. 020a/542, 020a/543, 020b/548,
h̄isāb hesap sayma -1- [AR]	020b/557, 024a/690
h̄.+ uñı 024a/697	ırıl - uzaklaşmak, ayrılmak -1- [Tr]
h̄od kendi -2- [FAR]	1.- madın 019b/524
h̄. 021a/580, 022a/602	ıssı sahip -3- [Tr]
h̄odbīn kendini beğenmiş, bencil -1- [FAR]	1. 021b/594, 022b/636
h̄. 022b/634	1.+ san 024a/686
h̄oş güzel, iyi, tatlı -4- [FAR]	ıssız sahipsiz -1- [Tr]
h̄. 019b/520, 020a/537, 023a/639,	1. 023a/639
023a/641	İ
h̄ū huy -1- [FAR]	i - olmak -2- [Tr]
h̄.+ dur 024a/683	ādemden i.- di 018a/461
h̄ulk ahlak, tabiat -1- [AR]	h̄ikmet-i k̄adīmden i.- di 018a/461
h̄.+ ıla 018a/453	iç - içmek -2- [Tr]
h̄ün kan -1- [FAR]	i.- er 023a/640
h̄.+ ı 019b/524	i.- erler 019b/520
h̄ūy huy, mizaç -2- [FAR]	iç orta -10- [Tr]
h̄.+ ıla 021a/567, 023a/643	i.+ i 023a/649, 024b/725
h̄.+ uñdurur 021a/566	i.+ inde 020b/558, 021b/590,
h̄üküm bk. hüküm -1- [Tr]	023a/642, 023b/672
h̄. itmiş 022b/626	i.+ inden 020b/555
h̄üner marifet, ustalık -4- [FAR]	

i. +ünj 021a/581	i.- mek 018a/459
i.+ ünjde 024b/727	iley ön, huzur, kat, yan -1- [Tr]
içerü içeri -3- [Tr]	i.+ inde 022b/632
i. 023a/641, 023a/648, 023b/671	‘ilm bilme, biliş -1- [AR]
i.+g i 023a/647	‘i. 023b/670
içre içinde -2- [Tr]	‘ilme’l yakîn ilim yoluyla bilme -2- [AR]
i. 023a/643, 023b/667	‘i. 018a/459, 018a/458
içrük içindeki -1- [Tr]	‘imām namazda kendisine uyulan kimse -
i.+ i 023a/651	1- [AR]
içün için -1- [Tr]	‘i.+ e 022a/619
i. 023a/646	īmān inanma, inanç -17- [AR]
iki iki -6- [Tr]	ī. 018a/458, 018a/459, 022a/610
i. 018a/462, 018a/465, 023b/659,	ī.-1 ‘ayne’l 018a/458
023b/672, 023b/677, 024a/692	ī.-1 ḥaḳḳe’l 018a/458
ikinci ikinci -1- [Tr]	ī.+ da 022a/611
i. 018a/447	ī.+ dur 018a/459, 024b/726
il memleket -3- [Tr]	ī.+ ı 018b/480, 020a/543
i. 019b/516	ī.+ lu 024b/726
i.+ de 022b/623	ī. ol 018a/459
i.+ ünj 024a/695	ī.+ suz ḳalma 022a/608
ildür - isabet ettirmek, dokundurmak -1-	ī.+ uñ 018b/481
[Tr]	īmānsuz inançsız, imansız -1- [Tr]
i.- durlar ol 018a/459	ī. ḳalısar ol 020a/539
ile birlikte -5- [Tr]	imdi şimdi, şu anda -11- [Tr]
i. 020a/537, 021a/569, 022a/602,	i. 018a/459, 018a/460, 018a/467,
024a/698, 024a/700	019a/504, 019b/508, 020a/533, 021b/593,
ilet - iletmek, ulaştırmak -1- [Tr]	021b/599, 023b/671, 024a/703, 024a/705
i.- en 018b/482	imdü bk. imdi -1- [Tr]
	i. 020a/536

imrüz bugün -1- [FAR]	i.- seņ 020b/546
i. 024b/713	i. -mez 018b/478
in - inmek, bir yerden aŗađı hareket etmek -1- [Tr]	iŗ -22- [Tr]
i.esin 020b/560	i. 020a/529, 020a/531, 021b/599,
i.- mez 020a/540	023a/641, 023a/654, 023b/666, 023b/668,
inan - -1- [Tr]	024a/688, 024a/689, 024b/722
i.- mazduņ 021b/592	i.+ e 021a/564, 021a/565, 022b/631
iņile - inlemek, acıyla ses ıkarmak -1- [Tr]	i.+ i 021a/563, 022a/612, 024a/703,
i.- r 024a/701	024a/709
ip ip -1- [Tr]	i.+ idür 018b/477, 021b/594
i.+durur 018b/475	i.+ in 022b/636
ir - ulaŗmak -10- [Tr]	i.+ inde 021a/574
i.- di 021b/600	i. itme 020a/542
i.- e 021b/585, 024b/729	i.+ ler 022b/621, 022b/638
i.- emez ol 020b/555	i.+ isiz 019a/496
i.- en 020a/527	i.+ üm 022a/603
i.- er 019b/524	i.+ üņ 021a/571
i.- esin 021a/564, 024b/728	i.+ üņi 021a/572
i.- iŗ 020a/536	i.+ yem 022b/622
i.- medin 021b/587	iŗik eŗik -1- [Tr]
i.- mez 021a/565, 024a/690	i.+inde 022b/634
i.-ürdi 020b/559	iŗit - duymak -3- [Tr]
i.-ürmez 021a/565	i.- di 019a/501
iril - ulaŗılmak -1- [Tr]	i.- e 020a/529
i.- medin 018b/474	i.- en 020b/549
iste - istemek, arzu etmek -1- [Tr]	i.- enler 022a/607
i. 021b/593	i.- mez 021a/576, 022b/624
	iŗle - iŗlemek ,alıŗmak -1- [Tr]
	i.- di 019b/514

it -	yapmak -5- [Tr]	ķ.- alum 023a/656
	i.- er 019a/487	ķ.-an 022b/633
	i.- ersenġ 018a/452	ķ.- ar 019b/508, 019b/510,
	i.- esiz 024a/684	022a/607, 024b/723
	ŗerġ i.- eyim 018a/460	ķ.- arsaġ 024b/720
	i.- iser 024a/709	ķaġan ne zaman-2- [Tr]
	su'āl i.- dūm 019a/496	k.021a/567
	sū'āl i.- dūm 022b/621	ķadeġ ayaklı bardak -1- [AR]
	endiŗe i.- me 019a/503	ķ. 019b/519
	iŗ i.- me 020a/542	ķadīm -2- [Tr]
	ŗūret i.- mek 018a/448	pādiŗāh-ı ķ. 018a/446
	taķŗirlik i.- meye 020b/544	ġikmet-i ķ.+ den idi 018a/461
	ŗizzet i.- mez 022b/624	ķadīmlik eskilik-1- [Tr]
	ġūķūm i.- miŗ 022b/626	ķ.+ i 018a/458
	ŗaġıŗ i. 023b/659	ķādir kudret sahibi, Allah -1- [AR]
	ġāpūķlik i. 021b/588	ķ. olgil 022b/633
	zecer i.miŗ 024a/700	ķā'im ayakta duran, bulunan -1- [AR]
iy	ey -4- [Tr]	ķ. 022b/634
	i. 021a/578, 021a/581, 024b/711,	ķaķı - öfkelenmek -2- [Tr]
	024b/729	ķ.- indı 019b/506
izle -	izlemek, takip etmek -2- [Tr]	ķ.- inma 024a/689
	i.- medi 023b/678	ķal - bir yerde bulunmak -17- [Tr]
	i.- r olursaġ 018a/463	ķ.- a 020b/557, 023a/644, 023b/673
ŗ izzet	deġer, kıymet -1- [AR]	ķ.- dı 020a/534, 023a/640,
	ŗi. itmez 022b/624	023a/653, 023b/668, 024a/702
K-Ķ		ķ.- duġ 023a/643
		ķ.- ıcaķ 020b/548
ķaġ -	kaġmak -5- [Tr]	ķ.- ısar ol 020a/539
	ķ. 021b/587	ķ.- ma 022a/608

ķ.- maya 023b/667	ķ. 018a/459
ķ.- mazdı 024a/696	ķapu kapı -7- [Tr]
ķ.- mış 023b/678	ķ. 018a/467, 020b/546
ķ.- uben 021a/568	ķ.+ da 020b/547, 023b/670
ķ.- ur 020a/528, 024a/710	ķ.+ dan 020b/546
ķamu bütün, hepsi -6- [Tr]	ķ.+ sında 018b/479
ķ. 019b/515	ķara siyah -1- [Tr]
ķ.+ lar 024b/718	ķ. 018b/470
ķ.+ sı 018a/468, 019a/497	ķaraķu karanlık -1- [Tr]
ķ.+ sından 019a/497, 023a/652	ķ. 024b/723
ķan hayâti su -1- [Tr]	ķarın gövdede alt boşluk, mide -1- [Tr]
ķ.+ ı 019b/512	ķ.+ ları 019b/521
ķan - inanmak -1- [Tr]	ķarşu karşı -2- [Tr]
ķ.- ayıduķ 021b/582	ķ. 022a/601, 022b/625
ķanâ' at elindekinden hoşnut olma -6- [AR]	ķat - eklemek -1- [Tr]
ķ. 019a/505, 020a/534, 020a/537	ķ.- arlar 018a/459
terk-i ķ. 018a/453	ķat huzur, yan -4- [Tr]
ķ.+ e 020a/536	ķ. 023b/665
ķ.+ ı 019a/504	ķ.+ ında 018b/474, 018b/485,
ķancasa nereye -1- [Tr]	023b/662
ķ. 024b/720	ķatı sert, çok -1- [Tr]
ķanda nerede -6- [Tr]	ķ. 022b/635
ķ. 021b/584, 023a/656, 023a/657	ķayķu kaygı, endişe, tasa -1- [Tr]
ķ. ola 019a/499	ķ.+ dan 021b/596
ķ.+ yıdun 023a/640	ķ.+ ları 019b/521
ķ.+ yısa 020b/550	ķayık --1- [Tr]
ķanı hani -3- [Tr]	ķ.- maz 019b/509
ķ. 019a/489, 021a/579, 021b/588	ķayur – kayırmak -1- [Tr]
ķankı hangi -2- [Tr]	ķ.- sun ol 022a/615

keleci söz, laf -1- [Tr]	ķ.- uŋ 024a/703
k. 018b/483	ķ.- ur 019a/504
kendü kendi -9- [Tr]	ķılıç kılıç -1- [Tr]
k. 018a/459, 020b/544, 024a/687,	ķ. 019b/510
024a/696	ķ.+ ı 019b/511
k.+ lere 018a/459	ķılınç huy -1- [Tr]
k.+ si 024a/699	ķ. 021a/569
k.+ ye 019a/501, 024a/704	ķ.+ ı 021a/569
k.+ yi 021a/565	ķ.+ um 022a/609
kendüz kendi -3- [Tr]	ķına - ayıplamak -1- [Tr]
k. +de 024b/719	ķ.- r 022b/627
k.+ ini 022b/627	ķınan –ayıplanmak, kınanmak -1- [Tr]
k.+ ümden 022a/607	ķ.- maz 024a/681
k.+ ümedür 023b/672	ķır - kırmak -1- [Tr]
kes- kesmek, bölmek -1- [Tr]	ķ.- up 019b/514
k. 024a/689	ķış kış -1- [Tr]
kez sefer, defa -1- [Tr]	ķ. 023b/668
k.+ in 019a/489	ķışla - kışı geçirmek -1- [Tr]
ķığır - çağırmaq, davet etmek -2- [Tr]	ķ.- r 022b/638
ķ.- dı 024a/704	ķıvan --1- [Tr]
ķ.- ur 019a/505	ķ.- ur 022b/636
ķıl - yapmaki etmek -8- [Tr]	ķız kız -3- [Tr]
ķ.-a 020b/551	ķ.+ a 018a/449
yaraķ ķ.- ayıduŋ 024a/697	ķ.+ ın 019b/509, 019b/514
˘ arz ķ.- dı 024a/702	ķızılığ kıtlık -1- [Tr]
taŗu ķ.- dı 019a/487	ķ. 019b/517
ķ.- duğın 024a/698	ķi ki -30- [FAR]
ķ.- ımışam 023b/659	k. 018b/480, 018b/470, 019b/506,
naŗar ķ.- saŋ 020b/553	019b/525, 020b/546, 020b/557, 021b/588,

021b/591, 021b/599, 022a/607, 022a/618,
022b/621, 022b/622, 023a/643, 023a/647,
023a/650, 023a/657, 023b/661, 023b/664,
023b/667, 023b/669, 023b/672, 023b/675,
023b/676, 024a/681, 024a/685,
024a/695āvāre.sin, 024b/722, 024b/724,
024b/729

kibir bk. kibr -8- [Tr]

k. 020a/539, 020b/550, 021a/577,

021b/587, 021b/588, 021b/591

k.+ le 021b/584, 021b/592

kibr büyüklük, ululuk -8- [AR]

k. 020a/542, 020b/551, 021b/583,

021b/600

k.+ e 020b/553

k.+ i 021b/591

k.+ ile 018a/456

k.+ üñ 021b/589

ķīl u ķāl dedikodu -2- [AR]

ķ. 023a/650

kim 1. ki -56- [Tr]

k. 018a/458, 018a/459, 018b/471,
019a/499, 019b/513, 020b/545, 020b/551,
021a/578, 022a/606, 022b/623, 022b/629,
023a/656, 023a/644, 023b/666, 023b/673,
024a/683, 024b/713, 2.kim

k. 018b/484, 020a/529, 021a/569,
022a/602, 022a/617, 022b/629, 022b/638,
023b/675, 023b/676, 024b/729

k.+ deyişe 022a/610

k.+ dūrūr 019a/496

k.+ e 018a/459, 018a/467,

024b/719

k.+ e yaparsın 018a/467

k.+i 019a/495

k.+ inde 022b/638

k.+ ise 021a/570

k. 022b/629

k. ola 021a/566

k.+ üñ 019a/496, 019b/512,

022b/630

k.+ üñsin 018a/467

kimesne kimse -4- [Tr]

k. 020b/557, 023b/671, 023b/678,

024a/681

kimse kimse -14- [Tr]

k. 023a/649, 024a/681, 024a/687

k.+ için 024a/691sen

k.+ ye 018a/468, 019b/509,

019b/513, 024a/688, 024a/689

k.+ ye ol 019a/489

k.+ yi 019b/506, 020a/535,

020a/540, 024a/696

ķin gizli düşmanlık -1- [FAR]

k. 024a/698, 024a/700

ķişi insan, kimse -28- [Tr]

k. 018a/459, 019a/489, 019a/496,
019b/525, 020b/544, 021b/591, 023a/639,
024a/709

k.+ dür 018a/459, 018b/477,
021b/594

k.+ ler 018a/459, 020a/526,
020a/527, 021a/565, 024a/679

k.+ leri 019a/499

k.+ sin 021b/593

k.+ sin bir 023a/657

k.+ ye 022b/624, 024b/726

k.+ ye kıala 023b/673

k.+ yem 022b/622

k.+ yi 022b/627

k.+ yle 018a/459

ko - bırakmak -2- [Tr]

ķ.- gil 024a/680

ķ.- maz 024b/714

kolay kolay -2- [Tr]

ķ.+ mca 022b/637, 023a/639

kon - konaklamak -1- [Tr]

ķ.- dı 020a/534

kopar – koparmak, meydana çıkarmak -1-
[Tr]

ķ.- dı 022b/620

kork - korkmak -3- [Tr]

ķ.- aram 022a/607

ķ.- arın 023a/644

ķ.- madın 023a/645

koy - koymak, bırakmak -2- [Tr]

ķ.- an 023b/674

ķ.- up 022b/627

köz kor -2- [Tr]

k.+ e 021b/597, 022a/611

kıudret güç -1- [AR]

ķ.+ inden 018a/446

kıul kul, köle -7- [Tr]

ķ. 019b/518, 021a/578, 023b/663

ķ.+ am 023b/664

ķ.+ ısaı 021a/579

ķ.+ larıdur 019a/497

ķ. olursan 023b/665

kıulaç kula. -1- [Tr]

ķ. 018b/475

kıulak kulak -1- [Tr]

ķ.+ uı 021a/576

kıulluk kulluk, kölelik-1- [Tr]

ķ. 023b/664

kıulunç omuz tutulması ağrısı-1- [Tr]

ķ.+ um 022a/609

kıur - kurmak, inşâ etmek -1- [Tr]

ķ.- duı 023b/669

Kıur’ân Kur’ân-ı Kerîm -1- [AR]

ķ. 024a/685

kıurtar – kurtarmak -2- [Tr]

ķ.- a 019b/513, 021b/595

kıurtul - kurtulmak -2- [Tr]

ķ.- asın 023b/673	m. 018b/483, 018b/484
ķ.- dı 019a/502	maḥāl yer -1- [AR]
ķuş kuş -1- [Tr]	m. 024a/707
ķ.+ lar 019b/511	ma'şūk sevgili -4- [AR]
ķutlu şanslı, bahtlı -1- [Tr]	m. 022b/632
ķ.+ lardur 019b/511	m.+ a 022b/631
küfr küfür, Allah'ı inkâr -3- [AR]	m.+ dan 022b/629
k. 018b/477, 022a/612	m.+ uñ 020a/527
k.+ ün 024a/694ne	mât yenilme -1- [FAR]
küllî bütün, çok, umumî -2- [AR]	m. 019b/517
k. 018a/452, 024a/705	maḳâm makam, mevki -2- [AR]
k.+ dür 018a/458	m.+ ina 018a/459
‘aql-ı k.+ dür ol 018a/458	m.+ ını 024b/728
L	maṭarbâz karaborsacı -1- [FAR]
	m.+ lar 019b/517
la'net mahrumiyet -2- [AR]	maḳşüd istek, maksat -2- [AR]
l. 020b/549	m.+ a 021a/565
l.+ e 020b/550	m.+ uña 024b/728
laṭîf hoş, güzel -1- [AR]	ma'zül uzaklaştırılmış -1- [AR]
l. 018b/474	m. olur 023b/663
layık yakışır, yaraşır -1- [AR]	meclis meclis, oturma yeri -1- [AR]
l.+ dur 018b/485	m.+ inde 019b/519
leşker asker -1- [FAR]	meded yardım -4- [AR]
l. 018a/468	m. 021b/593, 021b/594, 021b/599
M	m. virür 019a/493
	meger meğer, oysa -2- [FAR]
ma'îşet yaşama, yaşayış -2- [AR]	m. 020a/543, 021a/581
m.+ dür 018a/458	mekr hile, oyun -2- [AR]
ma'nâ anlam, iç yüz -2- [AR]	m. 021b/598

m.+ i 022a/616	m. 019a/505
melik padişah, hükümdar -1- [AR]	muṭlak kayıtsız, şartsız -1- [AR]
m. 019b/515	m. 024b/726
menzil konak yeri -1- [AR]	mübâriz kavga eden, dövüşen -1- [AR]
m.+ üñ 018b/483	m.+ ler 019a/494
meşakkat zahmet, sıkıntı -1- [AR]	müdâm sürekli -3- [AR]
m.+ dür 020b/553	m. 018b/469, 018b/477, 022b/634
meşgûl bir işle uğraşan, iş görmekte olan -1- [AR]	müddet zaman, vakit -1- [AR]
m. 019b/518	m.+ imiş ol 018b/486
mı soru eki -3- [Tr]	mühmel ihmal edilmiş -1- [AR]
m. 021a/576, 022b/632, 023b/660	m. 023b/676
m. +dur 020b/560	mülk mülk, birinin tasarrufunda olan şey -1- [AR]
m.+ sın 023a/646	m.+ i 018b/478
mi soru eki -1- [Tr]	müstağrak batmış -3- [AR]
m. 023b/675	m. olasıdur 018a/459
milk bk. mülk -2- [AR]	müşâhede görme, ilahi alem -1- [AR]
m.+ i 018a/465, 022a/604	m. 024b/711
mişl benzer -1- [AR]	müyesser kolayca yapılmış -1- [AR]
m.+ i 022a/616	m. 023a/654
muḥabbet mahabbet, sevgi -1- [AR]	
m. 018a/458	N
muḥâl boş, imkansız -3- [AR]	
m. 018a/452	naşib pay, hisse, kıymet -2- [AR]
m.+ dur 019b/513	n. 020b/557
m.+ dür 022b/621	n.+ den 020a/528
muhtaşar kısa, kısaltılmış -1- [AR]	naşihat öğüt -3- [AR]
m. 018a/462	n. 023b/664, 024a/698
muştıcı müjdecî -1- [Tr]	n.+ üm 023a/646

nāçār çaresiz -1- [FAR]	n.+ yi 018b/481
n. 019b/510	n.+ yise 024b/715
naķış bk. nakş-1- [AR]	nefes nefes -1- [AR]
n.+ ına 021b/586	n. 018a/455
naķş suret, resim -2- [AR]	nefis bk. nefis -2- [AR]
n.+ ı 020b/552	n. 018b/476, 021b/598
n.+ uņ 020b/551	nefrin lanet okuma, sövüp sayma -2- [FAR]
nażar bakma, göz -4- [AR]	n. 018b/470, 019b/513
n.+ da 024b/713	nefs ruh, can , hayat, biyolojik ihtiyaçlar -10- [AR]
n.+ ı 018a/454, 020b/554	n. 018b/469, 018b/471, 018b/473, 018b/477, 019a/497, 019b/508
n. kılsaņ 020b/553	n.-i cihāndan 018a/464
ne ne, nasıl -42- [Tr]	n.+ e 018b/475
n. 018a/452, 018b/485, 019a/490, 019a/496, 019b/523, 019b/525, 020a/532, 020b/551, 020b/557, 020b/560, 021a/580, 021a/581, 021b/584, 021b/599, 022a/615, 022a/617, 022b/621, 022b/626, 022b/631, 023a/642, 023b/658, 023b/663, 023b/664, 023b/666, 024a/700, 024a/702, 024a/707, 024b/719	n.+ üņ 018b/472, 022a/612
n.- itdüğün 021b/589	nice nasıl, ne kadar -6- [Tr]
n.+ ler eyler 024a/705	n. 020a/530, 020a/538, 023b/660, 024a/685
n. ola 024b/712	n.+ sidür 024b/730
n. olur 022a/611	n. +dür 019b/508
n.+ sidür 021b/591	niçe ne kadar -15- [Tr]
n. kıldüğün 024a/698	n. 020a/541, 020b/562, 021a/568, 021a/574, 021a/579, 021b/583, 021b/586, 021b/598, 022b/637, 023a/642, 023a/649, 023a/650, 023b/670
n. kılmışam 023b/659	niçün -2- [Tr]
n. kıılır 019a/504	n. 021a/576, 023b/671, 023b/677
n.+e 018b/484, 024b/719	nit - ne yapmak, ne olmak -5- [Tr]

n.- em 019a/503, 019b/523	O
n.- esin 018b/481, 020b/548	
n.- ivire 023a/645	o o -3- [Tr]
nifāk münafıklık, iyi yüzlülük -1- [AR]	o. 020a/527
n. 018b/477	o.+ nların 018a/459
ni‘met iyilik, lütuf -1- [AR]	od ateş -9- [Tr]
n. oldı 019b/516	o. 018a/446, 023a/646
nire nereye -5- [Tr]	o.+ a 021b/597, 022a/611
n. . 018b/470, 022a/613	o.+ ıla 018a/456, 018a/459
n.+ ye 018b/482, 019b/516,	o. olur 019b/523
020b/549, 022a/606	oğlan evlat, erkek çocuk -1- [Tr]
nişān belirti, alamet -1- [FAR]	o.+ ları 018b/477
n.+ ı 018b/470	oğul oğul -2- [Tr]
nite nasıl -1- [Tr]	o.+ ı 018b/478
n. 023b/674	o.+ ın 019b/509, 019b/514
nol - ne olmak -2- [Tr]	oķu - okumak -3- [Tr]
n.- a 022a/606	o.- duğun 023a/645
n.- a bir 024a/692	o.- r ol 020b/549
nūr ışık, aydınlık -5- [AR]	o.- rduñ 023b/669
n. 018b/472	
n.-ı pertevindendür 018a/459	ol - olmak -65- [Tr]
n. eyledi 018a/451	o. -a 018b/472, 020b/560,
n.+ ı 020b/554, 024b/723	023b/660
nūş içki, bal -1- [FAR]	o. -dı 020b/557
n. 024a/684	o.-up 024a/700
nükte herkesin anlayamadığı ince manâ -	o.-ur 023b/663
1- [AR]	ğāfil o.- a 023b/674
n. 023b/672	

o.- a 019a/499, 023b/660,
022b/632, 021a/566, 024b/712, 021b/595,
019a/499, 018b/475, 024a/694, 020a/532
emīn o.- anlar 022a/615
müstağrağ o.- asıdur 018a/459
o.- asın 021a/574, 023b/667
peşimān o.- asın 021a/568
yoldaş o.- asın 021a/568
ğanimet o.- dı 019b/516
ad o.- dı 018a/448
aydın o.- dı 024b/725
āzād o.- dı 019b/520, 019b/521
bünyād o.- dı 018a/448
dermān o.- dı 018a/450
düşdi o.- dı 019b/510
fermān o.- dı 018a/450
ni‘met o.- dı 019b/516cümle
hāzır o.- dı 018a/447
sa‘ādet o.- dı 024a/698
teslīm o.- dı 018a/447
görinmez o.- dı ol 019b/517
o.- dılar 019b/517
ferāğāt o.- dılar 019b/519
hāzır o.- gil 022b/633
kādīr o.- gil 022b/633
tamām o.- ıcağ 023b/666
gāfil o.- ma 022a/608, 022b/635
o.- madı 021b/590
o.- maduñ 021a/574

o.- magil 020b/550
tekebbür o.- magil 020b/545
gümānuñ o.- masa bir 021b/582
çāpük o.- mağ 023b/662
eyü o.- maya 021a/571
o.- mayasın 018b/471
dürüst o.- mayınca 023a/651
o.- mayısar 023a/654
hıccāb o.- maz 024b/712
zebūn o.- maz 019a/493
esir o.- miş 021b/593
şermsār o.- miş 021b/596
esir o.- muş 018b/479
şuç o.- sa 023a/655
o.- sağ 024a/692niçe
o.- ur 019a/499
ma‘zūl o.- ur 023b/663
o.- ur 022a/611, 019b/523,
019b/523
o.- ursa 018b/478
kul o.- ursan 023b/665
o.- ursañ 018a/463
ol o -43- [Tr]
o. 018a/458, 018a/459, 018a/465,
018b/480, 018b/482, 018b/486,
019a/489,019b/517, 019b/524, 020a/539,
020b/549, 020b/551, 020b/555, 020b/557,
021a/563, 021a/570, 022a/612, 022a/613,
022a/615, 022a/617, 022a/618, 022a/619,

022b/625, 022b/629, 022b/637, 023a/641,
023a/644, 023a/652, 023b/673, 024a/688,
024b/715, 024b/721

o.+ dur 018b/480, 018b/481,

024b/715

o.-+durur 018b/470

on on -2- [Tr]

o. 018a/459, 018a/468

orta orta, ara -1- [Tr]

o.+ ya 019b/510

ot ot -1- [Tr]

o. 022a/606

otur - oturmak -6- [Tr]

o. 022b/634

o.- dı 019b/515

o.- ma 022b/634

o.- sun 020a/537

o.- ur 019b/519, 022b/638,

023a/640

oyla - oyalamak -1- [Tr]

o.- dı 021a/577

Ö

ög kalp, hatır -1- [Tr]

ö.+ in 021b/597

ögüt öğüt -3- [Tr]

ö. 022b/624, 024a/689, 024a/710

ö.+ in 021b/589

ö.+ üm bir 023a/646

ögütle – öğütlemek -1- [Tr]

ö.- r 019a/502

ölü ölü,-1- [Tr]

ö.+ sin 021a/580

ölüm ölme -2- [Tr]

ö.+ den 022a/615

ö.+ dür 023a/655

‘ömr ömür, hayat -10- [AR]

‘ö.+ e 019b/523

‘ö.+ i 021b/598

‘ö.+ üm 019a/500

‘ö.+ üñ 020b/559, 021b/592,

023b/661, 024a/691, 024b/729, 024b/730

‘ö.+ üñi 023a/643

‘ömür bk. ‘ömr -2- [Tr]

‘ö. 020b/562, 021a/576

öñ ön -3- [Tr]

ö.+ inde 019a/487, 022b/632,

023a/655

ö.+ ine 021b/596

öt - geçmek -1- [Tr]

ü.- di 019a/500

ü.- er 023b/665

ö.- mez 024b/720

öte ileri -2- [Tr]

ö. 018b/483, 024a/707

öyle o şekilde -2- [Tr]

ö. 018b/480, 022a/618

öz kendi -9- [Tr]

ö. 022a/607, 022b/629,
024a/695āvāre.sin
ö.+ in 024a/683
ö.+ inden 020a/540
ö.+ ün 020b/561, 023a/641
ö.+ üñi 020b/561, 022b/631

özge başka -2- [Tr]
ö. 020a/540, 024a/691sen

‘**özür** kusur, eksiklik -1- [AR]
‘ö. 022b/622
‘ö.+ üñle bir 024a/695

P

pādiṣāh sultan, Allah -12- [FAR]
p. 018a/450, 018a/461, 023b/663
p.-ı kādīm 018a/446
p.+ a 019b/518, 019b/524
p.+ ından 024a/701
p.+ uñ 018a/458, 018a/459

pāy ayak -1- [FAR]
p.+ inden 019b/523

pertev nur, parlaklık -6- [FAR]
p.+ indendür 018a/458, 018a/459
‘adl-i p.+ indendür 018a/459
nūr-ı p.+ indendür 018a/459

pes öyleyse -2- [FAR]
p. 019a/499, 021a/579

peṣīmān pişman -1- [FAR]
p. olasin 021a/568

peṣmān bk. peṣīmān -1- [FAR]
p. 024a/700

pīşe sanat, meslek -2- [FAR]
p.+ si 021a/563
p.+ yile ol 020b/562

pür dolu, çok -4- [FAR]
p. 018a/451, 018b/472, 019b/516
p. eyler 024a/705

R

raḥle üzerinde kitap okumak, yazı
yazmak için yapılmış küçük masa -1- [AR]
r. 023b/669

raḥmān herkese rızık veren Allah -1- [AR]
r.+ ĩdür 018a/466

raḥmānī Allah’a mensup olan -1- [AR]
r. 018a/468

rızık rızık, nimet -1- [AR]
r.+ ıla 019b/523

riyā ikiyüzlülük -1- [AR]
r. 018a/455

rūzigār zaman, devir -1- [FAR]
r. 021b/585

S-Ş-Ş

sa‘ ādet-3- [Tr]
s.+ için 023a/646

s. ola 021b/595

s. oldı 024a/698

sā‘ at saat, vakit -2- [AR]

	s. 022a/601, 024a/694	024a/690, 024a/692, 024a/693, 024a/700,
şabr	sabır -1- [AR]	024b/711
	ş. 018a/453	şahāvet cömertlik, el açıklığı -1- [AR]
şaç -	şaçmak, dağıtmak -1- [Tr]	s. 018a/454
	ş.- ar 024b/723	şakın esirge -1- [Tr]
şaddāk	sadık olan -1- [AR]	ş. 018b/471
	ş. 024a/685	şakın - esirgemek, korumak -4- [Tr]
şādık	sadık -1- [AR]	ş.- a 020b/544
	ş.+ dur 024a/709	ş.- gil 020b/550, 022a/613
şafā	hoşluk -1- [AR]	şākī kadeh sunan, su dağıtan -1- [AR]
	ş. 018a/454	ş. 019b/520
şafi	temiz, pak, arı -1- [AR]	şakun sakın, esirge -1- [Tr]
	ş. 022b/632	ş. 022b/628
şağ	sağ taraf -1- [Tr]	şan san, ün -1- [Tr]
	ş.+ da 019b/507	ş.+ ı 022b/623
şağır	işitmeyn -1- [Tr]	şan - sanmak, düşünmek -3- [Tr]
	ş. 021a/576	ş.- irusañ 024b/719
şağış	sayı, adet -2- [Tr]	ş.- ur 022b/636, 023a/646
	ş.+ dan 023b/659	şap - samak, yoldan çıkmak -1- [Tr]
	ş. it 023b/659	ş.- masuz 024a/704
sākin	hareketsiz olan -1- [AR]	şarar - rengi sarı hâle gelmek -1- [Tr]
	s. 022a/617	ş.- mış 018b/486
saña	sana -27- [Tr]	sarāy saray, köşk -3- [FAR]
	s. 018a/452, 018a/460, 018a/465,	s. 023b/675
	019a/490, 019a/491, 020a/529, 020a/530,	s.+ da 023b/676
	020a/542, 020b/551, 021a/566, 021b/595,	s.+ uña 022b/633
	023a/642, 023a/646, 023a/652, 023b/671,	şat - satmak -1- [Tr]
	024a/682, 024a/686, 024a/687ne,	ş.- uñ 023a/651
		şataş - sataşmak -1- [Tr]

ş.- maduñ 024a/693	s.+ i 018b/482, 020b/548,
şavaş savaş -1- [Tr]	020b/559, 021a/572, 021a/577, 021a/578,
ş.+ ında 020a/538	021b/583, 021b/595, 024a/680, 024a/689,
savaş kavga, muharebe -1- [Tr]	024a/694, 024b/718
s. 020b/550	s.+ üñ 021a/570, 021a/579,
şayısuz sayısız -1- [Tr]	021a/580, 021a/581, 021b/586, 022b/621,
19b-518	022b/633, 023a/645, 023a/651, 024a/680,
sebak ders -1- [AR]	024a/682, 024a/697, 024b/717, 024b/718
s. 020a/528	s.+ üñdür 023b/666
seccâde üzerinde namaz kılınan kilim -1-	s.+ üñçün 021a/569
[AR]	s.+ üñle 024a/692
s. 023a/648	sensüz sensiz-1- [Tr]
segirt – koşmak -1- [Tr]	s. 023b/667
s.- me 021a/575	serencâm birişin sonu, başıma gelen -1-
selâm iyi olma -1- [AR]	[FAR]
s. virmeklige 021b/597	s. 024a/699
sen sen -75- [Tr]	sermâye anamal -1- [FAR]
s. 018a/459, 018a/463, 018a/467,	s. 023b/665
018b/471, 019a/504, 020a/542, 020b/548,	sev - sevmek -6- [Tr]
020b/552, 020b/561, 021a/566, 021a/567,	s.- günden 018b/483
021a/570, 021a/572, 021a/575, 021a/578,	s.- düğündür 018b/482
021a/579, 022b/633, 023a/640, 023a/643,	s.- enler 024a/708
023a/657, 023b/667, 023b/670, 023b/673,	s.- er 018b/480
024a/680, 024a/685, 024a/686, 024a/689,	s.- eriseñ 018b/481
024a/693, 024a/697, 024b/716, 024b/717,	s.- indi 018a/451
024b/718	s.- medin 018b/481
s.+ de 023a/644	şı - kırmak -1- [Tr]
s.+ den 018b/482, 024a/681,	ş.- duñ 023a/654
024b/720	şidk bağıllık -1- [AR]

	ş.+ ıla 021a/573		s.- meseñ 022a/613
şifat	hâl, keyfiyet -1- [AR]	şol	sol taraf -1- [Tr]
	ş.+ da 022a/617		ş.+ da 019b/507
	ş. +ı 019b/508	şonra	sonra, ardından -1- [Tr]
şığ -	sığmak -1- [Tr]		ş. 018a/448
	ş.- maz 018b/484	şor -	sormak, öğrenmek -2- [Tr]
şına -	sınamak, denemek -1- [Tr]		ş.- arsin 024b/730
	ş.- r 022b/627		ş.- imaduñ 019a/489
şınık	kırık -1- [Tr]	şorul -	sorulmak -1- [Tr]
	s.+ dı 019b/509		ş.- maz 024a/681
şırr	gizli şey -1- [AR]	şöyle -	söylemek -6- [Tr]
	s.+ dur 020b/556		s. 020a/530, 024a/685
şiccin	cehennemde kötü ruhların mekânı		s.- me 024a/689
olan vadi -1- [AR]			s.- medüñ 023b/661
	s. 021b/590		s.- r 024a/701
şil-	şilmek -1- [Tr]		s.- ridi 018a/446
	s. 019a/491		s.- rseñ 024a/685
şin	mezar -1- [Tr]		s.- yen 024a/683
	s.+ den 022a/615	şöz	söz, laf -22- [Tr]
şinek	şinek-1- [Tr]		s. 018a/461, 018b/472, 018b/483,
	s. 020a/541		023b/662
şipāhī	tımar sahibi, süvari askeri -4-		s.+ e 024a/684
[FAR]			s.+ i 018a/460, 023b/661, 024a/680,
	s. 018b/473, 018b/476, 023b/663		024a/684
	s.+ ler 019b/515		s.+ in 018a/459, 018b/472,
şiz	şiz -2- [Tr]		019a/501, 021b/600
	s. 019a/496		s.+ ini 023a/654
	s.+ e 024a/684		s.+ üm 022a/608, 023b/672
şiz -	şizmek, farkına varmak -1- [Tr]		s.+ ümden 022a/607

	s.+ ümi 022a/606	şüret	biçim, görünüş, kılık [AR]
	s.+ üñ 020a/529, 020a/530,		ş. 018a/451
	024a/686		ş.+ de 022a/617
su	su -1- [Tr]		ş.+ e 018a/450, 018a/451
	s. 023a/640		ş.+ lerinde 020a/543
şu	su -7- [Tr]		s. +durur 018a/465
	ş. 018a/446, 018a/447, 018a/448,	süpür	– süpürmek -1- [Tr]
	018a/459		s.- medüm 023b/675
	ş.+ yıla 018a/454, 018a/459	sürük	- sürülmek, uzaklaştırmak -1- [Tr]
su'âl	soru -1- [AR]		s.- mişler 020b/545
	s. itdüm 019a/496, 022b/621	sürük	- varlıktan vazgeçmek 1- [Tr]
suç	suç, kabahat -1- [Tr]		s.- esin 020b/545
	s.+ ı 024a/681		
şuç	suç -5- [Tr]	Ş	
	ş. 023a/655		
	ş.+ ı 024a/690	şâh	padişah, sultan -3- [FAR]
	ş. için 024a/681		ş. 018b/474, 018b/485
	ş.+ umiçün 024a/682		ş.+ lar 023a/655
	ş.+ uñıla 024a/680	şahış	bk. şahs -1- [AR]
	ş.+ uñiçün 024a/682		ş. 022a/617
şūfī	tasavvuf ehli -1- [AR]	şahs	kişi, kimse -1- [Tr]
	ş. 022b/621	şār	şehir -1- [FAR]
sultān	hükümdar, Allah -5- [Tr]		ş.+ da 022b/623
	s. 018b/474, 023a/654, 023b/662		ş.+ uñ 023a/647
	s.+ a 018b/475	şarāb	-1- [Tr]
	s.+ ı 018b/473, 018b/476		ş. 019b/520
şun -	sunmak -1- [Tr]	şehir	şehir -3- [FAR]
	ş.- ar 019b/520		ş.+ i 019b/516cümle
			ş.+ ini 019b/514

ş.+ ümüz 020a/533	ṭā' at Allah'ın emirlerini yerine getirme -
şermsār utangaç -1- [FAR]	4- [AR]
ş. olmuş 021b/596	ṭ. 023b/670
şerḥ yorumlama -3- [AR]	ṭ.+ i 022b/623
ş. eyleyüp 024a/694	ṭ.+ ile iresin 024b/728
ş.+ i 018a/461	ṭ.+ inde 022b/630
ş. ideyim 018a/460	ṭ.+ üñ 023a/651, 023a/652
şey'ullāh Allah için bir şey istemek -1-	ta' cīl acele ettirme -1- [AR]
[AR]	t. 022b/636, 024a/703
ş. eyle 020a/530	ṭağ dağ -3- [Tr]
şeyṭān İblis -1- [AR]	ṭ. 020a/535
ş.+ dur 024b/727	Ṭ. 020a/538
şikāyet sızlanma, yakınma -1- [AR]	ṭ.+ uñdan 024a/693dağı
ş. 018b/470	taḥt hükümdarlık makamı -4- [FAR]
şimdi şimdi, şu anda -1- [Tr]	t. 020a/537
ş. 019a/504	t.+ a 019b/515, 020a/541
şirk ortaklık, müşriklilik -1- [AR]	t.+ ı 020a/534
ş. 021a/581	ṭakṣīrlik kusurlu -1- [Tr]
şu şu -1- [Tr]	ṭ. itmeye 020b/544
ş. 023a/657	talbe hile, oyun -1- [Tr]
şükr minnettarlık, memnuniyet -1- [AR]	t.+ si 022a/616
ş. 019a/487	ṭama' açgözlülük -6- [AR]
şükür bk. şükr -2- [AR]	ṭ. 018b/478, 019a/490, 019a/492,
ş. 018a/452	019a/494, 019a/497, 019a/498
ş. eyledi 018a/451	ṭ.+ ıla 018a/456
T-Ṭ	tamām tam, eksiksiz -2- [AR]
ṭā' āt bk. ṭā' at -1- [AR]	t. 018a/449
ṭ.+ a 019b/518	t. olıcağ 023b/666
	ṭamar damar -1- [Tr]

	. + dan 023a/644		. 020b/557, 021a/572, 023a/641,
amu	cehennem -3- [SOGD]		023a/653
	. 018a/459	tzi	hızlı -1- [FAR]
	. + da 018a/459		t. uruban 019b/511
	. + dadurur 019a/498	tedbr	nlem -1- [AR]
	. + ya 018a/459		t. + ile çaldı 023b/668
anı	- tanışmak -1- [Tr]	tefekkbr	düşünme, zihin yorma -1- [AR]
	.- alum 023a/656		t. 019a/501
anıık	tanıdık, bildik -1- [Tr]	tez	alacaklının borçluyu sıkıtırması -
	. 023a/656		1- [AR]
ap	- balanmak -1- [Tr]		t. + sı 021b/585
	.- arsin 018a/467	tekebbür	kibir gösterme -5- [AR]
apu	huzur, kat, hizmet -5- [Tr]		t. 020b/549, 020b/554, 021a/565
	. + da 023b/670		t. + dr 018b/476
	. + da turgil 020b/547		t. + ler 021b/590
	. + sında 018b/479		t. olmagil 020b/545
	. ıldı 019a/487	tekebbrlk	büyüklük taslama -1- [Tr]
	. + ya 019b/515		t. 020b/559
tri	tarih -1- [AR]		t. +den 020b/560
	t. 024b/724	temenn	eli baa götürerek verilen selam -
a	1. ta -4- [Tr]		1- [Tr]
	. 023a/647		t. eylegil 020a/531
	2. dış	terk	terk, vazgeçme -1- [AR]
	t. 023a/651		t.-i an at 018a/453
. + ı	023a/649	terre	?-1- [Tr]
	. + ında 023a/648		t. 022a/604
aı	- taşımak, götürmek -1- [Tr]	tertb	düzen -1- [AR]
	.- ya 024b/722		t. + in 018a/458
ara	dış -4- [Tr]		

tesbîh “sübhānallah” kelimesini zikrederek Alla’ı anma -3- [AR] t. 022a/618, 022a/619, 023a/648	toğruluk doğruluk -10- [Tr] t. 024a/704, 024a/705, 024a/706, 024a/709, 024a/710, 024b/716, 024b/721, 024b/722
teslîm bir emâneti yerine getirme -1- [AR] t. oldı 018a/447	t.+ a 024a/703, 024a/708, 024a/709
teşviş karıştırma, karmakarışık etme -1- [AR] t.+ inde 021a/574	t.+ dan 024a/710 t.+ ı 024a/708
tevâzu‘ alçakgönüllük gösterme -1- [AR] t. 021b/589	tol - dolmak -3- [Tr] t.- asın 023b/667 t.- dı 021a/581
tevbesüz tövbesiz-1- [Tr] t. 020b/562	t.- miş 021b/596
tevekkül işi Allah’a bırakıp kadere râzı olma -1- [AR] t. 018a/453	toğ aç olmayan -1- [Tr] t. olur 019b/521
tımâr tedavi -2- [FAR] t.+ uñ 019a/488, 019a/491	toğuz dokuz -3- [Tr] t. 018a/459, 018b/469, 018b/477
tîz çabuk-2- [FAR] t. 019a/487, 021b/600, 022a/610	tolın - dolanmak -1- [Tr] t.- amadum 023b/658
tîzlik çabukluk-1- [Tr] t. 017b/455	ton giysi -1- [Tr] t.+ lar 019a/505
toğrı bk. toğru-2- [Tr] t. 024a/708, 024a/709	tonlu giysili -1- [Tr] t.+ dururlar 018b/479 t.+durur 019a/494
toğru doğru -8- [Tr] t. 024b/711, 024b/714, 024b/721, 024b/725	toprağ -6- [Tr] t. 018a/459
t.+ dur 024b/716 t.+ lara 024a/707, 024b/712 t.+ yisañ 024b/716	toprak -1- [Tr] t. 018a/446 t.+ ı 018a/447 t.+ ıla 018a/448, 018a/453, 018a/459

toy - doymak -1- [Tr]
t.- mayasın 024a/691sen

toyur - doyurmak -1- [Tr]
t.- a 018b/480

tur - durmak -15- [Tr]
t.- a 018b/474, 020a/538
t.- dı 019b/515, 021b/598
t.- duş 023b/669
t.- gil 020b/547
t.- ımaz 022a/601
t.- maş 020b/562
t.- updur 022a/613
t.- ur 020a/540, 022b/628, 022b/637
t.- urlar 019a/494, 020a/535

turu - durmak -1- [Tr]
t.- dum 018b/485

tut - tutmak -11- [Tr]
t. 022b/631, 024a/679
t.- amazsın 021a/575
t.- an 021b/591
t.- ar 022b/636
t.- arısa 019a/495
t.- arısañ 021b/589
t.- arsañ ol 018a/459
t.- dı 019a/500, 022b/625
t.- ma 018b/472, 021a/563
t.- up 022a/608

tutul - tutulmak -1- [Tr]
t.- mayasın 021b/588

tuy - duymak, işitmek -3- [Tr]
t.- an 023b/674, 024a/679
t.- ıla 021a/567

U

u ve -14- [AR]
u. 018a/446, 018a/453, 018a/457,
019a/498, 019b/513, 019b/517, 020a/530,
023a/648, 023a/650, 023b/668, 023b/669,
024b/713, 024b/721

uş akıl -1- [Tr]
u.+ şuş 021a/580

uşlu akıllı -1- [Tr]
u. 023a/657

uğrı hırsız -7- [Tr]
u. 022b/635, 022b/636, 023a/639,
023a/640, 023a/653, 024b/725, 024b/727

uç bir şeyin en son noktası -1- [Tr]
u.+ ı 023a/641

uç - uçmak -1- [Tr]
u.- ar 019b/511

uçmak cennet -3- [SOGD]
u. 018a/458, 018a/459
u.+ a 018a/459
u.+ da 018a/459

ulu ulu, yüce, büyük -4- [Tr]
u. 018b/478
u.+ larıdur 019a/497

u.+ laruḡdur 020a/531	u.- madı ol 022b/637
u.+ ḡuz 019a/496	uyḡu uyku -2- [Tr]
um - ummak, beklemek -1- [Tr]	u.+ da 022b/636
u.- ar 018b/480	u.+ sına 021b/582
unit - bk. unut- -1- [Tr]	uzat - uzatmak -2- [Tr]
u.- ur 024a/683	u.- duḡ 021a/572
unut - unutmak, hatırlamamak -3- [Tr]	u.- magil 021a/571
u.- an 022b/628, 023b/664	‘uzlet bir yana çekilip kendi kendine
u.- dı 018a/449, 022b/625	yaşama -1- [AR]
ur - vurmak -4- [Tr]	‘u. 018a/457
u.- dum 022b/625	uzun uzun -1- [Tr]
u.- maz 022a/601	u. 021b/584
u.- uban 019b/512	
u.- ur 019a/495	
u.- urlar 020a/535	Ü
uḡ işte, şimdi -3- [Tr]	
u. 022b/631, 023a/641	ü ve -13- [AR]
uḡat - parçalamak -1- [Tr]	ü. 018a/455, 018a/457, 018a/458,
u.- dı 022b/620	018b/470, 019b/513, 019b/516cümle,
utan - utanç duymak -1- [Tr]	020b/551, 021a/581, 021b/583, 022a/612,
u.- maḡ 023a/655	023b/668, 023b/670, 024a/700
uy - uymak -3- [Tr]	üç üç -5- [Tr]
u.- an 018b/475	ü. 018a/458, 018a/459, 018a/468,
u.-ursaḡ 022b/635	018b/475
u.- mış 024a/699	üçinci üçüncü -1- [Tr]
u.- up 022a/608	ü. 018a/449
uyan - uyanmak -3- [Tr]	ümmid bk. ümmīd [FAR]
u.- a 022b/636	ü.+ üḡ 018a/464,
u.- ayduḡ 021b/582	ümmīd umma -1- [FAR]

	ü.+ ün 020b/560		v. 021a/571, 021a/580, 023b/658
üstün	üstte, yukarıda-1- [Tr]		v.+ dur 018a/459, 019b/525
	ü. 024a/706		v.+ ın 020b/558
üşü -	üşüşmek, toplanmak -1- [Tr]		v.+ ısa 018a/464, 019a/488,
	ü.- di 020a/541		019a/491, 020a/530, 024a/686
ütül -	yenilmek, kaybetmek -1- [Tr]	vaqt	zaman -1- [AR]
	u.- mayasın 021b/588		v. 024b/721
üz -	kesmek, koparmak -2- [Tr]	vaşf	nitelik, sıfat -1- [AR]
	ü.- er 022a/619, 024a/706		v.-ı hâliñi 024a/702
V		vâşıl	erişen, ulaşan -1- [AR]
			v. 018a/454
va' de	bir iş için belirlenen zaman -1- [AR]	vaşl	kavuşma -1- [AR]
	v. irmedin 021b/587		v.+ ı 024a/708
vaḥdet	birlik -1- [Tr]	vây	endişeyi anlatan ünlem -1- [Tr]
	v. 018a/457		v. 020b/551, 022b/629
var -	gitmek, ulaşmak -11- [Tr]	vefâ	sözünde durma -2- [AR]
	v.- a 018b/470, 020b/549		v. 020b/551
	v.- an 022b/627, 024b/711		v.+ sı 020b/553
	v.- anlarına 024a/704	vir -	vermek -11- [Tr]
	v.- asın 021b/584		ḥaber v. 023a/657
	v.- dı 020b/559		gidi v.- di 021b/600
	v.- dışa 019b/516cümle		ḥayfa v.- düñ 021b/592
	v.- ıcağ 018a/449		yillere v.- e 021b/585
	v.- maya 022a/603		ḥaber v.- eyin 020a/532
	v.- miş 018b/486		dermânı v.- gil 019a/488
	v.- urısañ 021a/567		selâm v.- meklige 021b/597
	v.- ursañ eylesen 021a/564		çâşni v.- mez 024a/690kimse
var	mevcut, varlık -13- [Tr]		cevâb v.- ür 022b/624
			meded v.- ür 019a/493

	haber v.- ürisem 018a/464		y.+ a 018b/482, 024a/688,
	haber v.- ürsin 020b/561		024b/715
vü	ve -8- [AR]	yanlış	yanlış, hata -1- [Tr]
	v. 018a/454, 018a/455, 018a/457,		y. 024b/722
	019b/520, 021b/584, 022a/616, 022a/618	yap -	kapatmak -1- [Tr]
Y			y.- arsin 018a/467
		yār	dost, sevgili -1- [Tr]
yā	bağlaç -3- [FAR]		y. 022b/634
	y. 022a/602, 022a/611, 023a/645,	yarağ	hazırlık, silah -1- [Tr]
	023b/660		y. kılayıduñ 024a/697
yā	ey, hey -2- [AR]	yarat -	yaratmak -2- [Tr]
	y. 023a/650,		y.- a 021a/569
yad	yabancı, garip -1- [Tr]		y.- ılmış 022a/601
	y. 020b/555	yāren	arkadaş, yakın dost -1- [Tr]
yağ -	ateşe vermek -2- [Tr]		y.+ larına 024a/704
	y.- dı 019b/514	yardım	yardım -1- [Tr]
	y.- ıcağaz 024b/723		y. 024a/701
yağa	yaka -1- [Tr]	yarm	ertesi gün -1- [Tr]
	y.+ mı 022b/625		y. 019a/500
yağın	yakın -4- [Tr]		y.+ a 024b/714
	y. 020b/556, 022b/628, 022b/637	yārī	dostluk, yardım -1- [FAR]
	y.+ dur 023a/641		y. kıluñ 024a/703
	y. iren 020a/527	yaş	yaş -2- [Tr]
yalan	yalan, yanlış, gerçek dışı -1- [Tr]		y.+ ıla 021b/596
	y. 018a/455		y.+ ın 019a/491
yan -	ışık vermek -1- [Tr]	yat	usül, yol -1- [Tr]
	y.- dı 024b/725		y.+ ından 018a/466
yaña	taraf, yön -3- [Tr]	yavlak	çok, gayet -2- [Tr]

	y. 019b/506, 021a/572		y.- mazın 019a/492
yavu	yitirilmiş -1- [Tr]		y.- r 024a/705
	y. 018b/486	yıkıl	- yıkılmak, bozulmak -2- [Tr]
yavuz	kötü, fenâ -2- [Tr]		y.- a 020b/551
	y. 020b/562, 021a/566, 024a/683		y.- madın 020b/552
yaz	- yazmak, kaleme almak -1- [Tr]	yıl	yıl, sene -6- [Tr]
	y.- dum 019a/490		y. 021b/595, 024b/720
yaz	yaz mevsimi -1- [Tr]		y.+ dan 023b/670, 024a/699
	y. 023b/668		y.+ isen 020a/526
yazıl	- yazılmak -1- [Tr]		y.+ lık 021a/571
	y.- mayasın 018b/471	yırag	ırak, uzak -1- [Tr]
yedi	yedi -1- [Tr]		y.+ ındadır 018a/459
	y. 023b/665	yi	- yemek -4- [Tr]
yen	- yenmek, galip gelmek -1- [Tr]		y. 024a/686
	y.- esin 024a/694		y.- düñile 024a/691
yeñil	-yenilmek, mağlup olmak -1- [Tr]		y.- me 019a/503
	y.- mez 018a/468		y.-medi 022b/629
yeñi	yeni -2- [Tr]		y.- p 021b/583
	y. 020a/528, 020a/532		y.- r 023a/640
yeşil	yeşil -1- [Tr]	yidi	yedi -3- [Tr]
	y. 019b/506		y. 019b/525, 024b/724
yet	- yetmek, kâfi gelmek -1- [Tr]	yig	yeğ, iyi -1- [Tr]
	y.- mez 018b/478		y.+ de 024a/698
yetiş	- yetişmek, yakalamak -1- [Tr]	yigrek	daha iyi -2- [Tr]
	y.- dügi 024b/723		y. 023a/648
yık	- yıkmak, bozmak -2- [Tr]		y.+ dür 023a/652
	y.- a 020b/552	yil	yel -7- [Tr]
	y.- agelür 022a/619		y. 018a/449, 018a/459
yıka	- yıkamak, temizlemek -2- [Tr]		y.+ e 018a/446

	y.+ ile 018a/455, 018a/459		y.+ dur 020a/543, 020b/554,
	y.+ lere vire 021b/585		021a/563,022b/620, 022b/623, 024a/684,
yir	yer -18- [Tr]		024a/707
	y. 019b/510, 019b/512, 022a/603,	yol	yol -27- [Tr]
	023a/656, 023a/657, 023b/666, 023b/667		y. 020a/531, 020a/538, 021a/575,
	y.+ de 020a/540, 022a/605,		022b/637, 023b/671, 023b/677, 023b/678
	022b/628		y.+ a 020a/534, 022b/627,
	y.+ e 020a/541, 024b/723		024b/717
	y.+ i 019a/498, 019a/499,		y.+ da 018b/484, 019b/507,
	021b/590, 023b/658		020a/535, 021a/571, 023b/669, 023b/674,
	y.+ inde 021b/598		024b/724
yir yirin	her taraftan -1- [Tr]		y.+ dan 019a/490, 020a/534,
	y. 019b/510		020a/542, 021b/593, 023b/673
yirlü	yerli -5- [Tr]		y.+ dur 024b/715
	y.+ dür 018a/459		y.+ ı 020b/555, 020b/556, 023b/677
	y.+ dür ol 018a/459		y.+ ın 021b/597
yit -	yetmek -5- [Tr]		y.+ ından bir 021b/587
	y.- en 018b/482		y. ururlar 020a/535
	y.- di 021a/577	yoldaş	yol arkadaşı -2- [Tr]
	y.- emezsin 021a/575		y. 020b/550
	y.- er 023a/650, 023b/665		y. olası 021a/568
	y.- mez 021a/576	yort	yürümek, gitmek -1- [Tr]
	y.- dügi 024a/690		y. 020a/536
yoğrul -	yoğrulmak -1- [Tr]	yoy -	bozmak -1- [Tr]
	y.- dı 018a/448		y.- mayasın bir 024a/691
yok	yok, değil -21- [Tr]	yu -	yıkamak -1- [Tr]
	y. 018b/483, 019b/521, 020b/553,		y.- duğu 023a/645
	020b/560, 021a/569, 022b/630, 023b/671,	yum -	kapatmak, örtmek -1- [Tr]
	024a/682, 024a/695		göz y.- dı kaldı 024a/702

yurt vatan, memleket -1- [Tr]

y.+ u 019a/499

yut - yutmak -1- [Tr]

y.- a 021b/583

yüce yüce, ulu -1- [Tr]

y. 020a/540

yügrüt yürütmek -1- [Tr]

y. 021a/577

yürek kalp, gönül -1- [Tr]

y.+ ler 019a/493

yüri - -1- [Tr]

y. 021b/593

y.- yesin 023a/642

yüz 1. yüz(100) -11- [Tr]

y. 018a/452, 018a/462, 019b/525,
020a/526

y.+ de 024b/724

y. er 022a/604

2. çehre

y.+ i 022b/620

y.+ in 020a/527

y.+ leri 018b/470

y.+ ünde 024b/719

y.+ üñi 023a/649

yüzle yüzleşmek -1- [Tr]

y. 024a/680

Yûnus Yûnus Emre -2- [Tr]

Y. 020a/529, 024b/724

Z-Ž-Z-Ž

zâhir görünen, dış görünüş -4- [AR]

z. 024b/712, 024b/714

z.+ e 023a/653

z.+ üñ 024b/715

zamân zaman, vakit -2- [AR]

z. 021b/598

z.+ ıdı 023b/669

z.+durur 023b/678

zebûn -1- [Tr]

z. olmaz 019a/493

zecr engel olma -1- [AR]

z. itmiş 024a/700

zemzeme bağrıç -1- [AR]

z.+ dür 019b/507

zerk hile -2- [AR]

z. 023a/650

z.+ ıla 023a/647

zerre küçük parça -3- [AR]

z. 020a/526, 022a/604, 024a/690

z.- yisem 023b/658

zerrece zerre kadar -1- [Tr]

z. 023a/655

zevâl son -2- [AR]

z.+ e 022a/614

z.+ i bir 022a/614

zihi ne hoş -1- [AR]

z. 023b/665

zindān karanlık, sıkıntılı yer -3- [FAR]

z. 019a/493

z.+ a urur 019a/495

z.+ indan 019a/492

ziyān zarar, kayıp -1- [FAR]

z. 023b/663

zulmet karanlık -2- [AR]

z. 023a/642, 023a/643

SONUÇ

Yazılış tarihi tam olarak tespit edilemeyen ancak yapılan incelemeler sonucunda 15. yüzyılda Eski Anadolu Türkçesi döneminde kaydedildiği düşünülen Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshası metin ve dil özellikleri bakımından incelendiğinde birtakım sonuçlara ulaşılr. Bu sonuçlar hem Eski Anadolu Türkçesine ait olması hem de tek nüshaya çalışmaya bağlı olarak bazı özellikleri ortaya çıkarması bakımından çalışmaya değer katmıştır.

1. Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshası dönemin imlâ özelliklerine uygun olarak Uygur ve Arap-Fars imlasının bir karışımı olarak ortaya çıkmıştır. Bu açıdan Eski Anadolu Türkçesiyle Divan örtüşmektedir.
2. Bursa nüshası, Yûnus Emre'yle Âşık Yûnus'a ait şiirleri başlıklar halinde ayıran ilk nüsha olması bakımından öne çıkmaktadır.
3. Divan, Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerini büyük ölçüde taşımaktadır. Artık sistemleşmeye başlamış kullanımların varlığı, yazılış tarihi tam olarak bilinmeyen metnin 15.yy'da kaleme alındığı fikrini ortaya çıkarmaktadır.
4. Divanda kalınlık-incelik uyumu sağlamdır. Uyumu bozan bazı ekler söz konusudur. Düzlük- yuvarlaklık uyumu ise daha zayıf olarak görülmektedir.
5. Divan; şahıs ve işaret zamirlerinde ön seste b'yi tercih etmiştir. Sadece iki örnekte "men" kullanılmıştır.
6. t- > d- değişimi ince sıradan ünlüler taşıyan kelimelerde çok sık görülmüştür. Kalın ünlülü kelimelerde ise ikili kullanımlar ortaya çıkmıştır.
7. Hemze bulunduran Arapça kelimelerde ' > y yaygındır.
8. Divanda hâl ekleri, Eski Anadolu Türkçesiyle uyumludur.
9. Divanda eksiz emir ikinci kişilerde pekiştirme amacıyla -gII kullanılmıştır. İlgi çekici nokta, 11 örnek dışında ekin kef (ك) ile yazılması ve -gil olarak verilmesidir.
10. Eski Türkçede kimi sözcüklerin başında bulunan b'lerin, Eski Anadolu Türkçesine uygun olarak artık v'li şekilleriyle kullanıldığı Divan'da görülmektedir.

11. Gelecek zaman çekiminde döneme uygun olarak –(y)IsAr şekli öne çıkmaktadır.
12. Divanda az da olsa ikili kullanımlar (ötümlü-ötümsüz şekiller) dikkat çekmektedir. Bu durum, müstensihin ağız özellikleriyle örtüşürülebilir.
13. Divan incelendiğinde, Azeri ağızını hatırlatacak sayılı örnekte bazı özellikler olsa da sağlam bir sonuç çıkarmak için yeterli değildir.
14. Yûnus Emre Divanı'nın Bursa nüshası Türkiye Türkçesi ağızları içerisinde Batı Grubu ağızlarına yakınlık göstermektedir.
15. Divan incelendiğinde Arapça ve Farsçanın söz varlığı açısından çok fazla etki etmediği görülmektedir. Arapça ve Farsça kelimelerin daha çok dinî yaşamla ilgili ifadelerde geçtiği görülmektedir.
16. Nüshada kaydedilen kelime, deyim, atasözü gibi yapıların büyük bir bölümü bugün de Türkiye Türkçesi yazı dilinde ve ağızlarda yaşamakta, işlek olarak kullanılmaktadır.
17. Düşüncemize göre Yunus Emre divanının tek başına ele alınması, transkripsiyonlu metninin verilmesi, dil incelemesinin yapılması ve sonuçların karşılaştırılması Yunus Emre'nin şiirleri ve diliyle ilgili çalışmaları daha doğru bir sonuca ulaştıracaktır. Bursa nüshası üzerinde yaptığımız bu müstakil çalışmanın, Yunus Emre'nin şiirlerinin tespiti, dil özelliklerinin belirlenmesi ve söz varlığının ortaya konması konusunda katkı sağlayabilmesi en büyük amacımızdır.

KAYNAKLAR

- AKAR Ali, **Türk Dili Tarihi**, 4. B. Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2010.
- ALBAYRAK Nurettin, **Gönül Çalab'ın Tahtı Açıklamalı Yûnus Emre Sözlüğü**, 1.B. Dergâh Yayınları, İstanbul, 2014.
- ALPTEKİN Turan, **Bir Ene'l-Hak Şiiri Yunus Emre Âşık Yunus ve Yunuslar**, 1.B. Demos Yayınları, İstanbul, 2007.
- ARGUNŞAH Mustafa, "Harezm Döneminde e/i Sorunu", **Dil Araştırmaları**, S.6. 2010.
- BOZ Erdoğan, **Yunus Emre Risâletü'n-Nushiyye Öğüt Kitabı**, 1.B. Gazi Kitabevi, Ankara, 2012.
- CANPOLAT Mustafa, "Eski Anadolu Türkçesindeki Belirtme Durumu (Accusativus) Ekinini Kökeni Üzerine", **Türkoloji Dergisi** x. Cilt, 1.. Sayı, DTCF Yayınları, Ankara 1992.
- Derleme Sözlüğü- VI**, 3. B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Derleme Sözlüğü-I**, 3. B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Derleme Sözlüğü-II**, 3. B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Derleme Sözlüğü-III**, 3. B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Derleme Sözlüğü-V**, 3. B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Derleme Sözlüğü-VI**, 3. B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- DEVELİ Hayati, "Eski Türkiye Türkçesi Ağızlarının Sınıflandırılması" **Turkish Studies**, **Volume 3/3 Spring**, s.212-230.
- DEVELİ Hayati, Açıklamalı Yûnus Emre Sözlüğü'ne Dair, **Türk Dili**, Cilt:CVIII Sayı:756 Ocak 2015, s.83-94.
- DUMAN Musa, "Klasik Osmanlı Türkçesi Döneminde i/e Meselesine Dair", **Makaleler**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2008.
- DURU Ahmet Talat, **Belgelerle Yunus Emre**, Özel Yayın, Konya, 2004.
- ERCİLASUN Ahmet Bican, **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi**, 7.B. Akçağ Yayınları, Ankara, 1999.
- ERGİN Muharrem, **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak Yayınları, İstanbul, 2006.
- GABAIN A. Von, **Eski Türkçenin Grameri**, 2. B. TDK Yayınları, Ankara, 2005.

- GÖLPINARLI Abdülbâki, **Yûnus Emre Divanı**, Ahmet Halit Kitabevi, İstanbul, 1943.
- GÖLPINARLI Abdülbâki, **Yûnus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri**, 6. B., Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2014.
- GÜLSEVİN Gürer, **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- GÜLSEVİN Gürer-BOZ Erdoğan, **Eski Anadolu Türkçesi**, Gazi Kitabevi, Ankara 2004.
- GÜLSEVİN Gürer, “Türkçede ‘Sıra Dışı’ Ekler ve Eklerin Tasnif-Tanımlanma Sorunu Üzerine”, **V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı**, 20-26 Eylül 2004, TDK Ankara.
- GÜLSEVİN Gürer, “Dil Çalışmaları İçin Yûnus Emre’nin Yeni Yayınları Nasıl Olmalıdır?”, **X. Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni Bildirileri (06-08 Mayıs 2010, Eskişehir)**, Osmangazi Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- KABAKLI Ahmet, **Yunus Emre**, 4. B., Toker Yayınları, İstanbul, 1978.
- KANAR Mehmet, **Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü**, Say Yayınları, İstanbul, 2011.
- KARAHAN Leylâ, **Anadolu Ağzlarının Sınıflandırılması**, TDK Yayınları, Ankara, 1996.
- KARATAŞ Turan, **Yûnus Divanı**, Karaman Valiliği-Karaman Belediyesi Yayınları, 2012.
- KEPECİOĞLU Kâmil, “**Yunus Emre Nerede Yatıyor?**”, Nilüfer Mecmuası, S.4, 1945.
- KOÇAOĞLU Timur, “Tarihî Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonunda Kapalı e/i Meselesi”, **Türk Kültürü**, S. 483-484, s. 266-281.
- KORKMAZ Zeynep, “Eski Anadolu Türkçesinde Aslî Ünlü Uzunlukları”, **DTCF Dergisi**, Ankara, 1994.
- KORKMAZ Zeynep, “Eski Türkçedeki Oğuzca Belirtiler”, **Türk Dili Üzerine Araştırmalar**, C.1, TDK Yayınları, Ankara, 1995.
- KORKMAZ Zeynep, **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, Türk Dil Kurumu Yayınları, 3.B., Ankara, 2009.
- KORKMAZ Zeynep, **Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi**, TDK Yayınları, Ankara, 2013.
- KÖPRÜLÜ Fuad, **Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1966.
- KUNTER Halim Baki, **Yunus Emre Bilgiler-Belgeler**, Eskişehir Valiliği Yayınları, Eskişehir, 1990.
- MAZIOĞLU Hasibe, “Yunus Emre Divanı’nın Yeni Bir Yazması”, **Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Bildirileri**, AKM Yayınları, Ankara, 1995.
- ÖZKAN Mustafa, **Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi**, 3.B. Filiz Kitabevi, İstanbul, 2009.

- ÖZTELLİ Cahit, **Yunus Emre**, 10.B. Özgür Yayınları, İstanbul, 2009.
- SCHİMMELE Annamari, **Tasavvufun Boyutları**, (Çev. Ender Gürol), İstanbul 1982, s. 283.
- ŞAHİN Hatice, “Divan u Lügati’t Türk’te er- Fiili”, **Uluslararası II. Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu “Kaşgarlı Mahmud ve Dönemi”**, 2008.
- ŞAHİN Hatice, **Eski Anadolu Türkçesi**, 2. B., Akçağ Yayınları, Ankara, 2009.
- ŞAHİN Hatice, , “Yûnus Emre’de Tasvirî Fiiller”, **I. Ulusal Yunus Emre Araştırmaları Çalıştayı**, 2011.
- ŞAHİN Hatice (2012), “Türkiye Türkçesindeki Bazı Kelimelerin Başındaki y Sesinin Düşme mi Türeme mi Yaşadığına Dair”, **5. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu**, 19-22 Aralık 2012.
- Tarama Sözlüğü- VI**, 3.B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü-I**, 3.B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü-II** , 3.B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- Tarama Sözlüğü-III**, 3.B. TDK Yayınları, Ankara, 2009.
- TATÇI Mustafa, **Yûnus Emre Külliyyâtı Âşık Yûnus**, C. IV., H Yayınları, İstanbul, 2008.
- TATÇI Mustafa, **Yûnus Emre Külliyyâtı Yûnus Emre Dîvânı İnceleme**, C. I, 1. b., H Yayınları, İstanbul, 2008.
- TATÇI Mustafa, **Yûnus Emre Külliyyâtı Yûnus Emre Dîvânı Tenkitli Metin**, C. II., 1.b., H Yayınları, İstanbul, 2008.
- TATÇI Mustafa, **Yûnus Emre Külliyyâtı Yûnus Emre Dîvânı Tenkitli Metin**, CIII., 1. B., H Yayınları, İstanbul, 2008.
- TEKİN Talat, “Ana Türkçede Asli Uzun Ünlüler”, **Hacettepe Üniversitesi Yayınları**, Ankara, 1975.
- TİMURTAŞ Faruk Kadri, **Yunus Emre Divânı**, 1. B., Kapı Yayınları, İstanbul, 2012.
- TUNA Osman Nedim, “Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller” **TDAY Belleten**, Ankara, 1960.
- TURAN Zikri, **Teshil’in İmlâ Tezahürleri Işığında Eski Anadolu Türkçesinde Ünlü Uzunlukları**, Açığsöz Yayınları, Malatya 1993.
- ÜSTÜNOVA Kerime, **Ad İşletimi (Biçim Bilgisi)**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2008.
- ÜSTÜNOVA Kerime, “Türkçede Zaman Kavramı ve İşlenişi”, **Dil Bilgisi Sorunları**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010.
- ÜSTÜNOVA Kerime, “Yalın Durum Karmaşası” **Dil Bilgisi Sorunları**, Kesit Yayınları, İstanbul, 2010.

YAĞMUR Selim, **Yunus Emre Divanı**, 3. B. Dergâh Yayınları, İstanbul, 2008.

YILDIZ Osman, **Yusuf u Zeliha**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2008.

YILDIZ Osman, “Türkçede Kelime Sonu Ünsüz Grupları”, **Dil Dergisi**, Kasım 2000.

EKLER

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
الدين

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
الدين

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
الدين

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
الدين

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
الدين

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين
اللهم صل على محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الذين اصطفى لك
الدين

Handwritten marginal note in Arabic script on the left side of the left page.

Main body of handwritten text on the left page, written in Arabic script.

قوله

وسوره

Main body of handwritten text on the right page, written in Arabic script.

قوله ايضا

قوله ايضا

سورة مؤمنون الحمد لله الذي هدانا لهذا
اول ما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
لكن الله ذو الجلال والإكرام
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم

حمد لله الذي هدانا لهذا
اول ما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
لكن الله ذو الجلال والإكرام
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا
اول ما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
لكن الله ذو الجلال والإكرام
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم

علاء الله
بوزن بوزن ابي ساجك ادبه بوز
بوزن فاج شخ سوز ادمون ايدوي
دكا با فابريك بوزين در اجه
سوز اولو بوزين اولو بوزين
اميدلا فابريك بوزين اولو بوزين
دك بوزين بوزين اولو بوزين
بوزي فابريك بوزين اولو بوزين
بوزي فابريك بوزين اولو بوزين

أنا عبد الله الذي هدانا لهذا
اول ما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله
لكن الله ذو الجلال والإكرام
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم
يا ايها المؤمنون اتقوا الله
والذو القربى واتقوا الله
هو الحق العظيم

بوس امره

اول وقت بر اول سر از وقت قلدرين
جان طوا نموسيل كلجا كوم و از
بوسه در سطح نماز اول وقت
در اول جليلي در زمان از نماز
قلدر باي صغير فصل اول باي كنج
طاهر سلك مشق دادند بچس طاهرين
اي بوسه قاي عقلان كلين سويلر اول

بوس امره

هر كه كه در وي سلك بايشك
مغنون مشكل عيس طوطه
بيرايشه تلو عيون در زمان اول
عقل اول كوي بايشه هم اول
جلا شافره دست بخايل بلبل

بوس امره

مغني بخت طلدره فرموده بوزن
بريد كو كوي بره طاهره و در كز لري
موسلك اندر طلدره بچس طاهرين
كجلا كسوفه اول كوي بره طاهرين

جانسوز كل بوقا بوزن با فير زيل بوسه
جان شاز اول سلك كلين سغله سست
چون بوبله دشمن سطر كرك بولكن اول
بزجان بولكن بوسه سلك بولكن جان بولكن
بوسه سلك هم آنه باطن خويش بولكن
كبر و بولكن اول سست اول سست
با يا با بوقا بولكن سست اول سست

فوايد

فلسك با اول بايشك
بوسه سست اول بوشايشك
كوكل سست چوق قدر اول سلك
ايشك سست بوسه قاي سلك
بوسه امره اول سست اول سست

فوايد

اي كجلا بوسه سست اول سست
انجا كجلا طاهره بوسه سست اول سست
انجا كجلا طاهره بوسه سست اول سست
كوكل سست اول سست اول سست

بوسه امره

بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست

بوسه امره

بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست

بوسه امره

بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست

بوسه امره

بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست

فوايد

بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست

فوايد

بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست
بوسه سست اول سست اول سست

بویا در چشمو فام لور آنجوق
بوشوق ایند غایر جمله اشیا
بوشوق قدر العین بلسر کشته
کیر کیر لور چشون کوزدن
در لور او بوی عیس دیندن
آن لور چلور مشهور دیندن
بوشوق قدر لور بوی چشوق
قوی بوشوق جانوم دینوم اولسون
نه بوشوق لور بوی چشوق
وجود چشوق چشوق حال اینت

بوی آسید

بیلر کشته کور بوی کور بوی
عقلیله بوی بوی مگر شایه نظر ایلدی
حیلر ما نوز بوی بوی صلیب و ضعیفی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی بوی
کوز بوی بوی بوی بوی بوی بوی

بوی آسید

عشق کلاه آن لور بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

اوجا کور مظاهر و بنهار
کدر کور کور کور کور کور
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
کاه او لور بوی بوی بوی بوی
کاه او لور بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

بوی آسید

از درعا شوم عشوق شکر شکر ایلدی
دیردی که افشودن او یا ن کور بوی بوی
کوز بوی بوی بوی بوی بوی بوی
دند بوی بوی بوی بوی بوی بوی
دیر بوی بوی بوی بوی بوی بوی

بوی آسید

بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

بوی آسید

بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

بوی آسید

بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

اولا سکر با سینه صیوان مست او لور بوی
کوز بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

بوی آسید

بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

بوی آسید

بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی
بوی بوی بوی بوی بوی بوی

ÖZGEÇMİŞ			
Adı, Soyadı	Ebru		KUYBU
Doğum Yeri ve Yılı	Bursa		15.05.1990
Bildiği Yabancı Diller ve Düzeyi	İngilizce		
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı		Kurum Adı
Lise	2004	2008	Bursa Cumhuriyet Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı)
Lisans	2008	2012	Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yüksek Lisans	2012		
Doktora			
Çalıştığı Kurum (lar)	Başlama - Ayrılma Yılı		Çalışılan Kurumun Adı
1.	2013	Uludağ Üniversitesi
2.			
3.			
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar			
Katıldığı Proje ve Toplantılar			
Yayımlar:			
Diğer:			
İletişim (e-posta):	ebrukuybu@uludag.edu.tr		
	Tarih	21.07.2015	
	İmza	Ebru KUYBU	
	Adı Soyadı		

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Ebru KUYU
Tez Adı	Yûnus Emre Divanı'nın Bursa Nüshası (Giriş- Metin- Dil İncelemesi - Dizin)
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Türü	YÜKSEK LİSANS
Tez Danışman(lar)ı	Prof. Dr. Hatice ŞAHİN
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) izni	☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama izni	☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin Veriyorum

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih : 13.08.2015

İmza :